

Конвенция на Организацията на обединените нации по морско право

Ратифицирана със закон, приет от 37-то НС на 24.04.1996 г. - ДВ, бр. 38 от 3.05.1996 г. Издадена от Министерството на външните работи, обн., ДВ, бр. 73 от 27.08.1996 г. и бр. 74 от 30.08.1996 г., в сила за България от 14.06.1996 г.

Държавите - страни по тази конвенция,

ръководейки се от желанието да уредят в дух на взаимно разбирателство и сътрудничество всички въпроси, отнасящи се до морското право, и съзнавайки историческото значение на тази Конвенция като важен принос за запазването на мира, справедливостта и прогреса за всички народи в света, отбелязвайки, че развитието, настъпило след Конференциите на Обединените нации по морско право, състояли се в Женева през 1958 г. и 1960 г., подчертаха необходимостта от нова и общоприемлива конвенция по морско право,

съзнавайки, че проблемите на морското пространство са тясно свързани помежду си и необходимостта те да бъдат разглеждани като цяло,

признавайки, че е желателно, посредством тази конвенция и като се държи сметка за суверенитета на всички държави, да се установи правен ред за моретата и океаните, който да улесни международните отношения и да насърчи използването на моретата и океаните за мирни цели, справедливото и ефикасно използване на техните ресурси и опазването на техните живи ресурси и изучаването, защитата и опазването на морската среда,

отчитайки, че постигането на тези цели ще допринесе за осъществяването на справедлив и равноправен международен икономически ред, който ще държи сметка за интересите и нуждите на цялото човечество, и по-специално, за особените интереси и нужди на развиващите се страни, както крайбрежни така и тези без излаз на море, желаейки чрез тази конвенция да развият принципите, съдържащи се в Резолюция 2749 (XXV) от 17 декември 1970 г., в която Общото събрание на Организацията на обединените нации тържествено провъзгласява, че зоната на морско и океанско дъно и техните недра отвъд пределите на националната юрисдикция, както и техните ресурси са общо наследство на човечеството и тяхното промишлено проучване и експлоатация ще се осъществяват за благо на цялото човечество независимо от географското положение на държавите,

убедени, че кодификацията и прогресивното развитие на морското право, постигнати в тази конвенция, ще допринесат за укрепването на мира, сигурността, сътрудничеството и приятелските отношения между всички нации в съответствие с принципите на справедливостта и равноправието и ще насърчат икономическия и социалния напредък на всички народи в света съгласно целите и принципите на Организацията на обединените нации така, както те са провъзгласени в Устава,

потвърждавайки, че въпроси, неуредени в тази конвенция, ще продължат да се уреждат съгласно нормите и принципите на общото международно право,

се споразумяха за следното:

ЧАСТ I ВЪВЕДЕНИЕ

Член 1

Употреба на термините и обсег на действие

1. За целите на тази конвенция:

1) "район" означава повърхността на морското и океанското дъно и неговите недра отвъд пределите на националната юрисдикция;

2) "орган" означава Международен орган за морското дъно;

3) "дейност в района" означава всички дейности по промишленото проучване и експлоатацията на ресурсите в района;

4) "замърсяване на морската среда" означава привнасянето от човека, пряко или косвено, на вещества или енергия в морската среда, включително и в устията на реките, което води или би могло да доведе до такива пагубни последици, като увреждане на живите ресурси и живота в морето, опасност за здравето на човека, препятствия за морските дейности, включително за риболова и за всяко друго правомерно използване на морето, неблагоприятна промяна в качеството на морската вода с оглед на нейното използване и влошаване на условията за отдих;

5) а) "дъмпинг" означава:

i) всяко умишлено изхвърляне на отпадъци или на други вещества, извършено от плавателни съдове, въздухоплавателни средства, платформи и други изкуствени съоръжения в морето;

ii) всяко умишлено потопяване на плавателни съдове, въздухоплавателни средства, платформи и други изкуствени съоръжения в морето;

б) терминът "дъмпинг" не включва:

i) изхвърлянето на отпадъци или на други вещества, получаващи се при или съпътстващи нормалната експлоатация на плавателните съдове, въздухоплавателните средства, платформите и другите изкуствени съоръжения в морето и на тяхното оборудване с изключение на онези отпадъци или други вещества, които се превозват от

или към такива плавателни съдове, въздухоплавателни средства, платформи или други изкуствени съоръжения в морето, които се използват за унищожаването на тези материали, както и на онези, които се получават в резултат на преработването на такива отпадъци или други вещества на борда на плавателните съдове, въздухоплавателните средства или другите съоръжения;

ii) разполагането на материали, целящо не просто тяхното премахване, а нещо друго, при условие, че това не противоречи на целите на тази конвенция.

2. 1) "държави - страни" означава държави, които са се съгласили да бъдат обвързани от тази конвенция и по отношение на които тази конвенция е в сила;

2) тази конвенция се прилага *mutatis mutandis* спрямо правните образувания, посочени в чл. 305, т. 1, букви "b", "c", "d", "e" и "f", които стават страни по тази конвенция съгласно условията, отнасящи се до всяко от тях; в такава степен терминът "държави - страни" се отнася и за тези образувания.

ЧАСТ II

ТЕРИТОРИАЛНО МОРЕ И ПРИЛЕЖАЩА ЗОНА

РАЗДЕЛ 1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 2

Правен статут на териториалното море и на въздушното пространство

над териториалното море и неговото дъно и недра

1. Суверенитетът на крайбрежната държава се разпростира отвъд нейната сухоземна територия и вътрешните ѝ води, а за архипелажните държави и архипелажните им води - върху прилежаща морска ивица, наречена териториално море.

2. Този суверенитет се разпростира върху въздушното пространство над териториалното море, както и върху морското дъно и неговите недра.

3. Суверенитетът над териториалното море се осъществява, като се спазват разпоредбите на тази конвенция и другите норми на международното право.

РАЗДЕЛ 2. ПРЕДЕЛИ НА ТЕРИТОРИАЛНОТО МОРЕ

Член 3

Ширина на териториалното море

Всяка държава има право да установи ширината на своето териториално море до

граница, разстоянието до която не надхвърля 12 морски мили, измервани от изходните линии, определени съгласно тази конвенция.

Член 4

Външна граница на териториалното море

Външна граница на териториалното море е линията, всяка точка на която се намира от най-близката точка на изходната линия на разстояние, равно на ширината на териториалното море.

Член 5

Нормална изходна линия

Ако не се предвижда друго в тази конвенция, нормалната изходна линия за измерване на ширината на териториалното море е линията на най-големия отлив, покрай брега, обозначена на официално признатите от крайбрежната държава едромасщабни карти.

Член 6

Рифове

Тогава, когато има острови, разположени в атоли, или когато островите са заобиколени от рифове, изходната линия за измерване на ширината на териториалното море е линията на рифа откъм морето при най-голям отлив, както това е обозначено с подходящи символи на официално признатите от крайбрежната държава карти.

Член 7

Прави изходни линии

1. Там, където бреговата линия е дълбоко врязана и криволичеща, или където покрай брега или в непосредствена близост до него има верига от острови, за прокарване на изходна линия, от която се отмерва ширината на териториалното море, може да се използва методът на прави изходни линии, съединяващи съответните точки.

2. Там, където поради наличието на делта или на други природни особености бреговата линия е крайно непостоянна, съответните точки могат да бъдат избрани по протежение на най-отдалечената към морето линия на най-голям отлив и дори ако линията на най-голям отлив впоследствие се отдръпне, правите изходни линии остават валидни дотогава, докато крайбрежната държава ги промени съгласно тази конвенция.

3. Прокарването на прави изходни линии не следва да се отклонява съществено от общата посока на брега, а морските участъци, които лежат от вътрешната страна на тези линии, трябва да бъдат достатъчно тясно свързани със земната територия, за да може върху тях да се установи режимът на вътрешни води.

4. Прави изходни линии не се прокарват към и от изсъхващи при отлив възвишения с изключение на случаите, когато върху тях са построени фарове или подобни съоръжения, намиращи се винаги над морското равнище или на места, където прокарването на изходни линии към и от такива възвишения е получило всеобщо международно признание.

5. Там, където методът на правите изходни линии е приложим в съответствие с т. 1, при установяването на някои изходни линии могат да се вземат под внимание икономическите интереси, присъщи на съответния район, чието наличие и значение са ясно потвърдени от продължителната им употреба.

6. Системата на прави изходни линии не може да се прилага от дадена държава по такъв начин, че териториалното море на друга държава да се окаже откъснато от откритото море или от дадена изключителна икономическа зона.

Член 8

Вътрешни води

1. С изключение на предвиденото в част IV водите, разположени от изходната линия на териториалното море към брега, са част от вътрешните води на държавата.

2. Там, където установяването на права изходна линия съгласно метода, изложен в чл. 7, води до включването във вътрешните води на водни площи, които дотогава не са били считани за такива, върху тези води се прилага правото на мирно преминаване, предвидено в тази конвенция.

Член 9

Устия на реки

Ако една река се влива непосредствено в морето, за изходна линия се смята правата линия, прокарана напречно през устието на реката между крайните точки на линията на най-големия отлив на бреговете.

Член 10

Заливи

1. Този член се отнася само до заливи, бреговете на които принадлежат само на една държава.

2. За целите на тази конвенция под залив се разбира добре очертана вдлъбнатина в брега, вдаваща се в сушата до такава степен, че съпоставено с ширината на отвора, съдържа оградени от суша води и представлява нещо повече от обикновена извивка на брега. За залив се счита обаче само вдлъбнатината, чиято площ е най-малкото равна или е по-голяма от площта на полукръга, за диаметър на който служи линията, прекарана

напречно през отвора на тази вдлъбнатина.

3. За целите на измерването за площ на вдлъбнатината се смята площта, разположена между линията на най-големия отлив по бреговото протежение на вдлъбнатината и линията, съединяваща линиите на най-големия отлив в точките на естествения ѝ вход. В случаите, когато поради наличие на острови вдлъбнатината има повече от един вход, диаметърът на полукръга се равнява на сумата от дължината на правите, затварящи различните отвори. Площта на островите, разположени във вдлъбнатината, се включва в площта на водното пространство на вдлъбнатината.

4. Ако разстоянието между линиите на най-големия отлив в точките на естествения вход на залива не надхвърля 24 морски мили, между тези две линии на най-големия отлив може да се прокара разграничителна линия и оградените по този начин води се смятат за вътрешни води.

5. Там, където разстоянието между линиите на най-големия отлив в точките на естествения вход на залива надхвърля 24 морски мили, в залива се прокарва права изходна линия с дължина 24 морски мили по такъв начин, че същата да ограда максимална водна площ.

6. Горните разпоредби не се прилагат по отношение на така наречените "исторически" заливи или във всички случаи, когато се прилага методът на правите изходни линии, предвиден в чл. 7 .

Член 11

Пристанища

За целта на делимитацията на териториалното море най-издадените в морето постоянни пристанищни съоръжения, представляващи неделима част от пристанищната система, се разглеждат като част от брега. Отдалечените от брега съоръжения и изкуствени острови не се считат за постоянни пристанищни съоръжения.

Член 12

Рейдове

Рейдове, които обикновено се използват за товарене, разтоварване и за закотвяне на кораби и които иначе щяха да бъдат разположени изцяло или частично отвъд външната граница на териториалното море, се включват в териториалното море.

Член 13

Изсъхващи при отлив възвишения

1. Под изсъхващо при отлив възвишение се разбира естествено образувано пространство от сушата, заобиколено с вода и разположено при отлив над нейното

равнище, но покривано от водата при прилив. Там, където изсъхващото при отлив възвишение се намира, изцяло или частично, на разстояние от континенталната част на страната или от остров, което не надхвърля ширината на териториалното море, линията на най-големия отлив на това възвишение може да се използва като изходна линия за измерването на ширината на териториалното море.

2. Там, където изсъхващото при отлив възвишение се намира изцяло или на разстояние от материка или острова, надхвърлящо ширината на териториалното море, то няма свое териториално море.

Член 14

Съчетаване на методи за определяне на изходните линии

Крайбрежната държава може в зависимост от различни обстоятелства да определя изходните линии, като използва по свое усмотрение поредно който и да е от методите, предвидени в предхождащите членове.

Член 15

Делимитация на териториалното море между държави със

срещулежащи или прилежащи брегове

Там, където бреговете на две държави са срещулежащи или прилежащи, нито една от двете държави няма право, ако между тях няма споразумение за противното, да разпростира териториалното си море отвъд средната линия, всяка точка от която се намира на еднакво разстояние от най-близките точки на изходните линии, от които се измерва ширината на териториалните морета на всяка от двете държави. Горната разпоредба не се прилага обаче в случаите, когато поради исторически придобити права или поради други особени обстоятелства е необходимо териториалните морета на двете държави да се делимитират по начин, различен от посочения в настоящата разпоредба.

Член 16

Карти и списъци на географски координати

1. Изходните линии за измерване ширината на териториалното море, определени съгласно чл. 7 , 9 и 10 или произтичащите от тях граници, и разграничителните линии, прокарани съгласно чл. 12 и 15 , се посочват върху карти с мащаб или мащаби, които да позволяват определяне на тяхното положение. Като алтернатива те могат да бъдат заменени със списък на географските координати на точките, уточняващи геодезични данни.

2. Крайбрежната държава обнародва надлежно тези карти или списъци на географските координати по надлежния начин и депозира копие от всяка такава карта или списък при Генералния секретар на Организацията на обединените нации.

РАЗДЕЛ 3. МИРНО ПРЕМИНАВАНЕ В ТЕРИТОРИАЛНОТО МОРЕ

ПОДРАЗДЕЛ А. ПРАВИЛА, ПРИЛОЖИМИ КЪМ ВСИЧКИ КОРАБИ

Член 17

Право на мирно преминаване

Корабите на всички държави, както крайбрежни, така и без излаз на море, се ползват от правото на мирно преминаване през териториалното море при условие, че се спазва тази конвенция.

Член 18

Значение на термина "преминаване"

1. Преминаване означава плаване през териториалното море с цел:

а) да се пресече това море, без да се влиза във вътрешни води или да се спира на котва на рейд или акостира в пристанищно съоръжение извън вътрешните води; или

б) да се влезе във или да се излезе от вътрешни води или спре на котва в такъв рейд или акостира в такова пристанищно съоръжение.

2. Преминаването трябва да бъде непрекъснато и бързо. Преминаването включва обаче спиране и акостиране, но само доколкото същите съпътстват обикновеното плаване или са станали необходими поради непреодолима сила или бедствие или с цел да се окаже помощ на лица, кораби или въздухоплавателни средства, които са в опасност или търпят бедствие.

Член 19

Значение на термина "мирно преминаване"

1. Преминаването е мирно, доколкото не нарушава мира, добрия ред или сигурността на крайбрежната държава. Такова преминаване следва да се извършва в съответствие с тази конвенция и с други норми на международното право.

2. Смята се, че преминаването на чуждестранен кораб нарушава мира, добрия ред и сигурността на крайбрежната държава, ако този кораб се занимава в териториалното море с някоя от следните видове дейност:

a) заплашва или употребява сила срещу суверенитета, териториалната цялост или политическата независимост на крайбрежната държава или по какъвто и да е друг начин, нарушавайки принципите на международното право, въплътени в Устава на Обединените нации;

b) извършва учения или маневри с оръжия от всякакъв вид;

c) извършва действия, целящи събирането на информация във вреда на отбраната или на сигурността на крайбрежната държава;

d) извършва какъвто и да е акт на пропаганда, целяща да засегне отбраната или сигурността на крайбрежната държава;

e) излитане, кацане или приемане на борда му на въздухоплавателни средства;

f) излитане, кацане или приемане на борд на военни съоръжения;

g) товари или разтоварва товари и валута или лица в противоречие на митническите, данъчните, имиграционните или санитарните закони и правила на крайбрежната държава;

h) извършва действия на умишлено и сериозно замърсяване в нарушение на тази конвенция;

i) извършва риболовна дейност;

j) извършва научноизследователска дейност или хидрографски наблюдения;

k) извършва какъвто и да е акт, целящ да предизвика смущения в системата за съобщения или други съоръжения или инсталации на крайбрежната държава;

l) извършва друга дейност, която не е непосредствено свързана с преминаването.

Член 20

Подводници и други подводни транспортни средства

В териториалното море от подводниците и от другите подводни транспортни средства се изисква да се движат на повърхността и да вдигат тяхното знаме.

Член 21

Закони и правила на крайбрежната държава,

отнасящи се до мирното преминаване

1. В съответствие с разпоредбите на тази конвенция и другите норми на международното право крайбрежната държава може да приема закони и правила,

отнасящи се до мирното преминаване през нейното териториално море, във връзка с всички или с всеки един от следните въпроси:

- a) безопасността на корабоплаването и регулирането на движението по море;
- b) защитата на навигационните средства и съоръжения, както и на другите съоръжения и инсталации;
- c) защитата на кабелите и тръбопроводите;
- d) опазването на живите ресурси на морето;
- e) предотвратяването на нарушаването на риболовните закони и правила на крайбрежната държава;
- f) опазването на природната среда на крайбрежната държава и предотвратяването, ограничаването и контрола на нейното замърсяване;
- g) морски научни изследвания и хидрографски наблюдения;
- h) предотвратяването на нарушаването на митническите, данъчните, имиграционните или санитарните закони и правила на крайбрежната държава.

2. Такива закони и правила не се прилагат по отношение на проектирането, построяването, комплектуването на екипажи и оборудването на чуждестранните кораби, освен ако те водят до привеждането в действие на общоприети международни правила и стандарти.

3. Крайбрежната държава обнародва надлежно всички такива закони и правила.

4. Чуждестранните кораби, упражнявайки правото на мирно преминаване през териториалното море, спазват всички такива закони и правила и всички общоприети международни правила, отнасящи се до предотвратяването на сблъскванията по море.

Член 22

Морски коридори и схеми за разделно движение в териториалното море

1. Крайбрежната държава може там, където е необходимо за осигуряване на безопасността на корабоплаването, да изисква от чуждестранните кораби, упражняващи правото на мирно преминаване през нейното териториално море, да използват такива морски коридори и схеми за разделно движение, каквито тя очертае или предпише за регулиране преминаването на корабите.

2. По-специално от танкерите, за корабите с ядрен двигател и корабите, превозващи ядрени или други опасни или вредни по своята същност вещества или материали може да се изисква да се придържат при своето преминаване само към такива морски коридори.

3. При очертаването на морски коридори и предписването на схеми за разделно движение съгласно този член крайбрежната държава взема под внимание:

- a) препоръките на компетентната международна организация;
- b) всички водни пътища, които обикновено се използват за международно корабоплаване;
- c) особените характеристики на някои конкретни кораби и водни пътища; и
- d) интензивността на движението.

4. Крайбрежната държава ясно означава такива морски коридори и схеми за разделно движение върху морски карти, които надлежно се обнародват.

Член 23

Чуждестранни кораби с ядрен двигател и кораби, превозващи

ядрени или други опасни или вредни по своята същност вещества

Чуждестранните кораби с ядрен двигател и корабите, превозващи ядрени или други опасни или вредни по своята същност вещества, при упражняване правото на мирно преминаване през териториалното море са длъжни да бъдат снабдени с документи и да спазват специални предпазни мерки, установени за такива кораби от международни споразумения.

Член 24

Задължения на крайбрежната държава

1. Крайбрежната държава не трябва да пречи на мирното преминаване на чуждестранни кораби през териториалното море освен в случаите, когато то се осъществява съгласно тази конвенция. По-специално, при прилагане на тази конвенция или на каквито и да е закони и правила, приети в съответствие с тази конвенция, крайбрежната държава не трябва:

- a) да налага на чуждестранните кораби изисквания, които на практика водят до отричане или ограничаване на правото на мирно преминаване; или
- b) да допуска дискриминация, по форма или по същество, по отношение на корабите на която и да е държава или по отношение на кораби, превозващи товари за, от или от името на която и да е държава.

2. Крайбрежната държава обявява по съответен ред за всяка опасност за корабоплаването в нейното териториално море, за която ѝ е известно.

Член 25

Права за защита на крайбрежната държава

1. Крайбрежната държава може да вземе в своето териториално море необходимите мерки, за да предотврати преминаване, което не е мирно.

2. По отношение на кораби, които се насочват към вътрешните води или към акостиране в пристанищно съоръжение извън вътрешните води, крайбрежната държава има също така право да взема необходимите мерки, за да предотврати всякакво нарушаване на условията, при които такива кораби се допускат до вътрешните води или до такова акостиране.

3. Крайбрежната държава може, без да допуска дискриминация между чуждестранните кораби по форма или по същество, временно да преустановява в определени райони на нейното териториално море мирното преминаване на чуждестранни кораби, ако такова преустановяване е от съществена важност за защитата на нейната сигурност, включително и за провеждането на учения с използване на оръжия. Такова преустановяване влиза в сила само след като за него бъде надлежно оповестено.

Член 26

Такси, с които могат да се облагат чуждестранните кораби

1. Чуждестранните кораби не могат да се облагат с никакви такси само защото преминават през териториалното море.

2. Чуждестранен кораб, преминаващ през териториалното море, може да се облага с такси само за заплащане на специфични услуги, оказани на кораба. Облагането с такива такси се извършва без дискриминация.

ПОДРАЗДЕЛ В. ПРАВИЛА, КОИТО МОГАТ ДА СЕ ПРИЛАГАТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ТЪРГОВСКИ КОРАБИ И ПО ОТНОШЕНИЕ НА ДЪРЖАВНИ КОРАБИ, ИЗПОЛЗВАНИ С ТЪРГОВСКА ЦЕЛ

Член 27

Наказателна юрисдикция на борда на чуждестранен кораб

1. На борда на чуждестранен кораб, преминаващ през териториалното море,

крайбрежната държава не упражнява своята наказателна юрисдикция, за да задържи лице и да извърши разследване във връзка с престъпление, извършено на борда на кораба по време на преминаването, с изключение само на следните случаи:

- a) ако последиците на престъплението се разпростират върху крайбрежната държава;
- b) ако престъплението е от такъв характер, че нарушава спокойствието в страната или добрия ред в териториалното море;
- c) ако съдействието на местните власти е било поискано от капитана на кораба или от дипломатически агент или консулско длъжностно лице на държавата на знамето; или
- d) ако такива мерки са необходими за пресичане на незаконното пренасяне на наркотични средства или психотропни вещества.

2. Разпоредбите на т. 1 не засягат правото на крайбрежната държава да взема мерки, разрешени от нейните закони, за задържане или разследване на борда на чуждестранен кораб, преминаващ през териториалното море, след като е напуснал вътрешните води.

3. В случаите, предвидени в т. 1 и 2, крайбрежната държава, ако бъде замолена от капитана, уведомява дипломатически агент или консулско длъжностно лице на държавата на знамето, преди да вземе каквито и да е мерки, и улеснява контакта между такъв агент или длъжностно лице и екипажа на кораба. В изключително спешни случаи това уведомление може да бъде предадено по времето, когато се вземат мерките.

4. При решаването на въпроса, дали и по какъв начин да се извърши задържането, местните власти отдават дължимото внимание на интересите на корабоплаването.

5. С изключение на случаите, предвидени в част XII, или по отношение на нарушения на закони и правила, приети съгласно част V, крайбрежната държава не може да предприема на борда на чуждестранен кораб, преминаващ през териториалното море, никакви мерки за задържането на което и да е лице или извършване на разследване във връзка с престъпление, извършено преди корабът да е влязъл в териториалното море, ако корабът, плаващ от чуждестранно пристанище, само преминава през териториалното море, без да влиза във вътрешни води.

Член 28

Гражданска юрисдикция по отношение на чуждестранни кораби

1. Крайбрежната държава не трябва да спира или отклонява чуждестранен кораб, преминаващ през териториалното море, с цел да упражни гражданска юрисдикция по отношение на лице, намиращо се на борда на кораба.

2. Крайбрежната държава не може да предприема изпълнителни мерки или арест по отношение на такъв кораб по каквото и да е гражданско дело освен само във връзка с поети задължения или по силата на гражданска отговорност, поети от този кораб или

произтичащи за него, по време или за целите на пътуването му през водите на крайбрежната държава.

3. Точка 2 не засяга правото на крайбрежната държава да предприема изпълнителни мерки или да извършва арест по граждански дела съгласно нейните закони по отношение на чуждестранен кораб, намиращ се в териториалното море или преминаващ през териториалното море, след като е напуснал вътрешните води.

ПОДРАЗДЕЛ С. ПРАВИЛА, КОИТО МОГАТ ДА СЕ ПРИЛАГАТ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ВОЕННИ КОРАБИ И ДРУГИ ДЪРЖАВНИ КОРАБИ, ИЗПОЛЗВАНИ ЗА НЕТЪРГОВСКИ ЦЕЛИ

Член 29

Определение на военни кораби

За целите на тази конвенция терминът "военен кораб" означава кораб, числящ се към въоръжените сили на дадена държава, носещ отличителните външни знаци на такива кораби от нейната националност, който се намира под командването на офицер, назначен надлежно от правителството на държавата и чието име е вписано в съответния списък на военнослужащите или в еквивалентен нему документ, и чийто екипаж се подчинява на редовна военна дисциплина.

Член 30

Неспазване от страна на военните кораби на

законите и правилата на крайбрежната държава

Ако военен кораб не спазва законите и правилата на крайбрежната държава относно преминаването през териториалното море и не се съобразява с отправеното към него искане за тяхното спазване, крайбрежната държава може да изиска той да напусне териториалното море незабавно.

Член 31

Отговорност на държавата на знамето на кораба за вреда, причинена

от военен или друг държавен кораб, използван за нетърговски цели

Държавата на знамето на кораба носи международна отговорност за всяка загуба или щета, причинена на крайбрежната държава, в резултат на неспазване от страна на военен

или друг държавен кораб, използван за нетърговски цели, на законите и правилата на крайбрежната държава относно преминаването през териториалното море или на разпоредбите на тази конвенция или на други норми на международното право.

Член 32

Имунитет на военните и на другите недържавни кораби,

използвани за нетърговски цели

С изключение на случаите, предвидени в подраздел А и в чл. 30 и 31 , нищо в тази конвенция не засяга имунитета на военните и другите държавни кораби, използвани за нетърговски цели.

РАЗДЕЛ 4. ПРИЛЕЖАЩА ЗОНА

Член 33

Прилежаща зона

1. В зона, прилежаща към териториалното море, наричана "прилежаща зона", крайбрежната държава може да упражнява контрола, необходим за:

а) предотвратяване на нарушения на нейните митнически, данъчни, имиграционни или санитарни закони и правила, действащи на нейна територия или в нейното териториално море;

б) наказване за нарушение на горепосочените закони и правила, извършено на нейна територия или в нейното териториално море.

2. Прилежащата зона не може да се разпростира на повече от 24 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море.

ЧАСТ III ПРОЛИВИ, ИЗПОЛЗВАНИ ЗА МЕЖДУНАРОДНО КОРАБОПЛАВАНЕ

РАЗДЕЛ 1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 34

Правен статут на водите, образуващи проливи, използвани

за международното корабоплаване

1. Режимът за преминаване през проливи, използвани за международно корабоплаване, установен в тази част, не засяга в други отношения правния статут на водите, образуващи такива проливи, или упражняването от държавите, граничещи с проливите, на техния суверенитет или юрисдикция върху такива води и върху въздушното им пространство, морското дъно и неговите недра.

2. Суверенитетът или юрисдикцията на държавите, граничещи с проливите, се упражнява, като се спазват разпоредбите на тази част и другите норми на международното право.

Член 35

Приложно поле на тази част

Нищо в тази част не засяга:

а) части от вътрешните води в пределите на пролива с изключение на случаите, когато установяването на права изходна линия съгласно метода, установен в чл. 7 , води до ограждането като вътрешни води на зони, които преди това не са били считани за такива;

б) правният статут на водите отвъд границите на териториалните морета на държави, граничещи с проливи като изключителни икономически зони или открито море; или

в) правният режим в проливи, в които преминаването се регулира изцяло или частично от отдавна сключени и намиращи се в сила международни конвенции, които се отнасят специално за такива проливи.

Член 36

Пътища през открито море или пътища през изключителни икономически

зони в проливи, използвани за международно корабоплаване

Тази част не се прилага по отношение на пролив, използван за международно корабоплаване, ако в пролива има път през открито море или път през изключителна икономическа зона, който е също така удобен от гледна точка на корабоплаването и на хидрографските особености; по отношение на такива пътища се прилагат другите съответни части на тази конвенция, включително разпоредбите, относно свободата на корабоплаването и прелитането.

РАЗДЕЛ 2. ТРАНЗИТНО ПРЕМИНАВАНЕ

Член 37

Приложно поле на този раздел

Този раздел се прилага по отношение на проливи, използвани за международно корабоплаване между една част на откритото море или на изключителна икономическа зона и друга част на откритото море или на изключителна икономическа зона.

Член 38

Право на транзитно преминаване

1. В проливите, посочени в чл. 37 , всички кораби и въздухоплавателни средства се ползват с правото на транзитно преминаване, на което не трябва да се пречи, с изключение на случаите, когато проливът се образува от остров на държава, граничеща с пролива, и нейната континентална част, като в тези случаи транзитно преминаване не се прилага, ако от страната на острова към морето има път през открито море или през изключителна икономическа зона също толкова удобен от гледна точка на корабоплаването и хидрографските особености.

2. Транзитно преминаване означава упражняването съгласно тази част на свободата на корабоплаването и прелитането изключително за целите на непрекъснат и бърз транзит през пролива между една част на откритото море или на изключителна икономическа зона и друга част на откритото море или на изключителна икономическа зона. Въпреки това изискването за непрекъснат и бърз транзит не изключва преминаването през пролива с цел влизане, напускане на или завръщане от държава, граничеща с пролива, при спазване на условията за влизане в такава държава.

3. Всяка дейност, която не представлява упражняване на правото на транзитно преминаване през пролив, продължава да се осъществява, като се спазват другите приложими разпоредби на тази конвенция.

Член 39

Задължения на корабите и на въздухоплавателните

средства по време на транзитно преминаване

1. Корабите и въздухоплавателните средства, упражняващи правото на транзитно преминаване, са длъжни:

а) да преминават без забавяне през или над пролива;

б) да се въздържат от всяка заплаха или употреба на сила против суверенитета, териториалната цялост или политическата независимост на държавите, граничещи с пролива, или по всякакъв друг начин в нарушение на принципите на международното право, въплътени в Устава на ООН;

с) да се въздържат от всяка дейност, освен тази, която е присъща на нормалния начин на извършване на непрекъснат и бърз транзит, с изключение на случаите, когато тази

дейност е необходима поради непреодолима сила или бедствие;

d) да спазват другите съответни разпоредби на тази част.

2. Корабите при транзитно преминаване са длъжни:

a) да спазват общоприетите международни правила, процедури и практика относно безопасността по море, включително Международните правила за предотвратяване на сблъскванията по море;

b) да спазват общоприетите международни правила, процедури и практики за предотвратяване, ограничаване и контрол на замърсяването от кораби.

3. При транзитно преминаване въздухоплавателните средства са длъжни:

a) да спазват правилата за полет, установени от Международната организация за гражданско въздухоплаване, доколкото те се прилагат по отношение на гражданските въздухоплавателни средства; държавните въздухоплавателни средства нормално са длъжни да действат, като се съобразяват съответно с изискванията за безопасността на въздухоплаването;

b) по всяко време да контролират радиочестотите, установени от компетентен международно определен орган за контрол на въздушното движение, или съответните международни радиочестоти за сигналите при бедствие.

Член 40

Изследвания и хидрографски наблюдения

По време на транзитно преминаване чуждестранни кораби, включително морски научноизследователски хидрографски кораби, не могат да правят каквито и да е изследвания или хидрографски наблюдения без предварителното разрешение на държавите, граничещи с проливите.

Член 41

Морски коридори и схеми за разделно движение в проливите,

използвани за международното корабоплаване

1. В съответствие с тази част държавите, граничещи с проливи, могат да определят морски коридори и да предписват схеми за разделно движение за корабоплаването в проливи, където това е необходимо за безопасното преминаване на корабите.

2. Такива държави могат, когато обстоятелствата го изискват и след като са направили надлежно оповестяване на това, да заменят по-рано определени или предписани от тях морски коридори или схеми за разделно движение с други морски коридори или с други

схеми за разделно движение.

3. Такива морски коридори или схеми за разделно движение трябва да съответстват на общоприетите международни разпоредби.

4. Преди да се установят или заменят морските коридори или преди да се предпишат или заменят схемите за разделно движение, държавите, граничещи с проливи, трябва да отправят предложения към компетентната международна организация с оглед на тяхното приемане. Организацията може да приеме само такива морски коридори и схеми за разделно движение, които могат да бъдат съгласувани с държавите, граничещи с проливите, след което държавите могат да ги установят, предпишат или заменят.

5. По отношение на пролив, където се предлагат морски коридори или схеми за разделно движение, минаващи през водите на две или повече държави, граничещи с пролива, заинтересованите държави си сътрудничат при формулирането на предложения, консултирайки се с компетентната международна организация.

6. Държавите, граничещи с проливи, ясно обозначават всички установени или предписани от тях морски коридори и схеми за разделно движение върху карти, които трябва да бъдат надлежно обнародвани.

7. При транзитно преминаване корабите спазват приложимите морски коридори и схеми за разделно движение, установени съгласно този член.

Член 42

Закони и правила на държавите, граничещи с проливи,

отнасящи се до транзитното преминаване

1. При условие, че се спазват разпоредбите на този раздел, държавите, граничещи с проливи, могат да приемат закони и подзаконови актове, отнасящи се до транзитното преминаване през пролива, във връзка с всички или всеки от следните въпроси:

a) безопасността на корабоплаването и регулирането на движението по море така, както е предвидено в чл. 41 ;

b) предотвратяването, ограничаването и контролирането на замърсяването чрез въвеждането на приложими международни правила и норми относно изхвърлянето на нефт, нефтени отпадъци и други отровни вещества в пролива;

c) по отношение на риболовните кораби - предотвратяването на риболова, включително изисквания за прибиране на риболовните принадлежности;

d) товаренето или разтоварването на товари, валута или лица, противоречащо на митническите, данъчните, имиграционните или санитарните закони и правила на държавата, граничеща с пролива.

2. Тези закони и правила се прилагат, без да се допуска дискриминация по форма или по същество между чуждестранните кораби и без да водят до лишаване от правото на транзитно преминаване, до нарушаването му или до създаването на препятствия за неговото осъществяване, както е определено в този раздел.

3. Държавите, граничещи с пролива, са длъжни да обнародват по надлежен начин всички такива закони и правила.

4. Чуждестранните кораби, упражняващи правото на транзитно преминаване, спазват тези закони и правила.

5. Когато кораб или въздухоплавателно средство, които се ползват със суверенен имунитет, действат по начин, противоречащ на тези закони и правила или на други разпоредби на тази част, държавата на знамето на кораба или държавата, където въздухоплавателното средство е регистрирано, носи международна отговорност за всяка загуба или щета, причинена на държавите, граничещи с проливи, в резултат на тази дейност.

Член 43

Помощни съоръжения за навигация и безопасност и друго оборудване и предотвратяването, ограничаването и контролирането на замърсяването

Държавите, които използват проливите, и държавите, които граничат с тях, си сътрудничат посредством споразумения:

а) при установяването и поддържането в пролива на необходимите помощни съоръжения за навигация и безопасност, както и за другото оборудване, предназначено за улесняване на международното корабоплаване;

б) при предотвратяването, ограничаването и контролирането на замърсяването от кораби.

Член 44 Задължения на държавите, граничещи с проливи

Държавите, граничещи с проливи, са длъжни да не пречат на транзитното преминаване и да оповестяват по надлежния начин за всяка опасност за корабоплаването във или прелитането над пролива, за която им е известно. Транзитното преминаване не може да се преустановява.

РАЗДЕЛ 3. МИРНО ПРЕМИНАВАНЕ

Член 45

Мирно преминаване

1. Режимът на мирно преминаване, предвиден в раздел 3 на част II, се прилага по отношение на проливи, използвани за международно корабоплаване, които са:

- a) изключени от сферата на прилагане на режима на транзитно преминаване съгласно чл. 38, т. 1 ; или
- b) свързващи част от откритото море или изключителна икономическа зона с териториалното море на чуждестранна държава.

2. Мирното преминаване през такива проливи не може да се преустановява.

ЧАСТ IV АРХИПЕЛАЖНИ ДЪРЖАВИ

Член 46

Използване на термините

За целите на тази конвенция:

- a) "архипелажна държава" означава държава, съставена изцяло от един или повече архипелази и която може да включва и други острови;
- b) "архипелаг" означава група острови, включително части от острови, съединяващите ги води и други природни образувания, които са толкова тясно взаимосвързани, че такива острови, води и други природни образувания образуват действително географско, икономическо и политическо цяло или исторически се разглеждат като такова.

Член 47

Архипелажни изходни линии

1. Архипелажната държава може да прокарва прави архипелажни изходни линии, съединяващи най-издадените в морето точки на най-отдалечените острови и изсъхващи рифове на архипелага, при условие, че в границите на такива изходни линии са включени главните острови и район, в който съотношението между площта на водната повърхност и площта на сушата, включително на атолите, е между 1:1 и 9:1.

2. Дължината на такива изходни линии не трябва да надхвърля 100 морски мили, като се изключи обаче, че най-много до 3% от общото число на изходните линии, ограждащи който и да е архипелаг, може да надхвърля тази дължина до максимална дължина от 125 морски мили.

3. Прокарването на такива изходни линии не следва да се отклонява съществено от

общата конфигурация на архипелага.

4. Такива изходни линии не се прокарват към и от изсъхващи при отлив възвишения, ако върху тях не са построени фарове или подобни съоръжения, които се намират постоянно над морското равнище, или ако изсъхващото при отлив възвишение не е разположено изцяло или частично на разстояние от най-близкия остров, което не надхвърля ширината на териториалното море.

5. Системата от такива изходни линии няма да се прилага от архипелажната държава по такъв начин, че териториалното море на друга държава да се окаже откъснато от откритото море или от изключителна икономическа зона.

6. Ако част от архипелажните води на архипелажната държава се намира между две части на непосредствено прилежаща съседна държава, съществуващите права и всички други законни интереси, които втората държава упражнява традиционно в такива води, и всички права, уговорени по споразумение между тези държави, продължават да съществуват и се спазват.

7. За целите на изчисляването на съотношението на водата спрямо сушата, по силата на т. 1, към повърхността на сушата могат да се отнасят води, разположени от вътрешната страна на рифове, ограждащи острови и атоли, включително и тази част на океанското плато със стръмни склонове, която изцяло или почти изцяло е оградена от верига варовикови острови и изсъхващи рифове, разположени по периметъра на платото.

8. Изходните линии, прокарани съгласно този член, се обозначават на карти с мащаб или мащаби, които позволяват точното определяне на тяхното положение. Като алтернатива те могат да бъдат заменени със списъци на географските координати на точките, уточняващи изходните геодезични данни.

9. Архипелажната държава обнародва по надлежния начин тези карти или списъци на географските координати и депозира копие от всяка такава карта или списък при Генералния секретар на ООН.

Член 48

Измерване на ширината на териториалното море, прилежащата зона,

изключителната икономическа зона и континенталния шелф

Ширината на териториалното море, прилежащата зона, изключителната икономическа зона и континенталния шелф се измерва от архипелажните изходни линии, прокарани съгласно чл. 47 .

Член 49

Правен статут на архипелажните води, въздушното пространство

над архипелажните води, морското дъно и неговите недра

1. Суверенитетът на архипелажната държава се разпростира върху водите, ограничени от архипелажните изходни линии, прокарани съгласно чл. 47, наречени архипелажни води, независимо от тяхната дълбочина или разстоянието им от брега.

2. Този суверенитет се разпростира върху въздушното пространство над архипелажните води, както и върху морското дъно и неговите недра, а също и върху ресурсите, съдържащи се в тях.

3. Този суверенитет се упражнява, като се спазват разпоредбите на тази част.

4. Режимът на преминаване през архипелажни морски коридори, установен в тази част, не засяга в други отношения статута на архипелажните води, включително морските коридори, или упражняването от страна на архипелажната държава на нейния суверенитет върху такива води, върху въздушното пространство над тях, върху морското дъно и неговите недра и ресурсите, съдържащи се в тях.

Член 50

Делимитация на вътрешните води

В архипелажните си води архипелажната държава може да прокара затварящи линии за делимитация на вътрешните води съгласно чл. 9 , 10 и 11 .

Член 51

Съществуващи споразумения, традиционни риболовни права

и съществуващи подводни кабели

1. Без да се нарушават разпоредбите на чл. 49 , архипелажната държава спазва съществуващите с други държави споразумения и признава традиционните риболовни права и другите правомерни видове дейност на непосредствено прилежащите съседни държави в някои райони, които попадат в архипелажните води. Редът и условията за упражняването на такива права и осъществяването на такава дейност, включително характера, обема и районите, в които те се прилагат, се регулират по молба на всяка от заинтересованите държави от двустранни споразумения между тях. Такива права не могат да се прехвърлят на трети държави или на техни граждани или да се ползват съвместно с тях.

2. Архипелажната държава спазва неприкосновеността на съществуващите подводни кабели, положени от други държави и минаващи през нейните води, без да се допират до брега. Архипелажната държава разрешава поддържането и подмяната на такива кабели, след като бъде уведомена по надлежния начин за тяхното местонахождение и за намерението те да бъдат ремонтирани или подменени.

Член 52

Право на мирно преминаване

1. Като се спазват разпоредбите на чл. 53 и без да се нарушава чл. 50, корабите на всички държави се ползват от правото на мирно преминаване през архипелажните води в съответствие с част II, раздел 3.

2. Архипелажната държава може, без да допуска дискриминация по форма или по същество между чуждестранните кораби, временно да преустановява в определени райони на нейните архипелажни води мирното преминаване на чуждестранни кораби, ако такова преустановяване е съществено важно за запазването на нейната сигурност. Такова преустановяване влиза в сила само след като за него бъде оповестено по надлежния начин.

Член 53

Право на преминаване по архипелажни морски коридори

1. Архипелажната държава може да определя морски коридори и въздушни пътища над тях, подходящи за непрекъснато и бързо преминаване на чуждестранни кораби и въздухоплавателни средства през или над нейните архипелажни води и прилежащото териториално море.

2. Всички кораби и въздухоплавателни средства се ползват от правото на преминаване по такива архипелажни морски коридори и въздушни пътища.

3. Преминаването по архипелажни морски коридори означава упражняване съгласно тази конвенция на правата на корабоплаване и прелитане по нормален начин само с цел непрекъснат, бърз и безпрепятствен транзит между една част на откритото море или на изключителната икономическа зона и друга част на откритото море или на изключителната икономическа зона.

4. Такива морски коридори и въздушни пътища пресичат архипелажните води и прилежащото териториално море и включват всички обичайни пътища за преминаване, които се използват като пътища за международно корабоплаване през или прелитане над архипелажните води; а тези пътища, доколкото това се отнася за корабите, следват всички обичайни пътища за корабоплаване, при условие че не е необходимо между една точка на входа и една на изхода да се определят повече от един еднакво удобни пътища.

5. Такива морски коридори и въздушни пътища се определят със серия от непрекъснати осевни линии от точките на входа на пътя за преминаване до точките на изхода му. Кораби и въздухоплавателни средства при преминаване на архипелажни морски коридори не трябва да се отклоняват на повече от 25 морски мили в която и да е посока от такива осевни линии по време на преминаването, при условие че такива кораби и въздухоплавателни средства не се приближават до бреговете на разстояние по-малко от 10% от разстоянието между най-близките точки на островите, граничещи с морския път.

6. Архипелажна държава, която определя морски коридори по силата на този член, може също да предписва схеми за разделно движение за безопасното преминаване на кораби през тесни канали в такива морски коридори.

7. Архипелажната държава може, когато обстоятелствата го изискват, след като оповести по надлежния начин, да заменя които и да е морски пътища или схеми за разделно движение, определени или предписани от нея по-рано, с други морски пътища или схеми за разделно движение.

8. Такива морски коридори или схеми за разделно движение трябва да съответстват на общоприетите международни правила.

9. При определяне или замяна на морски коридори или при предписване или замяна на схеми за разделно движение архипелажната държава предава предложенията на компетентната международна организация с оглед на тяхното приемане. Организацията може да приема само такива морски коридори и схеми за разделно движение, за които може да се споразумее с архипелажната държава, след което архипелажната държава може да ги определя, предписва или заменя.

10. Архипелажната държава ясно обозначава осевите линии на определените или предписани от нея морски пътища и схеми за разделно движение на морски карти, които следва да се обнародват по надлежния начин.

11. Корабите при преминаване по архипелажни коридори трябва да следват приложимите морски коридори и да спазват схемите за разделно движение, установени съгласно този член.

12. Ако архипелажната държава не определи морски коридори или въздушни пътища, правото на преминаване по архипелажните морски коридори може да се упражнява по пътищата, които обикновено се използват за международно корабоплаване.

Член 54

Задължения на корабите и въздухоплавателните средства по време

на тяхното преминаване, провеждане на изследвания и хидрографски

наблюдения; задължения на архипелажната държава и закони и

правила на архипелажната държава относно преминаването по

архипелажни морски пътища

Членове 39, 40, 42 и 44 се прилагат *mutatis mutandis* по отношение на преминаването по архипелажните морски пътища.

ЧАСТ V

ИЗКЛЮЧИТЕЛНА ИКОНОМИЧЕСКА ЗОНА

Член 55

Особен правен режим на изключителната икономическа зона

Изключителната икономическа зона е район отвъд териториалното море и прилежащ към него, по отношение на който действа особен правен режим, установен от тази част, по силата на който правата и юрисдикцията на крайбрежната държава и правата и свободите на други държави се регулират от съответните разпоредби на тази конвенция.

Член 56

Права, юрисдикция и задължения на крайбрежната

държава в изключителната икономическа зона

1. В изключителната икономическа зона крайбрежната държава има:

a) суверенни права за промишлено проучване и експлоатация, съхраняване и стопанисване на природните ресурси - живи и неживи, намиращи се на морското дъно, в неговите недра и в покриващите го води, както и по отношение на други дейности за икономическо разработване и експлоатация на зоната, като получаване на енергия чрез използване на водата, теченията и ветровете;

b) юрисдикция, както се определя от съответните разпоредби на тази конвенция, по отношение на:

i) създаването и използването на изкуствени острови, съоръжения и структури;

ii) морски научни изследвания;

iii) защита и опазване на морската среда;

c) други права и задължения, предвидени в тази конвенция.

2. При упражняване на правата и изпълнение на задълженията си в изключителната икономическа зона съгласно тази конвенция крайбрежната държава се съобразява надлежно с правата и задълженията на другите държави и действа по начин, съвместим с разпоредбите на тази конвенция.

3. Правата, установени в този член по отношение на повърхността на морското дъно и неговите недра, се упражняват съгласно част VI.

Член 57

Ширина на изключителната икономическа зона

Изключителната икономическа зона не може да се разпростира на повече от 200 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море.

Член 58

Права и задължения на други държави в изключителната икономическа зона

1. В изключителната икономическа зона всички държави, както крайбрежни, така и без излаз на море, се ползват при условията на съответните разпоредби на тази конвенция, от посочените в чл. 87 свободи на корабоплаване и прелитане, полагане на подводни кабели и тръбопроводи и от други международно правомерни начини за използване на морето, отнасящи се до тези свободи, като тези, които са свързани с експлоатацията на кораби, въздухоплавателни средства и подводни кабели и тръбопроводи, и съвместими с другите разпоредби на тази конвенция.

2. Членовете от 88 до 115 и другите съответни норми на международното право се прилагат по отношение на изключителната икономическа зона дотолкова, доколкото те не са несъвместими с тази част.

3. Упражнявайки правата си и изпълнявайки задълженията си в съответствие с тази конвенция в изключителната икономическа зона, държавите надлежно ще зачитат правата и задълженията на крайбрежната държава и ще спазват законите и правилата, приети от крайбрежната държава съгласно разпоредбите на тази конвенция и другите норми на международното право, доколкото те не са несъвместими с тази част.

Член 59

Основа за разрешаването на конфликти относно предоставянето

на права и юрисдикция в изключителната икономическа зона

В случаите, когато тази конвенция не предоставя права или юрисдикция на крайбрежната държава или на други държави в изключителната икономическа зона и когато между интересите на крайбрежната държава и на всяка друга държава или държави възниква конфликт, конфликтът се решава на основата на справедливостта и в светлината на всички отнасящи се към него обстоятелства, отчитайки важността на засегнатите интереси на всяка от страните, а също и на международната общност като цяло.

Член 60

Изкуствени острови, съоръжения и конструкции

в изключителната икономическа зона

1. В изключителната икономическа зона крайбрежната държава има изключително право да изгражда, да разрешава и регулира изграждането, експлоатацията и използването на:

a) изкуствени острови;

b) съоръжения и конструкции за целите, предвидени в чл. 56 , и за други икономически цели;

c) съоръжения и конструкции, които могат да пречат на упражняването на правата на крайбрежната държава в зоната.

2. Крайбрежната държава има изключителна юрисдикция върху такива изкуствени острови, съоръжения и конструкции, включително и юрисдикция по отношение на митнически, данъчни, санитарни и имиграционни закони и правила и закони и правила, отнасящи се до безопасността.

3. За изграждането на такива изкуствени острови, съоръжения или конструкции трябва да се прави надлежно предизвестие, а постоянните средства, които предупреждават за тяхното наличие, трябва да се поддържат. Всички съоръжения или конструкции, които са изоставени или не се използват повече, се премахват, за да се осигури безопасността на корабоплаването, като се отчита всеки общоприет международен стандарт, установен в това отношение от компетентната международна организация. Такова премахване също се съобразява, както следва, с риболова, защитата на морската среда и с правата и задълженията на други държави. По подходящ начин се оповестява за дълбочината, местоположението и размерите на всички съоръжения и конструкции, които не са окончателно премахнати.

4. Крайбрежната държава може там, където е необходимо, да установява около такива изкуствени острови, съоръжения или конструкции разумни зони за безопасност, в които може да взема подходящи мерки за осигуряване на безопасността както на корабоплаването, така и на изкуствените острови, съоръжения и конструкции.

5. Ширината на зоните за безопасност се определя от крайбрежната държава, отчитайки приложимите международни стандарти. Такива зони се установяват така, че да бъдат разумно свързани с характера и функциите на изкуствените острови, съоръжения или конструкции и няма да надхвърлят разстоянието от 500 метра около тях, измервано от всяка точка върху външния им край, с изключение на случаите, когато това е разрешено от общоприети международни стандарти или се препоръчва от компетентната международна организация. За местоположението и ширината на такива зони за безопасност се оповестява по надлежния начин.

6. Всички кораби са длъжни да уважават тези зони за сигурност и да спазват общоприетите международни стандарти, отнасящи се до корабоплаването в близост до изкуствените острови, съоръжения, конструкции и зони за безопасност.

7. Изкуствените острови, съоръжения и конструкции и зоните за безопасност около

тях не могат да се изграждат там, където това може да попречи на използването на признатите морски коридори, имащи съществено значение за международното корабоплаване.

8. Изкуствените острови, съоръжения и конструкции нямат статут на острови. Те нямат свое териториално море и тяхното наличие не влияе на делимитацията на териториалното море, на изключителната икономическа зона или континенталния шелф.

Член 61

Съхраняване на живите ресурси

1. Крайбрежната държава определя допустимия улов на живи ресурси в своята изключителна икономическа зона.

2. Крайбрежната държава, отчитайки най-достоверните научни данни, с които разполага, осигурява чрез подходящи мерки за съхраняване и стопанисване поддържането на живите ресурси в изключителната икономическа зона да не бъде застрашено от прекомерна експлоатация. В зависимост от обстоятелствата крайбрежната държава и компетентните международни организации, били те субрегионални, регионални или световни, си сътрудничат за постигането на тази цел.

3. Такива мерки са насочени също към поддържането или възстановяването на популациите на видовете за уловни нива, при които може да се постигне максимален устойчив улов, с оглед на съответните екологически и икономически фактори, включително икономическите нужди на крайбрежните риболовни общини и особените изисквания на развиващите се страни, като се отчитат методите, използвани при риболов, взаимната зависимост на запасите и всички общопрепоръчани международни минимални стандарти, било то субрегионални, регионални или световни.

4. Приемайки такива мерки, крайбрежната държава взема под внимание последиците за видовете, свързани или зависими от видовете, които се ловят, с оглед поддържането или възстановяването на популациите от такива свързани или зависещи видове, над нивата на които тяхното възпроизводство може да бъде сериозно застрашено.

5. Достъпната научна информация, статистически данни за улова и усилията за риболов и други данни, отнасящи се до съхраняването на рибните запаси, се разпространява и разменя на периодична основа чрез компетентните международни организации, били те субрегионални, регионални или световни, в зависимост от обстоятелствата и с участието на всички заинтересовани държави, включително държавите, на чиито граждани е разрешен риболовът в изключителната икономическа зона.

Член 62

Оползотворяване на живите ресурси

1. Крайбрежната държава насърчава постигането на оптимално оползотворяване на живите ресурси на изключителната икономическа зона, без да се нарушава чл. 61.

2. Крайбрежната държава определя своите възможности за улов на живите ресурси на изключителната икономическа зона. Ако крайбрежната държава няма възможност да извърши целия допустим улов, тя чрез споразумения или други договорености и в съответствие с изискванията, условията, законите и правилата, посочени в т. 4, предоставя на други държави достъп до остатъка от разрешения улов, като държи сметка особено за разпоредбите на чл. 69 и 70 и по-специално що се отнася до споменатите в тях развиващи се страни.

3. Предоставяйки достъп на други държави в своята изключителна икономическа зона по силата на този член, крайбрежната държава отчита всички свързани с това фактори, включително значението на живите ресурси на района за икономиката на заинтересованата крайбрежна държава и другите ѝ национални интереси, разпоредбите на чл. 69 и 70, изискванията на развиващите се държави от субрегиона или региона при улова на част от остатъка и необходимостта да се сведат до минимум отклоненията в икономиката на държави, чиито граждани обикновено извършват риболовна дейност в зоната или които са положили съществени усилия за проучването и идентифицирането на запасите.

4. Гражданите на други държави, извършващи риболовна дейност в изключителната икономическа зона, спазват мерките по съхраняването и другите изисквания и условия, установени в законите и правилата на крайбрежната държава. Тези закони и правила трябва да са съвместими с тази конвенция и могат да се отнасят за следното:

а) издаването на лицензи на риболовци, риболовни съдове и оборудване, включително събиране на такси и други видове плащания, които по отношение на развиващи се крайбрежни страни могат да представляват адекватна компенсация в областта на финансирането, снабдяването с оборудване и технология за рибната промишленост;

б) определянето на видовете, които могат да се ловят, и определяне на квоти за улова както по отношение на конкретни запаси, така и по групи от запаси, или за улов на всеки кораб за определен период от време, или за улова от граждани на която и да е държава за определен период от време;

в) регулирането на сезоните и зоните за риболов, видовете, размерите и количеството на риболовните съоръжения и риболовните кораби, които могат да бъдат използвани;

г) установяването на възрастта и размера на рибата и на другите видове, които могат да бъдат ловени;

д) уточняване на информацията, която се изисква от риболовните кораби, включително статистически данни за улова и положените усилия, а също съобщения за местоположението на кораба;

е) изискването за провеждане с разрешението и под контрола на крайбрежната държава на определени програми за проучване на риболова и за провеждането на такива

проучвания, включително вземането на проби от уловите, използването на проби и предоставянето на свързаните с това научни данни;

g) поставянето от страна на крайбрежната държава на наблюдатели или стажанти на борда на такива кораби;

h) разтоварването от такива плавателни съдове на целия или на част от улова в пристанищата на крайбрежната държава;

i) изискванията и условията относно смесените дружества и други форми на сътрудничество;

j) изискванията за подготовката на персонала и предаването на технология за риболова, включително разширяването на възможностите на крайбрежната държава да провежда риболовни проучвания;

k) процедурите за тяхното изпълнение.

5. Крайбрежните държави уведомяват по надлежен начин за законите и правилата за съхраняването и стопанисването на живите ресурси.

Член 63

Запаси, срещащи се в изключителната икономическа зона на две или

повече крайбрежни държави или както в изключителната икономическа

зона, така и в район отвъд нея и прилежащ към нея

1. Там, където един и същ запас или запаси от сходни асоциирани видове се срещат в изключителната икономическа зона на две или повече крайбрежни държави, тези държави се стремят непосредствено или с посредничеството на подходящи субрегионални или регионални организации да се споразумеят за мерките, които са необходими, за да координират и осигурят съхраняването и развитието на тези запаси, без да се нарушават другите разпоредби на тази част.

2. Там, където един и същ запас или запаси от сходни видове се срещат както в изключителната икономическа зона, така и в район отвъд нея и прилежащ към зоната, крайбрежната държава и държавите, извършващи риболов от тези запаси в прилежащия район, се стремят непосредствено или с посредничеството на подходящи субрегионални и регионални организации да се споразумеят за мерките за съхраняването на тези запаси в прилежащия район.

Член 64

Далекомигриращи видове

1. Крайбрежната държава и другите държави, чиито граждани извършват в района риболов на далекомигриращите видове, изброени в приложение I, си сътрудничат непосредствено или с посредничеството на подходящи международни организации с цел да осигурят съхраняването им и да съдействат за оптималното използване на тези видове в целия район, както в изключителната икономическа зона, така и отвъд нея. В райони, за които няма подходящи международни организации, крайбрежната държава и другите държави, чиито граждани ловят тези видове в района, си сътрудничат за създаването на такава организация и участват в работата в нея.

2. Разпоредбите на т. 1 се прилагат в допълнение към другите разпоредби на тази част.

Член 65

Морски бозайници

Нищо в тази част не ограничава правото на крайбрежната държава, или съответно компетентността на дадена международна организация, да забранява, да ограничава или да регулира лова на морски бозайници по-строго, отколкото това се предвижда в тази част. Държавите си сътрудничат с цел да съхранят морските бозайници и що се отнася до китообразните, действат по-специално с посредничеството на съответните международни организации за тяхното съхраняване, стопанисване и изучаване.

Член 66

Запаси от анадромни риби

1. Държави, в чиито реки се възпроизвеждат запаси от анадромни риби, са заинтересовани в най-голяма степен и носят най-голяма отговорност за тези запаси.

2. Държавите на произход на запасите от анадромни риби осигуряват тяхното съхраняване, като установяват подходящи мерки за регулиране на риболова във всички води, разположени от външната граница на техните изключителни икономически зони към брега, и за които се говори в т. 3, буква "б". Държавата на произхода може след консултации с другите държави, посочени в т. 3 и 4, които извършват риболов от тези запаси, да установят общ обем на допустимите улови от запасите, произхождащи от техните реки.

3. а) Риболовът от запасите на анадромни риби се извършва само във водите, разположени от външните граници на изключителните икономически зони към брега, с изключение на случаите, когато тази разпоредба би довела до отклонения в икономиката на друга държава, освен държавата на произхода. Що се отнася до такъв риболов отвъд външните граници на изключителната икономическа зона, заинтересованите държави водят консултации с цел да постигнат споразумение относно реда и условията за този риболов, като обръщат необходимото внимание на изискванията за съхраняване и на нуждите на държавата на произхода по отношение на тези запаси.

б) Държавата на произхода сътрудничи за свеждането до минимум на отклоненията в

икономиката на онези държави, ловещи риба от същите запаси, като взема предвид нормалния улов и начина на действие на тези държави и всички райони, в които се извършва такъв риболов.

с) Държавите, посочени в буква "b", които участват по споразумение с държавата на произхода в осъществяването на мерките за обновяване на запасите на анадромни риби, по-специално като покриват финансовите разходи за тези цели, се ползват с особено внимание от страна на държавата на произхода при извършването на риболов от запасите на тези видове, произхождащи от техните реки.

д) Прилагането на правилата относно запасите от анадромни риби отвъд изключителната икономическа зона се извършва чрез споразумение между държавата на произхода и другите заинтересовани държави.

4. В случаите, когато запасите на анадромни риби мигрират във или през водите, разположени от външните граници на изключителната икономическа зона към брега на друга държава, освен държавата на произхода, тази държава сътрудничи с държавата на произхода, що се отнася до съхраняването и стопанисването на тези запаси.

5. Държавата на произхода на запасите от анадромни риби и другите държави, извършващи риболов от тези запаси, предприемат необходимите действия за прилагането на разпоредбите на този член според обстоятелствата с посредничеството на регионални организации.

Член 67

Катадромни видове

1. Крайбрежна държава, в чиито води катадромни видове прекарват по-голямата част от техния жизнен цикъл, носи отговорност за стопанисването на тези видове и осигурява достъпа на мигриращата риба до тези води и излизането ѝ от тях.

2. Риболовът на катадромни видове се извършва само във води, разположени от външните граници на изключителните икономически зони към брега. В изключителната икономическа зона той се регулира, като се спазват разпоредбите на този член и другите разпоредби на тази конвенция, отнасящи се до риболова в тези зони.

3. В случаите, когато риба от катадромен вид мигрира през изключителната икономическа зона на друга държава, независимо дали рибите са млади или зрели, стопанисването им, включително техният улов, се регулира със споразумение между държавата, спомената в т. 1, и другите заинтересовани държави. Такова споразумение осигурява рационалното стопанисване на видовете и взема под внимание отговорностите, които държавите, споменати в т. 1, носят за поддържането на тези видове.

Член 68

"Прикрепени" видове

Тази част не се прилага спрямо "прикрепените" видове, както те са определени в чл. 77, т. 4 .

Член 69

Права на държавите без излаз на море

1. Държавите без излаз на море имат право да участват на справедлива основа в експлоатацията на подходяща част от излишъка на живите ресурси на изключителната икономическа зона на крайбрежни държави от същия субрегион или регион, като се вземат под внимание съответните икономически и географски обстоятелства на всички заинтересовани държави и в съответствие с разпоредбите на този член и на чл. 61 и 62 .

2. Условието и формите на такова участие се установяват от заинтересованите държави чрез двустранни, субрегионални или регионални споразумения, като се вземат под внимание между другото:

a) необходимостта да се избягват пагубните последици за общността, извършваща риболов, или за риболовните предприятия на крайбрежната държава;

b) степента, до която държавата без излаз на море, съгласно разпоредбите на този член, участва или има право да участва по силата на съществуващи двустранни, субрегионални или регионални споразумения в експлоатацията на живите ресурси на изключителната икономическа зона на други крайбрежни държави;

c) степента, до която други държави без излаз на море и държави с неблагоприятно географско положение участват в експлоатацията на живите ресурси на изключителната икономическа зона на крайбрежната държава и произтичаща от това необходимост да се избягва възлагането на особено бреме върху крайбрежната държава или върху част от нея;

d) нуждите от хранителни продукти за изхранване на населението на съответните държави.

3. Когато възможностите за риболов на крайбрежна държава се приближават до ниво, което би й позволило да улови целия допустим улов на живи ресурси от нейната изключителна икономическа зона, крайбрежната държава и другите заинтересовани държави си сътрудничат при установяването на справедливи договорености на двустранна, субрегионална или регионална основа, които да позволяват участието на развиващи се държави без излаз на море от същия субрегион или регион в експлоатацията на живите ресурси на изключителните икономически зони на крайбрежните държави от субрегиона или региона, по начин, който е подходящ, според обстоятелствата и на условия, задоволителни за всички страни. При прилагането на тази разпоредба факторите, споменати в т. 2, също се взимат под внимание.

4. Развитите държави без излаз на море по силата на разпоредбите на този член имат право да участват в експлоатацията на живите ресурси само в изключителните

икономически зони на развити крайбрежни държави от същия субрегион или регион, като се има предвид до каква степен крайбрежната държава, предоставяйки достъп на други държави до живите ресурси на нейната изключителна икономическа зона, е взела под внимание необходимостта да бъдат сведени до минимум пагубните последици за общностите, извършващи риболов, и отклоненията в икономиката на държавите, чиито граждани традиционно са извършвали риболов в зоната.

5. Горните разпоредби не нарушават договореностите, постигнати в субрегионите или регионите, където крайбрежната държава може да предостави на държавите без излаз на море от същия субрегион или регион еднакви или преференциални права за експлоатация на живите ресурси в изключителната икономическа зона.

Член 70

Права на държавите с неблагоприятно географско положение

1. Държавите с неблагоприятно географско положение имат право да участват на справедлива основа в разработването на подходяща част от излишъка на живите ресурси на изключителната икономическа зона на крайбрежни държави от същия субрегион или регион, като се вземат предвид съответните икономически и географски обстоятелства на всички заинтересовани страни и в съответствие с разпоредбите на този член и на чл. 61 и 62 .

2. За целите на тази част терминът "държави с неблагоприятно географско положение" означава крайбрежни държави, включително държави, граничещи със затворени или полузатворени морета, чието географско положение ги прави зависими от експлоатацията на живите ресурси на изключителните икономически зони на други държави в субрегиона или региона за снабдяването им с достатъчно риба за изхранването на тяхното население или на част от него, както и крайбрежни държави, които не могат да претендират за собствена изключителна икономическа зона.

3. Редът и условията на такова участие се установяват от заинтересованите държави чрез двустранни субрегионални или регионални споразумения, като се взема под внимание, между другото:

a) необходимостта да се избягват пагубните последици за общностите, извършващи риболов, или за риболовната промишленост на крайбрежната държава;

b) степента, до която държавата с неблагоприятно географско положение съгласно разпоредбите на този член участва или има право да участва по силата на съществуващи двустранни субрегионални или регионални споразумения в разработването на живи ресурси на изключителните икономически зони на други крайбрежни държави;

c) степента, до която други държави с неблагоприятно географско положение и държави без излаз на море участват вече в експлоатацията на живите ресурси на изключителната икономическа зона на крайбрежната държава и произтичащата от това нужда да се избягва възлагането на особено бреме върху всяка една крайбрежна държава

или върху част от нея;

d) нуждата от хранителни продукти за изхранване на населението на съответните държави.

4. Когато възможностите за риболов на крайбрежната държава се приближат до ниво, което би й позволило да улови целия допустим улов на живи ресурси от нейната изключителна икономическа зона, крайбрежната държава и другите заинтересовани държави си сътрудничат при установяването на справедливи договорености на двустранна, субрегионална или регионална основа, които да позволят участието на развиващи се държави с неблагоприятно географско положение от субрегиона или региона в експлоатацията на живите ресурси от изключителните икономически зони на крайбрежните държави от субрегиона или от региона по начин, който е подходящ с оглед на обстоятелствата, и на условия, задоволителни за всички страни. При прилагането на тази разпоредба факторите, споменати в т. 3, също се вземат под внимание.

5. Развитите държави с неблагоприятно географско положение по силата на разпоредбите на този член имат право да участват в експлоатацията на живите ресурси само в изключителните икономически зони на развити крайбрежни държави от същия субрегион или регион, като имат предвид степента, до която крайбрежната държава, предоставяйки на други държави достъп до живите ресурси на нейната изключителна икономическа зона, е взела под внимание необходимостта да се сведат до минимум пагубните последици за общностите, извършващи риболов, и отклоненията в икономиката на държавите, чиито граждани обикновено извършват риболов в зоната.

6. Горните разпоредби не нарушават договореностите, постигнати в субрегиона или региона, където крайбрежните държави могат да предоставят на държавите с неблагоприятно географско положение от същия субрегион или регион еднакви или преференциални права за експлоатацията на живите ресурси в тяхната изключителна икономическа зона.

Член 71

Неприложимост на чл. 69 и 70

Разпоредбите на чл. 69 и 70 не се прилагат по отношение на крайбрежна държава, чиято икономика зависи изключително силно от експлоатацията на живите ресурси на нейната изключителна икономическа зона.

Член 72

Ограничения при прехвърлянето на права

1. Права, предвидени по силата на чл. 69 и 70 за експлоатация на живите ресурси, не се прехвърлят пряко или косвено на трети държави или на техни граждани чрез даване под наем или с лиценз, нито чрез създаване на смесени дружества или по какъвто и да е друг начин, който води до такова прехвърляне, освен ако заинтересованите държави не са се

споразумели за друго.

2. Изложената по-горе разпоредба не изключва възможността заинтересованите държави да получават техническа и финансова подкрепа от трети държави или от международни организации, за да улеснят упражняването на правата съгласно чл. 69 и 70 , при условие че това не води до последиците, посочени в т. 1.

Член 73

Осъществяване на прилагането на законите и

правилата на крайбрежната държава

1. Крайбрежната държава може при упражняване на суверенните си права да изследва, разработва, съхранява и стопанисва живите си ресурси в изключителната икономическа зона, да взема такива мерки, включително качване на борда, инспектиране, задържане и съдебно преследване, каквито могат да се окажат необходими, за да се осигури спазването на законите и правилата, приети от нея в съответствие с тази конвенция.

2. Задържаните плавателни съдове и техните екипажи се освобождават без забавяне, след като бъде даден разумен залог или друго осигуряване.

3. Наказанията, предвидени от крайбрежната държава за нарушаване на законите и правилата за риболова в изключителната икономическа зона, не могат да включват лишаване от свобода при отсъствие на споразумение между заинтересованите държави за обратното или каквато и да е друга форма на телесно наказание.

4. В случаите на задържане на чужди плавателни съдове крайбрежната държава уведомява държавата на знамето без забавяне по подходящи канали за предприетите действия и за наложените впоследствие наказания, каквито и да са те.

Член 74

Делимитация на изключителната икономическа зона между

държави със срещулежащи или прилежащи брегове

1. Делимитацията на изключителната икономическа зона между държави със срещулежащи или прилежащи брегове се извършва по споразумение въз основа на международното право, както се посочва в чл. 38 на Статута на Международния съд, с цел да се постигне справедливо решение.

2. Ако в течение на разумен период от време не бъде постигнато споразумение, заинтересованите държави прибягват до процедурата, предвидена в част XV.

3. До постигането на споразумение, както е предвидено в т. 1, заинтересованите

държави в дух на разбирателство и сътрудничество полагат всички усилия да достигнат до временна договореност от практически характер и да не застрашават или създават пречки по време на този преходен период за достигането на окончателно споразумение. Такива договорености не накърняват окончателната делимитация.

4. Когато между заинтересованите държави има споразумение, което е в сила, въпросите, отнасящи се до делимитацията на изключителната икономическа зона, се уреждат съгласно разпоредбите на това споразумение.

Член 75

Карти и списъци на географски координати

1. Като се спазват разпоредбите на тази част, линиите на външната граница на изключителната икономическа зона и линиите за разграничаване, прокарани съгласно чл. 74 , се посочват на карти с мащаб или мащаби, позволяващи точното определяне на тяхното местоположение. Според обстоятелствата тези линии на външната граница или линии за разграничаване могат да се заменят със списък на географските координати на точки, уточняващи основните изходни геодезични данни.

2. Крайбрежната държава обнародва според изискванията такива карти или списъци на географски координати и депозира копие на всяка една от тези карти или на всеки един от тези списъци при Генералния секретар на Организацията на обединените нации.

ЧАСТ VI

КОНТИНЕНТАЛЕН ШЕЛФ

Член 76

Определение на континенталния шелф

1. Континенталният шелф на крайбрежна държава включва повърхността на морското дъно и недрата на подводния район, който се разпростира отвъд нейното териториално море по цялото протежение на естественото продължение на сухоземната територия до външния ръб на крайнината на континента или на разстояние до 200 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море, там, където външният ръб на крайнината на континента не се разпростира до това разстояние.

2. Континенталният шелф на крайбрежна държава не се разпростира отвъд границите, посочени в т. 4 до 6.

3. Крайнината на континента включва потопеното под водата продължение на земната маса на крайбрежната държава и се състои от повърхността на морското дъно и недрата на шелфа, склона и възвишението. Той не включва повърхността на океанското дъно на голяма дълбочина, океанските му хребети или неговите недра.

4. а) За целите на тази конвенция крайбрежната държава установява външния ръб на крайнината на континента там, където крайнината се разпростира отвъд 200-те мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море, или посредством:

i) линия, прокарана съгласно т. 7, като се изхожда от най-отдалечените установени точки, във всяка една от които дебелината на седиментните породи представлява поне 1 процент от най-късото разстояние от такива точки до подножието на континенталния склон; или посредством:

ii) линия, прокарана съгласно т. 7, като се изхожда от точки, установени на не повече от 60 морски мили от подножието на континенталния склон.

б) При отсъствието на доказателства за противното подножието на континенталния склон съвпада с точката на най-голямото изменение на наклона в неговата основа.

5. Установените точки, съставляващи линията на външните граници на континенталния шелф на повърхността на морското дъно, прокарана съгласно т. 4, букви "а", "i" и "ii", са разположени или на разстояние не по-голямо от 350 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море, или на разстояние не по-голямо от 100 морски мили от 2500-метровата изобата, която представлява линия, свързваща дълбочините от 2500 метра.

6. Независимо от разпоредбите на т. 5 върху подводни хребети външната граница на континенталния шелф не надхвърля 350 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море. Тази точка не се прилага по отношение на подводните възвишения, които са естествени компоненти на крайнината на континента, такива, каквито са неговите плата, прагове, гребени, наноси и странични отклонения.

7. Крайбрежната държава прокарва външни граници на нейния континентален шелф там, където този шелф се разпростира отвъд 200 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море, с прави линии не по-дълги от 60 морски мили, които свързват установени точки, определени чрез координати на дължина и ширина.

8. Крайбрежната държава представя информация за границите на континенталния шелф отвъд 200 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море, на Комисията за границите на континенталния шелф, учредена по силата на приложение II на основата на справедливото географско представителство. Комисията прави препоръки на крайбрежните държави по проблеми, свързани с установяването на външните граници на техния континентален шелф. Границите на шелфа, установени от крайбрежната държава въз основа на тези препоръки, са окончателни и задължителни.

9. Крайбрежната държава депозира при Генералния секретар на Организацията на обединените нации карти и съответна информация, включително геодезически данни, чрез които външните граници на нейния континентален шелф са описани трайно. Генералният

секретар ги обнародва според изискванията.

10. Разпоредбите на този член не влияят върху въпроса за делимитацията на континенталния шелф между държави със срещулежащи и прилежащи брегове.

Член 77

Права на крайбрежната държава върху континенталния шелф

1. Крайбрежната държава упражнява върху континенталния шелф суверенни права по отношение на промишленото проучване и експлоатацията на неговите природни ресурси.

2. Правата, посочени в т. 1, са изключителни в смисъл, че ако крайбрежната държава не извършва промишлено проучване на континенталния шелф или не експлоатира неговите природни ресурси, никой друг не може да предприема тези видове дейност без изричното съгласие на крайбрежната държава.

3. Правата на крайбрежната държава върху континенталния шелф не зависят от неговото окупиране, реално или символично, или от каквото и да е изрично заявление в този смисъл.

4. Природните ресурси, за които се говори в тази част, се състоят от минерални и други неживи ресурси, разположени на повърхността на морското дъно и в неговите недра, както и от живите организми, принадлежащи към така наречените "прикрепени видове", т. е. организми, които в стадия, в който може да се извърши техният улов, или са неподвижни върху или под повърхността на морското дъно, или са в състояние да се придвижват само когато са в постоянен непосредствен допир с повърхността на морското дъно или недрата му.

Член 78

Правен статут на покриващите води и на въздушното

пространство и права и свободи на другите държави

1. Правата на крайбрежната държава върху континенталния шелф не засягат правния статут на покриващите води или на въздушното пространство над тези води.

2. Упражняването на правата на крайбрежната държава върху континенталния шелф не трябва да нарушава или да води до неоправдана намеса в корабоплаването и при осъществяването на другите права и свободи на другите държави, предвидени в тази конвенция.

Член 79

Подводни кабели и тръбопроводи върху континенталния шелф

1. Всички държави имат право да полагат подводни кабели и тръбопроводи върху континенталния шелф съгласно разпоредбите на този член.

2. При условие, че се спазва правото ѝ да взема разумни мерки за изследването на континенталния шелф, за разработването на неговите природни ресурси и за предотвратяването, намаляването и контролирането на замърсяването от тръбопроводи крайбрежната държава не може да създава пречки за полагането или поддържането на такива кабели или тръбопроводи.

3. Провеждането на трасето за полагане на такива тръбопроводи върху континенталния шелф става със съгласието на крайбрежната държава.

4. Нищо в тази част не засяга правото на крайбрежната държава да установява условия, които се прилагат по отношение на кабели и тръбопроводи, навлизащи в нейната територия или в териториалното ѝ море, или да установява своята юрисдикция върху кабели и тръбопроводи, съоръжени или използвани във връзка с разработването на нейния континентален шелф или с разработването на нейните ресурси, или във връзка с управлението на изкуствените острови, и конструкции и структури под нейна юрисдикция.

5. При полагането на подводни кабели или тръбопроводи държавите надлежно държат сметка за кабелите и тръбопроводите, които вече са там. По-специално не трябва да се нарушават възможностите за поправка на съществуващите кабели и тръбопроводи.

Член 80

Изкуствени острови, съоръжения и конструкции върху континенталния шелф

Член 60 се прилага *mutatis mutandis* по отношение на изкуствени острови, съоръжения и конструкции върху континенталния шелф.

Член 81

Сондиране в континенталния шелф

Крайбрежната държава има изключителното право да разрешава и регулира сондирането в континенталния шелф за всякакви цели.

Член 82

Плащания, парични и в натура, във връзка с разработването

на континенталния шелф отвъд 200 морски мили

1. Крайбрежната държава извършва плащания, парични или в натура, във връзка с експлоатацията на неживите ресурси на континенталния шелф отвъд 200 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море.

2. Плащанията, парични или в натура, се извършват ежегодно по отношение на цялата продукция на даден участък след първите пет години от производството от този участък. За шестата година процентната ставка на плащанията в пари или в натура е 1% от стойността или от обема на цялата продукция от участъка. Процентната ставка се увеличава с 1% за всяка следваща година до 12-ата година и след това остава на нивото от 7%. Производството не включва ресурсите, използвани в рамките на експлоатацията.

3. Развиваща се държава, която е чист вносител на минерален ресурс, произвеждан от нейния континентален шелф, се освобождава от задължението да извършва такива плащания, парични или в натура, по отношение на този минерален ресурс.

4. Плащанията, парични или в натура, се извършват чрез Международния орган за морското дъно, който ги разпределя сред държавите - страни по тази конвенция, въз основа на критерия за справедливо разпределяне, като взема под внимание, интересите и нуждите на развиващите се държави, по-специално на онези измежду тях, които са най-слабо развити или нямат излаз на море.

Член 83

Делимитация на континенталния шелф между държави

със срещулежащи или прилежащи брегове

1. Делимитацията на континенталния шелф между държавите със срещулежащи или прилежащи брегове се извършва по споразумение въз основа на международното право, както се посочва в чл. 38 на Статута на Международния съд, за да се постигне справедливо решение.

2. Ако в разумен период от време не може да се постигне решение, заинтересованите държави прибягват до процедурата, предвидена в част XV.

3. До постигането на споразумението, предвидено в т. 1, заинтересованите държави прилагат в дух на разбирателство и сътрудничество всички усилия за постигане на временно договаряне от практически характер и за да не застрашават или създават пречки по време на този преходен период за постигането на окончателно споразумение. Такива договорености не влияят върху въпроса за окончателната делимитация.

4. Там, където съществува действащо споразумение между заинтересованите държави, въпросите, отнасящи се до делимитацията на континенталния шелф, се решават съгласно разпоредбите на това споразумение.

Член 84

Карти и списъци на географските координати

1. Като се спазват разпоредбите на тази част, външните граници на континенталния шелф и разграничителните линии, прокарани съгласно чл. 83, се обозначават на карти в

машаб или мащаби, които осигуряват точното им местоположение. Според обстоятелствата тези линии могат да се заменят със списъци на географските координати на точки, уточняващи основните изходни геодезични данни.

2. Крайбрежната държава обнародва според изискванията тези карти или списъци на географски координати и депозира копие от всяка една от тези карти или списък при Генералния секретар на ООН и в случаите на тези от тях, на които са обозначени линиите на външните граници на континенталния шелф - при Генералния секретар на Международния орган за морското дъно.

Член 85

Прокопаване на тунели

Тази част не нарушава правото на крайбрежната държава да разработва недрата, като прокопава тунели, независимо от дълбочината на водата в даденото място.

ЧАСТ VII ОТКРИТО МОРЕ

РАЗДЕЛ 1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 86

Прилагане на разпоредбите на тази част

Разпоредбите на тази част се прилагат по отношение на всички части на морето, които не се включват нито в изключителната икономическа зона, нито в териториалното море, нито във вътрешните води на която и да е държава, нито в архипелажните води на която и да е архипелажна държава. Този член не ограничава по никакъв начин свободите, с които се ползват всички държави в изключителната икономическа зона съгласно чл. 58 .

Член 87

Свобода на откритото море

1. Откритото море е открито за всички държави, както крайбрежни, така и без излаз на море. Свободата на откритото море се осъществява, като се спазват условията, установени в тази конвенция и в другите норми на международното право. Както за крайбрежните държави, така и за държавите без излаз на море тя включва:

а) свобода на корабоплаването;

б) свобода на прелитането;

с) свобода да се полагат подводни кабели и тръбопроводи, като се спазват разпоредбите на част VI;

д) свобода да се строят изкуствени острови и други съоръжения, позволени от международното право, като се спазват разпоредбите на част VI;

е) свобода на риболова, като се спазват условията, закрепени в раздел 2;

ф) свобода на научните изследвания, като се спазват разпоредбите на части VI и XIII.

2. Тези свободи се осъществяват от всички държави, като се вземат надлежно предвид интересите на другите държави по осъществяването на свободата на откритото море от тях, а също така, като се вземат съответно предвид правата, признати по тази конвенция по отношение на дейностите в района.

Член 88

Запазване на откритото море за мирни цели

Откритото море се запазва за мирни цели.

Член 89

Неправомерност на претенциите за суверенитет над откритото море

Никоя държава не може правомерно да претендира за подчиняване на която и да е част от откритото море на своя суверенитет.

Член 90

Право на корабоплаване

Всяка държава, била тя крайбрежна или без излаз на море, има право да извършва корабоплаване в открито море с кораби под нейно знаме.

Член 91

Националност на корабите

1. Всяка държава установява условията за предоставяне на нейната националност на кораби, за регистрация на кораби на нейна територия и за правото да се плава под нейно знаме. Корабите притежават националността на държавата, под чието знаме имат право да плават. Между държавата и кораба трябва да съществува реална връзка.

2. Всяка държава издава на корабите, на които предоставя правото да плават под нейно знаме, документи, удостоверяващи това.

Член 92

Статут на корабите

1. Корабът плава под знамето само на една държава и освен в изключителните случаи, изрично предвидени в международни договори или в тази конвенция, се подчинява в откритото море на нейната изключителна юрисдикция. Никой кораб не може да променя своето знаме по време на плаването или на престоя в пристанище или при закотвяне, освен в случаите на действително прехвърляне на правото на собственост или на промяна на регистрацията.

2. Кораб, плаващ под знамената на две или повече държави, използвайки ги за удобство, не може да претендира пред която и да е трета държава, че притежава някоя от тези националности и може да бъде приравнен към кораб без националност.

Член 93

Кораб, плаващ под знамето на Организацията на обединените нации, нейните специализирани организации и Международната агенция за атомна енергия

Горните членове с нищо не засягат решаването на въпроса за корабите, използвани за официална служба на Организацията на обединените нации, нейните специализирани организации или Международната агенция за атомна енергия, плаващи под знамето на организацията.

Член 94

Задължения на държавата на знамето

1. Всяка държава осъществява ефективно своята юрисдикция и упражнява контрол върху корабите под нейно знаме в административната, техническата и социалната сфера.

2. По-специално, всяка държава:

а) води корабен регистър, съдържащ имената на корабите под нейното знаме и техните данни, като се изключат онези кораби, които поради малките им размери се изключват от общоприетите международни правила; и

б) осъществява по силата на вътрешното си право своята юрисдикция върху всеки кораб под нейното знаме и върху неговия капитан, офицери и екипаж, що се отнася до административните, техническите и социалните въпроси, засягащи кораба.

3. Всяка държава взема спрямо корабите под нейното знаме мерките, необходими за осигуряването на безопасността по море, с оглед по-специално на:

- a) конструкцията, оборудването и годността за плаване на корабите;
- b) комплектуването на корабния екипаж, условията на неговия труд и обучение, като се имат предвид приложимите международни документи;
- c) ползването на сигнали, поддържането на връзка и предотвратяването на сблъсквания.

4. Тези мерки включват мерките, необходими, за да се осигури:

a) всеки кораб преди регистрирането, а по-късно през подходящи интервали от време да бъде инспектиран от квалифициран корабен инспектор и да има на борда си такива карти, мореходни пособия и навигационно оборудване, каквито се изискват за безопасното плаване на кораба;

b) всеки кораб да бъде поверен на капитан и офицери със съответната квалификация, по-специално в областта на маневрирането, навигацията, връзката, управлението на корабните механизми, а екипажът по квалификация и численост да отговаря на типа, размерите, механизмите и оборудването на кораба;

c) капитанът, офицерите и в необходимата степен екипажът да бъдат изцяло запознати с приложимите международни правила по въпросите на опазването на човешкия живот по море, предотвратяването на сблъскванията, предотвратяването, намаляването и контролирането на замърсяването на морската среда и поддържането на радиовръзка и да бъдат задължени да спазват тези правила.

5. Вземайки мерките, предвидени в т. 3 и 4, всяка държава е длъжна да се придържа към общоприетите международни правила, процедури и практики и да предприема всичко необходимо, за да се осигури тяхното спазване.

6. Всяка държава, която има сериозни основания да предполага, че върху даден кораб не се осъществява необходимата юрисдикция и контрол, може да съобщи за това на държавата на знамето. При получаване на такова съобщение държавата на знамето разглежда случая и според обстоятелствата извършва необходимото за да поправи положението.

7. Всяка държава започва разследване, което се води от достатъчно квалифицирано лице или лица, или под тяхно ръководство, на всеки нещастен случай по море или навигационно произшествие в открито море с участието на кораб под нейното знаме, който е причинил смъртта или е нанесъл тежки телесни повреди на граждани на друга държава или е причинило сериозни вреди на корабите или съоръженията на друга държава или на морската среда. Държавата на знамето и другата държава си сътрудничат, когато последната провежда разследване на нещастен случай по море или навигационно произшествие.

Член 95

Имунитет на военните кораби в открито море

Военните кораби се ползват в открито море с пълен имунитет от юрисдикцията на която и да е държава, освен държавата на знамето.

Член 96

Имунитет на корабите, намиращи се изключително

на държавна нестопанска служба

Кораби, принадлежащи на дадена държава и използвани от нея, които се намират изключително на държавна нестопанска служба, се ползват в открито море с пълен имунитет от юрисдикцията на която и да е държава, освен държавата на знамето.

Член 97

Наказателна юрисдикция в случай на сблъскване

или на друго навигационно произшествие

1. В случай на сблъскване или на всяко друго навигационно произшествие с кораб в открито море, водещо до наказателна или дисциплинарна отговорност на капитана или на което и да е лице на служба на кораба, всяко наказателно или дисциплинарно преследване срещу това лице може да бъде възбудено само пред съдебните или административните власти на държавата на знамето или на държавата, чийто гражданин е това лице.

2. В областта на дисциплинарните въпроси държавата, издала сертификат на корабоводещия или свидетелство за квалификация или разрешително, е компетентна да отнеме след надлежна правна процедура тези документи, дори тогава, когато техният притежател не е гражданин на тази държава.

3. Заповед за задържане или за арестуване на кораба, дори като мярка за провеждането на разследване, не може да бъде издадена от други власти, освен от властите на държавата на знамето.

Член 98

Задължение за оказване на помощ

1. Всяка държава изисква от капитана на кораб под нейно знаме, доколкото той може да направи това, без да излага на сериозна опасност кораба, екипажа и пътниците:

a) да оказва помощ на всяко открито в морето лице, застрашено от гибел;

b) да се насочи, колкото е възможно по-бързо, към лица, търпящи бедствие, ако му

бъде съобщено, че те се нуждаят от помощ, дотолкова, доколкото такова действие може разумно да се очаква от него;

с) при сблъскване да окаже помощ на другия кораб, екипажа и пътниците му и доколкото е възможно, да съобщи на другия кораб името и пристанището на регистрацията на своя кораб и най-близкото пристанище, в което той ще спре.

2. Всички крайбрежни държави насърчават създаването, дейността и поддържането на адекватна и ефикасна служба за издирване и спасяване, за да се осигури безопасността по море и във въздуха над морето, ако обстоятелствата го изискват, и си сътрудничат със съседните държави за тази цел в рамките на регионални споразумения.

Член 99

Забрана за превоз на роби

Всяка държава взема ефикасни мерки за предотвратяването и наказването на превоза на роби с кораби, имащи право да плават под нейно знаме, както и за предотвратяване на противозаконното използване на нейното знаме за тази цел. Всеки роб, намерил убежище на борда на който да е кораб, е свободен *ipso facto*.

Член 100

Задължение за сътрудничество при преследването на пиратството

Всички държави си сътрудничат във възможно най-голяма степен при преследването на пиратството в открито море или на всяко друго място извън юрисдикцията на която и да е държава.

Член 101

Определение на пиратството

Всяко от изброените по-долу действия е пиратство:

а) всеки неправомерен акт на насилие или задържане или акт на грабеж, извършен с лични цели от екипажа или от пътниците на частен кораб или на частно въздухоплавателно средство и който е насочен:

i) срещу друг кораб или въздухоплавателно средство или срещу лицата или имуществото им, на борда им в открито море;

ii) срещу кораб или въздухоплавателно средство, лица или имущество в място, което не е под юрисдикцията на нито една държава;

б) всеки акт на доброволно участие в използването на кораб или въздухоплавателно средство, когато на неговия извършител са известни факти, от които произтича, че този

кораб или въздухоплавателно средство е пиратски кораб или пиратско въздухоплавателно средство;

с) всяко действие, представляващо подстрекателство или умишлено улесняващо към извършването на действията, посочени в букви "а" или "б".

Член 102

Пиратски действия, извършвани от военен кораб, държавен кораб или

държавно въздухоплавателно средство, екипажът на който е вдигнал метеж

Пиратските действия, определени в чл. 101 , извършени от военен кораб, от държавен кораб или от държавно въздухоплавателно средство, екипажът на който е вдигнал метеж и е установил контрол върху кораба или въздухоплавателното средство, се приравняват към действията, извършвани от частен кораб или частно въздухоплавателно средство.

Член 103

Определение на пиратски кораб или въздухоплавателно средство

Кораб или въздухоплавателно средство се смятат за пиратски кораб или пиратско въздухоплавателно средство, ако лицата, които ефективно го контролират, възнамеряват да го използват, за да извършат някое от действията, предвидени в чл. 101 . Това се отнася също за кораб или въздухоплавателно средство, които са били използвани за извършването на което и да е от тези действия, докато са били под контрола на лицата, виновни за тези действия.

Член 104

Запазване или загубване на националността на пиратския

кораб или въздухоплавателното средство

Кораб или въздухоплавателно средство може да запази своята националност, въпреки че е станал пиратски. Запазването или загубването на националността се определя от закона на държавата, която я е предоставила.

Член 105

Завземане на пиратски кораб или въздухоплавателно средство

Всяка държава може в открито море или във всяко друго място, което не е под юрисдикцията на нито една държава, да завземе пиратски кораб или въздухоплавателно средство или кораб или въздухоплавателно средство, завзето чрез пиратски действия и намиращо се под контрола на пиратите, да задържи намиращите се на борда му лица и да завладее намиращото се на борда му имущество. Съдебните органи на държавата, която е

извършила завземането, могат да решат какви наказания да се наложат и могат също така да определят какви действия трябва да се предприемат по отношение на корабите, въздухоплавателните средства или имуществото, при условие че се спазят правата на трети страни, действащи добросъвестно.

Член 106

Отговорност за завземане без достатъчно основание

Когато завземането на кораба или въздухоплавателното средство, заподозряно в пиратство, е извършено без достатъчно основание, държавата, извършила завземането, е отговорна пред държавата, чиято националност има корабът или въздухоплавателното средство, за всяка щета или загуба, причинена от завземането.

Член 107

Кораби и въздухоплавателни средства, упълномощени

да извършват завземане в случай на пиратство

Завземането в случай на пиратство може да се извършва само от военни кораби или от военни въздухоплавателни средства или от други кораби или въздухоплавателни средства, които носят външни знаци, ясно обозначаващи, че те са на държавна служба и че са упълномощени за това.

Член 108

Незаконна търговия с наркотици и психотропни вещества

1. Всички държави си сътрудничат при преследването на незаконната търговия с наркотици и психотропни вещества, извършвана от кораби в открито море в противоречие с международните конвенции.

2. Всяка държава, която има сериозни основания да смята, че кораб под нейното знаме се занимава с незаконна търговия с наркотици или психотропни вещества, може да поиска сътрудничеството на други държави за пресичането на тази дейност.

Член 109

Непозволено радиоразпръскване от открито море

1. Всички държави си сътрудничат за пресичането на непозволеното радиоразпръскване от открито море.

2. За целите на тази конвенция "непозволено радиоразпръскване" означава предаване на звукови радио- или телевизионни програми от кораб или от съоръжение в открито море, целящо приемането им от широката публика в противоречие с международните правила,

като се изключи обаче предаването на сигнали за бедствие.

3. Всяко лице, което се занимава с непозволено радиоразпръскване, може да бъде преследвано пред съдилищата на:

- a) държавата на знамето на кораба;
- b) държавата на регистрацията на съоръжението;
- c) държавата, чийто гражданин е лицето;
- d) всяка държава, където предаването може да бъде прието; или
- e) всяка държава, където позволеното радиоразпръскване търпи смущения.

4. В открито море държава, която има юрисдикция съгласно т. 3, може в съответствие с чл. 110 да задържи всяко лице или кораб, занимаващ се с непозволено радиоразпръскване, и да задържи апаратурата за радиоразпръскване.

Член 110

Право на оглед

1. С изключение на случаите, когато актовете на намеса произтичат от права, предоставени от международен договор, военен кораб, срещнал в открито море чуждестранен кораб, който не е кораб, ползващ се с имунитет съгласно чл. 95 и 96, не може правомерно да го подлага на оглед, ако няма убедителни основания да подозира, че:

- a) корабът се занимава с пиратство;
- b) корабът се занимава с търговия на роби;
- c) корабът се занимава с непозволено радиоразпръскване, като държавата на знамето на военния кораб има юрисдикция по силата на чл. 109 ;
- d) корабът няма националност; или
- e) независимо че на него е вдигнато чуждо знаме, или той отказва да вдигне знаме, корабът в действителност има същата националност, както и военният кораб.

2. В случаите, предвидени в т. 1, военният кораб може да извърши проверка на правото на кораба да носи неговото знаме. С тази цел той може да изпрати лодка под командата на офицер до заподозрения кораб. Ако след проверката на документите подозренията остават, той може да извърши по-нататъшно обследване на борда на кораба, като действа с оглед на всички възможни обстоятелства.

3. Ако се окаже, че подозренията са неоснователни и при условие, че огледаният

кораб не е извършил никакви действия, които биха оправдали тези подозрения, всички евентуални загуби или вреди му се възстановяват.

4. Тези разпоредби се прилагат *mutatis mutandis* по отношение на военните въздухоплавателни средства.

5. Тези разпоредби се прилагат също по отношение на всички надлежно упълномощени кораби или въздухоплавателни средства, които носят външни знаци, ясно обозначаващи, че са на държавна служба.

Член 111

Право на преследване

1. Преследването на чуждестранен плавателен съд може да бъде предприето, когато компетентните власти на крайбрежната държава имат достатъчно основания да смятат, че този кораб е нарушил законите и правилата на тази държава. Това преследване трябва да започне тогава, когато чуждестранният кораб или една от неговите лодки се намира във вътрешните води, в архипелажните води, в териториалното море или в прилежащата зона на преследващата държава и не може да продължава извън териториалното море или прилежащата зона, освен ако преследването не е било прекъсвано. Не е необходимо по времето, когато чуждестранният кораб, намиращ се в териториалното море или в прилежащата зона, получава заповед да спре, корабът, който дава тази заповед, също така да се намира в териториалното море или прилежащата зона. Ако чуждестранният кораб се намира в прилежащата зона, както тя се определя от чл. 33, преследване може да бъде предприето, ако е имало нарушаване на правата, за защитата на които зоната е била установена.

2. Правото на преследване се прилага *mutatis mutandis* по отношение на нарушения в изключителната икономическа зона или върху континенталния шелф на законите и правилата на крайбрежната държава, приложими съгласно тази конвенция по отношение на изключителната икономическа зона или континенталния шелф, включително такива зони за безопасност.

3. Правото на преследване се прекратява щом преследваният кораб влезе в териториалното море на своята или на трета държава.

4. Смята се, че преследването не е започнало, докато преследваният кораб не се е уверил с помощта на всички приложими средства, намиращи се на негово разположение, че преследваният кораб или една от неговите лодки или други приспособления, действащи съвместно и използващи преследвания кораб като кораб-база, се намират в границите на териториалното море или в зависимост от случая - в прилежащата зона, или в изключителната икономическа зона, или над континенталния шелф. Преследването може да бъде започнато само след зрителен или звуков сигнал за спиране, подаден от разстояние, което позволява на чуждия кораб да го види или чуе.

5. Правото на преследване може да се упражнява само от военни кораби или военни

въздухоплавателни средства или от други кораби или въздухоплавателни средства, които носят външни знаци, ясно обозначаващи, че са на държавна служба и че са упълномощени за това.

6. Когато преследването се осъществява от въздухоплавателно средство:

а) разпоредбите на т. 1 до 4 се прилагат *mutatis mutandis*;

б) въздухоплавателното средство, даващо заповед за спиране, трябва то самото да преследва активно кораба, докато кораб или друго въздухоплавателно средство на крайбрежната държава, повикано от това въздухоплавателно средство, не пристигне, за да поеме преследването, в случай че въздухоплавателното средство не бъде в състояние само да задържи кораба. За да бъде обосновано задържането на кораб отвъд териториалното море, не е достатъчно той само да бъде забелязан от въздухоплавателното средство, когато извършва нарушение, или да бъде заподозрян в извършването на нарушение, освен ако той не е получил заповед да спре и не е бил наред с това преследван от самото въздухоплавателно средство или от други въздухоплавателни средства или кораби, продължили преследването му без прекъсване.

7. Освобождаването на кораба, задържан в пределите на юрисдикцията на дадена държава и конвоиран към пристанище на тази държава с цел да бъде проведено разследване от компетентните власти, не може да бъде поискано само за това, че по време на пътуването си корабът е бил конвоиран през част от изключителната икономическа зона или от откритото море, ако това се е налагало от обстоятелствата.

8. Когато даден кораб е бил спрян или задържан отвъд териториалното море при обстоятелства, които не оправдават упражняването на правото на преследване, на него му се възстановяват всички евентуални щети и загуби.

Член 112

Право на полагане на подводни кабели и тръбопроводи

1. Всички държави имат право да полагат подводни кабели и тръбопроводи по повърхността на дъното на откритото море отвъд пределите на континенталния шелф.

2. Член 79, т. 5 се прилага по отношение на такива кабели и тръбопроводи.

Член 113

Прекъсване или повреждане на подводни кабели и тръбопроводи

Всяка държава приема законите и правилата, необходими за квалифицирането като престъпни деяния на прекъсването или повреждането на подводен кабел под повърхността на откритото море, причинено от кораб под нейно знаме или от лице, подчиняващо се на нейната юрисдикция, извършено умишлено или по непредпазливост, която може да му бъде вменена във вина, дотолкова, доколкото това може да доведе до прекратяване или до

създаване на смущения в телеграфната или телефонната връзка, както и на прекъсването или повреждането на подводен тръбопровод или кабел за високо напрежение, извършено при същите обстоятелства. Тази разпоредба се прилага също и по отношение на поведение, насочено към или можещо да доведе до такова прекъсване или повреждане. Тя не се прилага обаче по отношение на каквото и да е прекъсване или повреждане, причинено от лица, които са действали само с правомерната цел да спасят своя живот или техния кораб, след като са взели всички необходими предпазни мерки, за да бъде избегнато такова прекъсване или повреждане.

Член 114

Прекъсване или повреждане на подводен кабел или тръбопровод,
причинени от собственици на друг кабел или тръбопровод

Всяка държава приема закони и правила, необходими, за да си осигури лицата, подчиняващи се на нейната юрисдикция, които са собственици на подводен кабел или тръбопровод под повърхността на откритото море и които, полагайки или ремонтирайки този кабел или тръбопровод, са причинили прекъсване или повреда на друг кабел и тръбопровод, да покрийт стойността на поправките.

Член 115

Обезщетение за загуби, понесени при избягването на нанасяне
на повреди на подводен кабел или тръбопровод

Всяка държава приема закони и правила, необходими, за да могат собствениците на кораби, които са в състояние да докажат, че са пожертвали котва, мрежа или друга риболовна принадлежност, за да избегнат нанасянето на повреда на подводен кабел или тръбопровод, да бъдат обезщетени от собственика на този кабел или тръбопровод, при условие че собственикът на кораба е взел всички разумни предпазни мерки предварително.

РАЗДЕЛ 2. СЪХРАНЯВАНЕ И СТОПАНИСВАНЕ НА ЖИВИТЕ РЕСУРСИ НА ОТКРИТОТО МОРЕ

Член 116

Право на риболов в открито море

Всички държави имат право техните граждани да се занимават с риболов в откритото море, при условие че се спазват:

- a) техните договорни задължения;
- b) правата и задълженията, както и интересите на крайбрежните държави, предвидени

inter alia в чл. 63, т. 2 и чл. 64 до 67 ; и

с) разпоредбите на този раздел.

Член 117

Задължение на държавите да вземат по отношение на своите граждани

мерки за съхраняването на живите ресурси на откритото море

Всички държави са длъжни да вземат по отношение на гражданите мерките, необходими за съхраняването на живите ресурси на откритото море или да си сътрудничат с другите държави при вземането на такива мерки.

Член 118

Сътрудничество на държавите при съхраняването

и стопанисването на живите ресурси

Държавите си сътрудничат при съхраняването и стопанисването на живите ресурси в района на откритото море. Държавите, чиито граждани разработват еднакви живи ресурси или различни живи ресурси, но разположени в един и същ район, преговарят с цел да вземат мерките, необходими за съхраняването на тези живи ресурси. С тази цел те си сътрудничат при необходимост за създаването на субрегионални или регионални организации за риболов.

Член 119

Съхраняване на живите ресурси на откритото море

1. При определянето на допустимия улов и при вземането на други мерки за съхраняването на живите ресурси на откритото море държавите:

а) вземат въз основа на най-достоверни данни, с които разполагат, мерки по поддържането или възстановяването на популациите на ловените видове до нива, осигуряващи максимален устойчив улов, с оглед на съответните екологични и икономически фактори, включително и на специалните нужди на развиващите се държави, като се държи сметка за методите, прилагани при риболова, взаимната зависимост на запасите и всичките общопрепоръчвани международни минимални стандарти, били те регионални, субрегионални или световни;

б) вземат под внимание въздействието на тези мерки върху видовете, асоциирани с ловените или зависими от тях, за да се поддържа или да се възстанови популацията на такива асоциирани или зависими видове до ниво, на което тяхното възпроизводство не може да бъде сериозно застрашено.

2. Наличната научна информация, статистическите данни за улова и за риболовните усилия и другите данни, отнасящи се до съхраняването на рибните запаси, се разпространява и разменя периодически с посредничеството на компетентните международни организации, били те субрегионални, регионални или световни, в зависимост от обстоятелствата и с участието на всички заинтересовани държави.

3. Заинтересованите държави осигуряват мерките по съхраняването и тяхното прилагане да не бъдат дискриминационни спрямо риболовците на която и да е държава.

Член 120

Морски млекопитаещи

Член 65 се прилага също и по отношение на съхраняването и стопанисването на морските млекопитаещи в откритото море.

ЧАСТ VIII РЕЖИМ НА ОСТРОВИТЕ

Член 121

Режим на островите

1. "Остров" означава естествено образувано пространство от суша, заобиколено с вода, което се намира над нейното равнище при прилив.

2. С изключение на разпоредбите на т. 3 териториалното море, прилежащата зона, изключителната икономическа зона и континенталният шелф на острова се определят съгласно разпоредбите на тази конвенция, приложими по отношение на други сухоземни територии.

3. Скали, които не са годни за обитаване от човека или за самостоятелна стопанска дейност, нямат нито изключителна икономическа зона, нито континентален шелф.

ЧАСТ IX ЗАТВОРЕНИ ИЛИ ПОЛУЗАТВОРЕНИ МОРЕТА

Член 122

Определение

За целите на тази конвенция "затворено или полузатворено море" означава залив, басейн или море, заобиколено от две или повече държави и свързано с друго море или океан с тесен проток или състоящо се изцяло, или предимно от териториални морета и изключителни икономически зони на две или повече крайбрежни държави.

Член 123

Сътрудничество на държавите, граничещи със

затворени или полузатворени морета

Държавите, граничещи със затворени или полузатворени морета, си сътрудничат при упражняването на своите права и при изпълнението на своите задължения по тази конвенция. За тази цел те непосредствено или чрез подходяща регионална организация се стремят:

а) да координират стопанисването, съхраняването, проучването и експлоатацията на живите ресурси на морето;

б) да координират упражняването на своите права и изпълнението на задълженията си относно защитата и опазването на морската среда;

в) да координират своите мероприятия по провеждането на научни изследвания и да предприемат там, където е целесъобразно, съвместни програми за научни проучвания в района;

г) да предлагат според обстоятелствата на другите заинтересовани държави или международни организации сътрудничество при прилагането на разпоредбите на този член.

ЧАСТ X ПРАВО НА ДЪРЖАВИТЕ БЕЗ ИЗЛАЗ НА МОРЕ НА ДОСТЪП КЪМ И ОТ МОРЕТО И СВОБОДА НА ТРАНЗИТА

Член 124

Употреба на термините

1. За целите на тази конвенция:

а) "държава без излаз на море" означава държава, която няма морско крайбрежие;

б) "държава на транзита" означава държава със или без морско крайбрежие, разположена между море и държава без излаз на море, през чиято територия се извършва транзитно движение;

в) "транзитно движение" означава транзит на хора, багаж, стоки и транспортни средства през територията на една или няколко държави на транзита, когато

преминаването през такава територия със или без прехвърляне, складиране, разделяне на товара на части или смяна на начина на транспортиране е само част от целия път, започващ или завършващ в пределите на територията на държавата без излаз на море;

d) "транспортни средства" означава:

i) подвижния железопътен състав, морските, езерните и речните плавателни съдове и автомобилния транспорт;

ii) носачите и товарните животни, когато това се налага от местните условия.

2. Държавите без излаз на море и държавите на транзита могат по взаимно споразумение да включат в категорията на транспортните средства тръбопроводите и газопроводите и други транспортни средства, освен предвидените в т. 1.

Член 125

Право на достъп към и от морето и свобода на транзита

1. Държавите без излаз на море имат право на достъп към и от него, за да упражняват правата, предвидени в тази конвенция, включително правата, отнасящи се до свободата на откритото море и общото наследство на човечеството. За тази цел държавите без излаз на море се ползват със свобода на транзита през територията на държавата на транзита с всички транспортни средства.

2. Условията и формите на осъществяване на свободата на транзита се съгласуват между заинтересованите държави без излаз на море и държавите на транзита посредством двустранни, субрегионални или регионални споразумения.

3. При осъществяването на пълния им суверенитет върху тяхната територия държавите на транзита имат право да вземат всички мерки, необходими, за да осигурят правата и улесненията, предвидени в тази част за държавите без излаз на море, да не нарушават по никакъв начин техните законни интереси.

Член 126

Изключения при прилагането на клаузата за най-облагодетелстваната нация

Разпоредбите на тази конвенция, както и специалните споразумения относно упражняването на правото на достъп към и от морето, които предвиждат права и улеснения поради специалното географско разположение на страните без излаз на море, се изключват при прилагането на клаузата за най-облагодетелстваната нация.

Член 127

Мита, такси и други парични задължения

1. Транзитното движение не подлежи на облагане с каквито и да е мита, такси или други сборове, с изключение на паричните задължения, които се събират за конкретни услуги, оказвани във връзка с това движение.

2. Транспортните средства, извършващи транзит и другите улеснения, предоставяни на държавите без излаз на море и използвани от тях, не подлежат на облагане с такси и парични задължения, по-високи от онези, които се събират за ползването на транспортните средства на държавата на транзита.

Член 128

Безмитни зони и други митнически улеснения

За удобство на транзитното движение в пристанищата на транзитните държави за влизане и излизане могат да се предвиждат безмитни зони или други митнически улеснения по споразумение между тези държави и държавите без излаз на море.

Член 129

Сътрудничество за построяването и усъвършенстването

на транспортните средства

Там, където в държавите на транзита липсват транспортни средства за осъществяване на свободата на транзита или ако съществуващите средства, включително пристанищните инсталации и съоръжения, са недостатъчни във всяко отношение, заинтересованите държави на транзита и държавите без излаз на море могат да си сътрудничат за тяхното построяване или усъвършенстване.

Член 130

Мерки за избягване или отстраняване на забавянията или на други

трудности от технически характер при транзитното движение

1. Транзитните държави вземат всички необходими мерки, за да се избегнат забавянията или другите трудности от технически характер при транзитното преминаване.

2. В случай на такова забавяне или трудности компетентните власти на държавата на транзита и заинтересованите държави без излаз на море си сътрудничат за тяхното бързо отстраняване.

Член 131

Еднакъв режим в морските пристанища

Кораби, плаващи под знамето на държава без излаз на море, се ползват в морските

пристанища със същия режим, с който се ползват другите чужди кораби.

Член 132

Предоставяне на по-големи транзитни улеснения

Тази конвенция не води по никакъв начин до оттегляне на улеснения за транзит, които са по-големи от предвидените в нея, за които държави - страни са се споразумели или които са били предоставени от дадена държава - страна. Тази конвенция не пречатства предоставянето на по-широки улеснения в бъдеще.

ЧАСТ XI РАЙОНЪТ

РАЗДЕЛ 1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 133

Употреба на термините

За целите на тази част:

а) "ресурси" означава всички твърди, течни и газообразни минерални ресурси в района, разположени на повърхността на морското дъно или под него, включително полиметалните конкреции;

б) веднъж добити от района, ресурсите се разглеждат като "полезни изкопаеми".

Член 134

Приложно поле на тази част

1. Тази част се прилага по отношение на района.

2. Дейността в района се регулира от разпоредбите на тази част.

3. Изискванията относно депозирането и обнародването на картите и списъците на географски координати, посочващи границите, посочени в чл. 1, т. 1, подточка 1 са установени в част VI.

4. Нищо в този член не засяга установяването на външните граници на континенталния шелф съгласно част VI или юридическата сила на споразуменията относно делимитацията между държави със срещулежащи или прилежащи брегове.

Член 135

Правен статут на покриващите води и на въздушното пространство

Нито тази част, нито което и да е право, представено или упражнявано в съответствие с нея, не засяга правния статут на водите, покриващи района или това на въздушното пространство над тези води.

РАЗДЕЛ 2. ПРИНЦИПИ, РЕГУЛИРАЩИ РАЙОНА

Член 136

Общо наследство на човечеството

Районът и неговите ресурси са общо наследство на човечеството.

Член 137

Правен статут на района и неговите ресурси

1. Никоя държава не може да претендира за суверенитет или суверенни права или да осъществява такива по отношение на която и да е част на района или на неговите ресурси; никоя държава и никое физическо или юридическо лице не може да присвоява каквато и да е част от тях. Никакви претенции от подобен род, никакво осъществяване на суверенитет или на суверенни права, никакво подобно присвояване не се признават.

2. Всички права върху ресурсите на района принадлежат на цялото човечество, от чието име действа органът. Тези ресурси не подлежат на отчуждаване. Полезните изкопаеми, добивани в района, обаче могат да бъдат отчуждавани, но само съгласно разпоредбите на тази част и нормите, правилата и процедурите на органа.

3. Никоя държава или физическо или юридическо лице не може да претендира за права върху полезните изкопаеми в района, да ги придобива или упражнява, освен по начин, отговарящ на разпоредбите на тази част. В противен случай никакви претенции от подобен род, придобивки или упражняване на такива права няма да се признават.

Член 138

Общо поведение на държавите по отношение на района

Общото поведение на държавите по отношение на района се определя в съответствие с разпоредбите на тази част, принципите, въплътени в Устава на ООН и другите норми на международното право, в интерес на поддържането на мира и сигурността и насърчаването на международното сътрудничество и взаимното разбиращелство.

Член 139

Задължение за спазване на разпоредбите на тази

конвенция и отговорност за щети

1. Държавите - страни се задължават да осигуряват дейността в района, осъществявана както от тях самите, така и от държавни предприятия или от физически или юридически лица, имащи националността на държави - страни или намиращи се под ефективния контрол на държави - страни или на техните граждани, да се осъществява в съответствие с разпоредбите на тази част. Същото задължение се възлага и на международните организации по отношение на тяхната дейност в района.

2. Без да се нарушават нормите на международното право и приложение III, чл. 22, дадена държава - страна или международна организация носи отговорност за щети, причинени от неизпълнението от тяхна страна на задълженията, произтичащи от тази част; държавите - страни или международните организации, действащи съвместно, поемат заедно и солидарно тази отговорност. При все това държава - страна не носи отговорност за вреди, причинени от такова неспазване на тези разпоредби от лице, за което тя е гарантирала на основание чл. 153, т. 2, буква "b" , ако тя е взела всички необходими и подходящи мерки, за да осигури ефективно спазване на чл. 153, т. 4 и чл. 4, т. 4 на приложение III.

3. Държавите - страни, които са членки на международна организация, вземат подходящи мерки, за да осигурят прилагането на този член по отношение на тези организации.

Член 140

За благото на човечеството

1. Дейността в района се осъществява, както конкретно се предвижда в тази част, за благото на цялото човечество, независимо от географското положение на държавите - били те крайбрежни или без излаз на море, и като се вземат предвид особено интересите и нуждите на развиващите се държави и на народите, които не са достигнали пълна независимост или друг статут на самоуправление, признати от ООН съгласно резолюция на Общото събрание 1514 (XV) и другите съответни резолюции на Общото събрание.

2. Органът осигурява справедливо разпределяне на финансовите и другите икономически облаги, получавани от дейността в района, посредством подходящ механизъм, действащ на недискриминационна основа съгласно чл. 160, т. 2, букви "f" и "i"

Член 141

Използване на района изключително само за мирни цели

Районът се предоставя за ползване изключително само за мирни цели на всички държави, били те крайбрежни или без излаз на море, без дискриминация и без да се

нарушават другите разпоредби на тази част.

Член 142

Права и законни интереси на крайбрежните държави

1. Дейността в района по отношение на ресурсни залежи в него, простиращи се извън границите на същия, се извършва, като се държи надлежно сметка за правата и законните интереси на всяка крайбрежна държава, в пределите на чиято юрисдикция се намират тези ресурси.

2. За да се избегне нарушаването на такива права и интереси, със заинтересованата държава се поддържат консултации, включващи и системата за предварително уведомяване. Тогава, когато дейността в района може да доведе до експлоатацията на ресурси, намиращи се в пределите на националната юрисдикция на крайбрежна държава, се изисква предварителното съгласие на тази държава.

3. Нито разпоредбите на тази част, нито каквито и да е права, предоставяни или упражнявани в съответствие с тях, засягат правата на крайбрежните държави да взимат такива съвместими със съответните разпоредби на част XII мерки, каквито могат да бъдат необходими за предотвратяването, намаляването или отстраняването на сериозна и непосредствена опасност за тяхното крайбрежие или за свързаните с него интереси, дължаща се на замърсяването или заплахата от замърсяване или относно други опасни явления, възникващи вследствие на или предизвикани от каквато и да е дейност в района.

Член 143

Морски научни изследвания

1. Морските научни изследвания в района се извършват изключително само за мирни цели и за благо на цялото човечество в съответствие с част XIII.

2. Органът може да предприема морски научни изследвания по отношение на района и неговите ресурси и може да сключва договори с тази цел. Органът насърчава и поощрява провеждането на морски научни изследвания в района и координира и разпространява резултатите от тези изследвания и анализи, когато разполага с такива.

3. Държавите - страни могат да осъществяват морски научни изследвания в района. Държавите - страни насърчават международното сътрудничество при провеждането на морски научни изследвания в района, като:

a) участват в международни програми и поощряват сътрудничеството при провеждането на морски научни изследвания от специалисти от различни страни и от органа;

b) осигуряват разработването на програми с посредничеството на органа или на другите международни организации в зависимост от обстоятелствата за благо на

развиващите се държави и на по-слабо развитите в техническо отношение държави с цел:

- i) укрепване на техния изследователски потенциал;
 - ii) подготовка на техните кадри и на персонала на органа в областта на методите на изследване и прилагането на резултатите от тези изследвания;
 - iii) подпомагане на използването на техен квалифициран персонал при изследванията в района;
- c) ефективно разпространяване резултатите от научните изследвания и анализи, когато разполагат с такива, чрез органа или други международни канали, в зависимост от обстоятелствата.

Член 144

Предаване на технология

1. Органът взема мерки съгласно тази конвенция:

- a) да получава технология и научни знания, отнасящи се до дейността в района, и
- b) да насърчава и поощрява предаването на развиващите се държави на такава технология и научни знания, така че всички държави - страни да се ползват от тези облаги.

2. За тази цел органът и държави - страни си сътрудничат при насърчаването на предаването на технология и научни знания, свързани с дейността в района, така че предприятието и всички държави - страни да могат да се ползват от тези облаги. Те започват и насърчават по-специално осъществяването на:

- a) програми за предаването на предприятието и на развиващите се държави на технология, свързана с дейността в района, предвиждащи между другото улеснения при достъпа на предприятието и на развиващите се държави до съответната технология на справедливи и разумни условия;
- b) мерки, насочени към развитието на технологията на предприятието и собствената технология на развиващите се държави, по-специално като се осигурява на персонала на предприятието и на специалистите от развиващите се държави възможност за подготовка в областта на морската наука и технология и за тяхното пълно участие в дейността в района.

Член 145

Защита на морската среда

Във връзка с дейността на района съгласно част XII се вземат необходимите мерки съгласно тази конвенция, за да се осигури ефективната защита на морската среда от вредни за нея последици, които могат да възникнат в резултат на такава дейност. С тази

цел органът приема подходящи норми, правила и процедури между другото за:

а) предотвратяването, намаляването и контролирането на замърсяването и на другите опасности за морската среда, в това число на крайбрежието, както и на нарушаването на екологическото равновесие в морската среда, като особено внимание се отделя на необходимостта морската среда да бъде защитена от вредните последици на такива видове дейност, като: сондиране, драгиране, изкопаване, изхвърляне на отпадъци, строителство и техническо обслужване или поддържане на съоръжения, тръбопроводи и други устройства, свързани с такава дейност;

б) защитата и съхраняването на природните ресурси на района и предотвратяването на увреждането на флората и фауната на морската среда.

Член 146

Защита на човешкия живот

Във връзка с дейността в района се вземат необходимите мерки за ефективна защита на човешкия живот. С тази цел органът приема подходящи норми, правила и процедури в допълнение към съществуващото международно право, въплътено в съответните договори.

Член 147

Съгласуване на дейността в района и в морската среда

1. Дейността в района се извършва, като разумно се отчита другата дейност в морската среда.

2. Съоръженията, които се използват за осъществяване на дейността в района, трябва да отговарят на следните условия:

а) такива съоръжения се монтират, разполагат и демонтират само съгласно разпоредбите на тази част и като се спазват нормите, правилата и процедурите на органа. За монтирането, разполагането и демонтирането на такива съоръжения се оповестява надлежно, а постоянните средства за обозначаване на тяхното присъствие се поддържат в изправност;

б) такива съоръжения не се разполагат в места, където могат да пречат на движението по морски коридори, признати като имащи жизненоважно значение за международното корабоплаване или в райони с интензивна риболовна дейност;

в) около такива съоръжения се създават зони за безопасност с подходяща маркировка, за да се осигури безопасността както на корабоплаването, така и на самите съоръжения. Конфигурацията и разположението на такива зони за безопасност са такива, че да не образуват пояс, пречателен за правомерния достъп на корабите до конкретни морски зони или корабоплаването по протежение на международни морски коридори;

d) такива съоръжения се използват изключително само за мирни цели;

e) такива съоръжения нямат статут на острови. Те нямат свое териториално море и тяхното присъствие не влияе на делимитацията на териториалното море, изключителната икономическа зона или континенталния шелф.

3. Друга дейност в морската среда се извършва, като разумно се взема предвид дейността в района.

Член 148

Участие на развиващите се държави в дейността в района

Ефективното участие на развиващите се държави в дейността в района се насърчава, както това изрично се предвижда в тази част, като надлежно се отчитат техните особени интереси и нужди и по-специално особените нужди на онези от тях, които са без излаз на море или се намират в неблагоприятно географско положение, за преодоляване на препятствията, възникващи в резултат на тяхното неблагоприятно положение, в което се включват отдалечеността им от района и трудностите при влизането и излизането от него.

Член 149

Археологически и исторически обекти

Всички обекти от археологически и исторически характер, намерени в района, се съхраняват и се използват за благо на цялото човечество, като особено внимание се отделя на преференциалните права на държавата или страната на произход или на държавата на културния произход, или на държавата на историческия или археологически произход.

РАЗДЕЛ 3. УСВОЯВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ НА РАЙОНА

Член 150

Политика по отношение на дейността в района

Дейността в района се осъществява, както изрично го предвижда тази част, така, че да се спомага за хармоничното развитие на международната икономика и балансирания ръст на международната търговия и да насърчава международното сътрудничество за всестраниното развитие на всички страни особено на развиващите се държави с цел да се осигури:

a) усвояването на ресурсите на района;

b) методичното, сигурното и рационално стопанисване на ресурсите на района и

съгласно разумния принцип на съхраняването, като се предотвратяват излишни загуби;

с) увеличаване на наличните количества за участие в такава дейност, по-специално в съответствие с чл. 144 и 148;

д) участието на органа в доходите и в предаването на технология на предприятието и на развиващите се държави, както това се предвижда в тази конвенция;

е) разширяването на възможностите за получаване на полезни изкопаеми, добивани в района, доколкото това е необходимо, заедно с полезните изкопаеми, добивани от други източници, за да се осигурят потребителите с такива полезни изкопаеми;

ф) установяването на справедливи и устойчиви, изгодни за производителите и справедливи за потребителите цени на полезните изкопаеми, добивани както от района, така и от други източници, и оказването на съдействие за дългосрочното равновесие между предлагането и търсенето;

г) разширяването на възможностите за участие в усвояването на ресурсите на района за всички държави - страни независимо от техните социално-икономически системи или географско положение и предотвратяването на монополизирането на дейността в района;

h) защитата на развиващите се държави от отрицателните последици за техните икономически и експортните им постъпления, възникващи в резултат на понижаването на цените на съответния вид полезни изкопаеми или вследствие на намаляването на обема на експорта на тези полезни изкопаеми, дотолкова, доколкото такова понижаване или намаляване е предизвикано от дейността в района, както се предвижда в чл. 151 ;

i) усвояването на общото наследство на човечеството за благо на цялото човечество;

j) условията за достъп до пазарите за внос на полезните изкопаеми, добивани от ресурсите на района, и за внос на суровини, добивани от такива полезни изкопаеми, да не бъдат по-благоприятни от най-благоприятните условия, прилагани по отношение на вноса от други източници.

Член 151

Политика в областта на производството

1. а) Без да се нарушават целите, определени в чл. 150 и с цел да се приложат разпоредбите на буква "h" на този член, органът, действайки чрез съществуващите форуми или посредством такива нови договорености или споразумения, които могат да се окажат уместни за случая и в които вземат участие всички заинтересовани държави, в това число производителите и потребителите, взема мерки, необходими за насърчаването на растежа, ефективността и стабилността на пазарите на тези суровини, които се произвеждат от полезните изкопаеми, добити в района на цени, изгодни за производителите и справедливи за потребителите. Всички държави - страни си сътрудничат с тази цел;

b) Органът има право да участва във всяка конференция по въпросите на суровините, отнасяща се до такива суровини, в които вземат участие всички заинтересовани държави, в това число производителите и потребителите. Органът има право да стане страна по всяка такава договореност или споразумение, сключени в резултат на такива конференции. Що се отнася до производството в района, участието на органа в каквито и да е органи, създадени по силата на тези договорености и споразумения, се осъществява съгласно съответните правила на тези органи;

c) Органът изпълнява своите задължения по силата на договореностите и споразуменията, посочени в тази точка, по начин, осигуряващ еднообразно и недискриминационно прилагане по отношение на целия добив в района на съответните полезни изкопаеми. При това органът действа по начин, съвместим с условията на действащите контракти и утвърдени работни планове на предприятието.

2. a) В течение на преходния период, посочен в т. 3, промишленото производство в съответствие с утвърдения работен план не започва, докато извършителят на работата не представи заявка и не получи от органа разрешение за производство. Това разрешение за производство не може да бъде поискано или издадено повече от пет години преди надлежно планираното начало на промишленото производство в съответствие с този работен план, освен ако нормите, правилата и процедурите на органа са установили друг период с оглед на характера и времето за разработването на проекта.

b) В заявката за разрешение на производството извършителят на работата уточнява годишното количество на никел, което предвижда да добие по утвърдения работен план. Заявката включва график на разходите, изчислени разумно, така че да му позволят да започне промишлено производство на планираната дата.

c) За целите на букви "a" и "b" органът установява подходящи изисквания към извършителя на работата съгласно приложение III, чл. 17.

d) Органът издава разрешение за производство на заявеното количество, освен ако сумата на това равнище и на равнищата, за които вече е издадено разрешение, не надхвърлят тавана на производството на никел, изчислен съгласно т. 4 в годината на издаването на разрешението, за която и да е година на производството, попадаща в рамките на преходния период.

e) След като бъде издадено, разрешението за производство и одобрената заявка стават част от одобрения работен план.

f) Ако заявката на извършителя на работата за разрешение за производство е отхвърлена съгласно буква "d", извършителят на работата може по всяко време да подаде заявка.

3. Преходният период започва пет години преди 1 януари на годината, през която се планира да започне първото промишлено производство, съгласно утвърден работен план. Ако първото промишлено производство се отложи за някакъв срок след първоначално заплануваната година, то началото на преходния период и първоначално изчисленият

таван на производството се коригират съответно. Преходният период трае двадесет и пет години или до приключването на конференцията за ревизия, посочена в чл. 155 , или до деня на влизането в сила на такива нови договори или споразумения, посочени в т. 1, в зависимост от това коя от тези дати настъпи по-рано. Ако срокът на действие на тези договорености и споразумения е изтекъл или ако те по някаква причина са престанали да бъдат валидни, органът запазва правата си по този член в течение на останалата част на преходния период.

4. а) Таванът на производството за всяка година от преходния период представлява сумата на:

i) разликата между величината на линията на тенденцията на годишното потребление на никел, за годината, предшестваща непосредствено годината на първото промишлено производство, и величината на тази линия за годината, предшестваща непосредствено началото на преходния период като тези величини са изчислени съгласно буква "b"; и

ii) шестдесет процента от разликата между величината на линията на тенденцията на потреблението на никел за годината, за която разрешението за производство е било заявено, и величината на тази линия за годината, предшестваща непосредствено годината на първото промишлено производство, като тези величини са изчислени съгласно буква "b";

b) За целите на буква "a":

i) величината на линията на тенденцията, използвана за изчисляването на тавана на производството на никел, са величините на годишното потребление на никел, разчетено в течение на годината, когато е издадено разрешението за производство. Линията на тенденцията се получава от линейната регресия на логаритмите на фактическото годишно потребление на никел за последния 15-годишен период, за който има данни; при това времето се приема за независима променлива величина. Тази линия на тенденцията се нарича първоначална линия на тенденцията.

ii) ако годишната норма на растеж на първоначалната линия на тенденцията е по-ниска от 3%, то линията на тенденцията, която се използва за определянето на величините, за които се говори в буква "a", е не споменатата по-горе, а линията, проведена така, че да пресича първоначалната линия на тенденцията в точката, представляваща потреблението за първата година от 15-годишния период, за който става дума, и чиято крива отразява едногодишно нарастване с 3%. Таванът на производството, фиксиран за която и да е година от преходния период, не може обаче да бъде по-висок от разликата между величината на първоначалната линия на тенденцията за разглежданата година и величината на тази линия за годината, предшестваща започването на преходния период.

5. Органът запазва за предприятието, за неговото първоначално производство, 38 000 метрични тона никел от количеството, фиксирано като таван на производството, съгласно т. 4.

6. а) Всеки извършител на работа може да произвежда през всяка година по-малко от

нивото на годишното производство на полезни изкопаеми от полиметалните конкреции, което е посочено в издаденото му разрешение, или да надхвърли това производство с 8% максимум, при условие че общият обем на производството не надхвърля обема, посочен в разрешението. За всяко увеличение между 8% и 20% за която и да е година или всяко увеличение за всяка година, която следва две последователни години, през които фиксираното производство вече е било надхвърлено, се водят преговори с органа, който може да поиска от извършителя на работите да подаде заявка за получаването на допълнително разрешение за производство.

b) Заявки за разрешение на такова допълнително производство се разглеждат от органа само след като той вземе решение по всички неразгледани заявки на извършителите на работа, които още не са получили разрешение за производство, и след като е взел предвид, както следва, и възможността да бъдат направени други заявки. Органът се ръководи от принципа, съгласно който през всяка от годините на преходния период общото производство, разрешено с оглед на формулата за ограничаване на производството, не трябва да бъде надхвърлено. Органът не дава разрешение за производство по който и да е работен план, предвиждащ производството на повече от 46 500 метрични тона никел годишно.

7. Производството на други метали, като мед, кобалт и манган, извлечени от полиметалните конкреции, които се добиват в съответствие с разрешението на производство, не трябва да надхвърлят онези нива, които биха били достигнати, ако извършителят на работата би получил максималното количество никел от тази конкреция, изчислено в съответствие с този член. В съответствие с приложение III, чл. 17 органът установява норми, правила и процедури за изпълнение на разпоредбите на тази точка.

8. Правата и задълженията, възникващи във връзка с нелоялна икономическа практика, които се предвиждат в рамките на съответните многостранни търговски споразумения, се прилагат по отношение на изследването и експлоатацията на полезните изкопаеми в района. При уреждането на спорове, възникващи във връзка с тази разпоредба, държави - страни, които са страни по такива многостранни търговски споразумения, прибягват до процедурата за уреждане на споровете, предвидена от същите.

9. Органът има право да ограничава нивото на производството на онези полезни изкопаеми в района, които не са полезни изкопаеми, получени от полиметалните конкреции при такива условия и с такива методи, каквито сметне за необходими, като приема правила съгласно чл. 161, т. 8.

10. По препоръка на Съвета, основана върху мнение на Комисията по икономическото планиране, Общото събрание установява система от компенсации или взема други мерки, които да подпомогнат приспособяването на икономиката, в това число сътрудничество със специализираните организации и с други международни организации, за да помогне на развиващите се държави, чиято икономика и експортни доходи са отрицателно повлияни от понижаването на цените на съответния вид полезни изкопаеми или от съкращаването на обема на експорта на този вид полезни изкопаеми дотолкова, доколкото такова понижаване или съкращение е било причинено от дейността в района. Органът въз основа на молба предприема проучвания по проблемите на онези държави, които ще бъдат

вероятните най-сериозно засегнати, с цел да се сведат до минимум техните трудности и да им се помогне да приспособят своите икономики.

Член 152

Осъществяване на правомощията и функциите на органа

1. Органът не допуска дискриминация при осъществяването на неговите правомощия и функции, включително при предоставянето на възможности за дейности в района.

2. Въпреки това той може да обръща особено внимание на развиващите се държави и по-специално на онези, които са без излаз на море или са в неблагоприятно географско положение, както това се предвижда специално в тази част.

Член 153

Система за промишлено проучване и експлоатация

1. Дейността в района се организира, осъществява и контролира от органа от името на цялото човечество съгласно този член и другите съответни разпоредби на тази част и отнасящите се към нея приложения, както и съгласно нормите, правилата и разпоредбите на органа.

2. Дейността в района се осъществява съгласно т. 3:

а) от предприятието;

б) в съдружество с органа от държави - страни или от държавните предприятия или в случай че държавите - страни поръчителстват за тях - от физическите или юридическите лица, имащи гражданството на държавите - страни или намиращи се под ефективния контрол на тези държави, или на техни граждани, или от която и да е група от горните категории, които отговарят на изискванията, предвидени в тази част и в приложение III.

3. Дейността в района се осъществява в съответствие с официален писмен работен план, съставен в съгласие с приложение III и утвърден от Комисията по юридическите и техническите въпроси. Когато дейността в района се осъществява по разрешен от органа начин от някои от правните образувания или лица, изброени в т. 2, буква "б", работният план в съответствие с чл. 3 на приложение III е във формата на контракт. Такива контракти могат да предвиждат осъществяването на съвместни мероприятия съгласно чл. 11 на приложение III.

4. Органът упражнява върху дейността в района такъв контрол, какъвто смята за необходимо, за да се осигури спазването на съответните разпоредби на тази част и на отнасящите се към нея приложения и нормите, правилата и процедурите на органа, както и работните планове, утвърдени съгласно т. 3. Държавите - страни оказват на органа съдействие, като вземат всички мерки, необходими, за да осигурят това спазване съгласно чл. 139 .

5. Органът има право да взема по всяко време всички мерки, предвидени в тази част, за да осигури спазването на нейните разпоредби и изпълнението на функциите по контрола и регулирането, възложени му по силата на тази част или по силата на който и да е контракт. Органът има право да инспектира всички съоръжения в района, които се използват във връзка с дейността в района.

6. Контрактът, сключен съгласно т. 3, трябва да предвижда гаранция за правата на контрактанта. Той не може да бъде преразгледан, преустановяван или прекратяван, освен съгласно разпоредбите на приложение III, чл. 18 и 19.

Член 154

Периодичен преглед

Всеки пет години от момента на влизането в сила на тази конвенция Общото събрание извършва общ и системен преглед на това как се осъществява на практика установеният в тази конвенция международен режим в района. В светлината на този преглед Общото събрание може да взема или да препоръчва на другите органи те да вземат мерки съгласно разпоредбите и процедурите на тази част и на отнасящите се към нея приложения, които ще доведат до усъвършенстването на този режим.

Член 155

Конференция за ревизия

1. След изтичането на 15 години от 1 януари на годината, през която е започнало първото промишлено производство по утвърден работен план, Общото събрание свиква конференция за ревизия на тези разпоредби на тази част и на отнасящите се към нея приложения, чрез които се регулира системата за промишлено проучване и експлоатация на ресурсите в района. Конференцията за ревизия подробно разглежда в светлината на опита, натрупан в течение на този период:

а) дали разпоредбите на тази част, регулиращи системата за промишлено проучване и експлоатация на ресурсите на района, са достигнали техните цели във всички отношения, включително дали те са облагодетелствали цялото човечество;

б) дали по време на 15-годишния период запазените райони са били експлоатирани ефективно и уравновесено в сравнение с незапазените райони;

в) дали развитието и използването на района и на неговите ресурси са се извършвали по начин, способстващ за хармоничното развитие на световната икономика и балансирания ръст на световната търговия;

д) дали е било избегнато монополизирането на дейността в района;

е) дали политиката, установена в чл. 150 и 151, е била изпълнена;

f) дали системата е довела до справедливо разпределение на богатата, получавани от дейността в района, при което особено внимание се обръща на интересите и нуждите на развиващите се държави.

2. Конференцията за ревизия осигурява запазването на принципите за общото наследство на човечеството, международния режим, създаден за осигуряване на справедливата експлоатация на ресурсите на района за благото на цялото човечество и по-специално на развиващите се държави, и съществуването на орган, който да организира, провежда и контролира дейността в района. Тя осигурява също така запазването на провъзгласени в тази част принципи, съгласно които не се допускат претенции за суверенитет или неговото осъществяване върху която и да е част на района, правата на държавите и тяхното общо поведение по отношение на района, участието им в дейността в района съгласно тази конвенция, предотвратяване на монополизацията на дейността в района, използването на района изключително само за мирни цели, икономическите аспекти на дейността в района, морските научни изследвания, предаването на технология, защитата на морската среда, защитата на човешкия живот, правата на крайбрежните държави, правния статут на водите, покриващи района, и на въздушното пространство над тях, както и съгласуването на дейността в района с другата дейност в морската среда.

3. Процедурата за вземане на решения, която се прилага на конференцията за ревизия е същата като онази, която се прилага на III конференция на ООН по морско право. Конференцията прилага всички усилия за достигане до споразумение за поправките, каквито и да са те, чрез консенсус; по тези въпроси гласуване не следва да се провежда, докато не бъдат изчерпани всички усилия за достигането на консенсус.

4. Ако пет години след нейното започване конференцията за ревизия не е постигнала съгласие относно системата за промишлено проучване и експлоатация на ресурсите на района, конференцията може в течение на следващите 12 месеца да реши с мнозинство от 2/3 от държави - страни да приеме и предложи на държави - страни за ратификация или присъединяване към такива поправки, изменящи или модифициращи системата, каквито сметне за необходими и подходящи. Тези поправки влизат в сила за всички държави - страни 12 месеца след като 3/4 от държавите - страни депозират документите за ратификация или присъединяване.

5. Поправките, приети от конференцията за ревизия съгласно този член не засягат правата, придобити по силата на съществуващи договори.

РАЗДЕЛ 4. ОРГАНЪТ

ПОДРАЗДЕЛ А. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 156

Създаване на органа

1. С тази конвенция се създава Международен орган за морското дъно, който функционира съгласно разпоредбите на тази част.

2. Всички държави - страни се явяват по право членове на органа.

3. Наблюдателите на III конференция на ООН по морско право, подписали Заключителния документ и неспоменати в чл. 305, т. 1, букви "с", "d", "е" или "f" имат право да участват в работата на органа като наблюдатели, съгласно неговите норми, правила и процедури.

4. Седалището на органа е в Ямайка.

5. Органът може да създава такива регионални центрове и служби, каквито сметне за необходимо за изпълнение на неговите функции.

Член 157

Характер и основни принципи на органа

1. Органът е организацията, посредством която държави - страни организират и контролират съгласно тази част дейността в района, по-специално с цел да осъществяват управлението на ресурсите в района.

2. Органът има такива правомощия и функции, каквито изрично са му предоставени по силата на тази конвенция. Органът има такива допълнителни правомощия, съвместими с тази конвенция, каквито произтичат от и са необходими за упражняването на тези правомощия и функции, що се отнася до дейността в района.

3. Органът е основан върху принципа на суверенното равенство на всички негови членове.

4. Всички членове на органа изпълняват добросъвестно задълженията, поети от тях съгласно тази част, за да се осигурят за всички тях правата и задълженията, произтичащи от членството им.

Член 158

Органи на Международния орган за морското дъно (органа)

1. С тази конвенция като главни органи на Органа се създават Общо събрание, Съвет и Секретариат.

2. С тази конвенция се създава предприятие, орган, посредством който органът осъществява функциите, посочени в чл. 170, т. 1 .

3. Съгласно тази част могат да се създават такива спомагателни органи, каквито могат

да се окажат необходими.

4. Всеки от главните органи на органа и предприятието отговаря за осъществяването на предоставените му правомощия и функции. При осъществяването на тези правомощия и функции всеки орган се въздържа да предприема каквито и да е действия, които могат да ограничат или затруднят осъществяването на специфичните правомощия и функции, предоставени на друг орган.

ПОДРАЗДЕЛ В. ОБЩО СЪБРАНИЕ

Член 159

Състав, процедура и гласуване

1. Общото събрание се състои от всички членове на органа. Всеки член има в Общото събрание по 1 представител, който може да бъде съпровождан от заместници и съветници.

2. Общото събрание се събира на ежегодни редовни сесии и извънредни сесии, които могат да бъдат свикани с решение на Общото събрание или от Генералния секретар по молба на Съвета или на мнозинството от членовете на органа.

3. Сесиите се провеждат в седалището на органа, ако Общото събрание не реши друго.

4. Общото събрание приема своите процедурни правила. В началото на всяка редовна сесия то избира свой председател и такива други длъжностни лица, каквито са необходими. Те заемат своите постове дотогава, докато на следващата редовна сесия не бъдат избрани нов председател и нови длъжностни лица.

5. Мнозинството от членовете на Общото събрание представлява кворум.

6. Всеки член на Общото събрание има един глас.

7. Решения по въпроси от процедурен характер, включително решения за свикването на извънредна сесия на Общото събрание се взимат с мнозинство от членовете, които присъстват и гласуват.

8. Решения по въпроси по същество се вземат с мнозинство от $\frac{2}{3}$ от членовете, които присъстват и гласуват, при условие че това мнозинство включва мнозинството от членовете, участващи в сесията на Общото събрание. Когато има съмнение дали даден въпрос е по същество, или не, той се разглежда като такъв, освен ако Общото събрание не реши друго с мнозинството, което се изисква за решение на въпросите по същество.

9. Когато въпрос по същество се постави за пръв път на гласуване, председателят може и трябва, в случай че това бъде поискано най-малко от $\frac{1}{5}$ от членовете на Общото събрание, да отложи гласуването му за срок, не по-дълъг от пет календарни дни. Това

правило може да се прилага само веднъж по отношение на даден въпрос, и то не трябва да става така, че разглеждането на въпроса да се отложи за дата след края на сесията.

10. Когато председателят получи писмена молба, представена му най-малко от 1/4 от членовете на органа, за издаване на консултативно заключение дали даден въпрос, поставен пред него, съответства на тази конвенция, Общото събрание излиза с молба до Камарата по споровете относно морското дъно на Международния трибунал по морско право за консултативно заключение по този въпрос. Гласуването се отлага до получаването на консултативно заключение от Камарата. Ако то не бъде получено до последната седмица на сесията, на която е поискано, Общото събрание решава кога ще се събере, за да гласува по отложеното предложение.

Член 160

Правомощия и функции

1. Като единствен орган на органа, който се състои от всичките му членове, Общото събрание се счита за върховен орган на органа, пред който другите главни органи се отчитат, както това е изрично предвидено в тази конвенция. Общото събрание е оправомощено да установява съгласно съответните разпоредби на тази конвенция общата политика по всеки въпрос или проблем от компетенцията на органа.

2. Освен това Общото събрание има следните правомощия и функции:

- a) избира членовете на Съвета, съгласно чл. 161 ;
- b) избира Генерален секретар измежду кандидатите, предложени от Съвета;
- c) избира по препоръка на Съвета членовете на Управителния съвет на предприятието и Генералния директор на предприятието;
- d) създава в необходимите случаи такива спомагателни органи, каквито сметне за необходимо за осъществяването на неговите функции съгласно тази част. При определянето на състава на тези органи се обръща нужното внимание на принципа на справедливото географско разпределение, на особените интереси и на необходимостта в състава на тези органи да влязат членове, достатъчно квалифицирани и компетентни по разглежданите от тях технически въпроси;
- e) установява вноските на членовете в административния бюджет на органа в съответствие със съгласуваната обща скала на вноските, основана върху скалата, използвана за редовния бюджет на ООН, дотогава, докато Органът не започне да разполага с достатъчно постъпления от други източници, за да покрива своите административни разходи;
- f) i) разглежда и утвърждава по препоръка на Съвета нормите, правилата и процедурите относно справедливото разпределяне на финансовите и другите икономически облаги, получени в резултат на дейността в района, и на постъпленията,

получавани съгласно чл. 82 , при което особено внимание се обръща на интересите и нуждите на развиващите се държави и на народите, които не са достигнали пълна независимост или друг статут на самоуправление. Ако Общото събрание не утвърди препоръките на Съвета, то му ги връща за преразглеждане в светлината на възгледите, които то е изразило;

ii) разглежда и утвърждава нормите, правилата и процедурите на органа и всички поправки към тях, приети временно от Съвета съгласно чл. 162, т. 2, буква "о" (ii). Тези норми, правила и процедури се отнасят към търсенето, промишленото проучване и експлоатацията в района, финансовото стопанисване и вътрешното администриране на органа и по препоръка на Управителния съвет на предприятието - към прехвърлянето на фондове от предприятието за органа;

g) да взема решения относно справедливото разпределение на финансовите и други икономически облаги, получени в резултат на дейността в района, по начин, съвместим с конвенцията и с нормите, правилата и процедурите на органа;

h) разглежда и утвърждава предложения от Съвета годишен бюджет на органа;

i) разглежда периодичните доклади на Съвета и предприятието и специалните доклади, които Съветът е поискал от който и да е друг орган на органа;

j) предприема проучвания и прави препоръки с цел да насърчи международното сътрудничество при провеждането на дейността в района; поощрява прогресивното развитие на международното право в тази област и неговата кодификация;

k) разглежда проблемите от общ характер във връзка с дейността в района, възникващи по-специално за развиващите се държави, както и проблемите, възникващи във връзка с тази дейност за някои държави поради тяхното географско положение, и по-специално - проблемите на държавите без излаз на море и на държавите с неблагоприятно географско положение;

l) създава по препоръка на Съвета и въз основа на предложенията на Комисията по икономическото планиране система за компенсации, взема други мерки, които да подпомогнат икономическото приспособяване, както това се предвижда в чл. 151, т. 10 ;

m) преустановява упражняването на правата и ползването на привилегии, произтичащи от членството, съгласно чл. 185 ;

n) обсъжда всеки въпрос или проблем, който е от компетенцията на органа, и решава в съответствие с разпределението на правомощията и функциите между органите на органа, кой негов орган ще се занимава с всеки такъв въпрос или проблем, който не е поверен изрично на определен орган.

ПОДРАЗДЕЛ С. СЪВЕТЪТ

Член 161

Състав, процедура и гласуване

1. Съветът се състои от 36 членове на органа, избирани от Общото събрание по следния начин:

а) четирима членове се избират измежду онези държави - страни, които през последните пет години, за които има налични статистически данни, или са консумирали повече от 2% от цялата световна консумация на суровини, получавани от полезните изкопаеми, които ще се добиват в района, или са имали чист внос в размер на повече от 2% от общия внос на тези суровини; като във всички случаи един от тези членове е държава от източноевропейския (социалистическия) регион, а също така най-големият консуматор;

б) четирима членове се избират измежду осемте държави - страни, които непосредствено или чрез техни граждани са направили най-големи капиталовложения за подготовка и извършване на дейност в района; най-малкото един от тези членове е държава от източноевропейския (социалистическия) регион;

с) четирима членове се избират измежду държавите - страни, които въз основа на добива от райони под тяхна юрисдикция са сред основните чисти износители на тези категории полезни изкопаеми, които ще се добиват в района; най-малкото двама от тези членове са развиващи се държави, за икономиката на които износът на такива полезни изкопаеми има съществено значение;

д) шестима членове се избират измежду развиващите се държави - страни, представляващи особени интереси. Особените интереси, които трябва да бъдат представени, включват интересите на държавите с голямо население, държавите без излаз на море или с неблагоприятно географско положение, държавите - основни вносители на тези полезни изкопаеми, които ще се добиват в района, държавите - потенциални производителки на такива полезни изкопаеми, и най-слабо развитите държави;

е) осемнадесет членове се избират съгласно принципа за справедливото географско разпределение на местата в Съвета като цяло, при условие че в съответствие с тази буква от всеки географски регион се избира най-малко един член. За тази цел за географски региони се считат: Азия, Африка, Източна Европа (социалистически страни), Западна Европа и други държави, Латинска Америка.

2. При избирането на членовете на Съвета съгласно т. 1 Общото събрание осигурява:

а) държавите без излаз на море и държавите с неблагоприятно географско положение да бъдат представяни в степен, разумно пропорционална на тяхното представяне в Общото събрание;

б) крайбрежните държави, особено развиващите се, които не отговарят на условията, посочени в т. 1, букви "а", "б", "с" или "д", да бъдат представени в степен, разумно пропорционална на тяхното представяне в Общото събрание;

с) всяка група държави - страни, които трябва да бъдат представени в Съвета, да бъде представена от онези членове, които са определени от групата, ако има такива.

3. Изборите се провеждат на редовни сесии на Общото събрание. Всеки член на Съвета се избира за 4 години. На първите избори обаче половината членове от всяка група, посочена в т. 1, се избира за срок от две години.

4. Членовете на Съвета могат да бъдат преизбрани, но е необходимо надлежно да се вземе под внимание желателността за ротация.

5. Съветът осъществява своите функции в седалището на органа и провежда заседанията си толкова често, колкото го изисква работата на органа, но не по-рядко от три пъти годишно.

6. Мнозинството от членовете на Съвета представлява кворум.

7. Всеки член на Съвета разполага с един глас.

8. а) решения по въпросите от процедурен характер се вземат с мнозинство от членовете, които присъстват и гласуват;

б) решения по въпросите по същество, възникващи във връзка с разпоредбите по-долу, се вземат с мнозинство от 2/3 от членовете, които присъстват и гласуват, при условие че такова мнозинство включва мнозинството на членовете на Съвета: чл. 162, т. 2, букви "f", "g", "h", "i", "n", "p", "v", и чл. 191 ;

в) решенията по въпроси по същество, възникващи във връзка с изброените по-долу разпоредби, се вземат с мнозинство от 3/4 на членовете, които присъстват и гласуват, при условие че това мнозинство включва мнозинството на членовете на Съвета: чл. 162, т. 1 ; чл. 162, т. 2, букви "a", "b", "c", "d", "e", "l", "q", "r", "s", "t" ; чл. 162, т. 2, буква "u" - в случаите на неспазване от страна на контрактанта или на поръчителя; чл. 162, т. 2, буква "w" - при условие че разпореденията, издавани по силата на тази разпоредба, могат да имат задължителна сила не повече от 30 дни, освен ако не бъдат потвърдени с решение, взето съгласно буква "d"; чл. 162, т. 2, букви "x", "y", "z" ; чл. 163, т. 2 ; чл. 174, т. 3 ; приложение IV, чл. 11;

г) решенията по въпросите по същество, възникващи във връзка със следните разпоредби, се вземат с консенсус: чл. 162, т. 2, букви "m" и "o" ; приемане на поправките към част XI;

д) за целите на букви "d", "f" и "g", "консенсус" означава отсъствие на каквото и да е официално възражение. В течение на 14 дни след представяне на предложението пред Съвета председателят на Съвета определя дали приемането на такова предложение би предизвикало официално възражение. Ако председателят установи, че предложението ще предизвика такова възражение, той определя и свиква в 3-дневен срок определение, помирителна комисия в състав от не повече от девет членове на Съвета, като неин

председател е той самият, с цел да се отстранят разногласията и да се изработи предложение, което може да бъде прието с консенсус. Комисията действа експедитивно и докладва на Съвета в 14-дневен срок от нейното определяне. Ако тя не е в състояние да препоръча предложение, което може да бъде прието с консенсус, тя излага в доклада си причините, поради които предложението е предизвикало възражения;

f) решенията по неизброени по-горе въпроси, които Съветът има право да взема по силата на нормите, правилата и процедурите на органа или на друго основание, се вземат съгласно разпоредбите на тази точка, посочени в същите норми, правила и разпоредби, или ако не са посочени - съгласно разпоредбата, определена с решение на Съвета, прието с консенсус;

g) в случай на съмнение дали даден въпрос попада под действието на разпоредбите на букви "a", "b", "c" или "d", въпросът се разглежда като попадащ под действието на разпоредбата на тази буква, която предвижда по-голямото или максималното мнозинство или консенсус, в зависимост от случая, освен ако Съветът не реши другояче със същото мнозинство или с консенсус.

9. Съветът установява процедура, в съответствие с която член на органа, който не е представен в Съвета, може да изпрати свой представител за участие в неговата работа, когато този член подаде молба за това или когато Съветът разглежда въпрос, който особено го засяга. Представителят на този член може да участва в разискванията без право на глас.

Член 162

Правомощия и функции

1. Съветът е изпълнителният орган на органа. Съветът има правомощието да определя в съответствие с тази конвенция и с общата политика, определена от Общото събрание, конкретната политика, която органът ще води по всички въпроси или проблеми от неговата компетенция.

2. Освен това Съветът:

a) контролира и координира изпълнението на разпоредбите на тази част по всички въпроси и проблеми от компетенцията на органа и обръща внимание на Общото събрание в случаите на неспазване;

b) предлага на Общото събрание списък на кандидатите за поста на Генерален секретар;

c) препоръчва на Общото събрание кандидати за избор в Управителния съвет на предприятието и за Генерален директор на Предприятието;

d) създава, когато това е уместно и като се отчитат надлежно изискванията за икономия и ефективност, такива спомагателни органи, каквито смята за необходими за

изпълнение на неговите функции съгласно разпоредбите на тази част. При определяне на състава на тези спомагателни органи се набляга върху необходимостта членовете им да са квалифицирани и компетентни по съответните технически проблеми, с които се занимават тези органи, при условие че се взема надлежно под внимание принципът на справедливото географско разпределение и на особените интереси;

е) приема свои процедурни правила, в това число и начина за избиране на своя председател;

ф) от името на органа и в пределите на неговата компетентност сключва с ООН или с други международни организации, споразумения които подлежат на утвърждаване от Общото събрание;

г) разглежда докладите на предприятието и ги предава на Общото събрание със своите препоръки;

h) представя на Общото събрание ежегодни доклади и такива специални доклади, каквито то поиска;

і) дава директиви на предприятието съгласно чл. 170 ;

ј) утвърждава работните планове съгласно приложение III, чл. 6. Съветът се произнася по всеки работен план в рамките на 60 дни след датата, на която същият му е бил представен от Комисията по юридическите и техническите въпроси на сесия на Съвета съгласно следната процедура:

і) ако Комисията препоръчва работният план да бъде утвърден, смята се, че Съветът го е утвърдил, ако нито един от неговите членове не връчи на председателя в срок от 14 дни конкретно възражение в писмена форма относно предполагаемо неспазване на изискванията на приложение III, чл. 6. Ако такова възражение бъде формулирано, прилага се помирителна процедура, установена в чл. 161, т. 8, буква "е" . Ако в края на тази процедура възражението не бъде снето, смята се, че Съветът е утвърдил работния план, освен ако не го е отклонил с консенсус, в който не участва държавата или държавите, които са подали заявката или които са поръчители на заявителя;

іі) ако комисията препоръча отхвърляне на работния план или не направи препоръка, Съветът може да одобри работния план с мнозинство от 3/4 от присъстващите и гласуващи членове, при условие че такова мнозинство включва мнозинството от участващите на сесията членове;

к) утвърждава работните планове, представени от предприятието съгласно приложение IV, чл. 12, като прилага *mutatis mutandis* процедурата, установена в буква "j";

л) упражнява контрол върху дейността в района съгласно чл. 153, т. 4 и нормите, правилата и процедурата на органа;

м) взема по препоръка на Комисията по икономическото планиране необходимите и

подходящи мерки съгласно чл. 150, буква "h" , за да осигури защитата на развиващите се държави от посочените в нея отрицателни икономически последици;

n) прави въз основа на предложение на Комисията по икономическото планиране препоръки до Общото събрание относно системата за компенсации или за вземането на други мерки, които да спомогнат за приспособяването на икономиката, както това е предвидено в чл. 151, т. 10 ;

o) i) препоръчва на Общото събрание норми, правила и процедури за справедливо разпределяне на финансовите и на другите икономически облаги, получавани от дейността в района, и на плащанията и постъпленията, получавани съгласно чл. 82 , като се обръща особено внимание на интересите и нуждите на развиващите се държави и на народите, които не са достигнали пълна независимост или друг статут на самоуправление;

ii) приема и прилага временно до утвърждаването от Общото събрание нормите; правилата и процедурите на органа и техните изменения, като взема под внимание препоръките на Комисията по юридическите и техническите въпроси или на другите заинтересовани подчинени органи. Тези норми, правила и процедури се отнасят към търсенето, промишленото проучване и експлоатацията в района и финансовото управление и вътрешната администрация на органа. С приоритет се приемат норми, правила и процедури за промишленото проучване и експлоатацията на полиметални конкреции. Норми, правила и процедури за промишленото проучване и експлоатацията на всички полезни изкопаеми, които не са полиметални конкреции, се приемат в срок от 3 години от датата, на която който и да е член на органа е поискал от него да приема такива норми, правила и процедури относно такива полезни изкопаеми. Всички те остават временно в сила до тяхното утвърждаване от Общото събрание или до тяхната промяна от Съвета с оглед на изказаните от Общото събрание възгледи;

p) прави преглед на събирането на всички плащания от или на органа във връзка с операциите в съответствие с тази част;

q) извършва подбор измежду заявителите за разрешение за производство, съгласно приложение III, чл. 7, когато тази разпоредба изисква такъв подбор;

r) представя предложения от органа годишен бюджет на Общото събрание за неговото утвърждаване;

s) прави препоръки до Общото събрание относно политиката по всеки въпрос или проблем в пределите на компетенцията на органа;

t) прави препоръки до Общото събрание относно преустановяването на упражняването на правата и привилегиите, възникващи вследствие членуването, съгласно чл. 185 ;

u) от името на органа сезира Камарата по споровете относно морското дъно, в случай на неспазване;

v) уведомява Общото събрание за решение, взето от Камарата по споровете относно морското дъно, сезирана по силата на буква "u" и прави такава препоръка, каквато сметне за необходимо относно мерките, които следва да се вземат;

w) издава разпореждания при извънредни обстоятелства, които могат да включват разпореждания за преустановяването или за изменение на операциите, с цел да се предотврати нанасянето на сериозна вреда на морската среда като резултат от дейността в района;

x) отказва да утвърди участъци за експлоатация от контрактантите или от предприятието в случаите, когато има съществени доказателства, свидетелстващи за риска от нанасяне на сериозна вреда на морската среда;

y) създава спомагателен орган за разработване на проект за финансови норми, правила и процедури, отнасящи се до:

i) финансовото управление съгласно чл. 171 до 175 ; и

ii) финансовите договорености в съответствие с чл. 13 и чл. 17, т. 1, буква "с" на приложение III;

z) създава подходящи механизми за ръководство и надзор върху щата от инспектори, които инспектират дейността в района, за да определят дали се спазват разпоредбите на тази част, нормите, правилата и процедурите на органа и редът и условията на всеки контракт с органа.

Член 163

Органи на Съвета

1. С настоящото се създават следните органи на Съвета:

a) Комисия по икономическото планиране;

b) Комисия по юридическите и техническите въпроси;

2. Всяка комисия се състои от 15 членове, които се избират от Съвета измежду кандидатите, представени от държавите - страни. Съветът може обаче, ако е необходимо, да взема решение за разширяване състава на всяка от комисиите, като надлежно взема под внимание изискванията за икономии и ефективност.

3. Членовете на всяка от комисиите трябва да имат нужната квалификация в областта на компетенциите на тази комисия. Държавите - страни представят кандидати, отговарящи на най-високите изисквания за компетентност и неподкупност, както и за квалификация в съответните области, за да могат комисиите ефективно да изпълняват своите функции.

4. При избора на членове на комисията трябва надлежно да се взема под внимание

необходимостта от справедливо географско разпределение и от представянето на особените интереси.

5. Някоя държава - страна не може да представи повече от един кандидат за работа в една и съща комисия. Нито едно лице не може да бъде избрано в повече от една комисия.

6. Членовете на комисиите се избират за срок от пет години. Те могат да бъдат преизбирани.

7. В случай на смърт, загуба на трудоспособност или излизане на член на която и да е от комисиите в оставка преди изтичане на неговия мандат Съветът избира за остатъка от срока лице от същия географски район или от същата сфера на интереси.

8. Членовете на комисиите не могат да имат финансови интереси в каквато и да е дейност, свързана с промишленото проучване и експлоатацията в района. Като спазват своите задължения към комисията, в която те служат, те не могат да разгласяват даже след прекратяването на изпълнението на техните функции, никакви промишлени тайни, никакви данни, представляващи индустриална собственост, предадени на органа съгласно чл. 14 на приложение III, нито каквато и да е друга поверителна информация, която е доведена до тяхното знание, на основание на техните задължения в органа.

9. Всяка комисия изпълнява своите функции съгласно такива ръководни принципи и директиви, каквито Съветът може да приеме.

10. Всяка комисия формулира и представя на Съвета за утвърждаване такива норми и правила, каквито могат да бъдат необходими за ефективното изпълнение на функциите на комисията.

11. Процедурите за вземане на решения от комисиите се установяват от нормите, правилата и процедурите на органа. Препоръките към Съвета, в случай на необходимост се съпровождат от кратко изложение на различията на мненията в комисията.

12. Всяка комисия като правило, осъществява своите функции в седалището на органа и провежда заседанията си толкова често, колкото е необходимо за ефективното изпълнение на нейните функции.

13. При изпълнение на нейните функции всяка комисия може, при необходимост, да се консултира с друга комисия, с всеки компетентен орган на ООН или с нейните специализирани организации, или с която и да е международна организация, компетентна в разглежданата област.

Член 164

Комисия по икономическото планиране

1. Членовете на комисията по икономическото планиране трябва да имат необходимата квалификация, по-специално в областта на минното дело, управлението на

дейността, свързана с минералните ресурси, международната търговия и международната икономика. Съветът се стреми да осигури комисията да отговаря по своя състав на всички изисквания за квалификация. В състава на комисията влизат най-малко двама членове от развиващите се държави, чиито икономики са в голяма зависимост от износа на тези категории полезни изкопаеми, които предстоят да бъдат получавани от района.

2. Комисията:

a) предлага на Съвета по молба на същия мерки за изпълнение на решенията, отнасящи се до дейността в района, взети съгласно тази конвенция;

b) изучава тенденциите в търсенето, предлагането и цените на полезните изкопаеми, които могат да бъдат получени в района, както и факторите, които влияят на тези данни, като държи сметка за интересите на държавите - вносителки, така и на интересите на държавите - износителки, и по-специално на тези между тях, които са развиващи се държави;

c) разглежда всяка ситуация, която може да предизвика неблагоприятните последици, посочени в чл. 150, буква "h" , за която заинтересованата държава - страна или държави - страни са обърнали внимание на комисията, и прави необходимите препоръки на Съвета;

d) предлага на Съвета, който да представи на Общото събрание, съгласно предвиденото в чл. 151, т. 10 , компенсационна система в полза на развиващите се държави, за които дейността в района има неблагоприятни последици, или други подходящи мерки за сътрудничество, които да подпомогнат приспособяването на икономиките, и прави на Съвета препоръките, необходими за прилагането, в конкретни случаи, на системата или на мерките, приети от Общото събрание.

Член 165

Комисия по юридическите и техническите въпроси

1. Членовете на комисията по юридическите и техническите въпроси трябва да имат необходимата квалификация в областта на промишленото проучване, експлоатацията и преработката на минералните ресурси, в океанологията и защитата на морската среда или квалификация, която се отнася до икономическите и юридическите въпроси, свързани с морското минно дело, или в други свързани с него области. Съветът се стреми да действа така, че комисията, по своя състав, да разполага в пълен обем с квалификацията, които се изискват.

2. Комисията:

a) прави по молба на Съвета препоръки относно упражняването на функциите на органа;

b) разглежда официалните писмени работни планове, относно дейността, която трябва да се осъществява в района съгласно чл. 153, т. 3 , и прави на Съвета подходящи

препоръки;

с) наблюдава, по молба на Съвета, дейността в района, като при необходимост се консултира и си сътрудничи с всяко правно образувание или лице, което извършва тази дейност, или със заинтересованата държава или държави, и докладва на Съвета;

d) подготвя оценки за екологическите последици от дейността в района;

e) прави препоръки на Съвета относно защитата на морската среда, като отчита мнението на признати в тази област експерти;

f) изработва и представя на Съвета нормите, правилата и процедурите, споменати в чл. 162, т. 2, буква "o" , като държи сметка за всички постоянни фактори, включително оценката на екологическите последици от дейността в района;

g) постоянно разглежда такива норми, правила и процедури и от време на време препоръчва на Съвета такива изменения, които тя счита за необходими или желателни;

h) прави препоръки на Съвета относно установяването на програма за надзор, състояща се в редовно наблюдение, измерване, оценка и анализ чрез признати научни методи на рисковете или последствията от дейността в района по отношение на замърсяването на морската среда, осигурява съществуващите разпоредби да бъдат адекватни и спазвани и координира прилагането на програмата за надзор, одобрена от Съвета;

i) препоръчва на Съвета да сезира Камарата по споровете относно морското дъно от името на органа, отчитайки в частност чл. 187, в съответствие с тази част и отнасящите се към нея приложения;

j) прави препоръки на Съвета относно мерките, които трябва да се вземат по решение на Камарата по споровете относно морското дъно, сезирана съгласно буква "i";

k) прави препоръки на Съвета да издава разпореждания при извънредни обстоятелства, които могат да включват разпореждания за преустановяване или за приспособяване на дейностите, за да се предотврати същественото увреждане на морската среда, възникваща в резултат от дейността в района. Тези препоръки се разглеждат от Съвета с предимство;

l) прави препоръки на Съвета да не утвърждава за експлоатация на някои райони от контрактанти или от предприятието, когато има съществени доказателства за риск да бъде сериозно увредена морската среда;

m) прави препоръки на Съвета относно ръководството и наблюдаването на щат от инспектори, които да инспектират дейността в района, за да установят дали се спазват разпоредбите на тази част, нормите, правилата и процедурите на органа и реда и условията на всеки контракт с органа;

п) изчислява тавана на производството и издава разрешения за производство от името на органа съгласно чл. 151, т. 2 до 7 , като следва направения от Съвета подбор, при необходимост, измежду заявителите за разрешение за производството от страна на Съвета съгласно приложение III, чл. 7.

3. Членовете на комисията по искане на държавите - страни или на други заинтересовани страни, се съпровождат от представители на такива заинтересовани страни или други страни, когато изпълняват своите функции по наблюдението и инспектирането.

ПОДРАЗДЕЛ D. СЕКРЕТАРИАТЪТ

Член 166

Секретариатът

1. Секретариатът на органа се състои от Генерален секретар и от такъв персонал, от какъвто органът може да има нужда.

2. Генералният секретар се избира от Общото събрание за срок от 4 години измежду кандидатите, предложени от Съвета, и може да бъде преизбиран.

3. Генералният секретар е главното административно длъжностно лице на органа и действа в това си качество на всички заседания на Общото събрание, на Съвета и на всеки от спомагателните органи и упражнява такива други административни функции, които са му поверени от тези органи.

4. Генералният секретар прави ежегоден доклад до Общото събрание за работата на органа.

Член 167

Персонал на органа

1. Персоналът на органа се състои от такъв квалифициран научен, технически и друг персонал, какъвто може да се окаже необходим за изпълнение на неговите административни функции.

2. Определящо значение при набирането и наемането на персонала и определянето на условията за неговата служба трябва да бъде осигуряването на най-високите стандарти на ефикасност, компетентност и неподкупност. Като се спазва това изискване, надлежно се взема под внимание важността подборът да се осъществява на възможно най-широка географска основа.

3. Персоналът се назначава от Генералния секретар. Редът и условията на назначаването, възнаграждението и уволняването на персонала се уреждат съгласно нормите, правилата и процедурите на органа.

Член 168

Международен характер на Секретариата

1. При изпълнение на своите функции Генералният секретар и персоналът не трябва да искат и да приемат инструкции от което и да е правителство или от който и да е друг източник извън органа. Те се въздържат от всяко действие, което да повлияе на тяхното положение на международни служители, и са отговорни само пред органа. Всяка държава - страна се задължава да уважава изключително международния характер на функциите на Генералния секретар и на персонала и да не се стреми да им повлияе при изпълнението на техните задачи. Всяко нарушение на отговорността от страна на член на персонала се предава на съответния административен трибунал, както това се предвижда от нормите, правилата и процедурите на органа.

2. Генералният секретар и персоналът не трябва да имат никакъв финансов интерес по отношение на която и да е от дейностите, свързани с промишленото проучване и експлоатацията на района. Като спазват своите задължения към органа, те не разгласяват, дори след прекратяването на техните функции, каквато и да е промишлена тайна или данни, представляващи индустриална собственост, предадени им съгласно приложение III, чл. 14, нито което и да е друго поверително сведение, което те са могли да научат поради факта, че изпълняват функции в органа.

3. Нарушенията от страна на член на персонала на органа по задълженията, посочени в т. 2, по искане на държава - страна, засегната от такива нарушения, или на физическо или юридическо лице, за което поръчителства държава - страна, според изискванията на чл. 153, т. 2, буква "b" и които са засегнати от такива нарушения, водят до съдебно преследване от страна на органа срещу члена на персонала пред трибунал, определен съгласно нормите, правилата и процедурите на органа. Засегнатата страна има право да участва в процедурата. Генералният секретар уволнява въпросния член на персонала, ако трибуналят препоръча това.

4. Нормите, правилата и процедурите на органа съдържат такива разпоредби, които са необходими за прилагането на този член.

Член 169

Консултации и сътрудничество с международните

и неправителствените организации

1. По въпроси, влизаци в компетентността на органа, Генералният секретар, с одобрението на Съвета, сключва споразумения за провеждане на консултации и за сътрудничество с международните и неправителствените организации, признати от Икономическия и социален съвет на ООН.

2. Всяка организация, с която Генералният секретар е сключил споразумение по

силата на т. 1, може да определя представители за участие като наблюдатели в заседанията на органите на органа, в съответствие с процедурните правила на тези органи. Установяват се процедури за представяне от страна на тези организации на техните възгледи в подходящи случаи.

3. Генералният секретар може да разпространява сред държави - страни писмени доклади, представени от неправителствените организации, посочени в т. 1, по въпроси, които се отнасят до тяхната специална компетентност и които са свързани с работата на органа.

ПОДРАЗДЕЛ Е. ПРЕДПРИЯТИЕТО

Член 170

Предприятието

1. Предприятието е органът на органа, който непосредствено осъществява дейността в района, по силата на чл. 153, т. 2, буква "а" , а също така транспортната дейност, преработването и продажбата на полезните изкопаеми, добити в района.

2. Предприятието, в рамките на международната правоспособност на органа, има такава юридическа правоспособност, каквато е предвидена в Статута, установен в приложение IV. Предприятието действа съгласно тази конвенция и нормите, правилата и процедурите на органа, както и съгласно с общата политика, установявана от Общото събрание, и се подчинява на директивите и контрола на Съвета.

3. Основното местоположение на предприятието е в седалището на органа.

4. Предприятието се обезпечава, в съответствие с чл. 173, т. 2 и с чл. 11 от приложение IV, с такива фондове, от които то може да има нужда, за да изпълнява своите функции, и получава технология, предвидена в чл. 144 и другите съответни разпоредби на конвенцията.

ПОДРАЗДЕЛ Ф. ФИНАНСОВО ОРГАНИЗИРАНЕ НА ОРГАНА

Член 171

Фондове на органа

1. Фондовете на органа включват:

а) Вноските на членовете на органа, установени съгласно чл. 160, т. 2, буква "е" ;

б) Фондове, получавани от предприятието съгласно приложение III, чл. 13, във връзка

с дейностите в района;

- с) Фондове, предадени от предприятието съгласно приложение IV, чл. 10;
- д) Фондове, получени в заем съгласно чл. 174 ; и
- е) Доброволни вноски на членове или други правни субекти; и
- ф) Плащания в компенсационния фонд, съгласно чл. 151, т. 10 , чиито източници се препоръчват от Комисията по икономическото планиране.

Член 172

Годишен бюджет на органа

Генералният секретар подготвя и предлага проект за годишния бюджет на органа и го представя на Съвета. Съветът разглежда предложения проектобюджет и го представя на Общото събрание заедно с отнасящите се към него препоръки. Общото събрание разглежда и утвърждава предложения годишен проектобюджет в приложение на чл. 160, т. 2, буква "h" .

Член 173

Разходи на органа

1. Вноските, посочени в чл. 171, буква "а" се внасят в специална сметка и служат за покриване на административните разходи на органа, докато той получи достатъчно средства за тази цел от други източници.

2. Фондовете на органа служат преди всичко да се покрият административните разходи. Освен вноските, посочени в чл. 171, буква "а" , фондовете, които остават след покриването на административните разходи, могат:

- а) да бъдат разпределени съгласно чл. 140 и чл. 160, т. 2, буква "g" ;
- б) да служат за обезпечаване на предприятието с фондове съгласно чл. 170, т. 4 ;
- в) да служат за обезщетяване на развиващите се държави съгласно чл. 151, т. 10 и чл. 160, т. 2, буква "l" .

Член 174

Правоспособност на органа да сключва заеми

1. Органът има правоспособност да получава фондове по заем.
2. Общото събрание установява пределите на тази правоспособност с финансовите

правила, приети съгласно чл. 160, т. 2, буква "f" .

3. Съветът упражнява правоспособността на Общото събрание.

4. Държавите - страни не носят отговорност за дълговете на органа.

Член 175

Годишна ревизия на сметките

Документите, книгите и сметките на органа, включително и годишните финансови ведомости, се ревизират ежегодно от независим ревизор, назначен от Общото събрание.

ПОДРАЗДЕЛ G. ПРАВЕН СТАТУТ, ПРИВИЛЕГИИ И ИМУНИТЕТИ

Член 176

Правен статут

Органът има международна правосубектност и такава правоспособност, която може да бъде необходима, за да изпълнява своите функции и да достигне своята цел.

Член 177

Привилегии и имунитети

За изпълнение на своите функции органът се ползва на територията на всяка държава - страна с привилегиите и имунитетите, установени в този подраздел. Привилегиите и имунитетите, отнасящи се до предприятието, са тези, които са установени в приложение IV, чл. 13.

Член 178

Имунитет от юрисдикция

Органът, неговите имущества и активи се ползват с имунитет от юрисдикция, с изключение на случая, когато органът се е отказал изрично от този имунитет в конкретен случай.

Член 179

Освобождаване от обиск и всяка друга форма на принуда

Имуществата и активите на органа, където и да се намират и независимо от техния владетел, са освободени от обиск, изземване, конфискация, експроприация или всяка друга

форма на изпълнителна или законодателна принуда.

Член 180

Освобождаване на имуществата и активите от всякакво ограничение,
регламентиране, контролиране или мораториум

Имуществата и активите на органа не подлежат на ограничение, регламентиране, контролиране или мораториум, каквито и да са те.

Член 181

Архиви и официални комуникационни средства на органа

1. Архивите на органа са неприкосновени, където и да се намират.
2. Данните, представляващи индустриална собственост, промишлени тайни или сходна информация, и всяко лично досие се съхраняват в архиви, в които нямат достъп външни лица.
3. Всяка държава - страна предоставя на органа, що се отнася до неговите официални комуникационни средства, режим не по-малко благоприятен от този, който тя е предоставила на други международни организации.

Член 182

Привилегии и имунитети, с които се ползват
някои лица, принадлежащи към органа

Представители на държави - страни, участващи в заседанията на Общото събрание, Съвета или органите на Общото събрание или на Съвета, както и Генералният секретар и персоналот на органа, се ползват на територията на всяка държава - страна със:

а) имунитет от юрисдикцията по отношение на извършени от тях действия в изпълнение на функциите им, с изключение на случая, когато държавата, която те представят, или органът, в зависимост от обстоятелствата, се откажат изрично от този имунитет в конкретен случай;

б) ако те не са граждани на държавата - страна, със същите освобождавания по отношение на имиграционните ограничения, формалностите относно регистрирането на чужденците и задълженията за държавна повинност, както и със същите облекчения относно ограниченията, свързани с валутния обмен, пътуванията, като тези, които са предоставени от държавите - страни на представителите, длъжностните лица и служители със съответен ранг на другите държави - членки.

Член 183

Освобождаване от данъци и митнически такси

1. В пределите на своята официална дейност органът, неговите имущества и собственост, неговите доходи, неговите операции и сделки, които той може да сключи по силата на тази конвенция, са освободени от всякакъв пряк данък и стоките, внесени или изнесени за официалното им използване от него, се освобождават от митнически такси. Органът не може да иска освобождаването си от данъци, които представляват само вземания за извършена услуга.

2. Когато се закупуват стоки или се ползват срещу заплащане услуги на значителна стойност за официалната дейност на органа и това се върши от него или от негово име и когато цената на тези стоки или услуги включва данъци и такси, във възможните граници се вземат необходимите мерки от държави - страни, за да се предостави освобождаване от такива данъци и такси или за да се възстанови стойността им. Стоки, внесени или закупени с освобождаването от данъци и такси, предвидено в този член, не могат да бъдат продадени или отчуждени по друг начин на територията на държавата - страна, предоставила освобождаването, с изключение на случаите, когато с тази държава - страна са били договорени условията за това.

3. С данък от държавата - страна не се облагат заплатите и възнагражденията или всички други видове заплащания, направени от органа, на Генералния секретар или на персонала на органа, както и на експертите, извършващи работа за органа, които не са техни граждани.

ПОДРАЗДЕЛ Н. ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ НА УПРАЖНЯВАНЕТО НА ПРАВАТА И ПРИВИЛЕГИИТЕ НА ЧЛЕНОВЕТЕ

Член 184

Преустановяване на правото на гласуване

Държава - страна, която закъснява с изплащането на вноските си на органа, не може да участва в гласуванията, ако сумата на тези изостанали вноски е равна или превишава дължимите от нея вноски за изминалите две пълни години. Общото събрание може независимо от това да разреши на тази държава да участва в гласуванията, ако установи, че просрочването се дължи на независещи от нейната воля обстоятелства.

Член 185

Преустановяване на упражняването на правата и

привилегиите, произтичащи от членство

1. Държава - страна, която е нарушавала грубо и систематично разпоредбите на тази част, може да бъде лишена от Общото събрание, по препоръка на Съвета, от упражняването на правата и привилегиите, произтичащи от членството.

2. Никакво решение не може да бъде взето на основание т. 1, докато Камарата по споровете относно морското дъно не установи, че въпросната държава - страна е нарушавала грубо и систематично тази част.

РАЗДЕЛ 5. УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕТЕ И КОНСУЛТАТИВНИ ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Член 186

Камара по споровете относно морското дъно към

Международния трибунал по морско право

Този раздел, част XV и приложение VI определят учредяването на Камарата по споровете относно морското дъно и начина, по който тя осъществява своята юрисдикция.

Член 187

Юрисдикция на Камарата по споровете относно морското дъно

Камарата по споровете относно морското дъно има юрисдикция на основание на тази част и отнасящите се към нея приложения по отношение на следните категории спорове, свързани с осъществяваните в района дейности:

а) спорове между държави - страни относно тълкуването или прилагането на тази част и отнасящите се към нея приложения;

б) спорове между държава - страна и органа относно:

i) действия или бездействия на органа или на държава - страна, за които се твърди, че нарушават разпоредбите на тази част или на отнасящите се към нея приложения, или нормите, правилата и процедурите, приети от органа в съответствие с тези разпоредби; или

ii) действия на органа, за които се твърди, че са извън неговата юрисдикция или представляват злоупотреба с правомощия;

с) спорове между страни по контракт, независимо дали става въпрос за държави - страни, за органа или за предприятието, или за държавни предприятия или физически или юридически лица, упоменати в чл. 153, т. 2, буква "b", относно:

i) тълкуването или изпълнението на контракт или работен план; или

ii) действия или бездействия на страна по контракт относно осъществявани в района дейности, засягащи другата страна или засягащи директно нейните законни интереси;

d) спорове между органа и заявител, чийто поръчител е държава съгласно чл. 153, т. 2, буква "b" , и който е изпълнил условията, указани в чл. 4, т. 6 и чл. 13, т. 2 на приложение III, относно отказ за сключване на контракт или юридически въпрос, възникнал по време на преговорите по контракта;

e) спорове между органа и държава - страна, държавно предприятие или физическо или юридическо лице, чийто поръчител е държава - страна съгласно чл. 153, т. 2, буква "b" , когато се твърди, че органът носи отговорност по силата на чл. 22 на приложение III;

f) всеки друг спор, по отношение на който юрисдикцията на Камарата е изрично предвидена от конвенцията.

Член 188

Предаване на споровете за разглеждане от специална камара на

Международния трибунал по морско право или от специална камара на

Камарата по споровете относно морското дъно или от задължителен

търговски арбитраж

1. Споровете между държави - страни, упоменати в чл. 187, буква "a" , могат да бъдат предадени за разглеждане от:

a) специална камара на Международния трибунал по морско право, учредена съгласно чл. 15 и 17 на приложение VI, по искане на страните по спора; или

b) специална камара на Камарата по споровете относно морското дъно, учредена съгласно чл. 36 на приложение VI, по искане на всяка страна по спора.

2. a) Споровете относно тълкуването или прилагането на контракт, упоменати в чл. 187, букви "c" и "i" , се предават за разглеждане, по искане на всяка от страните по спора, на задължителен търговски арбитраж, освен ако страните по спора не се споразумеят за друго. Търговският арбитражен трибунал, на който е предаден такъв спор, няма юрисдикция, за да се произнася по въпрос, свързан с тълкуването на конвенцията. Ако спорът засяга въпрос, свързан с тълкуването на част XI и отнасящите се към нея приложения по отношение на осъществяваните в района дейности, този въпрос се предава за разрешаване на Камарата по споровете относно морското дъно.

b) Ако в началото или по време на такава арбитражна процедура търговският арбитражен трибунал, действащ по молба на една от страните по спора или служебно, определи, че неговото решение зависи от решение на Камарата за уреждане на споровете

относно морското дъно, той предава този въпрос на Камарата за решение. След това арбитражният трибунал произнася своето решение в съответствие с решението на Камарата.

с) При отсъствие в този контракт на разпоредба относно арбитражната процедура, приложима по отношение на спора, арбитражът се осъществява, освен ако страните се споразумеят за друго, съгласно Арбитражните правила на УНСИТРАЛ или съгласно всякакви други арбитражни правила, които могат да бъдат предвидени в нормите, правилата и процедурите на органа.

Член 189

Ограничение на юрисдикцията по отношение на решенията на органа

Камарата по споровете относно морското дъно няма юрисдикция да се произнася по отношение на упражняването от органа, в съответствие с тази част, на неговите дискреционни правомощия; тя в никакъв случай не може да замести органа при упражняването на дискреционните правомощия на същия. При спазване на разпоредбите на чл. 191 , при упражняване на юрисдикцията, която ѝ е призната по силата на чл. 187, Камарата по споровете относно морското дъно не се произнася по въпроса, определящ дали дадена норма, правило или процедура на органа е в съответствие с разпоредбите на конвенцията и не може да обяви за недействителна тази норма, правило или процедура. Нейната юрисдикция се ограничава с установяването на това, дали прилагането на норми, правила или процедури на органа при особени случаи би било в противоречие със задълженията по контракта на страните по спора или с техните задължения по силата на конвенцията, и с разглеждането на обжалвания за липса на компетентност или злоупотреба с правомощия, както и с молби за обезщетение и други молби за компенсация, внесени от една от страните срещу другата, за неизпълнение от страна на последната на нейните задължения по контракта или на задълженията ѝ по силата на конвенцията.

Член 190

Участие в процедурата и явяване на държави - страни,

предоставили своето поръчителство

1. Държава - страна, която поръчителства физическо или юридическо лице - страна по спор, упоменат в чл. 187 , получава уведомление относно спора и има право да участва в процедурата, като представя писмени или устни възражения.

2. Когато във връзка с упоменатия в чл. 187, буква "с" спор е заведено дело срещу държава - страна от физическо или юридическо лице, за което поръчителства друга държава - страна, държавата, осигуряваща защитата, може да поиска от държавата, която поръчителства за това лице, да се яви от негово име. При отказ за явяване държавата, осигуряваща защитата, може бъде представена от юридическо лице, имащо нейната националност.

Член 191

Консултативни заключения

Камарата по споровете относно морското дъно дава консултативни заключения по искане на Общото събрание или на Съвета по юридическите въпроси, които възникват в рамките на тяхната дейност. Тези заключения се дават в най-кратки срокове.

ЧАСТ XII ЗАЩИТА И ОПАЗВАНЕ НА МОРСКАТА СРЕДА

РАЗДЕЛ 1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 192

Общо задължение

Държавите са задължени да защитават и опазват морската среда.

Член 193

Суверенното право на държавите да експлоатират природните си ресурси

Държавите имат суверенното право да експлоатират природните си ресурси в съответствие със своята политика в областта на околната среда съгласно задължението си да защитават и опазват морската среда.

Член 194

Мерки за предотвратяване, намаляване и опазване под

контрол на замърсяването на морската среда

1. Държавите вземат, индивидуално или съвместно, в зависимост от обстоятелствата, всички мерки, съвместими с тази конвенция, необходими за предотвратяване, намаляване и контролиране на замърсяването на морската среда от всякакви източници, използвайки за тази цел най-добрите практически приложими средства, с които разполагат, и се стремят да съгласуват своята политика в това отношение.

2. Държавите вземат всички мерки, необходими да осигурят дейността, извършвана под тяхната юрисдикция или контрол, да се осъществява по начин, който не би нанесъл щети на други държави и тяхната околна среда чрез замърсяване, и замърсяването, дължащо се на произшествия или на дейността, извършвана под тяхна юрисдикция и контрол, да не се разпространява извън границите на районите, където осъществяват суверенните си права в съответствие с тази конвенция.

3. Мерките, които се вземат в съответствие с тази част, се отнасят за всички източници на замърсяване на морската среда. Тези мерки включват също така и мерките, насочени към свеждането до минимум на:

a) изхвърлянето на токсични, вредни и отровни вещества, особено на устойчивите, от намиращи се на сушата източници, от атмосферата или чрез нея, или чрез дъмпинг;

b) замърсяването от кораби, особено мерките за предотвратяване на аварии и ликвидиране на извънредни ситуации, за осигуряване безопасността на работите по море, предотвратяване на умишлени и неумишлени изхвърляния и за регулиране въпросите на проектирането, построяването, оборудването, експлоатацията и комплектуването на корабите;

c) замърсяването от съоръжения и устройства, използвани при промишленото проучване или експлоатацията на природните ресурси на морското дъно и неговите недра, в частност мерки за предотвратяването на аварии и ликвидиране на извънредни ситуации, за осигуряване безопасността на работите по море и за регулиране въпросите по проектирането, построяването, оборудването, експлоатацията и комплектуването на персонала на такива съоръжения и устройства;

d) замърсяването от всички други съоръжения и устройства, използвани в морската среда, по-специално, мерките за предотвратяване на аварии и за ликвидиране на извънредни ситуации, за осигуряване на безопасността на работите по море и за регулиране въпросите по проектирането, експлоатацията, конструирането и комплектуването на персонала на такива съоръжения или устройства.

4. Вземайки мерки за предотвратяването, намаляването или запазването под контрол замърсяването на морската среда, държавите се въздържат от неоправдана намеса в дейността, извършвана при упражняването на правата и изпълнението на задълженията от другите държави в съответствие с тази конвенция.

5. Мерките, които се вземат съгласно тази част, включват мерките, необходими за защита и опазване на редки и неустойчиви екосистеми, а така също и на естествената среда на видовете риби и други форми на морски живот, запасите на които са на изчерпване или изложени на опасност.

Член 195

Задължение да не се пренасят вреди или опасност от замърсяване

и да не се превръща един вид замърсяване в друг

При вземането на мерки за предотвратяването, намаляването и запазването под контрол замърсяването на морската среда държавите действат по такъв начин, че да не пренасят, пряко или косвено, вреди или опасност от замърсяване от един район в друг или да не превръщат един тип замърсяване в друг.

Член 196

Използване на технологии или въвеждане на чужди

или нови видове организми

1. Държавите вземат всички мерки, необходими за да предотвратят, намалят и контролират замърсяването на морската среда, дължащо се на такова използване на технологии под тяхна юрисдикция или контрол, или на преднамерено или случайно въвеждане на такива видове организми, които са чужди или нови за някоя конкретна част на морската среда и които могат да предизвикат в тази част значителни и вредни изменения.

2. Този член не засяга прилагането на тази конвенция по отношение на предотвратяването, намаляването и запазването под контрол замърсяването на морската среда.

РАЗДЕЛ 2. СВЕТОВНО И РЕГИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 197

Сътрудничество на световна и регионална основа

Държавите си сътрудничат в световен мащаб и при необходимост - на регионална основа, непосредствено или чрез компетентни международни организации, при разработването и формулирането на международни норми, стандарти и препоръчвани практики и процедури, съвместими с тази конвенция, за защита и опазване на морската среда, имайки предвид характерните регионални особености.

Член 198

Известяване за предстоящи или нанесени щети

Ако дадена държава научи за случаи, когато морската среда е застрашена от предстоящи щети или когато ѝ са нанесени щети в резултат на замърсяване, тя незабавно съобщава за това на другите държави, които по нейно мнение могат да бъдат засегнати от тези щети, а така също и компетентните международни организации.

Член 199

Планове за извънредни мерки срещу замърсяването

В случаите, споменати в чл. 198, държавите от засегнатия от замърсяване район, в съответствие със своите възможности, и компетентните международни организации си

сътрудничат в най-голяма степен при ликвидирането на последствията от замърсяването и предотвратяването или свеждането до минимум щетите от замърсяването. За тази цел държавите съвместно развиват и насърчават планове за извънредни мерки, за да ликвидират произшествията, водещи до замърсяване на морската среда.

Член 200

Проучвания, изследователски програми и обмяна на информация и данни

Държавите си сътрудничат непосредствено или чрез компетентните международни организации с цел да съдействат за проучванията, да поставят началото на научноизследователски програми и да поощряват обмена на получената информация и данни за замърсяването на морската среда. Те се стремят активно да участват в регионални и световни програми, имащи за цел получаването на необходимите знания за оценката на характера и степента на замърсяване, излагането на замърсяване, начините на разпространяване, риска от замърсяване и средствата за борба с него.

Член 201

Научни критерии за разработването на правила

Имайки предвид информацията и данните, получени в съответствие с чл. 200, държавите си сътрудничат, непосредствено или с посредничеството на компетентните международни организации при установяването на подходящи научни критерии за формулирането и разработването на норми, стандарти и препоръчвани правила и процедури за предотвратяването, намаляването и запазването под контрол на замърсяването на морската среда.

РАЗДЕЛ 3. ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

Член 202

Научно-техническа помощ на развиващите се държави

Държавите непосредствено или с посредничеството на компетентни международни организации трябва да:

а) насърчават програмите за помощ на развиващите се държави в областта на науката, образованието, техниката, а така също в други области за опазването на морската среда и предотвратяването, намаляването и запазването под контрол замърсяването на морската среда. Тази помощ включва също така:

- i) подготовката на научни и технически кадри;
- ii) съдействието на участието им в съответните международни програми;

- iii) предоставянето на необходимото оборудване и улеснения;
- iv) увеличаване възможностите на развиващите се страни да произвеждат такова оборудване;
- v) предоставяне на консултантски услуги и развитие на материалните средства относно проучвателни, мониторинг, учебни и други програми;
- b) предоставяне на съответна помощ, особено на развиващите се държави, за свеждане до минимум на последиците от големи инциденти, които могат да причинят сериозно замърсяване на околната среда;
- c) предоставяне на подходяща помощ, особено на развиващите се държави, при изготвянето на оценки за състоянието на морската среда.

Член 203

Режим на предоставяне предимства на развиващите се държави

За предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда или за свеждане до минимум неговите последици международните организации предоставят преимущества на развиващите се държави при:

- a) разпределянето на съответните фондове и техническа помощ; и
- b) използването на техните специализирани услуги.

РАЗДЕЛ 4. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Член 204

Мониторинг на риска и на последиците от замърсяването

1. Държавите, съобразявайки се с правата на другите държави, се стремят, доколкото това е практически осъществимо, непосредствено или чрез компетентните международни организации, да осъществяват, използвайки признати научни методи, наблюдение, оценка и анализ на риска и последиците от замърсяването на морската среда.

2. По-специално, държавите постоянно следят за последиците от всяка дейност, която са разрешили или с която се занимават, за да се определи възможно ли е такава дейност да причини замърсяване на морската среда.

Член 205

Публикуване на доклади

Държавите публикуват доклади за резултатите, постигнати в приложение на чл. 204 , или предоставят през подходящи интервали такива доклади на компетентните международни организации, които трябва да предоставят на разположение на всички държави.

Член 206

Оценки на възможните последици от дейността

Когато държавите имат разумни основания да предполагат, че планираната дейност, осъществявана под тяхна юрисдикция или контрол, може да предизвика съществено замърсяване на морската среда или да доведе до значителни и вредни изменения в нея, те, доколкото това е практически осъществимо, правят оценка на възможните последици на такава дейност за морската среда и предават доклади за резултатите от тази оценка по реда, предвиден в чл. 205 .

РАЗДЕЛ 5. МЕЖДУНАРОДНИ НОРМИ И НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ЗАПАЗВАНЕ ПОД КОНТРОЛ ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА МОРСКАТА СРЕДА

Член 207

Замърсяване от намиращите се на сушата източници

1. Държавите приемат закони и правила за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда от намиращи се на сушата източници, включително от реките, естуариите, тръбопроводите и водоотводните съоръжения, имайки предвид приетите международни норми, стандарти и препоръчани практики и процедури.

2. Държавите вземат и други мерки, които могат да се окажат необходими за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол на такова замърсяване.

3. Държавите се стремят да съгласуват националната си политика на подходящо регионално ниво.

4. Държавите, действайки особено чрез компетентните международни организации или дипломатически конференции, се стремят да установят световни и регионални норми, стандарти и препоръчвани практики и процедури за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда от намиращи се на сушата източници, имайки предвид характерните регионални особености, икономическите възможности на развиващите се държави и изискванията на тяхното икономическо

развитие.

5. Законите, правилата и мерките, както и нормите, стандартите и препоръките за дейност и процедура, спомената в т. 1, 2 и 4, включват и мерки, имащи за цел намаляването в максимално възможна степен изхвърлянето на токсични, вредни или отровни вещества, особено устойчивите вещества, в морската среда.

Член 208

Замърсяване в резултат на дейност на морското дъно,

попадащо под националната юрисдикция

1. Крайбрежните държави приемат закони и правила за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда, предизвикано или свързано с дейност на морското дъно, попадаща под тяхна юрисдикция, или от изкуствени острови, инсталации и съоръжения, които са под тяхна юрисдикция, в съответствие с чл. 60 и 80.

2. Държавите вземат и други мерки, които могат да се окажат необходими за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол на такова замърсяване.

3. Тези закони, правила и мерки трябва да са не по-малко ефикасни от международните норми, стандарти и препоръчвани процедури и практики.

4. Държавите се стремят да съгласуват националните си политики в това отношение на подходящо регионално ниво.

5. Държавите, действайки особено чрез компетентни международни организации или дипломатически конференции, установяват световни и регионални норми, стандарти и препоръчвани процедури и практики, имащи за цел предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда, посочено в т. 1. Тези норми, стандарти и препоръчителни процедури и практики в зависимост от нуждите периодически се преразглеждат.

Член 209

Замърсяване, предизвикано от дейност в района

1. За предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда, предизвикано от дейност в района, се установяват, съгласно разпоредбите на част XI, международни норми, правила и процедури. Тези норми, правила и процедури в зависимост от нуждите периодично се преразглеждат.

2. Като се спазват съответните разпоредби на този раздел, държавите приемат закони и правила за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда, предизвикано от дейност в района, осъществявана от кораби, инсталации, съоръжения и други устройства, носещи тяхното знаме или регистрирани в тях, или

експлоатирани под тяхно ръководство, в зависимост от обстоятелствата. Изискванията на тези закони и правила трябва да бъдат не по-малко ефикасни, отколкото международните норми, правила и процедури, посочени в т. 1.

Член 210

Замърсяване чрез дъмпинг

1. Държавите приемат закони и правила за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда в резултат на дъмпинг.

2. Държавите вземат и други мерки, които могат да се окажат необходими за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол на такова замърсяване.

3. Тези закони, правила и мерки осигуряват дъмпингът да не се осъществява без разрешението на компетентните власти на държавата.

4. Държавите, действайки особено чрез компетентните международни организации или дипломатически конференции, се стремят да установят световни и регионални норми, стандарти и препоръчителни процедури и практики, имащи за цел предотвратяването, намаляването и запазването под контрол на това замърсяване.

5. Не може да се осъществява дъмпинг в границите на териториалното море и изключителната икономическа зона или в континенталния шелф без изричното предварително съгласие на крайбрежната държава, която има право да разрешава, регулира и контролира такъв дъмпинг след надлежното обсъждане на този въпрос с другите държави, върху които този дъмпинг може да има отрицателни последици поради тяхното географско разположение.

6. Националните закони, правила и мерки следва да имат не по-малка сила, отколкото световните норми и стандарти при предотвратяването, намаляването и запазването под контрол замърсяването на морската среда в резултат на дъмпинг.

Член 211

Замърсяване от плавателни съдове

1. Държавите, действайки чрез компетентна международна организация или световна дипломатическа конференция, установяват международни норми и стандарти за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда от плавателни съдове и съдействат за приемането, по същия начин, където е уместно, на системата от плавателни пътища с цел свеждането до минимум на заплахата от аварии, които могат да предизвикат замърсяване на морската среда, включително и крайбрежието, и да засегнат по този начин свързаните с това интереси на крайбрежните държави. Тези норми и стандарти по същия начин, в зависимост от нуждите, периодично се преразглеждат.

2. Държавите приемат закони и правила за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда от плавателни съдове, плаващи под техен флаг или регистрирани в тях. Тези закони и правила следва да бъдат не по-малко ефикасни, отколкото общоприетите международни норми и стандарти, установени посредством компетентна международна организация или обща дипломатическа конференция.

3. Държавите, които установяват специални изисквания за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда като условие за влизането на чуждестранни плавателни съдове в техните пристанища или вътрешни води или за стоянка на котва на крайбрежните терминали, са длъжни по надлежен начин да известят тези изисквания и да ги съобщят на компетентната международна организация. В случаите, когато две или повече крайбрежни държави в стремежа си да съгласуват политиката си в тази област установяват такива изисквания в еднаква форма, в съобщенията се посочва кои държави участват в подобни съвместни договорености. Всяка държава изисква от капитана на плавателен съд, плаващ под нейно знаме или регистриран в нея, в случаите, когато корабът се намира в териториалното море на държава, участваща в тези съвместни договорености, да представя по молба на тази държава информация дали корабът се насочва към държава от същия район, страна в такива съвместни оперативни договорености, и ако е така, да посочва дали плавателният съд съблюдава установените от тази държава изисквания за влизане в пристанището. Разпоредбите на този член не препятстват за непрекъснатото осъществяване правото на плавателния съд на мирно преминаване или на прилагането на чл. 25, т. 2 .

4. Крайбрежните държави в границите на териториалното си море, упражнявайки суверенитета си, могат да приемат закони и правила с цел предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда от чуждестранни плавателни съдове, включително и плавателните съдове, осъществяващи правото си на мирно преминаване. Тези закони и правила, в съответствие с раздел 3, част II, не трябва да препятстват мирното преминаване на чуждестранните плавателни съдове.

5. За обезпечаване изпълнението на предвиденото в раздел 6, крайбрежните държави могат да приемат по отношение на изключителната си икономическа зона закони и правила за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването от плавателни съдове, които да са в съответствие с общоприетите международни норми и стандарти, установени посредством компетентна международна организация или обща дипломатическа конференция, и поставящи в действие такива норми и стандарти.

6. а) Когато международните норми и стандарти, посочени в т. 1, не позволяват да бъдат разрешени по адекватен начин някои специфични ситуации и когато крайбрежната държава има разумни основания да смята, че даден, ясно определен район от нейната изключителна икономическа зона е район, в който, поради признати технически причини, породени от океанографските и екологичните условия, а така също и поради използването на този район или поради опазването на неговите ресурси и от особения характер на движението на плавателните съдове в него, се изисква приемането на специални задължителни мерки за предотвратяването на замърсяването от плавателни съдове, крайбрежната държава може, след съответните консултации чрез компетентната

международна организация с всички други заинтересовани държави, да направи съобщение по отношение на този район до компетентната международна организация, представяйки научни и технически доказателства в подкрепа на това съобщение, а така също и информация за необходимите приемателни устройства. Организацията в срок от дванадесет месеца след получаването на такова съобщение решава, дали условията в този район съответстват на гореупоменатите изисквания. Ако организацията реши, че това е така, то крайбрежната държава може да приеме по отношение на този район закони и правила с цел предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването от кораби, осъществявайки такива международни норми и стандарти или навигационна практика, които се признават от компетентната международна организация за приложими в специалните райони. Тези закони и правила стават приложими по отношение на чуждестранните плавателни съдове след изтичането на 15-месечен срок, считано от датата на съобщението до организацията.

b) Крайбрежните държави публикуват границите за всеки такъв ясно определен район;

c) Ако крайбрежните държави приемат допълнителни закони и правила за същия район относно предотвратяване, ограничаване или контрол върху замърсяването от кораби, те трябва, когато представят горепосоченото съобщение, в същото време да уведомят компетентната международна организация за това. Такива допълнителни закони и правила могат да се отнасят до изхвърляне на замърсители или вследствие на навигационни операции, но не могат да изискват чуждестранните кораби да спазват стандарти относно проектирането, конструкцията, комплектоването на екипажа или оборудването, освен общоприетите международни норми и стандарти; те стават приложими по отношение на чуждестранните плавателни съдове 15 месеца от датата на споменатото съобщение до компетентната международна организация и при условието, че тази организация даде съгласието си в срок от дванадесет месеца, считано от тази дата.

7. В международните норми и стандарти, споменати в този член, се включват *inter alia* и нормите и стандартите, отнасящи се до спешното известяване на крайбрежните държави, чието крайбрежие или свързаните с това интереси могат да бъдат засегнати от произшествия, включително и морските аварии, предизвикващи изхвърляне или вероятност за изхвърляне.

Член 212

Замърсяване от атмосферата или чрез нея

1. Държавите в границите на въздушното пространство, намиращо се под техен суверенитет или по отношение на съдовете, плаващи под тяхно знаме, или летателните апарати, регистрирани в тях, приемат закони и правила за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда от атмосферата или чрез нея, вземайки под внимание международно приетите норми, стандарти и препоръчителни практики и процедури и безопасността на въздухоплаването.

2. Държавите вземат и други мерки, които може да се окажат необходими за

предотвратяването, ограничаването и запазването под контрол на такова замърсяване.

3. Държавите, действайки особено чрез компетентните международни организации или дипломатическа конференция, се стремят да установят световни и регионални норми, стандарти и препоръчителни практики и процедури с цел предотвратяване, намаляване и запазване под контрол на такова замърсяване.

РАЗДЕЛ 6. ОБЕЗПЕЧАВАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Член 213

Обезпечаване на изпълнението по отношение на разположени

на сушата източници на замърсяване

Държавите обезпечават изпълнението на своите закони и правила, приети в съответствие с чл. 207, и приемат закони и правила и други необходими мерки за осъществяване на приложимите международни норми и стандарти, установени посредством компетентни международни организации или дипломатическа конференция за опазване на морската среда от замърсяване от намиращи се на сушата източници с цел предотвратяване, намаляване и запазване под контрол на такова замърсяване.

Член 214

Обезпечаване на изпълнението по отношение на замърсяването,

предизвикано от дейност на морското дъно

Държавите обезпечават изпълнението на своите закони и правила, приети в съответствие с чл. 208, и приемат закони и правила и други необходими мерки за осъществяването на приложимите международни норми и стандарти, установени посредством компетентните международни организации или дипломатическа конференция с цел предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда, предизвикано от дейност на морското дъно, попадащо под тяхна юрисдикция, или от изкуствените острови, инсталации и съоръжения, намиращи се под тяхна юрисдикция, в съответствие с чл. 60 и 80.

Член 215

Обезпечаването на изпълнението по отношение на

замърсяването, предизвикано от дейност в района

Обезпечаването на изпълнението на международните норми, стандарти и практики, установени с цел предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда, предизвикано от дейност в района, в съответствие с част XI се регулира от

разпоредбите на тази част.

Член 216

Обезпечаване на изпълнението по отношение дъмпинга

1. Изпълнението на законите и правилата, приети в съответствие с тази конвенция, и приложимите международни норми и стандарти, установени посредством компетентни международни организации или дипломатическа конференция с цел предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда в резултат на дъмпинг, се осигурява:

a) от крайбрежните държави по отношение на дъмпинга в тяхното териториално море или изключителна икономическа зона, или върху техния континентален шелф;

b) от държавата на знамето по отношение на плавателните съдове, плаващи под тяхно знаме, или въздухоплавателни средства, регистрирани в тях;

c) от всяка държава по отношение на товаренето на отпадъци или други материали, осъществявано на нейна територия или в нейните крайбрежни терминали.

2. Този член не налага на никоя държава задължението да възбужда дело, когато такова дело вече е започнато от друга държава в съответствие с този член.

Член 217

Обезпечаване на изпълнението от държавите на знамето

1. Държавите обезпечават спазването на приложимите международни норми и стандарти, установени чрез компетентни международни организации или обща дипломатическа конференция, както и на своите закони и правила, приети в съответствие с тази конвенция от плавателните съдове, плаващи под тяхно знаме или регистрирани в тях, за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда от плавателни съдове, а така също приемат закони, правила и други необходими мерки за тяхното прилагане. Държавите на знамето вземат мерки за обезпечаване ефективното изпълнение на тези норми, стандарти, закони и правила независимо от мястото на извършване на престъплението.

2. Държавите по-специално вземат подходящи мерки за осигуряване на положението, при което на плавателните съдове, плаващи под тяхно знаме или регистрирани в тях, да се забранява плаване дотогава, докато те не бъдат в състояние да отплуват, съблюдавайки изискванията на посочените в т. 1 международни норми и стандарти, включително и изискванията по отношение на проектирането, конструкцията, оборудването и комплектоването на плавателния съд.

3. Държавите обезпечават плавателните съдове, плаващи под тяхно знаме или регистрирани в тях, да имат на борда свидетелствата, изисквани от международните норми

и стандарти, посочени в т. 1, и издадени в съответствие с тези норми и стандарти. Държавите на знамето осигуряват периодически преглед на плавателните си съдове, за да се провери в съответствие ли са свидетелствата с фактическото състояние на плавателните съдове. Тези свидетелства се приемат от други държави като документи за състоянието на плавателните съдове и се разглеждат като документи, имащи същата сила, както и издаваните от тях свидетелства, освен ако има явни основания да се смята, че състоянието на плавателните съдове в значителна степен не съответства на данните, посочени в тези свидетелства.

4. Ако плавателният съд нарушава нормите и стандартите, установени посредством компетентна международна организация или обща дипломатическа конференция, държавата на знамето, без да накърнява чл. 218, 220 и 228, взема мерки за незабавно разследване и, когато е уместно, завежда дело за предполагаемото нарушение, независимо от мястото на извършване на нарушението или от това къде в резултат на нарушението е станало или е открито замърсяване.

5. При разследването на нарушението държавата на знамето може да иска съдействие от всяка друга държава, сътрудничеството на която може да се окаже полезно за изясняване на обстоятелствата на делото. Държавите полагат усилия да удовлетворят молбата на държавата на знамето.

6. Държавите въз основа на писмена молба на държава извършват разследване на предполагаемо нарушение, извършено от плавателни съдове под тяхно знаме. Ако държавата на знамето се убеди, че разполага с достатъчно доказателствен материал за започване на съдебно преследване по отношение на предполагаемото нарушение, то тя незабавно възбужда такова преследване в съответствие със законите си.

7. Държавата на знамето незабавно информира запитващата държава и компетентната международна организация за предприетите действия и за техните резултати. До тази информация следва да имат достъп всички държави.

8. Наказанията, предвидени в законите и правилата на държавата на знамето по отношение на нейни плавателни съдове, следва да бъдат достатъчно строги с цел предотвратяване на нарушенията, независимо от мястото на извършване на нарушенията.

Член 218

Обезпечаване на изпълнението от държавата на пристанището

1. Ако плавателният съд се намира доброволно в едно от пристанищата или до един от крайбрежните терминали на някоя държава, то тази държава може да предприеме разследване и когато това е оправдано с доказателствен материал, да възбуди съдебно преследване по отношение на всяко изхвърляне от този плавателен съд, станало извън границите на вътрешните води, териториалното море или изключителната икономическа зона на тази държава, и което е в нарушение на приложимите международни норми и стандарти, установени посредством компетентна международна организация или обща дипломатическа конференция.

2. Само ако е подадена молба от държавата, в чиито вътрешни води, териториално море или изключителна икономическа зона е извършено нарушение, свързано с изхвърляне в тези води, както и от държавата на знамето или от държавата, която е понесла щети или е подложена на опасност в резултат на нарушението, свързано с изхвърлянето, може да се възбуди съдебно преследване, в съответствие с т. 1, по отношение на това нарушение, или когато това нарушение е предизвикало или заплашва да предизвика замърсяване на вътрешните води, териториалното море или изключителната икономическа зона на възбуждащата съдебното преследване държава.

3. Когато плавателният съд се намира доброволно в пристанището или до крайбрежния терминал на някоя държава, то тази държава изпълнява, доколкото това е практически осъществимо, молбата на всяка държава за разследване на нарушение за изхвърляне, посочено в т. 1, което, както може да се предположи, се е случило, е било причинено или е имало опасност да се случи във вътрешните води, териториалното море или изключителната икономическа зона на молещата държава. По същия начин, доколкото е възможно, той ще спазва искането на държавата на знамето за разследване на такова нарушение, независимо от това къде то се е случило.

4. Протоколите на разследването, извършено от държавата на пристанището в съответствие с този член, се предават на държавата на знамето или крайбрежната държава по тяхна молба. Всяко дело, заведено от държавата на пристанището, на основата на това разследване може, при условие, че се спазват разпоредбите на раздел 7, да бъде спряно по молба на крайбрежната държава, ако нарушението е било извършено във вътрешните води, териториалното море или изключителната икономическа зона на тази държава, и доказателствените материали и протоколи, а така също всеки залог, оставен на властите на държавата на пристанището, се предават на крайбрежната държава. Такова предаване прекъсва продължаването на преследването в държавата на пристанището.

Член 219

Мерки за избягване на замърсяване, отнасящи се до

годността на плавателните съдове за плаване

Имайки предвид разпоредбите на раздел 7, държавите, които са установили въз основа на искане или по собствена инициатива, че плавателният съд, намиращ се в тяхно пристанище или до крайбрежен терминал, нарушава съответните международни норми и стандарти, отнасящи се до годността на плавателните съдове за плаване, и по този начин създават опасност за нанасяне на щети на морската среда, доколкото е практически осъществимо, предприемат административни мерки за предотвратяване на излизането на този плавателен съд в море. Тези държави могат да разрешат на този плавателен съд да премине до най-близкия подходящ кораборемонтен док и след отстраняване на причините за нарушението незабавно се разрешава на плавателния съд да продължи по маршрута си.

Член 220

Обезпечаване на изпълнението от крайбрежните държави

1. Когато даден плавателен съд доброволно се намира в пристанище или на крайбрежен терминал на дадена държава, то тази държава може, спазвайки разпоредбите на раздел 7, да заведе дело по отношение на всяко нарушение на приетите от нея в съответствие с тази конвенция закони и правила или приложимите международни норми и стандарти за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването от плавателните съдове, ако това нарушение е извършено в териториалното море или изключителната икономическа зона на тази държава.

2. Ако съществуват явни основания да се смята, че плавателният съд, плаващ в териториалното море на дадена държава, по време на прехода е нарушил приетите от нея в съответствие с тази конвенция закони и правила на тази държава или приложимите международни норми и стандарти за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването от кораби, тази държава може, без да накърнява прилагането на съответните разпоредби на раздел 3, част II, да направи фактическа инспекция на плавателния съд за установяване на това нарушение и може, когато това е оправдано с доказателствен материал, да заведе дело, включително и да задържи плавателния съд, в съответствие със своите закони и съблюдавайки разпоредбите на раздел 7.

3. Ако има явни основания да се смята, че плавателният съд, извършващ плаване в териториалното море или изключителната икономическа зона на дадена държава, е нарушил в изключителната икономическа зона приложимите международни норми и стандарти или приетите от нея закони и правила в съответствие с тези международни норми и стандарти и които осигуряват тяхното осъществяване, то тази държава може да изиска от този плавателен съд информация относно наименованието на плавателния съд и пристанището, където е регистриран, относно последното и следващо пристанище, където ще влезне, както и друга имаща отношение към делото информация, необходима за установяването дали е било извършено нарушение.

4. Държавите на знамето приемат закони, правила и други мерки техните кораби да се подчиняват на изискванията за предоставяне на информация в съответствие с т. 3.

5. Ако има явни основания да се смята, че плавателният съд, извършващ плаване в изключителната икономическа зона или в териториалното море на дадена държава, е извършил нарушение, упоменато в т. 3, водещо до голямо изхвърляне, предизвикващо значително замърсяване или опасност от значително замърсяване на морската среда, тази държава може да предприеме фактическа инспекция на плавателния съд за изясняване на въпросите, свързани с това нарушение, ако плавателният съд отказва да предостави информация или ако съзнателно е предоставена информация, която противоречи на факти, и такава инспекция е оправдана от обстоятелствата по случая.

6. Ако има явни обективни доказателства, че плавателният съд, извършващ плаване в изключителната икономическа зона или териториалното море на дадена държава, е извършил в изключителната икономическа зона нарушение, упоменато в т. 3, довело до изхвърляне, което е причинило или заплашва да причини тежки щети на крайбрежието, на свързаните с това интереси на крайбрежната държава или на ресурсите на нейното

териториално море или изключителна икономическа зона, то тази държава може, спазвайки разпоредбите на раздел 7 и при условие, че това е придружено с доказателствен материал, да заведе дело, включително и да разпорежи задържане на плавателния съд, в съответствие със своите закони.

7. Независимо от разпоредбите на т. 6, в случаите, когато подходящи процедури са били предприети или чрез компетентна международна организация, или по друг взаимно приемлив начин, въз основа на които се поема задължение за залог чрез бон или друга подходяща финансова гаранция е била обезпечена, крайбрежната държава, ако е обвързана с такива правила, разрешава на плавателния съд да продължи своя курс.

8. Разпоредбите на т. 3, 4, 5, 6 и 7 съответно се прилагат по отношение на националните закони и правила, приети в съответствие с чл. 211, т. 6.

Член 221

Мерки за избягване на замърсяване, станало в резултат на морски аварии

1. В съответствие с международното право, както обичайно, така и договорено, нищо в тази част не нарушава правото на държавата да приема мерки и обезпечава изпълнението им отвъд границите на териториалното море, които съответстват на фактическите и евентуалните щети, за защита на крайбрежието си или на свързаните с това интереси, включително риболова, от замърсяване или заплахата от замърсяване, които, разумно предполагайки, могат да доведат до сериозни и опасни последици.

2. За целите на този член "морска авария" означава сблъскване на плавателни съдове, засядане на плитчини, друг морски инцидент или друго произшествие на борда на плавателния съд или извън него, довело до материални щети или до неизбежна заплахата от нанасяне на материални щети на плавателния съд или на товара.

Член 222

Обезпечаване на изпълнението по отношение на замърсяване

от атмосферата или посредством нея

Държавите обезпечават изпълнението на законите и правилата, приети от тях в съответствие с чл. 212, т. 1 и с другите разпоредби на тази конвенция, във въздушното пространство, намиращо се под техен суверенитет, или по отношение на плавателните съдове или летателните апарати под тяхно знаме или регистрирани в тях, а така също приемат необходимите закони и правила и други мерки за осъществяване на установените посредством компетентните международни организации или дипломатическа конференция приложими международни норми и стандарти за предотвратяване, ограничаване и контрол на замърсяването на морската среда от атмосферата или чрез нея в съответствие с всички съответни международни норми и стандарти относно безопасността на въздухоплаването.

РАЗДЕЛ 7. ГАРАНЦИИ

Член 223

Мерки за улесняване на съдебната процедура

При разглеждане на дело, заведено в съответствие с тази част, държавите могат да вземат мерки за улесняване разпита на свидетелите и приемането на доказателства, предоставяни от властите на друга държава или от компетентна международна организация, а така също улесняват участието в това разглеждане на официални представители на компетентната международна организация, на държавата на знамето или на всяка държава, засегната от замърсяването в резултат на това нарушение. Официалните представители, участващи в това разглеждане, имат правата и задълженията, които се предвиждат от националните закони и правила или от международното право.

Член 224

Упражняване на правомощия за обезпечаване на решения

Правомощията, предвидени в тази част, за обезпечаване изпълнението по отношение на чуждестранните плавателни съдове могат да се осъществяват само от официални лица или от военни кораби, военни въздухоплавателни средства или от други съдове и въздухоплавателни средства, които имат ясни опознавателни знаци, позволяващи да се определят като извършващи правителствена служба и оправомощени за тези цели.

Член 225

Задължение да се избегнат отрицателните последици при упражняването

на правомощията за обезпечаване на изпълнението

При упражняване на правомощията съгласно тази конвенция срещу чуждестранни плавателни съдове държавите не трябва да поставят под заплаха безопасността на корабоплаването, да подлагат плавателния съд на някакъв друг риск или да го отвеждат в несигурни пристанища, или да го поставят на опасни места за хвърляне на котва, или да подлагат морската среда на безразсъден риск.

Член 226

Разследване на чуждестранни плавателни съдове

1. а) Държавите не могат да задържат чуждестранния плавателен съд повече, отколкото това се изисква за целите на разследването, предвидени в чл. 216 , 218 и 220 . Всяка фактическа инспекция на чуждестранния плавателен съд се свежда до проверката на свидетелствата, корабния дневник и други документи, които плавателният съд е длъжен да има в съответствие с общоприетите международни норми и стандарти или всички други

подобни документи, с които разполага плавателният съд. Плавателният съд може да бъде инспектиран след такава проверка само когато:

i) има явни основания да се предполага, че състоянието на плавателния съд или неговото оборудване не отговарят съществено на тези документи;

ii) съдържанието на тези документи е недостатъчно за потвърждаване или за проверка на предполагаемото нарушение;

iii) плавателният съд не разполага с действителни свидетелства и корабни дневници.

b) Ако разследването доказва нарушение на приложимите закони и правила или международни норми и стандарти за опазване на морската среда, то плавателният съд незабавно се освобождава при условие, че се изпълнят някои целесъобразни действия, като представяне на обезпечителен бон или друга подходяща финансова гаранция.

c) В случаите, когато плавателният съд е източник на крайна опасност за нанасяне на щети на морската среда, то без да се нарушават приложимите международни норми и стандарти относно годността на плавателните съдове за плаване, на плавателния съд може да бъде отказано да бъде освободен или то може да бъде обусловено с поставянето на плавателния съд на най-близкия подходящ кораборемонтен док. В случаите, когато се отказва освобождаване на плавателния съд или то се поставя в зависимост от определени условия, държавата на знамето следва да бъде незабавно известена за това и тя може да изиска плавателния съд да бъде освободен в съответствие с разпоредбите на част XV.

2. Държавите си сътрудничат при разработването на процедурни правила за избягване ненужните фактически инспекции на плавателните съдове в море.

Член 227

Недопускане на дискриминация по отношение на

чуждестранните плавателни съдове

При упражняването на правата и изпълнението на задълженията си в съответствие с тази част държавите не допускат никаква дискриминация по отношение на плавателните съдове на която и да е държава.

Член 228

Преустановяване и ограничаване на съдебното преследване

1. Съдебното преследване за налагане санкции за нарушение на приложимите закони и правила или международни норми и стандарти относно предотвратяването, ограничаването и контрола върху замърсяването от плавателни съдове, извършено от чуждестранен плавателен съд отвъд границите на териториалното море на държавата, започнала съдебното преследване, се преустановява, ако самата държава на знамето

започне съдебно преследване с цел да наложи санкции въз основа на съответното обвинение, шест месеца след първото започване на съдебното преследване, с изключение на случаите, когато това преследване е свързано с нанесени тежки щети на крайбрежната държава или когато държавата на знамето е пренебрегвала задълженията си за ефективно осигуряване прилагането на международните норми и стандарти относно нарушенията, извършени от неговите плавателни съдове. Държавата на знамето, отправяща искането за преустановяване на съдебното преследване в съответствие с разпоредбите на този член, по надлежен начин предоставя на разположение на държавата, възбудила делото, пълно досие по това дело и протоколите по неговото разглеждане. С издаване на решение по делото от страна на държавата на знамето съдебното преследване се прекратява. След заплащане на разходите по делото всеки залог или друга финансова гаранция, внесена във връзка с преустановяването на съдебното преследване, се възстановяват от крайбрежната държава.

2. С изтичането на тригодишен срок от датата на извършването на нарушението не може да бъде започнато съдебно преследване за налагане санкции на чуждестранни плавателни съдове, както и не могат да бъдат започнати такива съдебни преследвания от никоя държава, ако същите вече са започнати от други държави, при условие че се спазват разпоредбите, установени в т. 1.

3. Разпоредбите на този член не нарушават правото на държавата на знамето да взема всякакви мерки, включително и започване на съдебно преследване за налагане на санкции съгласно законите си, независимо от съдебното преследване, започнато по-рано от друга държава.

Член 229

Възбуждане на гражданско дело

Нищо в тази конвенция не препятства възбуждането на гражданско дело по всеки иск за вреди и загуби, нанесени в резултат от замърсяването на морската среда.

Член 230

Парични санкции и спазване признатите права на обвиняемия

1. За нарушения на националните закони и правила или на приложимите международни норми и стандарти за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда, извършени от чуждестранни плавателни съдове отвъд границите на териториалното море, могат да се налагат само парични санкции.

2. За нарушения на националните закони и правила или на приложимите международни норми и стандарти за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда, извършено от чуждестранни плавателни съдове в териториално море, могат да се налагат само парични санкции, с изключение на случаите на умислено и сериозно замърсяване в териториалното море.

3. По време на съдебно преследване по такива нарушения, извършени от

чуждестранен плавателен съд, в резултат на което може да се наложи глоба, се спазват правата на обвиняемия.

Член 231

Уведомяване държавата на знамето и другите заинтересовани държави

Държавите незабавно уведомяват държавата на знамето и всяка друга заинтересована държава за всички мерки, взети в съответствие с раздел 6 срещу чуждестранни плавателни съдове, и предоставя на държавата на знамето всички официални съобщения относно тези мерки. За нарушенията, извършени в териториално море обаче, тези задължения на крайбрежните държави се прилагат само по отношение на мерките, взети при разглеждане на делото. Консулските длъжностни лица или дипломатическите представители и когато е възможно, морските власти на държавата на знамето, незабавно информират за всички такива мерки.

Член 232

Отговорност на държавата за мерките, взети

за обезпечаване на изпълнението

Държавите носят отговорност за щетите и загубите, които могат да им се вменят и произтичат от мерките, взети в съответствие с раздел 6, когато тези мерки са незаконни или излизат извън рамките на разумно необходимите с оглед на наличната информация. Държавите осигуряват възможност техните съдилища да бъдат сезирани с искове за възстановяване на такива загуби или щети.

Член 233

Гаранции по отношение на проливите, използвани

за международно корабоплаване

Нищо в раздели 5, 6 и 7 не засяга правния режим на проливите, използвани за международно корабоплаване. Но ако чуждестранният плавателен съд, освен плавателните съдове, посочени в раздел 10, е нарушил законите и правилата, посочени в чл. 42, т. 1, букви "а" и "б", и това нарушение е причинило или заплашва да причини тежки щети на морската среда на проливите, държавите, които граничат с проливите, могат да вземат съответните мерки за обезпечаване изпълнението и в този случай спазват *mutatis mutandis* разпоредбите на този раздел.

РАЗДЕЛ 8. РАЙОНИ, ПОКРИТИ С ЛЕД

Член 234

Райони, покрити с лед

Крайбрежните държави имат право да приемат и осигуряват спазването на недискриминационни закони и правила за предотвратяване, намаляване и запазване под контрол замърсяването на морската среда от плавателни съдове в районите, покрити с лед в границите на изключителната икономическа зона, където особено тежките климатични условия и наличието на ледове, покриващи тези райони през по-голямата част на годината, препятстват или сериозно заплашват корабоплаването, а замърсяването на морската среда може да нанесе тежки щети на екологическото равновесие или необратимо да го наруши. На основата на най-достоверните научни данни, с които се разполага, в тези закони и правила се вземат предвид в нужната степен изискванията на корабоплаването и опазването на морската среда.

РАЗДЕЛ 9. ОТГОВОРНОСТ

Член 235

Отговорност

1. Държавите носят отговорност за изпълнение на своите международни задължения относно защитата и опазването на морската среда. Те носят отговорност съгласно международното право.

2. Държавите обезпечават, щото правните им системи да дават възможност да се разполага със средства за бързото и адекватно възмездяване или друго компенсиране на щети, причинени от замърсяването на морската среда от физически или юридически лица, намиращи се под тяхна юрисдикция.

3. С цел да се осигури бързото и адекватно възмездяване по отношение на всички щети, причинени от замърсяването на морската среда, държавите си сътрудничат при прилагането на съществуващото международно право, и за по-нататъшното развитие на международното право относно отговорността за оценката и възмездяването на щети, и за уреждането на свързаните с това спорове, а също така, когато това е уместно, за разработването на критерии и процедура за изплащане на адекватната компенсация, предвиждащи например задължителна застраховка или компенсационни фондове.

РАЗДЕЛ 10. СУВЕРЕНЕН ИМУНИТЕТ

Член 236

Суверенен имунитет

Разпоредбите на тази конвенция относно защитата и опазването на морската среда не се прилагат по отношение на военните кораби, военно-спомогателните съдове, нито другите плавателни съдове или въздухоплавателните средства, които са собственост на или се управляват от дадена държава и в дадения момент са само на държавна нетърговска

служба. Всяка държава обаче, приемайки подходящите мерки, ненарушаващи действията на такива съдове или въздухоплавателни средства, които са нейна собственост или се управляват от нея, както и способността им да извършват такива действия, осигурява действията на такива съдове или въздухоплавателни средства да бъдат, доколкото това е разумно и възможно, съвместими с тази конвенция.

РАЗДЕЛ 11. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО СИЛАТА НА ДРУГИ КОНВЕНЦИИ ОТНОСНО ЗАЩИТАТА И ОПАЗВАНЕТО НА МОРСКАТА СРЕДА

Член 237

Задължения, произтичащи от други конвенции относно

защитата и опазването на морската среда

1. Разпоредбите на тази част не нарушават конкретните задължения, поети от държавата по силата на специални конвенции и споразумения, сключени по-рано, които се отнасят до защитата и опазването на морската среда, и споразуменията, които могат да бъдат сключени, като се развиват основните принципи, установени в тази конвенция.

2. Конкретните задължения, поети от държавите по силата на специални конвенции, които се отнасят до защитата и опазването на морската среда, се осъществяват по начин, съвместим с основните принципи и цели на тази конвенция.

ЧАСТ XIII МОРСКИ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

РАЗДЕЛ 1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 238

Право да се провеждат морски научни изследвания

Всички държави, независимо от географското им положение, както и компетентните международни организации имат право да провеждат морски научни изследвания, при условие, че се спазват правата и задълженията на другите държави, съгласно тази конвенция.

Член 239

Насърчаване на морските научни изследвания

Държавите и компетентните международни организации насърчават и улесняват

развитието и провеждането на морските научни изследвания съгласно тази конвенция.

Член 240

Общи принципи за провеждането на морски научни изследвания

При провеждането на морски научни изследвания се прилагат следните принципи:

- a) морските научни изследвания се провеждат изключително за мирни цели;
- b) морските научни изследвания се провеждат с подходящи научни методи и средства, съвместими с тази конвенция;
- c) морските научни изследвания не трябва да създават неоправдани препятствия за другите правомерни начини за използването на морето, съвместими с тази конвенция, и те надлежно спазват, по време на такова използване;
- d) морските научни изследвания ще се провеждат, като се спазват всички съответни разпоредби, приети в съответствие с тази конвенция, включително онези, които се отнасят до защитата и опазването на морската среда.

Член 241

Непризнаване на морската научноизследователска дейност като

правна основа за предявяване на претенции

Морската научноизследователска дейност не може да представлява правно основание за предявяването на каквито и да е претенции към която и да е част от морската среда или от нейните ресурси.

РАЗДЕЛ 2. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 242

Насърчаване на международното сътрудничество

1. Държавите и компетентните международни организации насърчават в съответствие с принципите за зачитане на суверенитета и юрисдикцията и въз основа на взаимната изгода, международното сътрудничество при провеждането на морски научни изследвания за мирни цели.
2. В този контекст, като се спазват правата и задълженията на държавите по силата на тази конвенция, дадена държава, прилагайки тази част, предоставя, според обстоятелствата, на другите държави разумна възможност да получат от нея или в сътрудничество с нея, информация, необходима, за да се предотвратят или да се осъществи

контрол върху щетите, нанесени на здравето или безопасността на дадени лица или на морската среда.

Член 243

Създаване на благоприятни условия

Държавите и компетентните международни организации си сътрудничат, като сключват двустранни и многостранни споразумения за създаването на благоприятни условия за провеждане на морски научни изследвания в морската среда и за обединяването на усилията на учените при изучаването на същността на явленията и процесите в морската среда и връзката помежду им.

Член 244

Публикуване и разпространяване на информация и знания

1. Държавите и компетентните международни организации, съгласно тази конвенция, предоставят, като публикуват и разпространяват по подходящи канали информация за предвидени основни програми и техните цели, както и знания, натрупани в резултат на морските научни изследвания.

2. За тази цел държавите както самостоятелно, така и в сътрудничество с други държави и с компетентните международни организации активно насърчават потока от научни данни и информация и предаването на знания, натрупани в резултат на морските научни изследвания, особено на развиващите се държави, както и укрепването на способността на развиващите се държави самостоятелно да провеждат морски научни изследвания, като съответно осъществяват програма за осигуряване на подходящо образование и обучение на техния научен и технически персонал.

РАЗДЕЛ 3. ПРОВЕЖДАНЕ И НАСЪРЧАВАНЕ НА МОРСКИТЕ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

Член 245

Морски научни изследвания в териториалното море

Крайбрежните държави, упражнявайки своя суверенитет, имат изключителното право да регулират, разрешават и провеждат морски научни изследвания в своето териториално море. Морските научни изследвания в него се провеждат само с изричното съгласие на крайбрежната държава и съгласно условията, поставени от нея.

Член 246

Морски научни изследвания в изключителната икономическа зона

и върху континенталния шелф

1. Крайбрежните държави, упражнявайки своята юрисдикция, имат правото да регулират, разрешават и провеждат морски научни изследвания в своята икономическа зона и върху своя континентален шелф съгласно съответните разпоредби на тази конвенция.

2. Морски научни изследвания в изключителната икономическа зона и върху континенталния шелф се провеждат със съгласието на крайбрежната държава.

3. Крайбрежните държави при нормални обстоятелства дават своето съгласие за осъществяването на проекти за морски научни изследвания на други държави или компетентни международни организации в тяхната изключителна икономическа зона или върху континенталния им шелф съгласно тази конвенция изключително за мирни цели и за да се увеличават научните знания по въпросите на морската среда за благо на цялото човечество. За тази цел крайбрежните държави установяват норми и процедури, осигуряващи даването на такова съгласие без забавяне и непозволяващи неоправдания отказ то да бъде дадено.

4. За целите на приложението на т. 3 нормални обстоятелства могат да съществуват въпреки отсъствието на дипломатически отношения между крайбрежната държава и държавата, провеждаща изследванията.

5. Крайбрежните държави могат обаче по свое усмотрение да откажат да дадат съгласие за провеждането на морско научно изследване от друга държава или компетентна международна организация в икономическата зона или върху континенталния шелф на крайбрежната държава ако проектът:

a) има непосредствено значение за промишленото проучване и експлоатацията на природните ресурси - живи или неживи;

b) предвижда сондиране на континенталния шелф, използването на експлозивни или проникването на вредни вещества в морската среда;

c) предвижда създаването, експлоатирането и използването на изкуствени острови, съоръжения и конструкции, посочени в чл. 60 и 80 ;

d) съдържа информация, предадена съгласно чл. 248 относно характера и целите на проекта, която е неточна, или ако държавата или компетентната международна организация, провеждаща проучването, има неизпълнени задължения към крайбрежната държава от предишни проекти за проучване.

6. Въпреки разпоредбите на т. 5 крайбрежните държави не могат по свое усмотрение да откажат да дадат съгласието си по силата на буква "а" на тази точка относно проект за морско научно изследване, който да се осъществи съгласно разпоредбите на тази част върху континенталния шелф отвъд 200 морски мили от изходните линии, от които се измерва ширината на териториалното море, извън онези специфични райони, които

крайбрежните държави могат по всяко време публично да обявят за райони, в които се провежда или в разумен период от време ще се проведат експлоатационни или детайлизирани промишленопроучвателни операции. Крайбрежните държави разумно уведомяват за определянето на такива райони и за всички промени по тяхно отношение, но не са задължени да дават подробности за операциите в тях.

7. Разпоредбите на т. 6 не нарушават правата на крайбрежните държави върху континенталния шелф, установени в чл. 77 .

8. Морската научноизследователска дейност, за която се говори в този член не трябва да създава неоправдани препятствия за дейността на крайбрежната държава, осъществявана при упражняване на нейните суверенни права и юрисдикция, предвидени в тази Конвенция;

Член 247

Морски научноизследователски проекти, предприети от

или под егидата на международни организации

Крайбрежната държава, която е член на или има двустранно споразумение с международна организация и в чиято изключителна икономическа зона или върху чийто континентален шелф тази организация иска да осъществи морски научноизследователски проект, непосредствено или под нейната егида, се разглежда като дала разрешение за осъществяването на проекта съгласно съгласуваните спецификации, ако тази държава одобри подробния проект, когато решението за осъществяването на проекта е взето от организацията или когато желае да участва в него и не е направила никакви възражения в период от 4 месеца, след като организацията е уведомила крайбрежната държава за проекта.

Член 248

Задължение да се предоставя информация на крайбрежната държава

Държавите и компетентните международни организации, които възнамеряват да предприемат морски научни изследвания в изключителната икономическа зона или върху континенталния шелф на дадена крайбрежна държава, ѝ предоставят не по-малко от 6 месеца преди предполагаемата дата на започването на морския научноизследователски проект пълното описание на:

- a) характера и целите на проекта;
- b) методите и средствата, които ще се използват, включително имената, тонажа, а така също и класата на съдовете и описание на научното оборудване;
- c) точния географски район, в който ще се провежда проекта;

d) предвидените дати на първото пристигане и на окончателното отпътуване на научноизследователските съдове или на разполагането на оборудването и прибирането му, според случая;

e) името на учреждениято, под чиято егида се провежда изследването, неговия директор и лицето, което отговаря за проекта; и

f) степента, в която се смята, че крайбрежната държава може да участва или да бъде представена в проекта.

Член 249

Задължение да се спазват определени условия

1. Държавите и компетентните международни организации, предприемайки морски научни изследвания в изключителната икономическа зона или върху континенталния шелф на крайбрежната държава, спазват следните условия:

a) осигуряват правото на крайбрежната държава, ако тя желае това, да участва или да бъде представена в морския научноизследователски проект, особено на борда на научноизследователските плавателни съдове или на другите устройства и научноизследователски съоръжения, когато това е практически възможно, без да заплаща никакво възнаграждение на изследователите от тази държава и без последната да е задължена да участва в разноските по проекта;

b) предоставят на крайбрежната държава, по нейно искане, предварителен доклад, когато това е практически възможно, и заключителните резултати и изводи след приключване на изследването;

c) задължават се да осигурят достъпа на крайбрежната държава, по нейно искане, до всички данни и образци, получени при осъществяването на морския научноизследователски проект, и също така, да й предоставят данни, от които могат да бъдат извадени копия и образци, които да бъдат разделени, без да се накърнява научната им стойност;

d) ако бъдат помолени, предоставят на крайбрежната държава оценката на тези данни, образци или резултати от изследването, или да й окажат съдействие при оценяването и интерпретирането им;

e) като се спазват разпоредбите на т. 2, осигуряват предоставянето на резултатите от изследването на международната общност по подходящи национални или международни канали в най-краткия практически възможен срок;

f) незабавно информират крайбрежната държава за всяко по-голямо изменение на научноизследователската програма;

g) ако не бъде постигнато споразумение за друго, премахват научноизследователските

съоръжения и оборудване щом изследването завърши.

2. Този член не нарушава условията, установени от законите и правилата на крайбрежната държава, що се отнася до упражняването по нейно усмотрение на дискреционното ѝ правомощие да дава или не съгласие, в съответствие с чл. 246, т. 5, които изискват предварително споразумение за предоставяне на международната общност онези резултати от изследователски проект, които имат непосредствено значение за промишленото проучване и експлоатацията на природните ресурси.

Член 250

Информация относно морските научноизследователски проекти

Информацията относно морските научноизследователски проекти се предава по подходящи официални канали, ако няма друго споразумение.

Член 251

Общи критерии и ръководни принципи

Държавите се стремят да насърчават чрез компетентните международни организации установяването на общи критерии и ръководни принципи, за да подпомогнат държавите при определянето на характера и последиците на морските научни изследвания.

Член 252

Мълчаливо съгласие

Държавите или компетентните международни организации могат да започнат осъществяването на морски научноизследователски проекти в срок от 6 месеца от датата, на която информацията, която се изисква по силата на чл. 248 , е предадена на крайбрежната държава, ако в течение на 4 месеца от получаването на съобщението, съдържащо такава информация, крайбрежната държава не информира държавата или организацията, провеждаща изследването, че:

- a) отказва да даде съгласие по силата на разпоредбите на чл. 246 ; или
- b) информацията, предоставена от тази държава или компетентна международна организация относно характера и целите на проекта, не отговаря на свършено очевидно факти; или
- c) изисква допълнителна информация относно условията и информацията, предоставена по силата на чл. 248 и 249 ; или
- d) съществуват неизпълнени задължения по предишни морски научноизследователски проекти, осъществявани от тази държава или организация, по отношение на условията, установени в чл. 249 .

Член 253

Преустановяване и прекратяване на морска научноизследователска дейност

1. Крайбрежната държава има право да изисква преустановяването на всяка вече започната морска научноизследователска дейност в нейната изключителна икономическа зона или върху нейния континентален шелф, ако:

а) изследователската дейност не се води съгласно информацията, предадена, въз основа на чл. 248 , върху която се основава съгласието на крайбрежната държава; или

б) държавата или компетентната международна организация, провеждаща изследователската дейност, не спазва разпоредбите на чл. 249 за правата на крайбрежната държава, свързани с морския научноизследователски проект.

2. Крайбрежната държава има право да изисква прекратяването на всяка морска научноизследователска дейност в случай, че не се спазват разпоредбите на чл. 248 , което води до значително изменение на изследователския проект или на изследователската дейност.

3. Крайбрежната държава може също така да поиска прекратяването на морската научноизследователска дейност, ако всяка от ситуациите, описани в т. 1, не е била поправена в разумен период от време.

4. След като бъдат уведомени от крайбрежната държава за нейното решение да изиска преустановяване или прекратяване, държавите или компетентните международни организации, на които е било разрешено да провеждат морска научноизследователска дейност, прекратяват изследователската дейност, за която се съобщава в уведомлението.

5. Разпореждането за преустановяване или прекратяване по силата на т. 1 се отменя от крайбрежната държава и се разрешава продължаването на морската научноизследователска дейност, щом като държавата или компетентната международна организация, извършваща изследването, изпълни условията, изисквани в чл. 248 и 249 .

Член 254

Права на съседните държави без излаз на море и на съседните

държави с неблагоприятно географско положение

1. Държавите и компетентните международни организации, представили на крайбрежната държава проекта за морско научно изследване, посочен в чл. 246, т. 3 , уведомяват съседните държави без излаз на море и съседните държави с неблагоприятно географско положение за предполагаемия изследователски проект и съобщават за това на крайбрежната държава.

2. След като заинтересованата крайбрежна държава даде съгласието си за провеждане на предполагаемия морски научноизследователски проект съгласно чл. 246 и другите съответни разпоредби на тази конвенция, държавите и компетентните международни организации, предприемащи този проект, предоставят на съседните държави без излаз на море и съседните държави с неблагоприятно географско положение, по тяхно искане, съответната информация, посочена в чл. 248 и чл. 249, т. 1, буква "f" .

3. На съседните държави без излаз на море и държави с неблагоприятно географско положение, за които се говори по-горе, се предоставя, по тяхно искане, възможност да участват, където това е възможно, в предполагаемия морски научноизследователски проект с квалифицирани експерти, назначавани от тях, и срещу които крайбрежната държава не е направила възражение, съгласно условията, договорени в проекта, между заинтересованата крайбрежна държава и държавата или компетентната международна организация, която провежда морското научно изследване в съответствие с разпоредбите на тази конвенция.

4. Държавите и компетентните международни организации, посочени в т. 1, предоставят на горепосочените държави без излаз на море и държави с неблагоприятно географско положение по тяхно искане информацията и помощта, посочени в чл. 249, т. 1 буква "d" , като се спазват разпоредбите на чл. 249, т. 2 .

Член 255

Мерки за улесняване на морските научни изследвания и за

подпомагане на научноизследователските плавателни съдове

Държавите се стремят да приемат разумни норми, правила и процедури, за да насърчават и улесняват морските научни изследвания, провеждани съгласно тази конвенция отвъд тяхното териториално море, и ако това е необходимо, да облекчават достъпа на морските научноизследователски съдове, спазващи съответните разпоредби на тази част, до техните заливи, при условие, че се спазват разпоредбите на техните закони и правила, и да подпомагат тези плавателни съдове.

Член 256

Морски научни изследвания в района

Всички държави независимо от тяхното географско положение и компетентните международни организации имат правото съгласно разпоредбите на част XI да провеждат морски научни изследвания в района.

Член 257

Морски научни изследвания във водния стълб отвъд

изключителната икономическа зона

Всички държави независимо от тяхното географско положение и компетентните международни организации имат право съгласно тази конвенция, да провеждат морски научни изследвания във водния стълб отвъд пределите на изключителната икономическа зона.

РАЗДЕЛ 4. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ СЪОРЪЖЕНИЯ И НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКО ОБОРУДВАНЕ В МОРСКАТА СРЕДА

Член 258

Разполагане и използване

Разполагането и използването на научноизследователските съоръжения и научноизследователското оборудване от какъвто и да е тип в морската среда се извършва, като се спазват същите условия, които се предписват от тази конвенция за провеждането на морски научни изследвания във всеки подобен район.

Член 259

Правен статут

Съоръженията и оборудването, за които се говори в този раздел, нямат статута на острови. Те нямат собствено териториално море и тяхното наличие не влияе върху делимитацията на териториалното море, изключителната икономическа зона или континенталния шелф.

Член 260

Зони за безопасност

Съгласно съответните разпоредби на тази конвенция около научноизследователските съоръжения могат да бъдат създавани зони за безопасност, ненадхвърлящи разстоянието от 500 метра. Всички държави съблюдават спазването на тези зони за безопасност от техните плавателни съдове.

Член 261

Несъздаване на препятствия по корабоплавателните пътища

Разполагането и използването на научноизследователски съоръжения от какъвто и да е тип не трябва да създават препятствия за корабоплаването по установен морски път.

Член 262

Опознавателни знаци и предупредителни сигнали

Съоръженията и оборудването, за което става дума в този раздел, трябва да имат опознавателни знаци, посочващи държавата на регистриране или международната организация, на която те принадлежат, и да носят адекватни, съгласувани по международен начин, предупредителни сигнали, осигуряващи безопасността по море и безопасността на въздухоплаването, като се вземат предвид правилата и стандартите, установени от компетентните международни организации.

РАЗДЕЛ 5. ОТГОВОРНОСТ

Член 263

Отговорност

1. Държавите и компетентните международни организации носят отговорност за обезпечаване на изискването провежданите от тях или от тяхно име научни изследвания да се извършват съгласно тази конвенция.

2. Държавите и компетентните международни организации носят отговорност за мерките, взети от тях в противоречие с тази конвенция по отношение на морските научни изследвания, провеждани от други държави, техните физически или юридически лица, или от компетентните международни организации и обезпечават компенсации за щетите, причинени при прилагането на такива мерки.

3. Държавите и компетентните международни организации носят отговорност в съответствие с чл. 235 за щети, причинени от замърсяване на морската среда, възникнало в резултат на морски научни изследвания, предприети от тях или от тяхно име.

РАЗДЕЛ 6. УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ И ВРЕМЕННИ МЕРКИ

Член 264

Уреждане на спорове

Спорове, отнасящи се до тълкуването или прилагането на разпоредбите на тази конвенция по отношение на морските научни изследвания, се уреждат съгласно част XV, раздели 2 и 3.

Член 265

Временни мерки

До уреждането на спор съгласно част XV, раздели 2 и 3, държавата или компетентната международна организация, получили разрешение да осъществят морски научноизследователски проект, няма да разрешава изследователската дейност да продължава без изричното съгласие на заинтересованата крайбрежна държава.

ЧАСТ XIV

РАЗВИТИЕ И ПРЕДАВАНЕ НА МОРСКА ТЕХНОЛОГИЯ

РАЗДЕЛ 1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 266

Насърчаване на развитието и на предаването на морска технология

1. Държавите си сътрудничат непосредствено или чрез международни организации съгласно своите възможности за активното насърчаване на предаването на морска научна информация и морска технология на справедлива и разумна основа и условия.

2. Държавите насърчават развитието на морския научен и технологичен капацитет на държавите, които могат да имат нужда и молят за техническа помощ в тази област, по-специално - на развиващите се държави, включително държавите без излаз на море и държавите с неблагоприятно географско положение, по отношение на промишленото проучване, експлоатацията, съхраняването и стопанисването на морските ресурси, защитата и опазването на морската среда, морските научни изследвания и другите видове дейност, в морската среда, съвместими с тази конвенция, с цел да се ускори социалното и икономическото развитие на развиващите се държави.

3. Държавите се стремят да съдействат за установяването на благоприятни икономически и правни условия за предаването на морска технология за облагодетелстването на всички заинтересовани страни на справедлива основа.

Член 267

Защита на законните интереси

Насърчавайки сътрудничеството съгласно чл. 266 , държавите надлежно вземат под внимание законните интереси, включвайки правата и задълженията на тези, които владеят, предоставят или получават морска технология.

Член 268

Основни цели

Държавите непосредствено или чрез компетентните международни организации насърчават:

а) получаването, оценката и разпространяването на морски технологични знания и облекчават достъпа до тази информация и до тези данни;

б) развитието на подходяща морска технология;

с) развитието на необходимата технологична инфраструктура за улесняване предаването на морска технология;

д) развитието на човешките ресурси посредством обучаване и предоставянето на образование на граждани от развиващите се държави и на страни и особено на гражданите на най-слабо развитите от тях;

е) международното сътрудничество на всички нива, по-специално - на регионално, субрегионално и двустранно ниво.

Член 269

Мерки за постигането на основните цели

За да бъдат постигнати целите, посочени в чл. 268 , държавите, непосредствено или чрез компетентни международни организации, се стремят да:

а) установят програми за техническо сътрудничество за ефективното предаване на всички видове морска технология на държави, които могат да имат нужда от нея и молят за техническа помощ в тази област, особено на развиващи се държави без излаз на море и държави с неблагоприятно географско положение, както и на други развиващи се държави, които не са били в състояние да развият своя собствен технологичен капацитет в областта на морската наука и промишленото проучване и експлоатация на морските ресурси, или да развият инфраструктурата на такава технология;

б) насърчават установяването на благоприятни условия за сключването на споразумения, контракти или други подобни договорености на равноправни и разумни условия;

с) провеждат конференции, семинари и симпозиуми по научни и технологични проблеми, особено по практиката и методите за предаване на морска технология;

д) насърчават размяната на учени и на технологични и други експерти;

е) предприемат проекти и насърчават смесените дружества и другите форми на двустранно и многостранно сътрудничество.

РАЗДЕЛ 2. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 270

Средства и форми на международното сътрудничество

Международно сътрудничество за развитието и предаването на морска технология се провежда там, където това е възможно и приложимо, чрез съществуващите двустранни, регионални или многостранни програми и също чрез разширени и нови програми за улесняването на морските научни изследвания, предаването на морска технология, по-специално в новите области, и за осигуряването на адекватно международно финансиране на океанските изследвания и развитие.

Член 271

Ръководни принципи, критерии и стандарти

Държавите, непосредствено или чрез компетентни международни организации, насърчават установяването на общоприети ръководни принципи, критерии и стандарти за предаването на морска технология на двустранна основа или в рамките на международните организации или на други форуми, като обръщат особено внимание на интересите и нуждите на развиващите се държави.

Член 272

Координация на международните програми

В областта на предаването на морска технология държавите се стремят да осигурят компетентните международни организации да координират своята дейност, включително провеждането на регионална или световна програма, като се обърне внимание на интересите и нуждите на развиващите се държави, особено на държавите без излаз на море и държавите с неблагоприятно географско положение.

Член 273

Сътрудничество с международните организации и с органа

Държавите активно си сътрудничат с компетентните международни организации и с органа, за да насърчават и улесняват предаването на умения и морска технология, свързани с дейността в района на развиващите се държави, на техните граждани и на предприятието.

Член 274

Цели на органа

Като спазват всички законни интереси, включително правата и задълженията на притежателите, доставчиците и получателите на технология, органът осигурява във връзка с дейността в района следното:

а) въз основа на принципа на равноправно географско разпределяне гражданите на развиващите се държави, били те крайбрежни, без излаз на море или с неблагоприятно географско положение, да бъдат ангажирани с цел обучение, като членове на управленческия, изследователския и техническия персонал, създаден за нуждите на тази дейност;

б) техническата документация за съответното оборудване, машини, устройства и процеси да бъде достъпна за всички държави, по-специално за развиващите се държави, които се нуждаят от нея и искат техническа помощ в тази област;

с) органът ще вземе подходящи мерки, за да улесни получаването на техническа помощ в областта на морската технология от държави, които се нуждаят от нея и я искат, по-специално за развиващите се държави, и за да получат техните граждани необходимите умения и ноу-хау, включително и професионално обучение;

д) държавите, които се нуждаят и искат техническа помощ, по-специално развиващите се държави, да бъдат подпомагани при получаването на нужното оборудване, процеси, предприятия и друго техническо ноу-хау посредством всеки от финансовите механизми, предвидени в тази конвенция.

РАЗДЕЛ 3. НАЦИОНАЛНИ И РЕГИОНАЛНИ МОРСКИ НАУЧНИ И ТЕХНОЛОГИЧНИ ЦЕНТРОВЕ

Член 275

Създаване на национални центрове

1. Държавите, непосредствено или чрез компетентните международни организации и органа, насърчават създаването, по-специално в развиващи се крайбрежни държави, на национални центрове за морски научни и технологични изследвания и укрепването на съществуващите национални центрове, за да стимулира и подтикне провеждането на морски научни изследвания от развиващите се крайбрежни държави и да засили техните национални способности да използват и опазват своите морски ресурси за своя икономическа изгода.

2. Държавите, чрез компетентните международни организации и чрез органа оказват адекватна помощ, за да облекчат създаването и укрепването на такива национални центрове, които да осигурят на държавите, които се нуждаят и искат техническа помощ, такива условия за квалифицирано обучение и нужното оборудване, умения и ноу-хау, както и технически експерти.

Член 276

Създаване на регионални центрове

1. Държавите, съгласувано с компетентните международни организации, органа и националните морски научни и технологични изследователски центрове, насърчават създаването, особено в развиващите се държави, на регионални центрове за морски научни и технологични изследвания, за да се стимулира и подтикне провеждането на морски научни изследвания от развиващите се държави и да се облагоденстват предаването на морска технология.

2. Всички държави от даден регион си сътрудничат с регионалните центрове в тях, за да се осигури най-ефективното постигане на техните цели.

Член 277

Функции на регионалните центрове

Функциите на регионалните центрове ще включват, между другото:

a) обучаване и образователни програми на всички нива по различни аспекти на морските научни и технологични изследвания, по-специално - по морска биология, включително съхраняването и стопанисването на живите ресурси, океанография, хидрография, инженерство, геоложко изследване на морското дъно, добивна технология и технология за получаването на прясна вода;

b) изследвания по проблемите на управлението;

c) проучвателни програми, свързани със защитата и запазването на морската среда и предотвратяването, намаляването и контролирането на замърсяването;

d) организирането на регионални конференции, семинари и симпозиуми;

e) получаването и обработването на морски научни и технологични данни и информация;

f) бързо разпространяване на резултатите от морските научни и технологични изследвания чрез публикуването им в достъпни издания;

g) популяризиране на националната политика относно предаването на морска технология и системни сравнителни изследвания на тази политика;

h) събиране и систематизиране на информацията относно пазара на технологията и контрактите и другите споразумения, свързани с патентите;

i) техническо сътрудничество с другите държави в региона.

РАЗДЕЛ 4. СЪТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ

МЕЖДУНАРОДНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Член 278

Сътрудничество между международните организации

Компетентните международни организации, за които се говори в тази част и част XIII, вземат всички необходими мерки, за да осигурят непосредствено или в тясно сътрудничество помежду си ефективното осъществяване на техните функции и отговорности по тази част.

ЧАСТ XV УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕТЕ

РАЗДЕЛ 1. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 279

Задължение за уреждане на спорите с мирни средства

Държавите - страни уреждат всеки спор, който възниква между тях по повод тълкуването или прилагането на конвенцията, с мирни средства в съответствие с чл. 2, т. 3 на Устава на Обединените нации и за тази цел трябва да търсят неговото разрешаване със средствата, посочени в чл. 33, т. 1 на Устава.

Член 280

Уреждане на спорите с мирни средства, избрани от страните

Никоя разпоредба на тази част не накърнява правото на държави - страни да се споразумеят във всеки един момент да уредят с каквото и да е мирно средство по техен избор спор, възникнал между тях по повод тълкуването или прилагането на конвенцията.

Член 281

Установена процедура, в случай че страните не постигнат уреждане

1. Когато държави - страни, които са страни по спор относно тълкуването или прилагането на конвенцията, се споразумеят да се стремят към уреждането му с мирно средство по техен избор, предвидените в тази част процедури се прилагат единствено ако не е постигнато уреждане с това средство и ако споразумението между страните не изключва възможността да се започне друга процедура.

2. Ако страните са се споразумели също така за отсрочка, т. 1 не се прилага преди изтичането на тази отсрочка.

Член 282

Задължения, произтичащи от общи, регионални или двустранни споразумения

Когато държави - страни, които са страни по спор относно тълкуването или прилагането на конвенцията, се споразумеят, в рамките на общо, регионално или двустранно споразумение или по всякакъв друг начин, че такъв спор ще бъде подложен по искане на една от страните на процедура, водеща до решение със задължителна сила, прилага се тази процедура вместо процедурите, предвидени в тази част, освен ако влезлите в противоречие страни не се споразумеят за друго.

Член 283

Задължение за размяна на становища

1. Когато възникне спор между държави - страни по повод тълкуването или прилагането на конвенцията, влезлите в противоречие страни пристъпват веднага към размяна на становища относно уреждането на спора посредством преговори или с други мирни средства.

2. Също така страните пристъпват веднага към размяна на становища всеки път, когато е приключена процедура за уреждане на такъв спор, без той да бъде уреден, или всеки път, когато е постигнато уреждане и обстоятелствата изискват провеждането на консултации относно начина за осъществяването му.

Член 284

Помирителна процедура

1. Всяка държава - страна, която е страна по спор относно тълкуването или прилагането на конвенцията, може да предложи на другата или другите страни спорът да бъде предаден за разглеждане по помирителната процедура, предвидена в раздел 1 на приложение V или по друга помирителна процедура.

2. В случай, че предложението е прието и страните се договорят за помирителната процедура, която да бъде приложена, всяка страна може да предаде спора за разглеждане по тази помирителна процедура.

3. В случай, че предложението не е прието или страните не се договорят за помирителната процедура, се счита, че помирителната процедура е приключена.

4. Когато спор е бил предаден за разглеждане съгласно помирителна процедура, същата може да бъде приключена единствено в съответствие с договорената помирителна процедура, освен ако страните не са се споразумели за обратното.

Член 285

Прилагане на този раздел по отношение на споровете,

предадени за разглеждане по силата на част XI

Този раздел се прилага по отношение на всеки спор, който по силата на раздел 5 на част XI трябва да бъде уреден в съответствие с предвидените в тази част процедури. Ако правно образувание, различно от държава - страна, е страна по такъв спор, този раздел се прилага *mutatis mutandis*.

РАЗДЕЛ 2. ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ПРОЦЕДУРИ, ВОДЕЩИ ДО РЕШЕНИЯ СЪС ЗАДЪЛЖИТЕЛНА СИЛА

Член 286

Прилагане на процедури по този раздел

При условие, че се спазват разпоредбите на раздел 3, всеки спор относно тълкуването или прилагането на тази конвенция, който не е бил уреден чрез прилагането на раздел 1, се предава по искане на която и да е от страните по спора в съд или трибунал, който има юрисдикция по този раздел.

Член 287

Избор на процедура

1. Когато подписва, ратифицира или изразява по какъвто и да е начин съгласието със задължителната сила на тази конвенция или по всяко време след това, държавата - страна може да избере чрез писмена декларация едно или повече от следните средства за уреждане на спорове, отнасящи се до тълкуването или прилагането на тази конвенция:

a) Международния трибунал по морско право, установен съгласно приложение VI;

b) Международния съд;

c) Арбитражен трибунал, установен съгласно приложение VII;

d) Специалния арбитражен трибунал, установен съгласно приложение VIII, за една или повече категории спорове, посочени в същото приложение.

2. Декларация, направена съгласно т. 1, не засяга задължението на държавата - страна да признае юрисдикцията на Камарата по споровете относно морското дъно на Международния трибунал по морско право в обема и по начина, предвидени в раздел 5 на част XI, и не е засегната от това задължение.

3. Държавата - страна, която е страна по спор, който не се покрива от влязло в сила заявление, се счита за съгласила се на арбитраж съгласно приложение VII.

4. Ако страните по спора са приели една и съща процедура за уреждане на спора, той може да бъде предаден за разглеждане само съгласно тази процедура, освен ако страните не се споразумеят за друго.

5. Ако страните по спора не са приели една и съща процедура за уреждане на спора, той може да бъде предаден за разглеждане само на арбитраж, съгласно приложение VII, ако страните не се споразумеят за друго.

6. Заявление, направено съгласно т. 1, остава в сила три месеца след депозирането на уведомление за оттегляне при Генералния секретар на Организацията на обединените нации.

7. Подаването на ново заявление, на уведомление за оттегляне или изтичането на срока на заявление не влияят по никакъв начин на висшата процедура пред съд или трибунал, имащ юрисдикция по силата на този член, освен ако страните не се споразумеят за друго.

8. Заявленията и уведомленията, за които се говори в този член, се депозират при Генералния секретар на Организацията на обединените нации, който изпраща копия от тях на държавите - страни.

Член 288

Юрисдикция

1. Съдът или трибуналят, упоменати в чл. 287 , имат юрисдикция по всеки спор относно тълкуването или прилагането на тази конвенция, предаден му съгласно тази част.

2. Съдът или трибуналят, упоменати в чл. 287 , имат също така юрисдикция по всеки спор относно тълкуването или прилагането на международно споразумение, свързано с целите на тази конвенция, предадено му съгласно споразумението.

3. Камарата по споровете относно морското дъно на Международния трибунал по морско право, създадена съгласно приложение VI, и всеки друг съдебен или арбитражен трибунал, посочен в част XI, раздел 5, има юрисдикция по всеки проблем, предаден ѝ съгласно със същия.

4. Когато съществуват разногласия по въпроса дали даден съд или трибунал имат юрисдикция, проблемът се урежда с решение на този съд или трибунал.

Член 289

Експерти

Във всеки спор, засягащ научни и технически въпроси, съдът или трибуналет, упражняващи юрисдикцията си по силата на този раздел, могат по молба на една от страните по спора или по служебен път, като се консултират със страните, да изберат, желателно по списък, подготвен в съответствие с чл. 2 на приложение VIII, не по-малко от двама научни или технически експерти, които да участват в заседанията на такъв съд или трибунал, но без право на глас.

Член 290

Временни мерки

1. Ако даден спор е надлежно представен в съд или трибунал, който смята от пръв поглед, че има юрисдикция по силата на тази част или на част XI, раздел 5, съдът или трибуналет може да предприше такива временни мерки, каквито сметне за подходящи с оглед на обстоятелствата, за да се защитят съответните права на страните по спора или да се предотврати сериозното увреждане на морската среда, преди да бъде взето окончателното решение.

2. Временните мерки могат да бъдат изменени или отменени веднага след като обстоятелствата, които са ги оправдавали, са се изменили или са престанали да съществуват.

3. Временните мерки могат да бъдат предписвани, изменяни или отменяни по силата на този член само по искането на страна по спора и след като на страните е била дадена възможност да бъдат изслушани.

4. Съдът или трибуналет незабавно уведомяват страните по спора и тези от другите държави - страни, които сметнат за подходящо, за предписанието, изменението или отменянето на временните мерки.

5. До установяването на арбитражен трибунал, на който е бил предаден спор по силата на този раздел, всеки съд или трибунал, за който се споразумеят страните, или, ако не се споразумеят - две седмици след датата на искането на временни мерки, Международният трибунал по морско право или, що се отнася до дейността в района - Камарата по споровете относно морското дъно, могат да предпришат, изменят или отменят временни мерки съгласно този член, ако сметнат *prima facie*, че съдът, който предстои да бъде установен, има от пръв поглед юрисдикция и че спешността на случая изисква това. Веднъж установен, съдът, на който е предаден спорът, може да изменя, отменя или утвърждава тези временни мерки, като действа в съответствие с т. 1 - 4.

6. Страните по спора незабавно ще изпълняват всички временни мерки, предписани по силата на този член.

Член 291

Достъп

1. Всички процедури за уреждане на споровете, предвидени в тази част, са открити за държави - страни.

2. Процедурите за уреждане на споровете, предвидени в тази част, са открити и за други правни образувания, освен държавите, както това се предвижда в тази конвенция.

Член 292

Незабавно освобождаване на корабите и на техните екипажи

1. Когато властите на дадена държава - страна са задържали плавателен съд, плаващ под знамето на друга държава - страна, и се твърди, че държавата, която задържа кораба, не е спазила разпоредбите на тази конвенция за незабавното освобождаване на корабите и на техните екипажи след предоставянето на разумен залог или друго парично осигуряване, въпросът за освобождаване от задържане може да бъде предаден на всеки съд или трибунал, за който страните са се споразумели, или при липса на такова споразумение, в срок от 10 дни след датата на задържането - на съд или трибунал, приет от държавата, задържала кораба, по силата на чл. 287 или на Международния трибунал по морско право, ако страните не се споразумеят за друго.

2. Искането за освобождаване може да се направи само от или от името на държавата на знамето на плавателния съд.

3. Съдът или трибуналят разглежда искането за освобождаване без забавяне и разглежда само въпроса за освобождаването, без да нарушава хода на каквото и да е било дело, възбудено срещу кораба, неговия собственик или екипажа му в съответния местен орган. Властите на задържащата държава си запазват правото да освободят кораба или неговия екипаж по всяко време.

4. След оставянето на залог или друго парично осигуряване, определено от съда или трибунала, властите на задържащата държава изпълняват незабавно решението на съда или трибунала относно освобождаването на плавателния съд или на екипажа му.

Член 293

Приложимо право

1. Съд или арбитраж, който има юрисдикция по силата на този раздел, прилага тази конвенция и другите норми на международното право, които не са несъвместими с тази конвенция.

2. Точка 1 не нарушава компетенцията на съда или на арбитража, имащи юрисдикция по силата на този раздел да решава дело *ex aequo et bono*, ако страните се споразумеят за това.

Член 294

Предварителни процедури

1. Съдът или трибуналет, предвидени в чл. 287 , сезиран с иск относно спор, посочен в чл. 297 , определят по молба на една от страните или служебно, дали този иск представлява нарушение на съдебната и арбитражната процедура, или той се признава за обосновен. Ако съдът или трибуналет определят, че искът представлява нарушение на правната практика или че той е необосновен, те не предприемат никакви по-нататъшни мерки по делото.

2. След като получи такъв иск, съдът или трибуналет незабавно уведомяват другата страна или другите страни за него, и определят разумен краен срок, до изтичането на който страните могат да искат от тях да излязат с определение съгласно т. 1.

3. Нищо в този член не засяга правото на всяка от страните по спора да предявява предварителни възражения съгласно приложимите процедурни правила.

Член 295

Изчерпване на вътрешните средства за правна защита

Всеки спор между държави - страни относно тълкуването или прилагането на тази конвенция може да бъде предаден за решаване по реда на процедурите, предвидени в този раздел, само след като бъдат изчерпани вътрешните средства за правна защита, когато това се изисква от международното право.

Член 296

Окончателен характер и задължителна сила на решенията

1. Всяко решение, произнесено от съд или трибунал, имащ юрисдикция по силата на този раздел, е окончателно и се спазва от всички страни по спора.

2. Всяко такова решение е задължително само за страните по спора и по отношение именно на дадения спор.

РАЗДЕЛ 3. ОГРАНИЧЕНИЯ И ИЗКЛЮЧЕНИЯ ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА РАЗДЕЛ 2

Член 297

Ограничения при прилагането на раздел 2

1. Спорове относно тълкуването или прилагането на тази конвенция във връзка с упражняването от страна на крайбрежната държава на нейните суверенни права или юрисдикция, предвидени в тази конвенция, се разглеждат съгласно процедурите, посочени

в раздел 2, в следните случаи:

а) когато се твърди, че крайбрежната държава е действала в противоречие с разпоредбите на тази конвенция по отношение на свободите и правата на корабоплаване, прелитане или полагане на подводни кабели и тръбопроводи или по отношение на други правомерни от гледна точка на международното право начини за използване на морето, посочени в чл. 58 ;

б) когато се твърди, че дадена държава, осъществявайки горепосочените свободи, права или начини на използване на морето, е действала в противоречие с разпоредбите на тази конвенция и законите или разпоредбите, приети от крайбрежната държава в съответствие с тази конвенция или с другите норми на международното право, които не са несъвместими с тази конвенция;

в) когато се твърди, че дадена крайбрежна държава е действала в противоречие с конкретни международни норми и стандарти за защита и опазване на морската среда, които могат да се прилагат от крайбрежната държава и които са били установени от тази конвенция или от компетентна международна организация, или от дипломатическа конференция съгласно тази конвенция.

2. а) Спорове относно тълкуването или прилагането на тази конвенция, отнасящи се до морските научни изследвания, се уреждат съгласно раздел 2, като крайбрежната държава не е задължена да се съгласи да бъде представен за уреждане който и да е спор, произтичащ от:

i) упражняването от страна на крайбрежната държава на право или дискреционно правомощие съгласно чл. 246 , или

ii) решение на крайбрежната държава да нареди преустановяването или прекратяването на изследователски проект съгласно чл. 253 ;

б) Споровете, произтичащи от твърдението на осъществяващата изследването държава, че по отношение на определен проект крайбрежната държава не упражнява своите права по силата на чл. 246 и 253 по начин съвместим с разпоредбите на тази конвенция, се предават по молба на която и да е от страните за разглеждане съгласно помирителната процедура, посочена в приложение V, раздел 2, при условие че помирителната комисия не постави под съмнение упражняването от страна на крайбрежната държава на дискреционното ѝ правомощие да посочва конкретни райони, посочени в чл. 246, т. 6 , или дискреционното правомощие да се откаже да даде съгласието си в съответствие с чл. 246, т. 5.

3. а) Споровете относно тълкуването или прилагането на разпоредбите на тази конвенция във връзка с риболова се уреждат съгласно раздел 2; крайбрежната държава не е задължена обаче да се съгласи да бъде представен за уреждане спор, който се отнася до нейните суверенни права върху живите ресурси в нейната изключителна икономическа зона или до тяхното упражняване, включително дискреционните ѝ правомощия да определя допустимия улов, нейните възможности за риболов, разпределянето на

излишъците между другите държави, реда и условията, установени в нейните закони и правила по отношение на съхраняването и управлението.

b) Ако след използването на раздел 1 не е било постигнато разрешение, спорът се предава за уреждане по помирителната процедура, посочена в приложение V, раздел 2, по искане на която и да е от страните в спора, когато се твърди, че:

i) крайбрежната държава явно не е изпълнила своите задължения да обезпечи чрез вземането на подходящи мерки за съхраняване и управление на живите ресурси поддържането на живите ресурси в нейната икономическа зона да не бъде сериозно застрашено;

ii) крайбрежната държава произволно се е отказала, по искане на друга държава, да определи допустимия улов и своите възможности да експлоатира живите ресурси, по отношение на запасите, от чиято експлоатация е заинтересована другата държава;

iii) крайбрежната държава произволно се е отказала да предостави за риболов на която и да е държава по силата на чл. 62 , 69 и 70 според реда и условията, установени от тази крайбрежна държава и съвместими с тази конвенция, целия или част от излишъка, за наличието на който тя е обявила.

c) В никакъв случай помирителната комисия не подменя със своето дискреционно правомощие това на крайбрежната държава;

d) Докладът на помирителната комисия се изпраща на съответните международни организации.

e) При преговорите за постигане на споразумение в съответствие с чл. 69 и 70 държавите - страни, ако не са се договорили за друго, включват в тях разпоредбата за мерките, които трябва да вземат, за да доведат до минимум възможността за възникване на разногласия по повод тълкуването или прилагането на такова споразумение и за това как те ще действат, ако независимо от това разногласията възникнат.

Член 298

Факултативни изключения от прилагането на раздел 2

1. Като подписва, ратифицира или се присъединява към тази Конвенция или по всяко време след това, всяка държава може, без да нарушава задълженията, възникващи по силата на раздел 1, да обяви писмено, че не приема една или повече процедури, предвидени в раздел 2, по отношение на един или повече от следните категории спорове:

a) i) спорове относно тълкуването или прилагането на чл. 15 , 74 и 83 за делимитацията на морските райони или спорове за исторически заливи или вещни права, при условие че държавата, направила такова заявление, приеме, когато спорът възникне след влизането в сила на тази конвенция и когато в течение на разумен период от време не се постигне споразумение между страните, по искане на която и да е от страните в спора,

се съгласи да предаде спора за уреждане по помирителната процедура, по силата на приложение V, раздел 2 и освен това, при условие че такова предаване изключва разглеждането на всеки спор, който е неизбежно свързан с насрещно разглеждане на всеки неразрешен спор, отнасящ се до суверенитета или до други права върху континенталната или островната територия;

ii) след като помирителната комисия е представила свой доклад, в който се излагат причините, върху които се основава, страните водят преговори за сключване на споразумение въз основата на този доклад; ако тези преговори не доведат до споразумение, страните по взаимно съгласие предават този въпрос за разглеждане по една от процедурите, посочени в раздел 2, ако не се споразумеят за друго;

iii) тази подточка не се прилага по отношение на спор за делимитация на морските райони, който е окончателно решен на основата на двустранно или многостранно споразумение, имащо задължителна сила за тези страни;

b) спорове, отнасящи се до военна дейност, включително на военна дейност на държавни плавателни съдове и върху плавателни съдове, осъществяващи нетърговска дейност, и спорове по дейността, свързана с прилагането на законите за упражняването на суверенни права и юрисдикции, които са иззети от юрисдикцията на съда или арбитража по силата на чл. 297, т. 2 или 3 ;

c) спорове, по отношение на които Съветът за сигурност на ООН осъществява функции, възложени му от Устава на ООН, ако Съветът за сигурност не реши да снесе дадения въпрос от дневния си ред или не призове страните да решат спора със средствата, предвидени в тази конвенция.

2. Държава - страна, която е направила декларация по силата на т. 1, може по всяко време да я оттегли или да даде съгласие изключения по силата на тази декларация спор да бъде подложен на която и да е процедура, предвидена в тази конвенция.

3. Държава - страна, която е направила декларация по силата на т. 1, няма право да предаде спор, отнасящ се към онази категория спорове, които са изключени от която и да е процедура, предвидена в тази конвенция спрямо друга държава - страна, без съгласието на тази държава.

4. Ако една от държавите - страни е направила декларация по силата на т. 1, буква "а", всяка друга държава - страна може да предаде всеки спор, попадащ в категорията на изключените спорове, срещу заявяващата държава по процедурата, определена в подобна декларация.

5. Нова декларация или оттеглянето на декларация не засяга по никакъв начин процедурата, която съд или трибунал са започнали да прилагат по силата на този член, ако страните не се споразумеят за друго.

6. Декларации и уведомления за тяхното оттегляне по силата на този член се депозират при Генералния секретар на ООН, който разпраща копия от тях до другите

държави страни.

Член 299

Правото на страните да се договарят за избора на процедура

1. Всеки спор, който е бил изключен по силата на чл. 297 или в резултат на декларация, направена по силата на чл. 298 , може да бъде предаден за уреждане по тези процедури само по споразумение на страните в спора.

2. Нищо в този раздел не нарушава правото на страните в спора да се споразумеят за прилагането на някаква друга процедура за уреждане на такъв спор или да постигнат приятелско уреждане.

ЧАСТ XVI ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 300

Добросъвестност и злоупотреба с правата

Държавите - страни трябва да изпълняват добросъвестно задълженията, поети от тях съгласно тази конвенция и упражняват правата и юрисдикцията и се ползват от свободите, признати от тази конвенция по начин, който не представлява злоупотреба с правата.

Член 301

Използване на моретата за мирни цели

Като упражняват правата си и изпълняват задълженията си съгласно тази конвенция, държавите - страни се въздържат от заплахата със сила или употреба на сила против териториалната цялост или политическата независимост на която и да е държава или по някакъв друг начин, несъвместим с принципите на международното право, въплътени в Устава на Организацията на обединените нации.

Член 302

Разгласяване на информация

Като не се нарушава правото на която и да е държава - страна да прибягва до процедурите за уреждане на спорове, предвидени в тази конвенция, нищо в тази конвенция не се разглежда като изискващо от държавата - страна при изпълнението на нейните задължения съгласно съответните разпоредби на тази конвенция да предоставя информация, чието разгласяване противоречи на съществени интереси за нейната сигурност.

Член 303

Археологически обекти и обекти от исторически

произход, намерени в морето

1. Държавите се задължават да закрилят обектите с археологически и исторически характер, намерени в морето, а така също и да си сътрудничат за тази цел.

2. За да контролира търговията с такива обекти, крайбрежната държава може, прилагайки чл. 33, да сметне, че извличането на такива обекти от дъното на морето в района, посочен в указания член, без одобрението на крайбрежната държава би довело до нарушаването в рамките на нейната територия или териториално море на законите и правилата на крайбрежната държава, посочени в този член.

3. Нищо в този член не нарушава правата на собственици, които могат да бъдат идентифицирани, закона за спасяване и други норми на морските власти или на законите и практиката на културния обмен.

4. Този член не нарушава прилагането на другите международни споразумения и норми на международното право за закрилата на археологическите обекти и обектите с исторически произход.

Член 304

Отговорност за щети

Разпоредбите на тази конвенция относно отговорността за щети не засягат прилагането на съществуващите норми и развитието на други норми за отговорността съгласно международното право.

ЧАСТ XVII ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 305

Подписване

1. Тази конвенция е открита за подписване от:

а) всички държави;

б) Намибия, представена от Съвета на ООН за Намибия;

в) всички автономни асоциирани държави, които са избрали този режим посредством акт на самоопределение, под ръководството на и утвърден от Организацията на

обединените нации съгласно резолюция 1514 (XV) на Общото събрание и които имат правоспособност в областите, обхванати в конвенцията, включително правоспособност да сключват договори в тези области;

d) всички автономни асоциирани държави, които по силата на техните документи за асоцииране имат правоспособност в обхванатите от конвенцията области, включително правоспособност да сключват договори в тези области;

e) всички територии, които имат пълна вътрешна автономия, призната като такава от Организацията на обединените нации, но които не са придобили пълна независимост съгласно резолюция 1514 (XV) на Общото събрание и които имат правоспособност в обхванатите от конвенцията области, включително и за сключване на договори в тези области;

f) международните организации съгласно приложение IX.

2. Тази конвенция е открита за подписване в Министерството на външните работи на Ямайка до 9 декември 1984 г., както и в седалището на Организацията на обединените нации в Ню Йорк от 1 юли 1983 г. до 9 декември 1984 г.

Член 306

Ратификация и официално потвърждаване

Тази конвенция подлежи на ратификация от държавите и другите правни образувания, посочени в чл. 305, т. 1, букви "b", "c", "d" и "e", и на официално потвърждаване съгласно приложение IX от правните образувания, посочени в т. 1, буква "f" на този член. Документите за ратификация и за официално потвърждаване се депозират при Генералния секретар на Организацията на обединените нации.

Член 307

Присъединяване

Тази конвенция е открита за присъединяване за държавите и другите правни образувания, посочени в чл. 305. Присъединяването на правните образувания, посочени в чл. 305, т. 1, буква "f", се определя от разпоредбите на приложение IX. Документите за присъединяване се депозират при Генералния секретар на Организацията на обединените нации.

Член 308

Влизане в сила

1. Тази конвенция влиза в сила 12 месеца след датата на депозирането на шестдесетия документ за ратификация или присъединяване.

2. За всяка държава, ратифицирала тази конвенция или присъединила се към нея след депозирането на шестдесетия документ за ратификация или присъединяване, конвенцията влиза в сила на тридесетия ден след датата на депозиране на нейния документ за ратификация или за присъединяване, като се спазват разпоредбите на т. 1.

3. Общото събрание на органа ще се събере в деня на влизане в сила на тази конвенция и ще избере Съвета на органа. Първият Съвет ще бъде съставен по начин, съвместим с целите на чл. 161 , ако разпоредбите на този член няма да могат строго да се прилагат.

4. Нормите, правилата и процедурите, разработени от Подготвителната комисия, се прилагат временно до тяхното официално потвърждаване от органа съгласно част XI.

5. Органът и неговите органи действат в съответствие с резолюция II на Третата конференция на Обединените нации по морско право относно подготвителните инвестиции и с решенията, взети от Подготвителната комисия в приложение на тази резолюция.

Член 309

Резерви и изключения

1. Резерви или изключения към тази конвенция не се допускат, ако това изрично не се разрешава от други членове на конвенцията.

Член 310

Декларации и заявления

Член 309 не препятства държавата - страна при подписването, ратифицирането или присъединяването към тази конвенция да прави декларации или заявления в каквато и да е форма и под всякакво наименование с цел да се приведат националните закони и правила в съответствие с разпоредбите на тази конвенция, при условие че такива декларации или заявления не целят да изключат или изменят юридическата сила на разпоредбите на тази конвенция при тяхното прилагане по отношение на тази държава - страна.

Член 311

Отношение с други конвенции и международни споразумения

1. Тази конвенция има преимуществена сила в отношенията между държави - страни, пред Женевските конвенции по морско право от 29 април 1958 г.

2. Тази конвенция не изменя правата и задълженията на държави - страни, които произтичат от други споразумения, съвместими с тази конвенция и които не засягат ползването от други държави - страни на техните права или изпълняването на техните задължения по тази конвенция.

3. Две или повече държави - страни могат да сключат споразумения, изменящи или преустановяващи действието на разпоредби на тази конвенция, но прилагащи се само в отношенията между тях, при условие че такива споразумения не се отнасят до разпоредба на тази конвенция, чието неспазване е несъвместимо с ефективното осъществяване на предмета и целите на конвенцията, а така също при условие, че такова споразумение не засяга прилагането на основните принципи, въплътени в нея, и че разпоредбите на такова споразумение не засягат ползването от другите държави - страни на техните права и изпълняването на техните задължения по тази конвенция.

4. Държавите - страни, които имат намерение да сключат споразумение, посочено в т. 3, уведомяват другите държави - страни чрез депозитаря на тази конвенция за своето намерение да сключат споразумението и за изменението или преустановяването на прилагането на разпоредбите на тази конвенция, което то предвижда.

5. Този член не засяга международните споразумения, ясно разрешени или запазвани от други членове на тази конвенция.

6. Държавите - страни се съгласяват, че не могат да правят никакви поправки, отнасящи се до основния принцип за общото наследство на човечеството, закрепен в чл. 136 , и че те няма да бъдат страни по каквото и да е споразумение, което се отклонява от него.

Член 312

Поправки

1. След изтичане на 10 години от датата на влизане в сила на тази конвенция, всяка държава - страна може чрез писмено уведомление до Генералния секретар на Организацията на обединените нации да предложи конкретни поправки по тази конвенция, освен поправките, отнасящи се до дейността в района, и да поиска свикване на конференция за разглеждане на предлаганите поправки. Генералният секретар разпространява това искане до всички държави - страни. Ако в продължение на 12 месеца от датата на разпространяването на това уведомление не по-малко от половината държави - страни дадат положителен отговор по отношение на искането, Генералният секретар свиква конференция.

2. Процедурата за вземане на решения, която се прилага на конференцията за внасяне на поправки, е идентична с процедурата, прилагана от Третата конференция на ООН по морско право, ако конференцията не реши друго. Тази конференция е длъжна да положи всички усилия за постигане споразумение по всяка поправка чрез консенсус и гласуване няма да се провежда, дотогава, докато не бъдат изчерпани всички средства за постигане на консенсус.

Член 313

Приемане на поправки по опростената процедура

1. Всяка държава - страна може, като изпрати писмено уведомление до Генералния секретар на ООН, да предложи поправка по тази конвенция, освен поправки, отнасящи се до дейността в района, която да бъде приета по опростена процедура, без свикване на конференция. Генералният секретар разпространява уведомлението сред всички държави - страни.

2. Ако в срок от 12 месеца от датата на разпращането на уведомлението някоя държава - страна възрази срещу предложената поправка или срещу предложението тя да бъде приета по опростената процедура, тази поправка се счита за отхвърлена. Генералният секретар на ООН съответно незабавно уведомява всички държави - страни за това.

3. Ако след изтичане на 12 месеца от датата на разпращането на уведомлението нито една от държавите - страни не е възразила срещу предложената поправка или срещу предложението тя да бъде приета по опростената процедура, предложената поправка се счита за приета. Генералният секретар на ООН уведомява всички държави - страни, че предложената поправка е приета.

Член 314

Поправки към разпоредбите на конвенцията, отнасящи се

изключително до дейността в района

1. Всяка държава - страна може, като изпрати писмено уведомление до Генералния секретар на органа, да предложи поправка към разпоредбите на тази конвенция, отнасящи се изключително до дейността в района, включително до приложение VI, раздел 4. Генералният секретар разпространява такова уведомление сред всички държави - страни. Предлаганата поправка подлежи на утвърждаване от Общото събрание след утвърждаването ѝ от Съвета. Представителите на държавите - страни в тези органи имат пълномощия да разгледат и утвърдят предложената поправка. Предложената поправка, утвърдена от Съвета и Общото събрание, се счита за приета.

2. Преди приемането на всяка поправка по т. 1 Съветът и Общото събрание се уверяват, че тя не нарушава системата за промишлено проучване и експлоатация на ресурсите в района, в изчакване на свикването на конференцията за ревизия съгласно чл. 155 .

Член 315

Подписване, ратифициране на поправките и присъединяване към тях.

Автентичност на текстовете на поправките

1. Веднъж приети, поправките към тази конвенция са открити за подписване от държави - страни, в Седалището на ООН в Ню Йорк в продължение на 12 месеца от датата на приемането им, ако в самата поправка не се предвижда друго.

2. Разпоредбите на чл. 306 , 307 и 320 се прилагат по отношение на всички поправки към тази конвенция.

Член 316

Влизане в сила на поправките

1. Поправките към тази конвенция, различни от тези, за които се говори в т. 5, влизат в сила за държавите - страни, които са ги ратифицирали или са се присъединили към тях, на тридесетия ден след депозирането на документите за ратификация или присъединяване от две трети от държави - страни или от 60 държави - страни, в зависимост кое от тези числа е по-голямо. Тези поправки не нарушават ползването от другите държави - страни на техните права или изпълнението на техните задължения по тази конвенция.

2. Поправка може да предвижда, че за влизането ѝ в сила се изисква по-голям брой ратификации или присъединявания от това, което се предвижда в този член.

3. За всяка държава - страна, ратифицирала дадена поправка, посочена в т. 1, или присъединила се към нея, след като нужният брой документи за ратификация или присъединяване са били депозирани, поправката влиза в сила на тридесетия ден след депозирането на нейните документи за ратификация или за присъединяване.

4. Всяка държава, станала страна по тази конвенция след като дадена поправка е влязла в сила, съгласно т. 1, и която не заявява за друго свое намерение:

а) се счита за страна по тази така изменена конвенция;

б) се счита за страна по тази конвенция без поправките към нея, по отношение на всяка друга държава - страна, която не е обвързана с поправката.

5. Всяка поправка, отнасяща се изключително по дейността в района, и всяка поправка към приложение VI влизат в сила за всички държави - страни след изтичането на една година след депозиране на документите за ратификация или за присъединяване към нея от три четвърти от държавите - страни.

6. Всяка държава, която става страна по тази конвенция след влизането в сила на поправките съгласно т. 5 се счита за страна по тази конвенция, както тя е изменена.

Член 317

Денонсиране

1. Всяка държава - страна може чрез писмено уведомление до Генералния секретар на ООН да денонсира тази конвенция и може да посочи причините за това. Ако причините не се посочват, това не нарушава валидността на денонсирането. Денонсирането влиза в сила една година след датата на получаване на уведомлението, ако в самото уведомление не се

посочва по-късна дата.

2. Държавата не се освобождава от финансови и договорни задължения, които тя е поела, когато е била страна по тази конвенция, поради това, че я е денонсирала; денонсирането не засяга никакви права или задължения или правно положение на тази държава, създадено в резултат на прилагането на тази конвенция, до прекратяване на действието ѝ по отношение на тази държава.

3. Денонсирането по никакъв начин не засяга задължението на която и да е държава - страна да изпълнява всяко постановено в тази конвенция задължение, което има за нея сила, в съответствие с международното право, независимо от тази конвенция.

Член 318

Статут на приложенията

Приложенията образуват неделима част от тази конвенция и ако не е предвидено друго, позоваването на тази конвенция е позоваване и на приложенията към нея.

Член 319

Депозитар

1. Генералният секретар на ООН е депозитар на тази конвенция и на поправките към нея.

2. Наред с функциите на депозитар Генералният секретар:

a) докладва на всички държави - страни, органа и компетентните международни организации за проблемите от общ характер, които са възникнали по отношение на тази конвенция;

b) уведомява органа за ратификациите и официалните потвърждавания и присъединяванията към тази конвенция и поправките към нея, както и за денонсиранията на тази конвенция;

c) уведомява държавите - страни за споразуменията съгласно чл. 311, т. 4 ;

d) разпространява поправките, приети в съответствие с тази конвенция, сред държавите - страни за ратификация или присъединяване;

e) свиква необходимите съвещания на държавите - страни съгласно тази конвенция.

3. a) Освен това Генералният секретар предава на наблюдателите, упоменати в чл. 156 :

i) докладите, упоменати в т. 2, буква "a";

ii) уведомленията, упоменати в т. 2, букви "b" и "c";

iii) текстовете на поправките, упоменати в т. 2, буква "d" за тяхна информация;

b) Генералният секретар кани освен това тези наблюдатели да участват като наблюдатели на заседанията на държавите - страни, упоменати в т. 2, буква "e".

Член 320

Автентични текстове

Оригиналът на тази конвенция, чиито текстове на английски, арабски, испански, китайски, руски и френски език имат еднаква сила, се депозират при Генералния секретар на ООН, като се спазват разпоредбите на чл. 305, т. 2. В уверение на горното долуподписаните пълномощници, надлежно упълномощени за това, подписаха тази конвенция.

Сключена в Монтего Бей на десети декември хиляда деветстотин осемдесет и втора година.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ДАЛЕКОМИГРИРАЩИ ВИДОВЕ

1. Дългопер тунец: *Thunnus alalunga* 2. Обикновен тунец (риба-тон): *Thunnus thunnus* 3. Едроок тунец: *Thunnus obesus* 4. Ивичест тунец: *Katsuwonus pelamis* 5. Жълтопер тунец (албакор): *Thunnus albacares* 6. Чернопер тунец: *Thunnus atlanticus* 7. Пъстър (петнист) тунец: *Euthynnus alletteratus*; *Euthynnus affinis* 8. Южен тунец: *Thunnus maccoyll* 9. Малък тунец: *Auxis thazard*; *Auxis rochei* 10. Семейство Морски платики: *Familie Bramidae* 11. Късорил копиеносец (Тихоокеански марлин): *Tetrapturus angustirostris*; Средиземноморски (атлантически) марлин: *Tetrapturus belone*; Копиеносец: *Tetrapturus pfluegeri*; Бял копиеносец: *Tetrapturus albidus*; Ивичест копиеносец: *Tetrapturus audax*; Копиеносец: *Tetrapturus georgei*; Марлин: *Makaira mazara*; *Makaira indica*; *Makaira nigricans* 12. Риба-ветроход: *Istiophorus platypterus*; *Istiophorus albicans* 13. Риба-меч: *Xiphias gladius* 14. Атлантическа сайра: *Scomberesox saurus*; *Scomberesox saurus scombroides*; Сайра: *Cololabis saira*; *Cololabis adocetus* 15. Корифена: *Corypaena hippurus*; *Corypaena equiselis* 16. Сива акула: *Hexanchus griseus*; Гигантска акула: *Cetorhinus maximus*; Семейство Лисичи акули: *Familie Alopiidae*; Китова акула: *Rhincodon typus*; Семейство Кархаринови акули: *Familie Carcharhinidae*; Семейство Акули-чук: *Familie Sphyrnidae*; Семейство Акули-мако: *Familie Isuridae* 17. Китообразни (китове и делфини): Семейство Кашалотови: *Familie Physeteridae*; Семейство Ивичести китове: *Familie Balaenopteridae*; Семейство Гладки китове: *Familie Balaenidae*; Семейство Сиви китове: *Familie Eschrichtiidae*; Семейство Нарвали: *Familie Monodontidae*; Семейство Клюнорили китове: *Familie Ziphiidae*;

1

Съгласно разпоредбите на чл. 76 в съответствие със следните членове се създава Комисия за границите на континенталния шелф отвъд 200 морски мили.

Член 2

1. Комисията се състои от 21 членове, които са специалисти в областта на геологията, геофизиката или хидрографията, избрани от държавите – страни измежду техните граждани, като се обръща нужното внимание на необходимостта да се осигури справедливо географско представителство, като тези членове действат в лично качество.

2. Първоначалният избор се провежда колкото може по-скоро, но във всички случаи в срок от 18 месеца след датата на влизане в сила на тази конвенция. Най-малкото три месеца преди датата на всеки избор Генералният секретар на Организацията на обединените нации се обръща с писмо към държавите – страни с покана за представяне на кандидатурите след провеждането на съответните регионални консултации в тримесечен срок. Генералният секретар подготвя списък на всички така предложени кандидати в азбучен ред и го предоставя на всички държави – страни.

3. Изборите на членовете на Комисията се провеждат по време на заседание на държавите – страни, свикано от Генералния секретар в седалището на Организацията на обединените нации. На тази среща, кворумът на която представлява две трети от държавите – страни, за членове на Комисията се избират тези кандидати, които са получили мнозинство от две трети от гласовете на представителите на държавите – страни, присъстващи и участващи в него. От всеки географски регион се избират не по-малко от трима членове.

4. Членовете на Комисията се избират за срок от пет години. Те могат да бъдат преизбирани.

5. Държавата – страна, представила, кандидатурата на даден член на Комисията, покрива разходите на този член за времето, през което той изпълнява задълженията си в Комисията. Заинтересованата крайбрежна държава покрива разходите във връзка с консултацията, за която се говори в чл. 3, т. 1, б. б) на това приложение. Секретариатът на Комисията се осигурява от Генералния секретар на Организацията на обединените нации. **Член 3**

1. Комисията изпълнява следните функции:

а) разглежда представените от крайбрежните държави данни и други сведения, отнасящи се до външните граници на континенталния шелф в зони, чиито граници се простират на повече от 200 морски мили, и прави препоръки съгласно чл. 76 на тази конвенция и Меморандума за споразумение, приет на 29 август 1980 г. от Третата конференция на Обединените нации по морско право;

б) осигурява по искане на крайбрежната държава научни и технически консултации при подготвянето на данните, за които става дума в б. а).

2. Комисията може да сътрудничи дотолкова, доколкото бъде преценено за необходимо и полезно, с Междуправителствената океанографска комисия на ЮНЕСКО, Международната хидрографска организация и други компетентни международни организации с оглед на обмяната на научна и техническа информация, която би могла да съдейства за осъществяването на задълженията на Комисията. **Член 4**

Когато крайбрежната държава възнамерява да установи съгласно чл. 76 външните граници на своя континентален шелф отвъд разстоянието от 200 морски мили, тя представя на Комисията характеристиките на тези граници заедно с обосноваващите ги научни и технически данни, колкото е възможно по-скоро, но във всички случаи до 10 години от влизането на конвенцията в сила за тази държава. Крайбрежната държава едновременно с това посочва името на всеки от членовете на Комисията, който ѝ е предоставял научна или техническа консултация. **Член 5**

Ако не реши друго, Комисията действа посредством подкомисии, съставени от по седем членове, назначени по начин, осигуряващ равновесие, като се вземат предвид специфичните елементи на всяко заявление, представено от крайбрежната държава. Гражданите на крайбрежната държава, представляваща заявлението, които са членове на Комисията, и който и да е член на Комисията, подпомогнал крайбрежната държава, предоставяйки ѝ научни и технически консултации относно делинеацията, не могат да бъдат членове на подкомисията, натоварена с разглеждането на заявлението, но имат право да участват като членове в процедурата по обсъждането на даденото заявление от Комисията. Крайбрежната държава, представила заявление пред Комисията, може да изпрати свои представители за участие в съответните обсъждания без право на глас.

Член 6

1. Подкомисията представя своите препоръки на Комисията.
2. Препоръките на подкомисията се одобряват от Комисията с мнозинство от две трети на членовете на Комисията, присъствали и взели участие в гласуването.
3. Препоръките на Комисията се предават в писмена форма на крайбрежната държава, която е представила заявлението, и на Генералния секретар на Организацията на обединените нации.

Член 7

Крайбрежните държави установяват външните граници на континенталния шелф съгласно разпоредбите на чл. 76, т. 8 и съгласно съответната национална процедура.

Член 8

В случай на несъгласие от страна на крайбрежната държава с препоръките на Комисията крайбрежната държава представя в разумен срок преработено или ново заявление.

Член 9

Действията на Комисията не засягат въпросите относно установяването на границите между държави със срещулежащи или прилежащи брегове.

ПРИЛОЖЕНИЕ III ЕКСПЛОАТАЦИЯ

ОСНОВНИ УСЛОВИЯ ЗА ТЪРСЕНЕ, ПРОМИШЛЕНО ПРОУЧВАНЕ И

Член 1

Право на собственост върху полезните изкопаеми

Правото на собственост върху полезните изкопаеми се предава при тяхното извличане съгласно тази конвенция.

Член 2

Търсене

1. а) Органът насърчава провеждането на търсения в Района.
б) Търсенето се провежда само след като Органът получи задоволително писмено задължение, че бъдещият проучвател ще спазва тази конвенция и съответните норми, правила и процедури на Органа относно сътрудничеството в програмите за обучение, упоменати в чл. 143 и 144, и за защитата на морската среда и се съгласява спазването на това задължение да бъде проверявано от Органа. Бъдещият проучвател трябва същевременно да предизвести Органа относно приблизителния участък или участъци, в които ще се провежда търсенето.
с) Търсенето може да се провежда едновременно в един и същи район или райони от повече от един проучвател.

2. Търсенето не предоставя на проучвателя никакви права върху ресурсите. Проучвателят има право обаче да извлече разумно количество полезни изкопаеми, представляващи мостри.

Член 3

Промислено проучване и експлоатация

1. Предприятието, държавите - страни и другите правни образувания, посочени в чл. 153, т. 2, б. б), могат да подават заявка в Органа за одобряване на работните планове относно дейността в Района.
2. Предприятието може да подава заявка относно всяка част от Района, но заявките на другите правни образувания или лица, отнасящи се до запазените райони, са обект на допълнителните изисквания на чл. 9 от това приложение.
3. Промисленото проучване и експлоатацията се провеждат само в районите, обозначени в планове, посочени в чл. 153, т. 3 и одобрени от Органа съгласно разпоредбите на това приложение и съответните норми, правила

и процедури на Органа.

4. Всеки одобрен работен план трябва:

а) да отговаря напълно на конвенцията и на нормите, правилата и процедурите на Органа;

б) да осигурява контрола на Органа върху дейността в Района съгласно чл. 153, т. 4 ;

в) да предоставя на извършителя на дейността в Района изключителни права за промишленото проучване и експлоатацията на специфични категории от ресурсите на посочения в работния план район съгласно нормите, правилата и процедурите на Органа. Ако обаче даден заявител представи работен план само за стадия на промишленото проучване или за стадия на експлоатацията, одобреният работен план предоставя такива изключителни права само за този стадий.

5. След като бъде одобрен от Органа, с изключение на работните планове, предложени от Предприятието, всеки работен план приема формата на контракт, сключен между Органа и заявителя или заявителите. **Член 4**

Изисквания към заявителите

1. За отговарящи на изискванията се смятат тези заявители, освен Предприятието, които отговарят на условията за националност или контрол и поръчителство, съдържащи се в чл. 153, т. 2 , б. б), и ако следват процедурните правила и отговарят на квалификационните стандарти, установени в нормите, правилата и процедурите на Органа.

2. С изключение на разпоредбите на т. 6, тези квалификационни стандарти се отнасят до финансовите и техническите възможности на заявителя и изпълнението на по-рано сключени договори с Органа.

3. За всеки заявител поръчителства държавата – страна, чиято националност има заявителят, освен ако заявителят има повече от една националност като в случаите на съвместните предприятия или консорциум на образувания или лица от няколко държави, в който случай всички засегнати държави – страни са поръчители на заявлението, или ако заявителят не е под ефективния контрол на друга държава – страна или на неин гражданин, в който случай и двете държави – страни поръчителстват за заявката. Критериите и процедурите за прилагането на изискванията за поръчителство се определят от нормите, правилата и процедурите на Органа.

4. Държавата или държавите-поръчителки са задължени в съответствие с чл. 139 в рамките на своите правни системи да осигурят дейността на контрактанта, за който са поръчителствали, да се осъществява в съответствие с неговите задължения по тази конвенция и условията на неговия контракт. Държавата – поръчител не носи обаче отговорност за щети, причинени от неспазването на задълженията от страна на контрактанта, за който тя е поръчителствала, ако тази държава – страна е приела закони и разпоредби и взела административни мерки, които в рамките на нейната правна система са достатъчно подходящи за осигуряване спазването им от лица под нейна юрисдикция.

5. Процедурите за определяне дали заявителите, които са държави – страни, отговарят на необходимите изисквания ще вземат предвид техния характер на държави.

6. Квалификационните стандарти изискват от всеки заявител, без изключение, да поеме следните задължения като част от заявлението:

а) да признае за подлежащи на изпълнение и да спазва приложимите задължения, произтичащи от разпоредбите на част XI от нормите, правилата и процедурите на Органа, от решенията на органите на Органа и от условията на неговия контракт с Органа;

б) да се съгласи Органът да упражнява контрол върху дейността му в Района, както се предвижда в тази конвенция;

в) да представи на Органа писмено уверение, че ще изпълнява задълженията си по контракта добросъвестно;

d) да спазва разпоредбите относно предаването на технология, съдържащи се в чл. 5 на това приложение. **Член 5**

Предаване на технология

1. Представяйки работен план, всеки заявител представя на Органа общо описание на оборудването и методите, които ще използва при осъществяването на дейността си в Района, както и друга съответна информация, която не представлява индустриална собственост, отнасяща се до характеристиките на тези технологии, и информация, посочваща къде тези технологии могат да бъдат намерени.

2. Всеки, който извършва дейност в Района, по силата на одобрен работен план, информира Органа за поправките в описанието и информацията, изискваща се съгласно т. 1, когато е направено съществено технологично изменение или нововъведение.

3. Всеки контракт за провеждане на дейност в Района съдържа следните задължения за контрактанта:

a) да предоставя на Предприятието тогава, когато Органът поиска това, при справедливи и разумни търговски условия, технологията, която използва при провеждането на дейност в Района по силата на контракта, която контрактантът има право да предаде на законно основание. Това се извършва чрез издаване на лиценз или по силата на друго подходящо за случая споразумение, за което контрактантът преговаря с Предприятието и което се записва в специално споразумение, приложено към контракта. Позоваването на това задължение е възможно само ако Предприятието установи, че не е в състояние да получи същата или също толкова ефикасна и подходяща технология на свободния пазар при справедливи и разумни търговски условия;

b) да получи писмено уверение от собственика на технологията, използвана при дейността в Района съгласно контракта, която не е достъпна на открития пазар и която не е посочена в б. а), че собственикът ще предостави на Предприятието, когато Органът поиска, такава технология в същия размер, в който я е предоставил и на контрактанта, по лиценз или по силата на друго подходящо споразумение и при справедливи и разумни търговски условия. При отсъствие на такова уверение тази технология не може да бъде използвана от контрактанта за осъществяване на дейност в Района;

c) да придобива от собственика чрез договор, подлежащ на изпълнение, когато Предприятието го поиска и когато това може да се извърши без значителни разходи за контрактанта, законното право да предава на Предприятието всякаква технология, използвана от контрактанта при дейността му в Района по силата на контракта, която той няма законно право да предава другояче и която обикновено не се намира на свободния пазар. В случаите, когато между контрактанта и собственика на технологията съществуват значителни корпоративни отношения, близостта на тези отношения и степента на контрол и въздействие се вземат под внимание при решаването на въпроса, дали всички възможни мерки са били взети за получаването на такова право. Случаите, когато контрактантът упражнява ефективен контрол върху собственика и не получава такова законно право от собственика, се вземат под внимание при разглеждането на въпроса, дали контрактантът отговаря на определените изисквания при всеки следващ представен за одобрение работен план;

d) да улеснява придобиването от страна на Предприятието по лиценз или по силата на друго подходящо споразумение и на справедливи и разумни търговски условия на всяка технология по смисъла на б. b), ако Предприятието реши да преговаря непосредствено със собственика на технологията и иска такова улесняване;

e) да взема същите мерки като предписаните в б. a), b), c) и d) в интерес на развиващите се държави или на група развиващи се държави, заявяващи искане за контракт по силата на чл. 9 на това приложение, в случай, че тези мерки се ограничат с експлоатацията на част от района, предложена от контрактанта и запазена съгласно чл. 8 на това приложение, и в

случай, че дейността по контракта, който иска да сключи развиващата се държава или групата развиващи се държави, не предполага предаването на технология на трета държава или на граждани на трета държава. Задълженията по тази разпоредба се прилагат само спрямо всеки даден контрактант, когато технологията не е била поискана или предадена от него на Предприятието.

4. Споровете относно задълженията, съдържащи се в т. 3, както и тези, засягащи другите разпоредби на контрактите, са обект на задължително уреждане съгласно част XI и в случай, че бъдат нарушени, съгласно чл. 18 договърът може да бъде преустановен или прекратен или могат да бъдат наложени парични глоби. Споровете, дали предложенията на контрактанта са в рамките на справедливите и разумния търговски ред и условия, могат да бъдат предадени от всяка една страна на задължителен търговски арбитраж съгласно арбитражните правила на УНСИТРАЛ или други арбитражни правила, които могат да се предписват от нормите, правилата и процедурите на Органа. Ако бъде установено, че предложение на контрактанта не отговаря на изискванията за справедливите и разумни търговски условия, на него му се дават 45 дни да преработи предложението си и го представи в рамките на този срок, преди Органът да предприеме действия съгласно чл. 18 на това приложение.

5. В случай, че Предприятието не е в състояние да придобие съответната технология на справедливи и разумни търговски ред и условия, за да може своевременно да започне извличането и преработването на полезни изкопаеми от Района, Съветът или Общото събрание могат да свикат група от държави – страни, съставени от тези, които извършват дейност в района, тези, които поръчителстват за правни образувания или лица, осъществяващи дейности в Района, и от други държави – страни, имащи достъп до такава технология. Тази група се съвещава и взема ефективни мерки за осигуряване на достъпа на Предприятието до тази технология при справедливи и разумни търговски ред и условия. За тази цел всяка от тези държави – страни взема всички възможни мерки в рамките на своята правна система.

6. В случай на създаване на смесени дружества с Предприятието предаването на технологията се осъществява според условията на споразумението за смесеното дружество.

7. Задълженията, изискващи се от т. 3, се включват във всеки контракт за провеждане на дейност в района за период до 10 години след като Предприятието започне промишлено производство. Те могат да служат за позоваване по време на този период.

8. За целите на този член "ТЕХНОЛОГИЯ" означава специализирано оборудване и техническо ноу-хау, включително учебни пособия, чертежи, оперативни инструкции, консултации и съдействие при обучението на кадрите и от технически характер, необходими за създаването, поддържането и функционирането на една жизнеспособна система и юридическото право да се използват тези елементи за дадената цел на неизключителна основа. **Член 6**

Одобряване на работните планове, представени от заявителите

1. Шест месеца след влизането на конвенцията в сила и всеки четири месеца след това Органът разглежда предложените работни планове.

2. Разглеждайки заявката за одобряване на работен план във формата на контракт, Органът преди всичко се убеждава, че:

а) заявителят е спазил процедурата, установена за подаването на заявления, съгласно чл. 4 на това приложение, и че е поел пред Органа задълженията и е дал уверенията, изискващи се съгласно този член. В случаите, когато тази процедура не е спазена или при отсъствието на някое от задълженията или уверенията, споменати по-горе, на заявителя се дават 45 дни да отстрани тези недостатъци;

б) заявителят отговаря на необходимите изисквания в съответствие с чл. 4 на това приложение.

3. Всички предложени работни планове се разглеждат по реда, по който са получени. Предложените работни планове трябва да отговарят и да са съставени

съгласно съответните разпоредби на тази конвенция и нормите, правилата и процедурните правила на Органа, включително онези относно управлението, финансовото участие и задълженията, отнасящи се до предаването на технология. Ако предложените работни планове отговарят на тези условия, Органът ги одобрява при условие, че те отговарят на еднообразните и недискриминационни условия, установени от нормите, правилата и процедурите на Органа, с изключение на случаите, когато:

а) част или целият район в предложен работен план е включен в одобрен по-рано работен план или в по-рано представен работен план, по който Органът все още не е взел окончателно становище; или

б) започването на експлоатация на част или на целия район в предложен работен план не е изключено от Органа съгласно чл. 162, т. 2, б. х); или

с) предложеният работен план е бил представен или за него е поръчителствала държава – страна, която вече има:

i) работни планове за промишленото проучване и експлоатацията на полиметални конкреции в незапазените участъци, които заедно с която и да е част от района, посочен в искането за работен план, надхвърлят по размер 30% от кръга с площ от 400 000 кв. км, определен около центъра на която и да е част на района, обхванат от този работен план;

ii) работни планове за промишленото проучване и експлоатацията на полиметални конкреции в незапазените участъци, чиито размери като цяло представляват 2% от целия Район, който не е запазен или не е изключен по друг начин от възможността да бъде експлоатиран, съгласно чл. 162, т. 2, б. х).

4. За целите на прилагането на нормата, определена в т. 3, б. с), работният план, представен от съвместно предприятие или консорциум, се разглежда пропорционално от заинтересованите държави – страни поръчителки съгласно чл. 4, т. 3 на това приложение. Органът може да одобри работен план съгласно т. 3, б. с), ако реши, че такова одобрение не ще позволи на някоя държава – страна или правно образувание или лице, за което тя е поръчителствала, да монополизира дейността в Района или да не допусне други държави до дейност в Района.

5. Независимо от т. 3, б. а) след изтичането на промеждутъчния период, определен в чл. 151, т. 3, Органът може да приеме чрез норми, правила и процедури други процедури и критерии, съвместими с тази конвенция, за да се определи чии работни планове да бъдат одобрени в случай на избор между заявителите за предложен район. Тези процедури и критерии осигуряват одобряването на работните планове на справедлива и недискриминационна основа.

Член 7

Подбор между заявителите за получаване на разрешение за производство

1. Шест месеца след влизането на конвенцията в сила и всеки четири месеца след това Органът разглежда заявки за получаването на разрешение за производство, представени през изтеклия непосредствено преди това период. Органът издава разрешението, за което е била направена заявката, ако всички тези заявки могат да бъдат одобрени, без да бъде надхвърлено ограничението за производство или без това да противоречи на задълженията на Органа по дадено споразумение или договореност относно суровините, по което той е станал страна, съгласно чл. 151.

2. Когато между заявителите за получаване на разрешение за производство трябва да се направи подбор, поради ограничаването на производството, предвидено в чл. 151, т. 2 до 7, или поради задължението на Органа по споразумение или договореност относно суровините, по което той е станал страна, съгласно чл. 151, т. 1, Органът извършва подбора въз основа на обективни и недискриминационни стандарти, предвидени в неговите норми, правила и процедури.

3. При прилагането на т. 2 Органът дава предимство на тези от заявителите, които:

а) дават по-добро уверение, че ще се спазват изискванията, вземайки предвид финансовите и технически характеристики на заявителите, и спазването на изискванията на по-рано одобрените планове, ако има такива;

б) осигуряват по-ранното получаване на планираните финансови доходи на Предприятието, вземайки предвид момента, в който производството би трябвало да започне;

в) вложили са вече значителни средства и усилия за търсене и промишлено проучване.

4. Заявители, които никога не са били избирани, се ползват с предимство в следващите периоди, докато получат разрешение за производство.

5. Подборът се прави, като се вземе под внимание необходимостта да се разширят възможностите за всички държави – страни, независимо от техните икономически и социални системи и географско положение, така че да се избегне дискриминацията по отношение на която и да е държава или система, да участват активно в дейността в Района и да се предотврати монополизирването на тази дейност.

6. Заявлението за производство относно запазени участъци се ползва с предимство, когато запазените участъци, които се разработват, са по-малко от незапазените.

7. Органът взема решенията, за които се говори в този член, колкото се може по-скоро след приключването на всеки период. **Член 8**

Запазване на участъци

Всяка заявка, с изключение на подадените от Предприятието или от други правни образувания или лица и отнасящи се до запазените участъци, обхваща район, не непременно единен и цялостен, достатъчно голям и с достатъчно висока предполагаема търговска стойност, позволяваща провеждането на две добивни операции. Заявителят посочва координатите, разделящи участъка на 2 части с еднаква предполагаема търговска стойност, и предоставя всички данни, които той е събрал за двете части на участъка. Данните за полиметалните конкреции, които трябва да бъдат предадени на Органа, отнасящи се до картографирането, събирането на образци, плътността на конкрециите и съдържанието на метали в тях, без това да нарушава правомощията на Органа по силата на чл. 17 на това приложение. В срок от 45 дни след получаването на тези данни Органът определя тази част, която се запазва изключително за провеждането на дейност от Органа чрез Предприятието или съвместно с развиващите се държави. Това решение може да бъде отложено с още 45 дни, ако Органът поиска от независим експерт да реши дали на Органа са били предадени всички данни, изискани по силата на този член. Определеният участък се обявява за запазен веднага след като работните планове за незапазения участък бъдат одобрени и контрактът бъде подписан. **Член 9**

Дейност в запазените участъци

1. На Предприятието се дава възможност да реши дали възнамерява да действа във всеки един от запазените участъци. Това решение може да бъде взето по всяко време, освен ако Органът не получи по силата на чл. 4 уведомление, в който случай Предприятието взема съответното решение в разумен срок. Предприятието може да реши да експлоатира такива участъци, като създава за целта смесени дружества със заинтересованата държава или правно образувание или лице.

2. Предприятието може да сключва договори за изпълняване на част от дейността съгласно чл. 12 на приложение IV. То може също така да създава смесени дружества за извършването на такава дейност с всяко правно образувание или лице, което е оправомощено да извършва дейност в Района в съответствие с чл. 153, т. 2, б. б). Когато се разглежда въпроса за смесените дружества, Предприятието представя на онези държави – страни, които са развиващи се държави, и на техните граждани възможност за активно участие.

3. Органът може да предписва в нормите, правилата и процедурите си

изисквания по същество и по процедура относно тези контракти и смесени дружества.

4. Всяка държава – страна, която е развиваща се държава, или всяко нейно физическо или юридическо лице или друга развиваща се държава – квалифициран заявител, или всяка група от горепосочените може да уведоми Органа, че желае да представи работен план за запазен участък съгласно чл. 6 на това приложение. Работният план се разглежда, ако Предприятието реши съгласно т. 1, че няма намерение да извършва дейност в този участък. **Член**

10

Преференции и предимства, предоставени на някои заявители

Ако извършителят на дейност в Района в съответствие с чл. 3, т. 4, б. с) на това приложение има одобрен работен план само за промишлено проучване, същият се ползва с преференции и с предимство пред другите заявители, ако представи работен план за експлоатацията на същите участъци и ресурси. В случай обаче, че изпълнението на работния план не е било задоволително, това предпочитание и този порядък приоритет могат да бъдат оттеглени. **Член 11**

Съвместна дейност

1. Контрактите могат да предвиждат възможности за провеждането на съвместна дейност между контрактанта и Органа чрез посредничеството на Предприятието, чрез създаването на смесени дружества, разделяне на произведеното, както и чрез всяка друга форма на съвместна дейност, която се ползва със същата закрила срещу преразглеждане, преустановяване или прекратяване, с която се ползват контрактите с Органа.

2. Контрактантите, които сключват с Предприятието такива контракти за съвместна дейност, се ползват с финансови облекчения, предвидени в чл. 13 на това приложение.

3. Партньорите на Предприятието в смесените дружества носят отговорност за плащанията, изисквани по силата на чл. 13 на това приложение в границите на тяхната част от смесеното дружество, която е обект на финансовите облекчения, предвидени в този член. **Член 12**

Дейност, извършвана от Предприятието

1. Дейността в Района, извършвана от Предприятието по силата на чл. 153, т. 2, б. а), се урежда от разпоредбите на част XI и от нормите, правилата и процедурите на Органа и от съответните му решения.

2. Всеки работен план, предложен от Предприятието, се съпровожда от документ, свидетелстващ за неговите финансови и технологични способности.

Член 13

Финансови условия на контрактите

1. При приемането на норми, правила и процедури относно финансовите условия на контрактите между Органа и правните образувания или лица, посочени в чл. 153, т. 2, б. б), и при воденето на преговори относно тези финансови условия в съответствие с част XI и на тези норми, правила и процедури Органът се ръководи от следните цели:

- a) да осигури оптимални доходи на Органа от продукцията на промишленото производство;
- b) да привлече капиталовложения и технология за промишленото проучване и експлоатацията на Района;
- c) да осигури равенство във финансовите отношения и сравними финансови задължения за контрактантите;
- d) да предоставя на еднообразна и недискриминационна основа облекчения с цел да способства контрактантите да сключват договори за съвместна дейност с Предприятието или с развиващите се държави или с техните граждани, да

- насърчава предаването на технология за тази цел и да обучава персонала на Органа и на развиващите се страни;
- е) да даде възможност на Предприятието да започне ефективното разработване на полезните изкопаеми от морското дъно едновременно с правните образувания или лица, посочени в чл. 153, т. 2 , б. б); и
- ф) да осигури финансовите облекчения за контрактанта, предоставени му по силата на т. 14 или съгласно условията на контрактите, преразгледани съгласно чл. 19 на това приложение, или по силата на разпоредбите на чл. 11 на това приложение относно смесените дружества да нямат за резултат субсидирането на контрактантите, целящо поставянето им в изкуствено създадено преимушествено положение в сравнение с тези, които експлоатират находища на сушата.
2. За покриването на административните разходи, свързани с разглеждането на заявките за одобряване на работен план във формата на контракт, се взема такса в размер на 500 000 щ. д. за заявка. Размерът на таксата се преразглежда от време на време от Съвета, за да се осигури покриването на административните разходи при разглеждането на такива заявки. Ако тези административни разходи на Органа, свързани с разглеждането на заявката, са по-малко от фиксираната сума, Органът връща разликата на заявителя.
3. Контрактантът плаща твърда годишна такса от 1 млн. щ. д. от датата на влизането на контракта в сила. Ако одобрената дата за започването на промишленото производство се отложи поради забавяне на издаването на разрешение за производство в съответствие с чл. 151, твърдата годишна такса не се взема за периода на отлагането. От датата на започването на промишленото производство контрактантът изплаща или данък върху произведеното, или твърдата годишна такса, ако същата е по-висока.
4. Една година след датата на започването на промишленото производство в съответствие с т. 3 контрактантът избира начина, по който той ще изпълнява финансовите си задължения към Органа:
- а) като плаща данък върху производството; или
- б) като плаща данък върху произведеното плюс част от чистия си доход.
5. а) Ако контрактантът реши да изпълнява финансовите си задължения към Органа, като плаща само данък върху производството, същият се определя като процент от пазарната стойност на преработените метали, получени от полиметалните конкреции, извлечени от района, посочен в контракта, в съответствие със следната схема:
- i) от първата до десетата година от промишленото производство - 5%;
- ii) от единадесетата година до края на промишленото производство - 12%.
- б) Посочената пазарна стойност е производна от количеството на обработените метали, получени от полиметалните конкреции, извлечени от района, посочен в контракта, и средната цена на тези метали през разглежданата финансова година, както е определено от т. 7 и 8.
6. Ако контрактантът изпълнява финансовите си задължения към Органа, като плаща данък върху произведеното плюс част от чистия доход, тези

плащания се определят, както следва:

а) Данъкът върху произведеното представлява процент от определената съгласно б. б) пазарна стойност на обработените метали, получени от полиметалните конкреции, извлечени от договорения участък. Този процент се определя, както следва:

i) първи период на промишленото производство - 2% ;

ii) втори период на промишленото производство - 4%.

Ако през втория период на промишленото производство, определен в б. d), доходът от капиталовложенията за дадена финансова отчетна година, определен в б. m), падне под 15% в резултат на плащането на данък върху произведеното, възлизащ на 4%, данъкът върху произведеното през тази година се равнява на 2% вместо на 4%.

б) Посочената пазарна стойност е производна от количеството обработени метали, получени от полиметалните конкреции, извлечени от участъка, посочен в контракта, и средната цена на тези метали през съответната отчетна година, както е определено в т. 7 и 8.

с) i) Принадлежащият на Органа дял от чистия доход се взема от онази част от чистия доход на контрактанта, която е получена от добива на ресурсите от участъка, посочен в контракта, наричана по-долу чист доход от добива;

ii) Принадлежащият на Органа дял от добива се определя в съответствие със следната ръстова таблица:

Част от чистия доход на добива	Първи период на промишлена продукция	Втори период на промишлена продукция
Тази част представлява доход от капиталовложения, по-високи от 0% и по-ниски от 10%	35%	40%
Тази част представлява доход от капиталовложения, по-високи от 10%, но по-ниски от 20%	42,5%	50%
Тази част представлява доход от капиталовложения 20% или повече	50%	70%

d) i) Първият период на промишленото производство, посочен в б. а) и с), започва от първата отчетна финансова година на промишленото производство

и завършва през отчетната финансова година, през която разходите за развитието, направени от контрактанта, и лихвите за тази част от тях, която не е възстановена, напълно се покриват от реалния остатък, както се посочва по-долу:

През първата отчетна финансова година, през която са направени разходи за развитието, невъзстановените разходи за развитието се равняват на разходите за развитието без реалния остатък през тази година. През всяка следваща отчетна финансова година невъзстановените разходи за развитието се равняват на невъзстановените разходи за развитието на предидущата отчетна финансова година плюс лихва от 10% годишно върху същата сума, плюс разходите за развитието, направени през тази отчетна финансова година, минус реалния остатък на контрактанта за текущата година. Отчетната година, през която разходите за развитието, увеличени с лихвите за невъзстановената им част, се възстановяват напълно, е първата отчетна финансова година, за която разходите за развитието са нулеви. Реалният остатък на контрактанта за всяка отчетна финансова година представлява неговият общ доход минус производствените му разходи и минус неговите плащания на Органа съгласно б. с).

ii) Вторият период на промишленото производство започва през отчетната година, следваща завършването на първия период от промишленото производство, и продължава до края на срока на контракта.

е) Терминът "чист приход от производството" означава произведението от чистия доход на контрактанта и частното на разходите за развитието в добивния сектор на разходите за развитието на контрактанта. В случай, че контрактантът се ангажира в добива, превоза на конкреции и промишленото производство предимно на три обработени метала, а именно: кобалт, мед и никел, размерът на чистия доход от производството няма да бъде по-нисък от 25% от неговия чист приход. При условие, че се спазва б. п), във всички други случаи, включително тези, при които контрактантът се ангажира с добива, превоза на конкрециите и промишленото производство предимно на четири обработени метала, а именно: кобалт, мед, манган и никел, Органът може да предпише в своите норми, правила и процедури подходящи тавани, прилагайки същата формула за пропорционалност, каквато 25-процентният таван има в случая с трите метала.

f) Терминът "чисти приходи на контрактанта" означава общите приходи на контрактанта минус производствените разходи и минус възстановената част на неговите разходи на развитието, както тя се определя в б. j).

g) i) В случай, че контрактантът се ангажира с добив, превоз на полиметални конкреции и с промишленото производство на обработени метали, терминът "общи приходи на контрактанта" означава общите доходи от продажбата на обработените метали и всички други суми, които могат да бъдат разумно отнесени към действията по силата на контракта в съответствие с финансовите норми, правила и процедури на Органа;

ii) Във всички други случаи, освен онези, уточнени в б. g) i) и б. п)

iii), терминът "общи приходи на контрактанта" означава общия доход от продажбата на полуобработени метали от полиметалните конкреции, извлечени от

района, посочен в контракта, и всички други суми, които могат разумно да бъдат отнесени към действието на договора в съответствие с финансовите норми, правила и процедури в Органа.

h) Терминът "разходи за развитието на контрактанта" означава:

i) Всички разходи, направени преди започването на промишленото производство, които са непосредствено свързани с развитието на промишления капацитет на района, посочен в контракта, и отнасящата се към него дейност по контракта във всички случаи с изключение на онези, които са уточнени в б. n) в съответствие с общоприетите счетоводни принципи, включващи между другото: стойността на механизмите, оборудването, корабите, предприятията за обработка, монтирането, спаданията, земята, пътищата, търсенето и изследването на участъка, посочен в контракта, проучванията и развитието, лихвите, евентуалните аренди, лицензиите, таксите; и

ii) Разходи, сходни с посочените в б. n) i), направени след започването на промишленото производство, необходими за изпълнението на работните планове с изключение на онези, които се отнасят към производствените разходи.

i) Приходите от реализирането на капиталните активи и пазарната цена на тези капитални активи, които не са необходими повече за дейността по контракта и които не са продадени: изваждат се от разходите за развитието на контрактанта през съответната отчетна година. Когато тази разлика превишава разходите за развитие на контрактанта, остатъкът се прибавя към общите приходи на контрактанта.

j) Разходите за развитие на контрактанта, направени преди започването на промишленото производство, посочени в б. h) i) и б. n) iv), се възстановяват на 10 или по-малко равни годишни вноски считано от датата на започване на промишленото производство. Разходите за развитие на контрактанта, направени след започването на промишленото производство, посочени в б. h) ii) и б. n) iv), се възстановяват на 10 или по-малко равни годишни вноски, така че пълното възстановяване на разходите да се осигури до края на срока на контракта.

k) Терминът "производствени разходи на контрактанта" означава всички разходи, направени след започването на промишленото производство при експлоатация на производствения капацитет на района, посочен в контракта, и свързаната с това дейност за провеждането на операции по силата на контракта, в съответствие с общоприетите счетоводни принципи, включващи между другото: твърдата годишна такса или данъка върху произведеното – по-голямото от двете, разходите за заплати, пособия за служителите, материали, услуги, транспорт, стойност на обработката и маркетинга (пазарното проучване), лихви, обществени услуги, опазване на морската среда, общи и административни разходи, отнасящи се конкретно към действието на контракта, и всички чисти загуби от експлоатацията, които се пренасят по един от двата начина, посочени по-долу. Чистите загуби по експлоатацията могат да се пренасят напред по две следващи една след друга финансови години, с изключение на последните две години на контракта, когато те могат да се пренасят назад за двете предишни години.

l) В случай, че контрактантът се ангажира с добив, транспорт на полиметални конкреции и с производство на обработени и полуобработени метали, терминът "разходи за развитието на добивния сектор" означава тази част от разходите за развитието на контрактанта, която непосредствено е свързана с добива на полезни изкопаеми от участъка, посочен в контракта в съответствие с общоприетите счетоводни принципи и финансови норми, правила и процедури на Управлението, включващи между другото: таксата за заявката,

твърдата годишна такса и когато това е приложимо, стойността на търсенето и промишленото проучване в участъка, посочен в договора, и част от разходите за проучвания и развитие.

m) Терминът **"ДОХОД ОТ КАПИТАЛОВЛОЖЕНИЯТА"** за всяка отчетна финансова година означава частното от чистите приходи от производството за тази година и разходите за развитие на добивния сектор. За целите на изчисляването на това частно разходите за развитие на добивния сектор включват разходите за ново или заменено оборудване в добивния сектор минус първоначалната стойност на замененото оборудване.

n) В случай, че контрактантът се ангажира само с добив:

i) терминът **"чисти приходи от производството"** означава всички чисти приходи на контрактанта;

ii) терминът **"чисти приходи на контрактанта"** се определя в б. f);

iii) терминът **"общи приходи на контрактанта"** означава общия доход от продажбата на полиметалните конкреции и всички други суми, които могат разумно да бъдат отнесени към действието на договора в съответствие с финансовите норми, правила и процедури на Органа;

iv) терминът **"разходи за развитието на контрактанта"** означава всички разходи, направени преди започването на промишленото производство, посочени в б. h) i), и всички разходи, направени след започването на промишленото производство, посочени в б. h) ii), които са непосредствено свързани с добива на полезни изкопаеми от участъка, посочен в контракта в съответствие с общоприетите счетоводни принципи;

v) терминът **"производствени разходи на контрактанта"** означава производствените разходи, както в б. k), които са непосредствено свързани с добива на ресурси от участъка, посочен в договора в съответствие с общоприетите счетоводни принципи;

vi) терминът **"ДОХОД ОТ КАПИТАЛОВЛОЖЕНИЯТА"** за всяка отчетна финансова година означава частното от чистите приходи на контрактанта за тази година и разходите на контрактанта за развитие. За целта на изчисляването на това частно разходите на контрактанта за развитие включват разходите за ново или заменено оборудване минус първоначалната цена на замененото оборудване.

o) Разходите, посочени в б. h), k), l) и n), по лихвите, които се плащат от контрактанта, са допустими дотолкова, доколкото Органът по силата на чл. 4, т. 1 на това приложение приеме, че съотношението между дълга и собствения капитал, както и лихвените проценти са разумни, имайки предвид съществуващата търговска практика.

p) Разходите, за които се говори в тази точка, не се разглеждат като включващи плащания на данък върху дохода на предприятията или други подобни данъци, определяни от държавите относно операциите на контрактанта.

7. a) Терминът **"обработени метали"**, използван в т. 5 и 6, означава метали в най-основната форма, в която те обикновено се продават на международните крайни пазари. За тази цел Органът уточнява във финансовите норми, правила и процедури съответния международен краен пазар. За тези метали, с които не се търгува на тези пазари, терминът **"обработени метали"** означава металите в най-основната форма, в която те обикновено се продават в представителни формални сделки.

b) В случай, че Органът не може да определи по друг начин количеството на обработените метали, получени от полиметалните конкреции, извлечени от района, посочен в договора, посочени в т. 5, б. b) и т. 6, б. b), количеството се определя въз основа на металното съдържание на полиметалните конкреции, коефициента на възвръщаемост след преработка и другите съответни фактори, съгласно нормите, правилата и процедурите на Органа и в съответствие с общоприетите счетоводни принципи.

8. Ако международният краен пазар предоставя представителен ценов

механизъм за обработените метали, полиметалните конкреции и полуобработените метали от конкрециите, Органът използва средната цена на този пазар. Във всички останали случаи Органът определя, след консултация с контрактанта, справедлива цена за споменатите продукти съгласно т. 9.

9. а) Всички разходи, приходи и доходи и всички цени и стойности, посочени в този член, са резултат от операции на свободния пазар или на формални сделки. При липса на такива те се определят от Органа, след консултации с контрактанта, сякаш те са резултат от операции на свободния пазар или на формални сделки, вземайки предвид съответните операции на другите пазари.

б) За да се осигури прилагането и спазването на разпоредбите на тази точка, Органът се ръководи от принципите, приети за формалните сделки, и тяхното интерпретиране от Комисията на ООН за транснационалните корпорации, Експертната група за данъчните договори между развиващите се и развити държави и другите международни организации и уточнява в своите норми, правила и процедури еднообразни и международно приемливи норми и процедури и начините, по които контрактантът ще подбира дипломирани независими счетоводители, приемливи за Органа за провеждането на ревизия съгласно тези норми, правила и процедури.

10. Контрактантът предоставя на счетоводителите, съгласно финансовите норми, правила и процедури на Органа, такива финансови данни, каквито се изискват, за да се определи дали този член се спазва.

11. Всички разходи, приходи и доходи и всички цени и стойности, за които се говори в този член, се определят съгласно общоприетите счетоводни принципи и финансови норми, правила и процедури на Органа.

12. Плащанията на Органа по т. 5 и 6 се извършват в свободно използваемы валути или валути, които свободно се намират и ефективно се използват на основните чужди валутни пазари, или, по избор на контрактанта, в еквиваленти от обработени метали на пазарна стойност. Пазарната цена се определя в съответствие с т. 5, б. б). Свободно използваемите валути и валутите, които свободно се намират и ефективно се използват на основните чужди валутни пазари, се определят при нормите, правилата и процедурите на Органа съгласно преобладаващата международна валутна практика.

13. Всички финансови задължения на контрактанта към Органа, както и неговите такси, разходи, приходи и доходи, посочени в този член, се приспособяват, като се изразяват в постоянни величини относно дадена основна година.

14. Органът може, вземайки под внимание препоръките на Комисията за икономическо планиране и Комисията по юридическите и техническите въпроси, да приема норми, правила и процедури, предвиждащи предоставяне на преимущества на предприемачите на еднообразна и недискриминационна основа, за осъществяването на целите, посочени в т. 1.

15. В случай на спор между Органа и даден контрактант по тълкуването или по прилагането на финансовите условия на даден контракт всяка една от страните може да предаде спора на задължителен търговски арбитраж, ако и двете страни не се съгласят да уредят спора с други средства, съгласно чл. 188, т. 2 .

Член 14

Съобщаване на данни

1. Извършващият дейност в Района предава на Органа в съответствие с неговите норми, правила и процедури и с реда и условията, предвидени в работните планове, през промеждутъци, определяни от Органа, всички данни, които едновременно се отнасят и са необходими за ефективното упражняване на правомощията и функциите на главните органи на Органа по отношение на участъка, посочен в работния план.

2. Предадените данни за участъка, посочен в работния план, които се разглеждат като индустриална собственост, могат да бъдат използвани само за целите, посочени в този член. Данните, необходими за формулирането от страна

на Органа на норми, правила и процедури относно защитата на морската среда и безопасността по море, освен онези, които се отнасят до конструкцията на оборудването, не се разглеждат като индустриална собственост.

3. Данните, които се разглеждат като индустриална собственост, предоставени на Органа, от търсачи, заявители за контракт или контрактанти, не се съобщават от Органа на Предприятието или на някого извън Органа, но данните за запазените участъци могат да бъдат разкрити на Предприятието. Такива данни, предоставени от такива лица на Предприятието, няма да се съобщават от Предприятието на Органа или на някого извън Органа. **Член 15**

Програми за обучение

Контрактантът разработва практически програми за обучението на персонала на Органа и на развиващите се държави, които включват участието на този персонал във всички видове дейност в Района, както се посочва в контракта съгласно чл. 144, т. 2 . **Член 16**

Изключителни права за промишлено проучване и експлоатация

По силата на част XI и на своите норми, правила и разпоредби Органът предоставя на контрактанта изключителни права за промишлено проучване и експлоатация на участъка, посочен в работния план, по отношение на определена категория ресурси и осигурява никой друг да не извършва дейност в същия участък за добива на друга категория ресурси по начин, който би могъл да наруши дейността на експлоатиращия участък. Същият се ползва с гаранция за владееене съгласно чл. 153, т. 6 . **Член 17**

Норми, правила и процедури на Органа

1. Органът приема и еднообразно прилага норми, правила и процедури съгласно чл. 160, т. 2 , б. f) ii) и чл. 162, т. 2 , б. о) ii), за да упражнява своите функции, както са посочени в част XI, съответно в следните области:

- a) Административни процедури, отнасящи се до търсенето, промишленото проучване и експлоатацията на Района.
- b) Видове дейност:
 - i) размер на участъците;
 - ii) продължителност на дейността;
 - iii) изисквания за провеждането на дейността, включително за уверенията съгласно чл. 4, т. 6, б. с) на това приложение;
 - iv) категории ресурси;
 - v) отказ от сектори;
 - vi) доклади за хода на работите;
 - vii) съобщаване на данни;
 - viii) инспекция и надзор на дейността;
 - ix) предпазване от намеса на друг вид дейност в морската среда;
 - x) предаване на права и задължения от даден контрактант;
 - xi) процедури за предаване на технология на развиващи се държави съгласно чл. 144 на част XI на тази конвенция и за тяхното непосредствено участие;
 - xii) стандарти и процедури за добивната дейност, включително онези от тях, които се отнасят до безопасността на дейността, съхраняването на ресурсите и защитата на морската среда;
 - xiii) определяне на термина "промишлено производство";
 - xiv) квалификационни стандарти на заявителите.
- c) финансови проблеми:
 - i) установяване на еднообразни и недискриминационни правила за оценяване и отчитане, както и методи за избор на ревизори;
 - ii) разпределение на приходите от дейността;
 - iii) преимущества, за които се говори в чл. 13 на това приложение.
- d) Прилагане на решения, взети по силата на чл. 151, т. 10 и чл. 164, т. 2 , б. d).

2. Нормите, правилата и процедурите на следните въпроси трябва да

отговарят напълно на обективни критерии, изложени по-долу:

a) Размер на районите:

Органът определя подходящия размер на участъците за промишлено проучване, който може да бъде два пъти по-голям от този на участъците за експлоатация, за да позволи провеждането на интензивна проучвателна дейност. Размерът на участъците се изчислява така, че да удовлетвори изискванията на чл. 8 на това приложение за запазването на участъци, както и на предвидените изисквания към производството, съвместими с чл. 151 в съответствие с условията на контракта, вземайки под внимание състоянието на технологията за добив от морското дъно, с която се разполага в момента, и съответните физически характеристики на участъка. Участъците няма да са нито по-големи, нито по-малки, отколкото е необходимо за постигането на тези цели.

b) Продължителност на дейността:

i) търсенето не е ограничено по време;

ii) промишленото проучване трябва да продължава достатъчно, за да позволи подробното изучаване на даден участък, проектирането и изработването на оборудването за добив от участъка, проектирането и построяването на малки и средни предприятия за преработка с цел изпробването на системите за добив и преработка;

iii) продължителността на експлоатацията трябва да бъде свързана с икономическия живот на проект за добив, вземайки под внимание такива фактори като изтощаването на рудните запаси, полезния живот на оборудването за добива и приспособленията за преработка и търговската конкурентноспособност. Експлоатацията трябва да бъде достатъчно продължителна, за да позволи промишленото извличане на полезни изкопаеми от участъка, като включва разумен промеждутък от време за изработването на системи за добив и преработка в промишлен мащаб, по време на който няма да се изисква провеждането на промишлено производство. Общата продължителност на експлоатацията обаче трябва да бъде достатъчно кратка, за да даде на Органа възможност да измени реда и условията в работния план в същото време, когато разглежда подновяването му съгласно нормите, правилата и процедурите, приети след одобряването на работния план.

c) Изисквания за осъществяване на дейността:

Органът изисква от извършителя на дейността да прави периодични разходи по време на етапа на промишленото проучване, които да са разумно съизмерими с размера на участъка, посочен от работния план, и с разходите, които могат да се очакват от "добросъвестен" извършител на дейност, възнамеряващ да подготви участъка за промишлено разработване в сроковете, установени от Органа. Тези изисквани разходи не се определят в толкова висок размер, че това да лиши от стимули вероятния извършител на дейност в района, който разполага с по-евтина технология от онази, която предимно се използва. Органът определя максимален интервал между завършването на етапа на промишленото проучване и започването на етапа на експлоатацията за достигане на промишлено производство. За определяне на този интервал Органът взема под внимание факта, че създаването на система за добив и обработка в широк мащаб не може да бъде осъществено преди завършването на етапа на промишлено проучване и започването на етапа на експлоатация. Съответно при определянето на интервал за подготвяне на участъка за промишлено производство се взема под внимание времето, необходимо за създаването на такава система след завършване на етапа на промишлено проучване, и се предвиждат разумни корекции в сроковете поради неизбежни забавяния в плана за създаването на системата. Щом като на етапа на експлоатацията бъде постигната промишлена продукция, Органът, действайки в разумните граници и вземайки под внимание всички съответни фактори, изисква от извършителя на дейност в участъка да поддържа промишленото производство през целия период на работния план.

d) Категории ресурси:

При определянето на категориите ресурси, по отношение на които може да

бъде одобрен даден работен план, Органът изхожда, между другото, от следните характеристики:

i) това, че за различни ресурси се изисква прилагането на сходни методи за добив; и

ii) това, че различни ресурси могат да бъдат развивани едновременно, без извършителите на дейност в един и същи участък да си пречат прекомерно.

Нищо в тази буква не забранява на Органа да одобри работен план за повече от една категория ресурси в един и същ участък на един и същ заявител.

е) Отказване от участъци:

Извършителят на дейност в района има право да се откаже по всяко време без каквато и да е санкция от всички или част от своите права в участъка, посочен в работния му план.

ф) Защита на морската среда:

За осигуряване на ефективна защита на морската среда от вредни за нея последици, настъпили непосредствено в резултат от дейността в Района или от обработката, провеждана на борда на кораб непосредствено над участъка за добив на полезни изкопаеми, извлечени от този участък, се изработват норми, правила и процедури, като се вземе предвид доколко тези вредни последици са настъпили непосредствено в резултат на сондирането, драгирането, вземането на проби и извличането на земни маси, както и на премахването, дъмпинга или изхвърлянето в морската среда на утайките, отпадъците или другите отпадъчни води.

г) Промислено производство:

Промисленото производство се смята за започнало, когато извършителят на дейност в участъка започне да осъществява непрекъснати, едромашабни операции по добива, даващи такова количество материали, каквото е необходимо да покаже явно, че главната цел е едромашабното производство, а не производство, целящо събиране на информация, анализи или изпитване на оборудването и на предприятията.

Член 18

Санкции

1. Правата на контрактанта по силата на контракта могат да бъдат преустановени или прекратени само в следните случаи:

а) ако въпреки предупрежденията на Органа контрактантът продължава своите действия по начин, водещ до сериозни, непрекъснати и преднамерени нарушения на основните условия на контракта, на част XI и на нормите, правилата и процедурите на Органа; или

б) ако контрактантът не спазва отнасящите се за него окончателни задължителни решения на органа за уреждане на споровете.

2. Органът може да наложи на контрактанта парични санкции пропорционално на степента на нарушение при всеки случай на нарушение на условията на контракта, които не попадат под действието на т. 1, б. а) или вместо преустановяването или прекратяването по силата на т. 1, б. а).

3. С изключение на случаите на наредбите при извънредни обстоятелства, както се предвижда в чл. 162, т. 2 , б. w), Органът не може да наложи изпълнението на решение, предвиждащо налагането на парични санкции, преустановяване или прекратяване на контракта, докато на контрактанта не бъде предоставена разумна възможност да изчерпи съдебните средства, с които разполага по силата на част XI, раздел 5.

Член 19

Преразглеждане на контрактите

1. Когато възникнат или могат да възникнат обстоятелства, които по мнението на която и да е от страните могат да направят контракта неравноправен или невъзможен за изпълнение или направят невъзможно достигането на целите, посочени в контракта или в част XI, страните водят преговори за приспособяването му към новите обстоятелства.

2. Всеки контракт, сключен съгласно чл. 153, т. 3 , може да бъде преразгледан само със съгласието на страните.

Член 20

Предаване на права и задължения

Правата и задълженията, произтичащи от даден контракт, се предават само със съгласието на Органа и съгласно неговите норми, правила и процедури и разпоредбите. Органът няма необосновано да отказва да даде съгласието си за предаването, ако субектът, на който се предполага да бъдат предадени правата и задълженията, е във всички случаи квалифициран заявител и приема всички задължения на субекта, предаващ правата и задълженията, и ако предаването не предоставя на субекта, когато се предават правата и задълженията, работни планове, чието одобряване е забранено по чл. 6, т. 3, б. с) на това приложение.

Член 21

Приложимо право

1. Правото, което се прилага по отношение на контрактите, се определя от нормите, правилата и процедурите на Органа, част XI и другите норми на международното право, съвместими с тази конвенция.

2. Всяко окончателно решение на съд или трибунал, имащ юрисдикция по силата на тази конвенция, относно правата и задълженията на Органа и на контрактанта, има юридическа сила и може да бъде приложено на територията на всяка една от държавите – страни.

3. Някоя държава – страна не може да наложи на контрактанта условия, несъвместими с част XI. Не се смята за несъвместимо с част XI обаче, ако държавата – страна приложи спрямо контрактанта, за който тя е поръчителствала, или спрямо кораб под нейно знаме закони и правила относно защитата на морската среда и други, които са по-строги от нормите, правилата и процедурите на Органа, приети в приложение на чл. 17, т. 2, б. f) на това приложение.

Член 22

Отговорност

Контрактантът носи отговорност за всяка щета, причинена от неправомерни деяния при провеждането на действията в Района, като се вземат предвид действията на Органа или неговото бездействие, които са допринесли за причиняването на щетите. По същия начин Органът носи отговорност за всяка щета, причинена от негово неправомерно деяние, при упражняването на неговите правомощия и функции, включително нарушаване на разпоредбите на чл. 168, т. 2, като се вземат предвид действията на контрактанта или неговото бездействие, които са допринесли за причиняването на щетите. Във всички случаи отговорността се носи за фактическия размер на щетата.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV СТАТУТ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО Член 1

Цели

1. Предприятието е органът на Органа, който осъществява дейност в Района непосредствено, съобразно чл. 153, т. 2, б. а), както и транспортирането, преработването и продажбата на полезни изкопаеми, добити от Района.

2. Осъществявайки своите цели и изпълнявайки своите функции, Предприятието действа съгласно тази конвенция и нормите, правилата и процедурите на Органа.

3. Развивайки ресурсите в Района, съобразно т. 1, Предприятието действа при условие, че се спазват разпоредбите на тази конвенция, в съответствие с разумните търговски принципи.

Член 2

Връзка с Органа

1. В приложение на чл. 170 Предприятието действа съгласно генералната политика на Общото събрание и директивите на Съвета.

2. При условие, че се спазва т. 1, Предприятието се ползва с автономия при провеждането на действия в Района.

3. Нищо в тази конвенция не предвижда Предприятието да носи отговорност за действията или задълженията на Органа или Органът да носи отговорност за действията или задълженията на Предприятието.

Член 3

Ограничаване на отговорността

Без да се нарушават разпоредбите на чл. 11, т. 3 на това приложение,

никой от членовете на Органа не носи отговорност за действията или задълженията на Предприятието само поради това, че членува в него.

Член

4

Структура

Предприятието има Административен съвет, генерален директор и персонал, необходими за упражняване на неговите функции.

Член 5

Управителен съвет

1. Управителният съвет се състои от 15 членове, избрани от Общото събрание съгласно чл. 160, т. 2 , б. с). При избора на членовете на Управителния съвет се обръща дължимото внимание на принципа на справедливото географско разпределение. Представяйки кандидатите за Управителния съвет, членовете на Общото събрание държат сметка за необходимостта да бъдат избрани кандидати, които отговарят на най-високите изисквания за компетентност, с квалификация в съответните области, за да осигури надеждността и успеха на Предприятието.

2. Членовете на Управителния съвет се избират за срок от 4 години и могат да бъдат преизбирани; дължимото внимание се обръща на принципа на ротацията.

3. Членовете на Управителния съвет продължават да изпълняват функциите си до избирането на тези, които ще ги заместят. Ако постът на даден член на Управителния съвет остане вакантен, Общото събрание избира съгласно чл. 160, т. 2 , б. с) нов член за останалата част от мандата на неговия предшественик.

4. Членовете на Управителния съвет действат в лично качество. При упражняването на своите функции те не търсят и не получават инструкции от което и да е правителство или от друг източник. Всеки член на Органа уважава независимия характер на членовете на Управителния съвет и се въздържа от всякакви опити да им повлияе при упражняването на техните функции.

5. Всеки член на Управителния съвет получава възнаграждение, което му се изплаща от фондовете на Предприятието. Размерът на възнаграждението се установява от Общото събрание по препоръка на Съвета.

6. Управителният съвет обикновено упражнява своите функции в основното служебно помещение на Предприятието и се събира толкова често, колкото работите на Предприятието го изискват.

7. Две трети от членовете на Управителния съвет представляват кворум.

8. Всеки член на Управителния съвет има един глас. Всички проблеми пред Управителния съвет се решават с мнозинство на неговите членове. Ако интересите на някои от членовете се засягат от проблем, който се разглежда от Управителния съвет, този член се въздържа от гласуването на този проблем.

9. Всеки член на Органа може да поиска от Управителния съвет информация относно операции, които непосредствено засягат този член. Управителният съвет полага усилия да му предостави тази информация.

Член 6

Правомощия и функции на Управителния съвет

Управителният съвет ръководи операциите на Предприятието. При условие, че се спазват разпоредбите на тази конвенция, Управителният съвет осъществява своите правомощия, необходими за изпълнението на целите на Предприятието, включително и правомощията:

- a) да избира председател измежду своите членове;
- b) да приема процедурни правила;
- c) да подготвя и представя на Съвета официални писмени работни планове съгласно чл. 153, т. 3 и чл. 162, т. 2 , б. j);
- d) да разработва работни планове и програми за провеждане на дейностите, посочени в чл. 170 ;
- e) да подготвя и представя на Съвета заявления за разрешение за производство съгласно чл. 151, т. 2 до 7 ;
- f) да разрешава воденето на преговори относно придобиването на технология, включително и онази, която се предвижда в приложение III, чл. 5, т. 3, б. а), с) и d), и да утвърждава резултатите от тези преговори;

г) да установява реда и условията и да разрешава воденето на преговори относно смесените дружества и другите форми на съвместни предприятия, посочени в приложение III, чл. 9 и 11, и да утвърждава резултатите от тези преговори;

h) да препоръчва на Общото събрание каква част от чистия доход на Предприятието трябва да се задържи като негов резерв съгласно чл. 160, т. 2

б. f) и чл. 10 на това приложение;

i) да одобрява годишния бюджет на Предприятието;

ж) да разрешава снабдяването със стоки и услуги съгласно чл. 12, т. 3 на това приложение;

к) да представя на Съвета годишен доклад съгласно чл. 9 на това приложение;

л) да представя на Съвета за одобрение от Общото събрание проектонорми относно организирането, управлението, назначаването и уволняването на персонала на Предприятието и да приема правила за изпълнението на тези норми;

м) да заема средства и да предоставя такова осигуряване или други гаранции, каквито определи съгласно чл. 11, т. 2 на това приложение;

н) да участва във всяко съдебно производство, в споразумения и сделки и да предприема всякакви други действия съгласно чл. 13 на това приложение;

о) да делегира при условие, че това бъде одобрено от Съвета, на неговите комитети и на Генералния директор и всякакви недискреционни правомощия.

Член 7

Генерален директор и персонал на Предприятието

1. Общото събрание избира, по препоръка на Съвета и по предложение на Управителния съвет, Генерален директор на Предприятието, който не е член на Управителния съвет. Генералният директор заема длъжността си за мандат с определена продължителност не повече от 5 години и може да бъде преизбиран за следващи мандати.

2. Генералният директор е правният представител и главният ръководител на Предприятието и е непосредствено отговорен пред Управителния съвет за хода на операциите на Предприятието. Той носи отговорност за организирането, управлението, назначаването и уволняването на персонала на Предприятието съгласно нормите и правилата, посочени в чл. 6, б. 1) на това приложение. Той участва без право на глас в заседанията на Управителния съвет и може да участва без право на глас в заседанията на Общото събрание и на Съвета, когато тези органи разглеждат въпроси, засягащи Предприятието.

3. Решаващото съображение при набирането и наемането на персонала и при определянето на неговите условия за работа е необходимостта да се осигурят най-високи стандарти за ефективност и техническа компетентност. При условие, че тези съображения са спазени, дължимото внимание се обръща и на важността на въпроса персоналет да бъде набран на равнопоставена географска основа.

4. При упражняването на своите функции Генералният директор и персоналет не търсят и не получават инструкции от което и да е правителство или от друг източник извън Предприятието. Те се въздържат от действия, които могат да се отразят на тяхното положение като международни служители на Предприятието и са отговорни само пред него. Всяка държава – страна се задължава да уважава изключително международния характер на задълженията на Генералния директор и на персонала и да не търси начини да им повлияе при изпълнението на техните задължения.

5. Задълженията, посочени в чл. 168, т. 2, се прилагат също така и по отношение на персонала на Предприятието.

Член 8

Седалище

Основните служби на Предприятието се намират там, където е седалището на Органа. Органът може да установява други кантори и служби на територията на всяка от държавите – страни с нейно съгласие.

Член 9

Доклади и финансови отчети

1. Не по-късно от 3 месеца след края на всяка финансова година Предприятието представя на Съвета за разглеждане годишен доклад, съдържащ проверен финансов отчет за неговите сметки, и представя на Съвета, през определени промеждутъци от време, обобщаващ отчет за финансовото му състояние и отчет за загубите и печалбите, показващи резултатите от неговите операции.

2. Предприятието публикува своите годишни доклади и такива други доклади, каквито сметне за необходимо.

3. Всички доклади и финансови отчети, за които се говори в този член, се разпространяват сред членовете на Органа. **Член 10**

Разпределяне на чистия доход

1. При условие, че се спазва т. 3, Предприятието извършва по силата на приложение III, чл. 13 плащания на Органа или внася техния еквивалент.

2. Общото събрание определя, по препоръка на Управителния съвет, каква част от чистия доход на Предприятието да бъде задържана като негов резерв. Останалото се предава на Органа.

3. По време на началния период, който е необходим, за да може Предприятието да мине на самоиздръжка, който няма да надхвърля 10 години от датата на започването на промишленото производство от него, Общото събрание освобождава Предприятието от плащанията, за които се говори в т. 1, и оставя целия чист доход на Предприятието като негов резерв. **Член 11**

Финанси

1. Фондовете на Предприятието включват:

a) сумите, получени от Органа съгласно чл. 173, т. 2 , б. b);

b) доброволните вноски на държавите – страни за финансовата дейност на Предприятието;

c) суми, заети от Предприятието съгласно т. 2 и 3;

d) доходите на Предприятието от операциите;

e) други средства, предоставени на Предприятието, за да му позволят да започне операциите си колкото е възможно по-скоро и да упражнява своите функции;

2. a) Предприятието има правоспособността да заема средства и да предоставя такъв залог или друга осигуровка, каквато определи преди да пусне в свободна продажба своите акции на валутния пазар или във валута на някоя от държавите – страни. Предприятието трябва да получи съгласието на държавата – страна. Общата сума на заемите се одобрява от Съвета по препоръка на Управителния съвет.

b) Държавите – страни полагат всички разумни усилия да подкрепят исканията на Предприятието да му бъдат отпуснати заеми на финансовите пазари и от международните финансови учреждения.

3. a) Предприятието се осигурява от фондовете, които са необходими за промишленото проучване и експлоатацията на един добивен участък и за транспортирането, преработката и продажбата на полезните изкопаеми, добити от него, и получените от тях никел, мед, кобалт и манган, както и за посрещане на първоначалните административни разходи. Размерът на тези суми

и

критериите и факторите за тяхното коригиране ще се включат от Подготвителната комисия в проекта за нормите, правилата и процедурите на Органа.

b) Всички държави – страни предоставят на Предприятието сума, равна на половината от фондовете, посочени в б. a), посредством дългосрочни, безлихвени заеми, в съответствие със скалата на вноските в редовния бюджет на ООН в сила в момента на изплащането на тези вноски, като се правят промени, за да се държи сметка за държавите, които не са членки на ООН. Дълговете, направени от Предприятието за получаване на тези суми, се гарантират от всички държави – страни в съответствие със същата скала.

с) Ако сумата на финансовите вноски на държавите - страни е по-малка от тази, която трябва да се предостави на Предприятието по силата на б. а), Общото събрание разглежда на първата си сесия размера на недостига, като взема предвид задълженията на държавите - страни по силата на б. а) и б) и всяка една препоръка на Подготвителната комисия.

d) i) В срок от 60 дни след влизането в сила на тази конвенция или 30 дни след като депозира своите документи за ратификация или присъединяване (по-късната от двете дати), всяка държава - страна депозира при Предприятието невъзвратими, необоротни, безлихвени полици на стойност, равна на тази част от безлихвения заем, която тази държава - страна трябва да предостави съгласно б. б).

ii) Управителният съвет подготвя, на най-ранната възможна дата, след като тази конвенция влезе в сила, и след това на интервали от една година или на други подходящи интервали, планове за размерите и сроковете на своите потребности за покриване на своите административни разходи и за дейността, осъществявана от Предприятието съгласно чл. 170 и чл. 12 на това приложение.

iii) Предприятието, действайки чрез Органа, уведомява държавите - страни за това, каква част от средствата всяка една от тях трябва да внесе съгласно б. б), за да се покрият тези разходи. Предприятието инкасира такава сума от полици, каквато му е необходима, за да посрещне разходите по безлихвените заеми, посочени в плана.

iv) След като получат уведомлението, държавите - страни предоставят съответните части от дълговите гаранции на Предприятието съгласно б. б).

e) i) Освен дълговите гаранции, които се предоставят съгласно скалата, за която се говори в б. б), държавите могат да предоставят и допълнителни дългови гаранции, ако Предприятието ги помоли за това.

ii) Вместо дългови гаранции всяка държава - страна може да направи доброволна вноска в полза на Предприятието на сума, равна на онази част от дълга, която иначе би трябвало да гарантира.

f) Изплащането на лихвените заеми се ползва с приоритет пред изплащането на безлихвени заеми. Изплащането на безлихвените заеми се извършва съгласно плана, приет от Общото събрание по препоръка на Съвета и след заключение на Управителния съвет. При осъществяването на своите функции Управителният съвет се ръководи от съответните разпоредби на нормите, правилата и процедурите на Органа, които отчитат първостепенното значение на задачата да бъде осигурена ефективната дейност на Предприятието и по-специално да се осигури финансовата му независимост.

g) Сумите, изплащани на Предприятието, трябва да бъдат в свободноизползваеми валути или които свободно се намират и могат ефективно да се използват на основните валутни пазари. Тези валути са определени в нормите, правилата и процедурите на Органа, съгласно преобладаващата световна валутна практика. При спазване на предвиденото в т. 2 никоя от държавите - страни няма да практикува или да налага ограничения, що се отнася до възможността на Предприятието да владее, използва или обменя тези средства.

h) "Дългова гаранция" означава обещанието, което държавата - страна е дала на кредиторите на Предприятието, да заплати пропорционално, съгласно съответната скала, финансовите задължения на Предприятието, върху които се разпростират гаранциите, за които кредиторите уведомяват държавите - страни, и Предприятието не е в състояние да ги изплати. Процедурите по изплащането на тези задължения трябва да бъдат в съответствие с нормите, правилата и процедурите на Органа.

4. Фондовете, авоарите и разходите на Предприятието са разграничени от тези на Органа. Предприятието може обаче да се договаря с Органа относно оборудването, персонала, услугите им относно споразуменията за възстановяването на административните разходи, направени от всяка една от тях от името на другата.

5. Архивите, счетоводните книги и сметките на Предприятието, включително неговите годишни финансови отчети, ежегодно се ревизират от компетентните ревизори, назначавани от Съвета. **Член 12**

Операции

1. Предприятието предлага на Съвета проекти за провеждането на дейности съгласно чл. 170 . Тези проекти включват официален писмен работен план за провеждането на дейност в Района съгласно чл. 153, т. 3 и такава друга информация или данни, каквито могат да потрѣбват, за да могат те да бъдат оценени от Комисията по юридическите и техническите въпроси и одобрени от Съвета.

2. Предприятието реализира проекта, след неговото одобряване от Съвета, въз основата на официалния писмен работен план, за който се говори в т. 1.

3. а) Ако Предприятието не разполага със стоките и услугите, които се изискват за неговите операции, то може да си ги достави. За тази цел то обявява търгове и сключва сделки с онези участници в наддаването, които предлагат най-доброто съчетание на качество, цена и време за доставяне.

б) Ако подобно съчетание се предлага от повече от един участник в наддаването, контрактът се предоставя съгласно:

i) принципа на недискриминацията, основана върху политически и други съображения, които не се отнасят до извършването на операциите с необходимото старание и ефективност; и

ii) ръководните принципи, определени от Съвета, с оглед на предложенията, с които се ползват стоките и услугите, предоставяни от развиващите се държави, включително онези от тях, които са без излаз на море или са с неблагоприятно географско положение.

с) Управителният съвет може да приема норми, определящи специалните обстоятелства, при които изискването за обявяване на търгове може да не се спази, ако това отговаря най-добре на интересите на Предприятието.

4. Предприятието има право на собственост върху всички полезни изкопаеми и преработените субстанции, получени от тях.

5. Предприятието продава своята продукция на недискриминационна основа. То не предоставя нетърговски намаления.

6. При условие, че не се нарушават общите и специални правомощия, възложени на Предприятието по силата на която и да е друга разпоредба на тази конвенция, Предприятието осъществява правомощията, необходими за неговата работа.

7. Предприятието не се намесва в политическите работи на която и да е от държавите – страни; то няма да се влияе също така при вземането на решения от политически характер на съответната държава – страна. При вземането на решения то се влияе само от търговски съображения и те се преценяват безпристрастно с цел да се осъществят целите, посочени в чл. 1 на това приложение. **Член 13**

Правен статут, привилегии и имунитети

1. За да може Предприятието да упражнява своите функции, на него му се предоставя на територията на всяка държава – страна статутът, привилегиите и имунитетите, установени в този член. При необходимост Предприятието и държавите – страни могат да сключват специални споразумения за осъществяването на тези принципи.

2. Предприятието има такава правоспособност, каквато е необходима за осъществяването на своите функции и за изпълнението на своите цели, по-специално правоспособност:

а) да сключва с държавите и международните организации договори, съвместни споразумения или други споразумения; и

б) да получава, наема, владее и се разпорежда с недвижима и движима собственост;

с) да бъде страна по съдебно дирене.

3. а) Искове срещу Предприятието могат да се предявяват само пред

съдебни органи с необходимата юрисдикция на територията, на която Предприятието:

- i) има кантора или служба;
- ii) е назначило агент за приемането на процесуални уведомления;
- iii) е сключило сделка за стоки или услуги;
- iv) е издало ценни книжа, или
- v) се е ангажирало с търговска дейност по друг начин.

b) Собствеността и авоарите на Предприятието, независимо от това, къде се намират и в чие владение са, се ползват с имунитет от всички форми на отчуждаване или изпълнително производство преди произнасянето на окончателно съдебно решение срещу Предприятието.

4. a) Собствеността и активите на Предприятието, независимо от това, къде се намират и в чие владение са, се ползват с имунитет от реквизиция, конфискация или експроприация или от всяка друга форма на отчуждаване чрез действие на изпълнителната или законодателната власт.

b) Собствеността и авоарите на Предприятието, независимо от това, къде са намират и в чие владение са, се освобождават от дискриминационни забрани, регламентиране, контрол и мораториум от какъвто и да е характер.

c) Предприятието и неговите служители спазват местните закони и разпоредби във всяка държава или територия, в която Предприятието или неговите служители извършват делова дейност.

d) Държавите – страни обезпечават Предприятието да се ползва с всички права, привилегии и имунитети, предоставени от тях на правни субекти, извършващи търговска дейност на тяхна територия. Тези права, привилегии и имунитети се предоставят на Предприятието при условия не по-малко благоприятни от онези, при които те са предоставяни на правните субекти, занимаващи се с подобна търговска дейност. Ако държавите – страни предоставят специални привилегии за развиващите се държави или за техните търговски правни образувания, същите привилегии ще се ползват и от Предприятието на преференциална основа.

e) Държавите – страни могат да предоставят на Предприятието специални преимущества, права, привилегии и имунитети, без да се задължават да предоставят същите преимущества, права, привилегии и имунитети на други търговски правни образувания.

5. Предприятието преговаря със страните – домакини, където са разположени неговите кантори и служебни помещения, относно освобождаването им от пряко или непряко данъчно облагане.

6. Всяка държава – страна предприема действията, необходими за осъществяването в съответствие с нейното право на принципите, закрепени в това приложение, и информира Предприятието за конкретните действия, които е предприела.

7. Предприятието може да се откаже от всяка привилегия и всеки имунитет, предоставени му по силата на този член или в специалните споразумения, за които се говори в т. 1, в такава степен и при такива условия, каквито то определи.

ПРИЛОЖЕНИЕ V ПОМИРИТЕЛНА ПРОЦЕДУРА РАЗДЕЛ 1. ПОМИРИТЕЛНА ПРОЦЕДУРА
СЪГЛАСНО РАЗДЕЛ 1 НА ЧАСТ XV Член 1

Завеждане на дело

Ако страните по даден спор са се споразумели съгласно чл. 284 да го представят за уреждане чрез помирителна процедура в съответствие с този раздел, всяка една от тези страни може да заведе такова дело чрез писмено уведомление, адресирано до другата страна или другите страни по спора.

Член 2

Списъци на помирителите

1. Генералният секретар на ООН съставя и поддържа списък на помирителите. Всяка държава – страна има право да определи четирима помирители, всеки един от които е лице, което се ползва с най-добра

репутация, що се отнася до неговата справедливост, компетентност и неподкупност. Имената на така определените лица съставляват списъкът.

2. Ако в който и да е момент помирителите, определени от държава – страна, включени в така съставения списък, са по-малко от четирима, тази държава – страна има право да определи допълнителен брой лица, колкото е необходимо.

3. Името на всеки помирител остава в списъка, докато не бъде оттеглено от държавата – страна, която го е определила, при условие, че такъв помирител продължава да заседава във всяка помирителна комисия, в която е бил назначен, до приключването на делото, разглеждано от тази комисия.

Член 3

Съставяне на помирителната комисия

Ако страните не се договорят за друго, помирителната комисия се съставя по следния начин:

a) при условие, че се спазват разпоредбите на б. г), помирителната комисия се състои от петима членове;

b) страната, завела делото, назначава двама помирители, избрани за предпочитане от списъка, посочен в чл. 2 на това приложение, единият от които може да бъде неин гражданин, ако страните не са се договорили за друго. Такива назначения се включват в уведомлението, предвидено в чл. 1 на това приложение;

c) другата страна по спора назначава двама помирители по начина, установен в б. b), в срок от 21 дни от получаването на уведомлението, упоменато в чл. 1 на това приложение. Ако назначенията не са извършени в този срок, страната, завела делото, може в срок от една седмица след изтичането на този период или да прекрати делото чрез уведомление, адресирано до другата страна, или да помоли Генералния секретар на Организацията на обединените нации да извърши назначенията съгласно б. e);

d) в срок от 30 дни след като всички четирима помирители са били назначени, те назначават пети помирител, избран от списъка, посочен в чл. 2 на това приложение, който ще бъде председател. Ако назначението не се извърши в този срок, всяка една от страните може в срок от 1 седмица след изтичането му да помоли Генералния секретар на Организацията на обединените нации да извърши назначението съгласно б. e);

e) в срок от 30 дни след получаване на молба по силата на б. c) или d) Генералният секретар на Организацията на обединените нации извършва необходимите назначения измежду лицата от списъка, посочен в чл. 2 на това приложение, като се консултира със страните по спора;

f) всяко вакантно място се попълва по начина, предписан за първоначалното назначаване;

g) две или повече страни, които са определили чрез споразумение, че имат еднакви интереси, назначават съвместно двама помирители. Когато две или повече страни имат различни интереси или не могат да се споразумеят дали имат еднакви интереси, те назначават помирителите поотделно;

h) в споровете, засягащи две или повече страни, имащи отделни интереси, или когато няма споразумение, дали страните имат еднакви интереси, страните прилагат б. от a) до f) дотолкова, доколкото е възможно. **Член 4**

Процедура

Ако страните не се договорят за друго, помирителната комисия определя своя собствена процедура. Комисията може, със съгласието на страните по спора, да покани всяка държава – страна да ѝ представи писмено или устно своите становища. Решенията на комисията по процедурните въпроси, докладът

и

препоръките се взимат с мнозинство от гласовете на нейните членове. **Член**

5

Приятелско уреждане

Комисията може да обърне вниманието на страните върху всички мерки,

които могат да улеснят приятелското уреждане на спора. **Член 6**

Функции на комисията

Комисията изслушва страните, разглежда техните искания и възражения и прави предложения до тях с цел да се постигне приятелско уреждане. **Член**

7

Доклад

1. Комисията представя доклад в срок от 12 месеца след своето съставяне. Този доклад отразява всяко постигнато споразумение и, при липса на споразумение, нейните изводи по всички фактически и правни въпроси, отнасящи се до предмета на спора, и такива препоръки, каквито комисията смята за подходящи за постигането на приятелско уреждане. Докладът се депозира при Генералния секретар на Организацията на обединените нации и незабавно се препраща от него на страните по спора.

2. Докладът на комисията, включително нейните изводи или препоръки, не обвързва страните. **Член 8**

Прекратяване

Помирителната процедура се прекратява, когато се постигне уреждане, когато страните приемат или една от страните отхвърли препоръките от доклада с писмено уведомление, адресирано до Генералния секретар на Организацията на обединените нации, или три месеца след датата на препращането на доклада до страните. **Член 9**

Хонорари и разходи

Хонорарите и разходите на комисията се поемат от страните по спора.

Член 10

Право на страните да изменят процедурата

Страните по спора могат по споразумение, приложимо изключително за този спор, да изменят която и да е разпоредба на това приложение. **РАЗДЕЛ 2.**

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ПРЕДАВАНЕ ЗА УРЕЖДАНЕ ЧРЕЗ ПОМИРИТЕЛНА ПРОЦЕДУРА СЪГЛАСНО РАЗДЕЛ 3 НА ЧАСТ XV **Член 11**

Завеждане на дело

3

1. Всяка страна по даден спор, който в съответствие с част XV, раздел може да бъде предаден за уреждане чрез помирителна процедура съгласно този раздел, може да заведе такова дело чрез писмено уведомление, адресирано до другата страна или до другите страни по спора.

2. Всяка страна по спора, уведомена по силата на т. 1, е задължена да се съгласи с прилагането на такава процедура. **Член 12**

Непредоставяне на отговор или отказ от уреждане чрез помирителна процедура

Непредоставянето от дадена страна или от дадени страни по спора на отговор на уведомлението относно завеждането на дело или отказът им от уреждане чрез помирителна процедура не пречи на прилагането на процедурата.

Член 13

Компетенция

Несъгласие относно това, дали помирителната комисия, действаща по силата на този раздел, има компетенция, се решава от самата комисия. **Член**

14

Прилагане на раздел 1

Членове от 2 до 10 на раздел 1 на това приложение се прилагат, като се спазват разпоредбите на този раздел.

ПРИЛОЖЕНИЕ VI СТАТУТ НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ТРИБУНАЛ ПО МОРСКО ПРАВО **Член 1**

Общи разпоредби **1.** Международният трибунал по морско право е учреден и действа съгласно

разпоредбите на конвенцията и на този статут. **2.** Седалището на Международния трибунал е в свободния ханзейски град

Хамбург във Федерална република Германия. **3.** Трибуналът може да упражнява своите функции и на друго място, когато

сметне това за необходимо.
Международния трибунал се
регулира от части XI и XV.

4. Предаването на спор за решаване от

2

РАЗДЕЛ 1. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ТРИБУНАЛА **Член**

Състав

1. Трибуналът се състои от 21 независими членове, избрани измежду лица, ползващи се с най-добра репутация, що се отнася до тяхната безпристрастност и неподкупност, и с призната компетентност в областта на морското право.

2. При съставянето на Трибунала се осигурява представяне на основните правни системи в света и справедливо географско разпределение. **Член 3**

Членове на Трибунала

1. В състава на Трибунала не може да има двама граждани на една и съща държава. В тази връзка за член, който може да бъде считан за гражданин на повече от една държава, се приема, че е гражданин на държавата, където той обикновено упражнява своите граждански и политически права.

2. В състава на Трибунала трябва да има не по-малко от трима членове за всяка географска група, така както е установена от Общото събрание на Организацията на обединените нации. **Член 4**

Кандидатури и избори

1. Всяка държава може да посочи най-много две кандидатури, отговарящи на условията, предвидени в чл. 2 на това приложение. Членовете на Трибунала се избират от списъка на определените по този начин лица.

2. Най-малко три месеца преди датата на избора Генералният секретар на Организацията на обединените нации – при първия избор, или Секретарят на Трибунала – за следващите избори, изпраща писмена покана на държавите – страни да представят имената на кандидатите си в срок от два месеца. Генералният секретар или Секретарят съставя списък по азбучен ред на така определените кандидати, като посочва държавите – страни, които са ги определили, и предава списъка на държавите – страни до седмия ден на месеца преди датата на избора.

3. Първият избор се провежда в срок от шест месеца от влизането в сила на конвенцията.

4. Членовете на Трибунала се избират с тайно гласуване. Изборите се провеждат по време на среща на държавите – страни, свикана от Генералния секретар на Организацията на обединените нации при първия избор, а при следващите избори се спазва процедурата, определена от държавите – страни. Две трети от държавите – страни съставляват кворум при всяка среща. За членове на Трибунала се избират тези кандидати, които са получили най-голям брой гласове и мнозинство от две трети от гласовете на присъстващите и гласуващи държави – страни, при условие, че това мнозинство включва мнозинството на държавите – страни. **Член 5**

Продължителност на мандата

1. Членовете на Трибунала се избират за срок от девет години и могат да бъдат преизбирани; обаче за членовете, избрани при първия избор, функциите на седем от тях приключват в края на третата година, а функциите на други седем – в края на шестата година.

2. Членовете, чийто мандат приключва в края на горепосочените първоначални периоди от три и шест години, се определят чрез жребий от Генералния секретар на Организацията на обединените нации непосредствено след първия избор.

3. Членовете на Трибунала остават на длъжност до заемането на тяхното място. Дори след като бъдат заменени, те продължават да работят по дела, които са започнали преди момента на замяната.

4. При оставка на член на Трибунала той уведомява за това писмено Председателя на Трибунала. Мястото се счита свободно от датата на получаване на писменото заявление за оставка. **Член 6**

Вакантни длъжности

1. Вакантните длъжности се попълват по процедурата за провеждане на първия избор, като се спазва следната разпоредба: Секретарят отправя поканата, указана в чл. 4 от това приложение, в срок от един месец от датата на освобождаване на длъжността и Председателят на Трибунала определя датата на избора след консултации с държавите – страни.

2. Член на Трибунала, избран да замени друг член, чийто мандат още не е изтекъл, заема длъжността до изтичане на мандата на неговия предшественик.

Член 7

Несъвместими дейности

1. Член на Трибунала не може да заема политическа или административна длъжност, нито да е свързан активно или да има финансови интереси в дейност на предприятие, занимаващо се с проучване или експлоатация на морските ресурси или морското дъно или с друг вид използване на морето или морското дъно с търговска цел.

2. Член на Трибунала не може да действа като представител, съветник или адвокат по каквито и да е дела.

3. Всяко съмнение по тези въпроси се решава с мнозинство на другите присъстващи членове на Трибунала.

Член 8

Условия за участие на членовете в решаването на конкретно дело

1. Член на Трибунала не може да участва в решаването на дело, в което той е участвал преди това като представител, съветник или адвокат на една от страните или като член на национален или международен съд или трибунал или в каквото и да е друго качество.

2. Ако член на Трибунала счете, че по специална причина не може да участва в решаването на конкретно дело, той уведомява за това Председателя на Трибунала.

3. Ако Председателят на Трибунала счете, че по специална причина член на Трибунала не може да участва в решаването на конкретно дело, той го уведомява за това.

4. Всяко съмнение по тези въпроси се решава с мнозинство на другите присъстващи членове на Трибунала.

Член 9

Случаи, при които член на Трибунала престава да отговаря на изискванията

Ако член на Трибунала престане да отговаря на изискванията, според единодушното мнение на другите останали членове, Председателят на Трибунала обявява длъжността му за вакантна.

Член 10

Привилегии и имунитети

При изпълнение на задачите си членовете на Трибунала се ползват с дипломатически привилегии и имунитети.

Член 11

Тържествено заявление

Преди да встъпи в длъжност, всеки член на Трибунала прави на открито заседание тържествено заявление, че ще изпълнява задълженията си безпристрастно и добросъвестно.

Член 12

Председател, заместник-председател и Секретар

1. Трибуналът избира свой Председател и заместник-председател за три години; те могат да бъдат преизбирани.

2. Трибуналът назначава свой Секретар и може да назначи служители, които биха били необходими.

3. Председателят и Секретарят пребивават в седалището на Трибунала.

Член 13

Кворум

1. Всички членове на Трибунала, които са на разположение, участват в заседанията, като за съставянето на Трибунала се изисква кворум от 11 избрани членове.

2. Трибуналът определя кои от неговите членове са на разположение за разглеждане на конкретен спор, като се спазва чл. 17 от това приложение и се

отчита необходимостта да се осигури ефективно функциониране на камарите, предвидени по чл. 14 и 15 на същото приложение.

3. Трибуналът разглежда и се произнася по всички спорове и всички молби, които са му представени, освен в случаите, когато се прилага чл. 14 на това приложение или когато страните искат да се приложи чл. 15 от същото приложение.

Член 14

Камара по споровете относно морското дъно

Съгласно раздел 4 на това приложение се учредява Камара по споровете относно морското дъно. Нейната юрисдикция, правомощия и задачи се определят в раздел 5 на част XI.

Член 15

Специални камари

1. Ако счита за необходимо, Трибуналът може да състави камари, състоящи се от най-малко трима от неговите избрани членове, за разглеждане на определени категории дела.

2. Трибуналът съставя камара за разглеждане на конкретен спор, ако страните поискат това. Съставът на тази камара се определя от Трибунала със съгласие на страните.

3. За бързото разглеждане на делата Трибуналът съставя всяка година камара, състояща се от петима от неговите избрани членове, за вземане на решения по съкратена процедура. Други двама се определят да заместват членовете, които не могат да присъстват на дадено дело.

4. Камарите, предвидени в този член, вземат решения, ако страните пожелаят това.

5. Всяко съдебно решение, което е взето от камара, предвидена в този член и чл. 14 на това приложение, се счита за решение на Трибунала.

Член

16

Правилник на Трибунала

Трибуналът изработва правилник за реда на изпълнение на функциите си, а също така правилник за процедурите.

Член 17

Гражданство на членовете

1. Членовете на Трибунала, които са граждани на участваща в спора страна, запазват правото да заседават като членове на Трибунала.

2. Ако в състава на Трибунала при разглеждането на спор има член, който е гражданин на една от страните, всяка друга страна по спора може да посочи лице по свой избор, което да заседава като член на Трибунала.

3. Ако в състава на Трибунала при разглеждане на спор няма граждани на никоя от страните, всяка от тях може да посочи лице по свой избор да заседава като член на Трибунала.

4. Този член се прилага за камарите, посочени в чл. 14 и 15 на това приложение. В такива случаи Председателят, консултирайки се със страните, поканва съответен брой членове на камарата да отстъпят място на членове на Трибунала, които са граждани на заинтересованите страни, или ако такива няма или ако това е невъзможно – на членове, специално посочени от страните.

5. В случаите, когато няколко страни имат еднакъв интерес, те се считат като една страна за целите на прилагането на предходните разпоредби. Трибуналът взема решение, ако има съмнения по този въпрос.

6. Членовете, определени съгласно т. 2, 3 и 4, трябва да отговарят на изискванията на чл. 2, 8 и 11 на това приложение. Участието им при вземане на решения е на равноправна основа с колегите им.

Член 18

Заплащане на членовете на Трибунала

1. Всеки избран член на Трибунала получава годишна заплата, а така също специална надбавка за всеки ден, в който той упражнява функциите си, като за всяка година общата сума на специалната надбавка не трябва да превишава сумата на годишната заплата.

2. Председателят получава специална годишна надбавка.

3. Заместник-председателят получава специална надбавка за всеки ден, в който той изпълнява функциите на Председателя.

4. Членовете, определени съгласно чл. 17 на това приложение, които не са избрани членове на Трибунала, получават възнаграждение за всеки ден, в който изпълняват своите функции.

5. Тези заплати, надбавки и възнаграждения се определят периодично на срещи на държавите – страни, като се вземе предвид обемът на работа на Трибунала. Те не могат да бъдат намалявани през периода на изпълнение на функциите.

6. Заплатата на Секретаря се определя на срещи на държавите – страни по предложение на Трибунала.

7. На срещите държавите – страни изработват правила, в които се определят условията, при които могат да се дават пенсии на членовете на Трибунала и на Секретаря, както и условията за възстановяване на пътните им разходи.

8. Тези заплати, надбавки и възнаграждения са освободени от всякакви данъци.

Член 19

Разходи на Трибунала

1. Разходите на Трибунала се поемат от държавите – страни и от Органа при условията и начина, определени на срещи на държавите – страни.

2. Ако правно образувание, различно от държава – страна или от Органа, е страна по спор пред Трибунала, Трибуналът определя сумата, която тази страна трябва да внесе за покриване на разходите на Трибунала.

РАЗДЕЛ 2.

ЮРИСДИКЦИЯ НА ТРИБУНАЛА

Член 20

Достъп до Трибунала

1. Трибуналът е открит за държавите – страни.

2. Трибуналът е открит и за други правни образувания, различни от държавите – страни, за всички дела, предвидени в част XI, или за всеки спор по силата на друго споразумение, което дава на Трибунала юрисдикция, приета от всички страни по спора.

Член 21

Юрисдикция

Юрисдикцията на Трибунала се отнася за всички спорове и всички молби, които са му представени съгласно тази конвенция, и за всички въпроси, специално предвидени във всяко друго споразумение, предоставящо юрисдикция на Трибунала.

Член 22

Предаване на Трибунала на спорове, отнасящи се до други споразумения

В случаите, когато всички страни по договор или конвенция, които са в сила и засягат въпрос, посочен в тази конвенция, се споразумеят за това, всеки спор по тълкуването или прилагането на този договор или конвенция могат да се предават на Трибунала съгласно договореното.

Член 23

Приложимо право

Трибуналът се произнася по всички спорове и по всички молби в съответствие с чл. 293.

РАЗДЕЛ 3. ПРОЦЕДУРА

Член 24

Завеждане на дело

1. Споровете се предават на Трибунала според обстоятелствата или чрез писмено уведомление за специално споразумение или чрез писмена молба, адресирани до Секретаря. И в двата случая се отбелязват предметът на спора

и

страните по спора.

2. Секретарят незабавно уведомява всички заинтересовани страни за специалното споразумение или за молбата.

3. Секретарят уведомява също всички държави – страни.

Член 25

Временни мерки

1. В съответствие с чл. 290 Трибуналът и неговата Камара по споровете относно морското дъно имат право да предписват временни мерки.

2. Когато Трибуналът няма заседания или броят на членовете на разположение не е достатъчен за кворум, тези временни мерки се предписват от камарата по опростената процедура, съставена съгласно чл. 15, т. 3 от това приложение. Независимо от чл. 15, т. 4 на това приложение временните мерки

могат да бъдат предписани по искане на която и да е страна по спора. Те могат да бъдат преразгледани и изменени от Трибунала. **Член 26**

Разглеждане на делата

1. Разглеждането на делата се ръководи от Председателя или ако той е възпрепятстван – от заместник-председателя. Ако и двамата са възпрепятствани, разглеждането на делата се ръководи от най-старшия от присъстващите съдии в Трибунала.

2. Ако Трибуналът не е решил друго и ако страните не са искали дело при закрити врати, разглеждането на делото става публично. **Член 27**

Водене на делото

Трибуналът издава разпоредения за водене на делото и определя формите и сроковете за излагане на доводите на всяка страна; той предприема всички мерки за получаване на доказателствата. **Член 28**

Неявяване

Когато една от страните не се яви пред Трибунала или не представи доводите си, другата страна може да поиска Трибуналът да продължи процедурата по делото и да произнесе решението си. Неявяването на една от страните или непредставянето на нейните доводи не пречи на воденето на делото. Преди вземане на решение Трибуналът трябва да се увери не само че спорът е под негова юрисдикция, но също така, че искът е обоснован фактически и юридически. **Член 29**

Изисквано мнозинство за вземане на решение

1. Решенията на Трибунала се вземат при мнозинство на неговите присъстващи членове.

2. При равен брой гласове гласът на Председателя или на заместващия го член на Трибунала е решаващ. **Член 30**

Съдебно решение

1. Съдебното решение трябва да бъде мотивирано.

2. В него се вписват имената на членовете на Трибунала, които са участвали при неговото приемане.

3. Ако съдебното решение като цяло или някоя негова част не изразява единодушното мнение на членовете на Трибунала, всеки член на Трибунала има право да представи своето лично или особено мнение.

4. Съдебното решение се подписва от Председателя и Секретаря. То се прочита на открито заседание, за което страните по спора са били надлежно уведомени. **Член 31**

Молба за встъпване в делото на трети лица

1. Ако държава – страна смята, че решението по даден спор може да засегне неин интерес от правен характер, тя може да подаде до Трибунала молба за встъпване в делото.

2. Трибуналът взема решение по такава молба.

3. Ако молбата за встъпване в делото е удовлетворена, решението на Трибунала по спора е задължително за държавата, встъпила в делото дотолкова, доколкото решението засяга въпроса, заради който държавата е встъпила в делото. **Член 32**

Право за встъпване в делото по въпроси относно тълкуването или прилагането

1. При възникване на въпроси относно тълкуването или прилагането на тази конвенция, Секретарят незабавно уведомява за това държавите – страни.

2. Когато, в съответствие с чл. 21 и 22 на това приложение, възникне въпрос по тълкуването или прилагането на международно споразумение, Секретарят уведомява за това всички страни по това споразумение.

3. Всяка страна, посочена в т. 1 и 2, има право да встъпи в делото; ако тя използва това право, тълкуването, дадено в съдебното решение, е задължително и за нея. **Член 33**

Окончателен характер и задължителна сила на решенията

1. Решението на Трибунала е окончателно и всички страни по спора трябва

да се съобразят с него.

2. Решението на Трибунала е задължително само за страните по спора и за конкретния случай.

3. При спор по смисъла и обхвата на решението, Трибуналът трябва да даде тълкуване по искане на която и да е от страните. **Член 34**

Разходи по делото

Всяка от страните заплаща собствените си разходи по делото, освен ако Трибуналът постанови друго. **РАЗДЕЛ 4. КАМАРА ПО СПОРОВЕТЕ ОТНОСНО**

МОРСКОТО ДЪНО Член 35

Състав

1. Камарата по споровете относно морското дъно, посочена в чл. 14 на това приложение, е съставена от 11 членове, подбрани с мнозинство на избраните членове на Трибунала измежду тях.

2. При подбора на членовете на Камарата се осигурява представителство на основните правни системи в света и справедливо географско разпределение. Събранието на Органа може да приеме препоръки от общ характер, отнасящи се до това представителство и разпределение.

3. Членовете на Камарата се избират на три години и мандатът им може да бъде подновен само един път.

4. Камарата избира свой председател измежду членовете си; той заема длъжността, докато трае мандатът на Камарата.

5. Ако има незавършени дела в края на тригодишния период, за който е избрана Камарата, тя завършва делото в първоначалния си състав.

6. При освобождаване на място в Камарата, Трибуналът подбира измежду своите избрани членове заместник, който завършва мандата на своя предшественик.

7. За съставянето на Камарата се изисква кворум от седем от подбраните от Трибунала членове. **Член 36**

Камари ad hoc

1. Камарата по споровете относно морското дъно съставя камара ad hoc, състояща се от трима от нейните членове, за разглеждане на конкретен спор, предаден ѝ по силата на чл. 188, т. 1, б. б). Съставът на тази камара се определя от Камарата по споровете относно морското дъно със съгласието на страните.

2. При несъгласие на страните по състава на някоя камара ad hoc, всяка страна по спора назначава един член, а третият член се назначава по споразумение между тях. Ако не се постигне споразумение или ако някоя от страните не назначи член, председателят на Камарата по споровете относно морското дъно незабавно назначава необходимия брой членове, подбрани измежду членовете на тази камара, след консултации със страните.

3. Членовете на камара ad hoc не трябва да бъдат на служба или да са граждани на която и да е страна по спора. **Член 37**

Достъп до Камарата

Камарата е достъпна за държавите – страни, Органа и за другите правни образувания или лица, посочени в раздел 5 на част XI. **Член 38**

Приложимо право

Освен чл. 293 Камарата прилага:

а) нормите, правилата и процедурите на Органа, приети съгласно конвенцията; и

б) разпоредбите на всеки контракт, засягащ дейностите в Района по всички въпроси, отнасящи се до този контракт. **Член 39**

Изпълнение на решенията на Камарата

Решенията на Камарата се изпълняват на територията на държавите – страни, така както постановленията или наредбите на най-висшата съдебна инстанция на държавата – страна, на чиято територия се иска изпълнението.

Член 40

Прилагане на другите раздели на това приложение

1. Разпоредбите на другите раздели на това приложение, които не са несъвместими с този раздел, се прилагат по отношение на Камарата.

2. При изпълнението на консултативните си функции Камарата следва разпоредбите на това приложение относно изпълняваната пред Трибунала процедура, доколкото тя ги признава като приложими.

РАЗДЕЛ 5. ПОПРАВКИ

Член 41

Поправки

1. Поправките на това приложение, различни от тези, отнасящи се до раздел 4, могат да бъдат приети единствено в съответствие с чл. 313 или с консенсус в рамките на конференция, свикана съгласно конвенцията.

2. Поправките на раздел 4 могат да бъдат приети единствено в съответствие с чл. 314.

3. Трибуналят може, чрез писмени съобщения, да представи за разглеждане от държавите – страни на предложенията за поправки на това приложение, които той счита за необходими съгласно т. 1 и 2.

ПРИЛОЖЕНИЕ VII АРБИТРАЖ Член 1

Завеждане на дело

Като се спазва част XV, всяка страна по спора може да предаде спора за уреждане по арбитражната процедура, предвидена в това приложение, чрез писмено уведомление до другата страна или другите страни по спора. Към уведомлението се прилагат изложение на исканията и мотивите, върху които те се основават.

Член 2

Списък на арбитрарите

1. Генералният секретар на Организацията на обединените нации съставя

и

поддържа списък на арбитрарите. Всяка държава – страна има право да определи четирима арбитрари, всеки от които трябва да има опит по морските въпроси и да се ползва с най-добра репутация, що се отнася до неговата непристрастност, компетентност и неподкупност. Имената на така определените лица съставляват списъкът.

2. Ако в който и да е момент арбитрарите, определени от държава – страна, включени в така съставения списък, са по-малко от четирима, тази държава – страна има право да определи допълнителен брой лица, колкото е необходимо.

3. Името на арбитраър остава в списъка, докато не бъде оттеглено от държавата – страна, която го е определила, при условие, че този арбитраър продължава да заседава във всеки арбитражен съд, в който е бил назначен, до приключване на делото, разглеждано от този съд.

Член 3

Съставяне на арбитражен съд

За целите на процедурата, предвидена в това приложение, арбитражният съд се съставя по следния начин, ако страните не се споразумеят за друго:

a) като се спазва б. г), арбитражният съд се състои от петима членове;

b) страната, завела делото, назначава един член, избран за предпочитане от списъка, посочен в чл. 2 на това приложение, който може да бъде неин гражданин. Името на така назначения арбитраър се включва в уведомлението, посочено в чл. 1 на това приложение;

c) в срок от 30 дни от датата на получаване на уведомлението, посочено в чл. 1 на това приложение, другата страна по спора назначава един член, избран за предпочитане от списъка, който може да бъде неин гражданин. Ако до изтичането на този срок не бъде назначен член, страната, завела делото, може в двуседмичен срок да изиска назначението да се извърши съгласно б. е);

d) тримата други членове се назначават по общо съгласие на страните. Те се избират за предпочитане от списъка и са граждани на трети страни, ако страните не се споразумеят за друго. Страните по спора назначават председател на арбитражния съд измежду тези трима членове. Ако в срок до 60 дни от датата на получаване на уведомлението, посочено в чл. 1 на това приложение, страните не се споразумеят за назначаването на един или повече

членове на съда с общо съгласие или за назначаването на председателя, това назначение или назначения се извършват съгласно б. е) по молба на която и да е от страните по спора. Тази молба се представя в срок от две седмици след изтичане на горепосочения 60-дневен срок;

е) ако страните не се споразумеят да възложат на лице или на трета страна, избрани от тях, да назначи необходимите членове съгласно б. с) и d), Председателят на Международния трибунал по морско право извършва необходимите назначения. Ако Председателят е възпрепятстван или е гражданин на една от страните по спора, назначенията се извършват от следващия по старшинство член на Международния трибунал по морско право, който е на разположение и който не е гражданин на която и да е от страните. Назначенията по тази буква се извършват по избор от списъка, посочен в чл. 2 на това приложение, в срок от 30 дни от датата на получаване на молбата и чрез консултации със страните. Така назначените членове трябва да бъдат от различни националности и не могат да са на служба или да имат постоянно местожителство на територията или да са граждани на която и да е от страните по спора;

ф) всяко вакантно място се попълва по начина, предписан за първоначалното назначаване;

г) страните, които имат еднакъв интерес, назначават съвместно един член на арбитражния съд по общо съгласие. Когато няколко страни имат различни интереси или при липса на съгласие по въпроса, дали имат еднакъв интерес, всяка от страните назначава член на арбитражния съд. Броят на членовете на арбитражния съд, назначени поотделно от страните, трябва винаги да бъде с един по-малко от броя на членовете на арбитражния съд, назначени съвместно от страните;

h) буквите от а) до f) се прилагат във възможно най-голяма степен при спорове, в които участват повече от две страни. **Член 4**

Функции на арбитражния съд

Арбитражният съд, съставен съгласно чл. 3 на това приложение, упражнява своите функции в съответствие с това приложение и другите разпоредби на конвенцията. **Член 5**

Процедура

Ако страните не се споразумеят за друго, арбитражният съд определя своя собствена процедура, като дава възможност на всяка от страните да бъде чута и да изложи своите искания. **Член 6**

Задължения на страните по спора

Страните по спора улесняват работата на арбитражния съд и по-специално в съответствие с тяхното законодателство и използвайки всички възможни средства, с които разполагат:

а) предоставят всички необходими документи, улеснения и информация; и

б) му предоставят възможност, когато това е необходимо, да призовава и изслушва свидетели или експерти и да посети съответните места. **Член 7**

Разходи

Разходите на съда, включително заплащането на неговите членове, се поемат на равни части от страните по спора, освен ако арбитражният съд реши друго по силата на особени обстоятелства по делото. **Член 8**

Изисквано мнозинство за вземане на решения

Решенията на арбитражния съд се вземат с мнозинство от гласовете на неговите членове. Отсъствието или въздържането от гласуване на по-малко от половината от членовете не пречи на арбитражния съд да се произнася. При равен брой гласове гласът на председателя е решаващ. **Член 9**

Неявяване

Когато страна по спора не се яви в съда или не представи доводите си, другата страна може да поиска арбитражният съд да продължи процедурата по делото и да произнесе решението си. Неявяването на една от страните или непредставянето на нейните доводи не пречи на протичането на делото. Преци

вземане на решение арбитражният съд трябва да се убеди не само че спорът е под негова юрисдикция, но също така, че искът е обоснован фактически и юридически.

Член 10

Арбитражно решение

Решението на арбитражния съд се отнася само до предмета на спора и постановява мотивите, на които се основава. В решението се вписват имената на членовете на арбитражния съд, които са присъствали, и датата, на която решението е взето. Всеки член на арбитражния съд може да приложи към решението изложение на своето лично или особено мнение.

Член 11

Окончателен характер на арбитражното решение

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване, освен ако страните по спора са се споразумели предварително за процедура по обжалване. Всички страни по спора трябва да се съобразят с решението.

Член 12

Тълкуване или изпълнение на арбитражното решение

1. Всяко противоречие, което би могло да възникне между страните по спора относно тълкуването или начина на изпълнение на арбитражното решение, може да се представи от едната или другата страна за решаване от арбитражния съд, който е издал решението. За тази цел всяко вакантно място в арбитражния съд се попълва по начина, предвиден за първоначалното назначаване на членовете на съда.

2. При съгласие на всички страни по спора всяко такова противоречие може да се предаде на друг съд или трибунал в съответствие с чл. 287.

Член

13

Прилагане по отношение на правни образувания, различни от държавите - страни

Това приложение се прилага *mutatis mutandis* при всеки спор, засягащ правни образувания, различни от държавите - страни.

ПРИЛОЖЕНИЕ VIII СПЕЦИАЛЕН АРБИТРАЖ Член 1

Завеждане на делото

Като се спазва част XV, всяка страна по спор относно тълкуването или прилагането на членовете на тази конвенция, засягащи 1) риболова, 2) защитата и опазването на морската среда, 3) морските научни изследвания или 4) корабоплаването, включително замърсяването, причинено от плавателните съдове и в резултат на дъмпинг, може да предаде спора за уреждане по специалната арбитражна процедура, предвидена в това приложение, чрез писмено уведомление, адресирано до другата страна или другите страни по спора. Към уведомлението се прилагат изложение на исканията и мотивите, върху които те се основават.

Член 2

Списъци на експертите

1. Списък на експертите се съставя и се поддържа във всяка от следните области: 1) риболов, 2) защита и опазване на морската среда, 3) морски научни изследвания и 4) корабоплаване, включително замърсяване, причинено от плавателни съдове и в резултат на дъмпинг.

2. Списъкът на експертите се съставя и поддържа: в областта на риболова - от Организацията на обединените нации за прехрана и земеделие; в областта на защитата и опазването на морската среда - от Програмата на Организацията на обединените нации за околната среда; в областта на морските научни изследвания - от Междуправителствената океанографска комисия; в областта на корабоплаването, включително замърсяването, причинено от плавателни съдове и в резултат на дъмпинг - от Международната морска организация; или при всеки случай - от подходящия заинтересован спомагателен орган, на който такава организация, програма или комисия е предоставила такива функции.

3. Всяка държава - страна има право да определи във всяка област по двама експерти, чиято компетентност в правните, научни или технически аспекти на тази област е установена и общопризната и които се ползват с най-добра репутация, що се отнася до тяхната безпристрастност и

неподкупност. Имената на така определените лица във всяка област съставляват съответният списък.

4. Ако в който и да е момент експертите, определени от държава – страна, включени в така съставения списък, са по-малко от двама, тази държава – страна има право да определи допълнителен брой лица, колкото е необходимо.

5. Името на експерт остава в списъка, докато не бъде оттеглено от държавата – страна, която го е определила, при условие, че този експерт продължава да заседава във всеки специален арбитражен съд, в който е бил назначен, до приключване на делото, разглеждано от този съд. **Член 3**

Съставяне на специален арбитражен съд

За целите на процедурата, предвидена в това приложение, специалният арбитражен съд се съставя по следния начин, ако страните не се споразумеят за друго:

a) като се спазва б. g), специалният арбитражен съд се състои от петима членове;

b) страната, завела делото, назначава двама членове, избрани за предпочитане от съответния списък или съответните списъци, посочени в чл. 2 на това приложение, отнасящи се до въпросите, по които се води спорът, един от които може да бъде неин гражданин. Назначението се включва в уведомлението, посочено в чл. 1 на това приложение;

c) другата страна по спора, в срок от 30 дни след получаването на уведомлението, посочено в чл. 1 на това приложение, назначава двама членове, избрани за предпочитане от съответния списък или съответните списъци, отнасящи се до въпросите, по които се води спорът, един от които може да бъде неин гражданин. Ако назначенията не бъдат извършени в този срок, страната, завела делото, може в рамките на две седмици след изтичане на този срок да поиска назначенията да бъдат извършени съгласно б. e);

d) страните по спора назначават по споразумение председател на специалния арбитражен съд, избран за предпочитане от съответния списък, който трябва да бъде гражданин на трета държава, ако страните не се споразумеят за друго. Ако в срок от 30 дни след получаване на уведомлението, посочено в чл. 1 на това приложение, страните не са в състояние да се споразумеят за назначаването на председател, назначаването се извършва съгласно б. e), по молба на някоя от страните по спора. Такава молба се представя в срок от две седмици от изтичането на гореспоменатия 30-дневен срок;

e) ако страните не се споразумеят назначението да бъде извършено от лице или от трета държава, избрана от тях, Генералният секретар на Организацията на обединените нации извършва необходимите назначения в срок от 30 дни след получаването на молба по силата на б. c) или d). Назначенията по тази буква се извършват измежду лицата от съответния списък или съответните списъци на експерти, посочени в чл. 2 на това приложение, и като се водят консултации със страните по спора и с подходящите международни организации. Така назначените членове трябва да бъдат с различна националност и не могат да са на служба или да имат постоянно местожителство на територията или да са граждани на която и да е от страните по спора;

f) всяко вакантно място се попълва по начина, предписан за първоначалното назначаване;

g) страните с еднакви интереси назначават двама членове на арбитража съвместно по споразумение. Когато има няколко страни с различни интереси или когато няма съгласие по въпроса, дали те имат еднакви интереси, всяка една от тях назначава един член на съда;

h) в спорове, в които участват повече от две страни, разпоредбите на б. от a) до f) се прилагат дотолкова, доколкото това е максимално възможно.

Член 4 Общи разпоредби Приложение VII, членове от 4 до 13 се прилагат *mutatis mutandis* по

отношение на специалната арбитражна процедура в съответствие с това приложение. **Член 5**

Установяване на факти

1. Страните по спор относно тълкуването или прилагането на разпоредбите на тази конвенция, засягащи: 1) риболова, 2) защитата и опазването на морската среда, 3) морските научни изследвания или 4) корабоплаването, включително замърсяването, причинено от плавателни съдове и в резултат на дъмпинг, могат по всяко време да се споразумеят да поискат от специален арбитражен съд, учреден съгласно чл. 3 на това приложение, да проведе разследване и да установи фактите, предизвикали спора.

2. Ако страните не се споразумеят за друго, установяването на факти от специалния арбитражен съд, действащ съгласно т. 1, се смята за окончателно за страните.

3. Ако всички страни по спора поискат това, специалният арбитражен съд може да формулира препоръки, които, без да имат силата на решение, представляват само основа за страните да преразгледат въпросите, по които спорът е възникнал.

4. При условие, че се спазва т. 2, специалният арбитражен съд действа съгласно разпоредбите на това приложение, ако страните не се споразумеят за друго.

ПРИЛОЖЕНИЕ IX УЧАСТИЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ Член 1

Употреба на термините

За целите на чл. 305 и на това приложение "международна организация" означава междуправителствена организация, състояща се от държави, на която нейните държави – членки са предоставили компетенции по въпроси, регулирани от тази конвенция, в това число и компетенцията да сключва договори относно тези проблеми. **Член 2**

Подписване

Международна организация може да подпише конвенцията, ако конвенцията е била подписана от мнозинството от нейните държави – членки. При подписването международната организация прави декларация, в която посочва въпросите, регулирани от тази конвенция, по отношение на които държавите – членки на тази организация, подписали конвенцията, са ѝ предоставили компетенция и характера и пределите на тази компетенция. **Член 3**

Официално потвърждаване и присъединяване

1. Международна организация може да депозира своя документ за официално потвърждаване или за присъединяване, ако мнозинството от нейните държави – членки депозира или е депозирало своите документи за ратификация или присъединяване.

2. Депозираният от международната организация документ съдържа задълженията и декларациите, които се изискват от чл. 4 и 5 на това приложение. **Член 4**

Степен на участие и права на организацията

1. Документът за официално потвърждаване или за присъединяване на международна организация трябва да съдържа задължение за приемане правата и задълженията на държавите съгласно тази конвенция по въпроси, по отношение на които нейните държави – членки, които са страни по конвенцията, са ѝ предоставили компетенция.

2. Международна организация е страна по тази конвенция до такава степен, до каквато се простира нейната компетенция съгласно декларациите, съобщенията или уведомленията, посочени в чл. 5 на това приложение.

3. Такава международна организация упражнява правата и изпълнява задълженията, които иначе щяха да се упражняват и изпълняват по силата на конвенцията от държавите – членки на тази организация, които са страни по конвенцията, по въпроси, по отношение на които тези държави – членки са ѝ предоставили компетенция. Държавите – членки на тази международна организация няма да осъществяват компетенцията, която те са ѝ предоставили.

4. Участието на такава международна организация не води в никакъв случай до увеличаване на представителството, на което иначе имат право нейните държави – членки, които са страни по конвенцията, в това число и що се отнася до правата при вземането на решения.

5. Участието на такава международна организация не предоставя в никакъв случай права по силата на тази конвенция на държави – членки на организацията, които не са държави – страни по тази конвенция.

6. В случай на противоречие между задълженията на международна организация, произтичащи от тази конвенция, и задълженията ѝ по споразумението за учредяването на организацията или по всички актове, свързани с него, преимущество имат разпоредбите на тази конвенция.

Член

Декларации, уведомления и съобщения

1. Документът за официално потвърждаване или за присъединяване на международна организация трябва да съдържа декларация, определяща въпросите, регулирани от тази конвенция, по отношение на които държавите – членки на тази организация, които са страни по конвенцията, са ѝ предоставили компетенция.

2. Държава – членка на международна организация, при ратифицирането или присъединяването си към тази конвенция или при депозирането от страна на организацията на документ за официално потвърждаване или за присъединяване, като се приема по-късната дата, прави декларация, определяща въпросите, регулирани от тази конвенция, по отношение на които тя е предоставила компетенция на организацията.

3. Приема се, че държавите – страни, членки на международна организация, която е страна по тази конвенция, имат компетенция по всички въпроси, регулирани от тази конвенция, по отношение на които тези държави не са направили специална декларация, уведомление или съобщение в съответствие с този член, че предоставят компетенция на организацията.

4. Международната организация и нейните държави – членки, които са страни по конвенцията, уведомяват незабавно депозитаря на конвенцията за всички промени в разпределението на компетенциите, включително предоставянето на нови компетенции, определени в декларациите по силата на т. 1 и 2.

5. Всяка държава – страна може да поиска дадена международна организация и нейните държави – членки, които са страни по конвенцията, да предоставят информация, кой има компетенция по всеки конкретен възникнал въпрос. Организацията и съответните държави – членки предоставят такава информация в разумен срок. Международната организация и държавите – членки могат да предоставят такава информация и по своя инициатива.

6. Декларациите, уведомленията и съобщенията по силата на този член посочват характера и степента на предоставената компетенция.

Член 6

Отговорност

1. Страните, които имат компетенция по силата на чл. 5 на това приложение, носят отговорност за неспазване на задълженията или за всяко друго нарушаване на тази конвенция.

2. Всяка държава – страна може да поиска от международна организация или от нейните държави – членки, които са страни по конвенцията, информация за това, кой носи отговорност по всеки конкретен въпрос. Организацията и съответните държави – членки предоставят тази информация. Непредоставянето на тази информация в разумен срок или предоставянето на противоречива информация води до съвместна и солидарна отговорност.

Член 7

Решаване на споровете

1. При депозирането на своя документ за официално потвърждаване или за присъединяване или по всяко време след това международна организация може да избере чрез писмена декларация един или няколко от начините за решаване на споровете относно тълкуването или прилагането на тази конвенция, посочени в

чл. 287, т. 1 , б. а), с) и d).

2. Част XV се прилага *mutatis mutandis* по отношение на всеки спор между страни по тази конвенция, една или повече от които са международни организации.

3. Когато международна организация и една или повече от нейните държави - членки са солидарни страни по спор или са страни с еднакви интереси, смята се, че международната организация е приела същата процедура за решаване на споровете, както и държавите - членки. Когато обаче държава

членка е избрала само Международния съд по силата на чл. 287 , смята се, че организацията и заинтересованата държава са приели арбитража съгласно приложение VII, ако страните по спора не се споразумеят за друго. **Член 8**

Прилагане на част XVII Част XVII се прилага *mutatis mutandis* по отношение на международна

организация, с изключение на следното: а) документът за официално потвърждаване или за присъединяване на международна организация не се взема под внимание при прилагането на чл. 308, т. 1 ;

b) i) международна организация има изключителни пълномощия да действа съгласно чл. чл. 312 - 315, ако има компетенция по силата на чл. 5 на това приложение, по отношение на целокупния проблем, за който се отнася поправката;

ii) когато дадена международна организация има компетенция по силата на чл. 5 на това приложение по отношение на целокупния проблем, за който се отнася поправката, нейният документ за официално потвърждаване или за присъединяване, засягащ тази поправка, се смята, за целите на прилагането на чл. 316, т. 1, 2 и 3 , за документ за ратификация или присъединяване на всяка от държавите - членки, страни по конвенцията;

iii) документът за официално потвърждаване или за присъединяване на международна организация не се взема под внимание при прилагането на чл. 316, т. 1 и 2 във всички други случаи;

c) i) международна организация не може да денонсира тази конвенция съгласно чл. 317 , ако която и да е от нейните държави - членки е страна по конвенцията и ако тя продължава да отговаря на изискванията, посочени в чл. 1 на това приложение;

ii) международна организация трябва да денонсира тази конвенция, ако нито една от нейните държави - членки не е страна по конвенцията или ако тя не отговаря повече на изискванията, посочени в чл. 1 на това приложение.

Това денонсиране влиза в сила незабавно.

ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН АКТ НА

ТРЕТАТА КОНФЕРЕНЦИЯ НА

ОБЕДИНЕНИТЕ НАЦИИ ПО МОРСКО ПРАВО

АНЕКС I

РЕЗОЛЮЦИЯ I

СЪЗДАВАНЕ НА ПОДГОТВИТЕЛНАТА КОМИСИЯ НА МЕЖДУНАРОДНИЯ

ОРГАН ПО

МОРСКОТО ДЪНО И НА МЕЖДУНАРОДНИЯ ТРИБУНАЛ ПО МОРСКО ПРАВО

Третата конференция на Обединените нации по морско право,

След като прие Конвенцията по морско право, която предвижда създаването на Международния орган по морското дъно и Международния трибунал по морско право,

След като реши да вземе всички възможни мерки, за да започнат Органът и Трибуналят да действат ефективно и без неоправдано отсрочване, и да уточни необходимите разпоредби за началото на упражняването на техните функции,

След като реши да създаде за тази цел Подготвителна комисия, Реши следното: **1.** Създава се Подготвителна комисия на Международния орган по морското

дъно и Международния трибунал по морско право. Комисията ще бъде свикана от Генералния секретар на Организацията на обединените нации, когато 50 държави подпишат конвенцията или се присъединят към нея; тя ще бъде свикана не по-рано от 60 дни и не по-късно от 90 дни след подписването или

присъединяването към конвенцията. **2.** Комисията се състои от представители на държавите и на Намибия, представена от Съвета на Обединените нации за Намибия, които са подписали конвенцията или са се присъединили към нея. Представителите на подписалите Заключителния акт държави могат да участват пълноценно в разискванията в качеството на наблюдатели, но не могат да участват при взимането на решения.

3. Комисията избира своя председател и другите членове на Бюрото. **4.** Разпоредбите на Процедурните правила на Третата конференция на Обединените нации по морско право се прилагат *mutatis mutandis* при приемането на процедурните правила на Комисията. **5.** Комисията:

- a) определя временния дневен ред на първата сесия на Общото събрание и на Съвета и при възможност прави препоръки по точките на този дневен ред;
- b) изработва проект за процедурни правила на Общото събрание и Съвета;
- c) прави препоръки относно бюджета за първата финансова година на Органа;
- d) прави препоръки относно отношенията между Органа и Организацията на обединените нации и другите международни организации;
- e) прави препоръки относно Секретариата на Органа съгласно съответните разпоредби на конвенцията;
- f) предприема необходимите проучвания относно установяването на постоянното седалище на Органа и прави препоръки в това отношение;
- g) изработва проектите за норми, правила и процедури, необходими, за да започне Органът своята дейност, включително проект за регламент относно финансовото ръководство и вътрешната администрация на Органа;
- h) упражнява правомощията и изпълнява функциите, които са ѝ възложени по отношение на разработването на подготвителните инвестиции, с резолюция II на Конференцията на Обединените нации по морско право относно подготвителните инвестиции;
- i) предприема проучвания по проблемите, пред които биха се изправили развиващите се държави – производители на суша, които могат да бъдат най-сериозно засегнати от производството на полезни изкопаеми в Района, с цел да се сведат до минимум техните трудности и да бъдат подпомогнати да осъществят необходимото приспособяване на икономиките, включително проучвания по създаването на компенсационен фонд; тя прави препоръки на Органа по тези въпроси.

6. Комисията има такава юридическа правоспособност, каквато би била необходима, за упражняването на своите функции и за постигане на целите си, определени в тази резолюция. **7.** Комисията може да създаде такива допълнителни органи, каквито ѝ са необходими, за да упражнява своите функции и определя техните функции и процедурни правила. Тя може също така да прибегне, при възможност, до съдействието на външни експерти съгласно практиката на Организацията на обединените нации с цел улесняване на работата на всеки така създаден орган.

8. Комисията създава Специална комисия за Предприятието, натоварена с функциите, посочени в т. 12 на резолюция II на Третата конференция на Обединените нации по морско право, отнасяща се до подготвителните инвестиции. Тази Специална комисия взима всички необходими мерки, за да може Предприятието във възможно най-кратки срокове да започне ефективната си дейност. **9.** Комисията създава Специална комисия, натоварена да проучва проблемите, пред които рискуват да се изправят развиващите се държави – производители на суша, които могат да бъдат най-сериозно засегнати от производството на полезни изкопаеми в Района, и ѝ възлага предвидените в т. 5, б. i) функции. **10.** Комисията изработва доклад с препоръки, които да бъдат представени на заседанието на държавите – страни, свикано съгласно чл. 4 на приложение VI на конвенцията по повод приемането на практически мерки с оглед създаването на Международния трибунал по морско право. **11.**

Комисията изработва заключителен доклад по всички въпроси, свързани с нейния мандат, като се спазват разпоредбите на т. 10, и го представя на Общото събрание по време на първата му сесия. Всички мерки, които трябва да бъдат взети въз основа на доклада, трябва да са в съответствие с разпоредбите на конвенцията, отнасящи се до правомощията и функциите на различните органи на Органа.

12. Комисията заседава в седалището на Органа, ако условията позволяват това; тя заседава толкова често, колкото е необходимо, за да упражнява експедитивно своите функции.

13. Комисията продължава да съществува до края на първата сесия на

Общото събрание, след което нейното имущество и архиви се предават на Органа.

14. Разходите на Комисията се покриват от редовния бюджет на Организацията на обединените нации след одобрение от Общото събрание на Обединените нации.

15. Генералният секретар на Организацията на обединените нации

предоставя на разположение на Комисията техническото обслужване на секретариата, каквото може да е потребно.

16. Генералният секретар на Организацията на обединените нации

предоставя на вниманието на Общото събрание тази резолюция и съответно нейните т. 14 и 15 за изпълнение.

РЕЗОЛЮЦИЯ II ОТНОСНО ПОДГОТВИТЕЛНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ ПРИ ПРЕДВАРИТЕЛНИТЕ ДЕЙНОСТИ,

СВЪРЗАНИ С ПОЛИМЕТАЛНИТЕ КОНКРЕЦИИ

Третата конференция на Обединените нации по морско право,

След като прие Конвенцията по морско право (наричана по-долу "конвенцията"),

След като създаде с резолюция I Подготвителната комисия за Международния орган по морското дъно и за Международния трибунал по морско право (наричана по-долу "Комисията") и след като ѝ възложи изработването на проекти за норми, правила и процедури, необходими, за да започне Органът да функционира, както и за да прави препоръки с оглед да осигури в кратки срокове действителното начало на дейностите на Предприятието,

Желаейки да предприеме необходимото, за да може държавите и другите правни образувания, преди влизането в сила на конвенцията, да направят инвестиции по начин, съвместим с международния режим, предвиден в част XI на конвенцията и в отнасящите се към нея приложения,

Признавайки необходимостта да се направи необходимото Предприятието да разполага с финансови средства, технологии и с експертиза, от които има нужда, за да е в състояние да извършва дейности в Района в същия ритъм, както и държавите и другите правни образувания, посочени в предходната точка, Решава следното:

1. За целите на тази резолюция:

а) под "първоначален инвеститор" трябва да се разбира:

i) Франция, Индия, Япония и Съюза на съветските социалистически републики или някое от техните държавни предприятия или всяко физическо или юридическо лице, имащо гражданството на някоя от тези държави, или се намира под нейния ефективен контрол или под контрола на неин гражданин, при условие, че въпросната държава подпише конвенцията и че тази държава или държавно предприятие или физическо или юридическо лице е инвестирала, преди 1 януари 1983 г., еквивалента на най-малко 30 милиона щатски долара (по постоянния курс на долара от 1982 г.) в предварителни дейности и е отделила най-малко 10% от тази сума за определяне на местонахождението, топографското проучване и оценката на посочения в т. 3; б. а) участък;

ii) четири правни образувания, чиито съставни елементи, независимо дали става въпрос за физически или юридически лица, имат гражданството на една или повече от следните държави или се намират под ефективния контрол на една или няколко от тях или на техни граждани: Белгия, Канада, Съединени американски щати, Италия, Япония, Холандия, Федерална република Германия и Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, при условие, че

държавата или държавите удостоверявателите подписат конвенцията и че заинтересованото правно образувание е инвестирало, преди 1 януари 1983 г., посочените в т. i) суми в обозначените в тях дейности;

iii) всяка развиваща се държава, която подпише конвенцията или всяко държавно предприятие или физическо или юридическо лице, имащи гражданството на такава държава, или действително контролирана от нея или от нейни граждани или всяка група от горепосочените категории, която, преди 1 януари 1985 г., е инвестирала обозначените в т. i) суми в определените в нея дейности;

Правата на първоначален инвеститор могат да бъдат предадени на неговия приемник.

b) под "предварителни дейности" се разбира предприетите действия, финансовите и други задължения, изследванията, проучванията, работите по синтезирането, инженерните работи и други дейности, свързани с установяването, откриването, анализа и систематичната оценка на находища от полиметални конкреции, а така също и определянето на технологичната възможност и на икономическата надеждност на тяхното разработване. Предварителните дейности включват:

i) всяка дейност по наблюдението и оценката в морска среда, целяща да определи и да документира естеството, формата и съдържанието на полиметалните конкреции, както и местонахождението на находищата и концентрацията на конкреции, а така също и екологичните и технологични фактори и всички други меродавни фактори, които трябва да се вземат предвид преди разработването;

ii) взимането на полиметални конкреции в Района с оглед на определянето, на производството и на изпитването на материала, който ще се използва за разработването на находищата от полиметални конкреции;

c) под "държава - удостоверявател" се има предвид държава, която подписва конвенцията и която удостоверява, че даден първоначален инвеститор, по отношение на който тя е в същата позиция, в каквата е държава поръчител на молба, съгласно чл. 4 на приложение III на конвенцията, е изразходвал обозначените в б. а) суми;

d) под "полиметални конкреции" се има предвид един от ресурсите на Района, образуван от отлагания или конкреции на повърхността на морското дъно или под нея, под формата на конкреции от камъни, съдържащи манган, никел, кобалт и мед;

e) под "участък за предварителни дейности" се има предвид участък, предоставен от Комисията на първоначален инвеститор с цел той да извършва в него предварителни дейности съгласно тази резолюция. Площта на този участък не трябва да надхвърля 150 000 кв. км. Първоначалният инвеститор възстановява, на последователни части, определена площ от участъка за предварителни дейности, която отново се включва в Района, по следния календарен план:

i) най-късно три години след датата на предоставяне, част от предоставения участък, равна на 20% от площта му;

ii) най-късно пет години след датата на предоставяне, допълнителна част от предоставения участък, равна на 10% от площта му;

iii) осем години след датата на предоставяне на участъка или тази на издаването на разрешението за производство, като първата от тези две дати се взема под внимание, допълнителна част от предоставения участък, равна на 20% от площта му, или по-голяма част, с оглед площта на участъка за разработване да не надвишава тази, която е определена съгласно нормите, правилата и процедурите на Органа;

f) термините "Район", "Орган", "извършвани дейности в Района" и "ресурси" имат същия смисъл както в конвенцията.

2. След като Комисията започне да функционира, всяка държава, подписала

конвенцията, може да ѝ представи, от свое име или от името на всяко правно образувание или държавно предприятие, или физическо или юридическо лице, посочено в т. 1, б. а), заявление за регистриране в качеството на първоначален инвеститор, ако заявлението:

а) е придружено, когато става въпрос за подписала държава, от декларация, удостоверяваща размера на инвестицията, посочена в т. 1, б. а), или, във всички други случаи, от атестация на тези размери, издадена от една или няколко държави удостоверители; и

б) е в съответствие с другите разпоредби на тази резолюция, включително тези на т. 5.

3. а) Всяко заявление трябва да обхваща един участък, не е нужно да бъде компактен район, с обща площ и предполагаема промишлена стойност, които да са достатъчни за провеждането на две операции по добив на полезни изкопаеми. Заявлението трябва да посочва координатите, позволяващи да бъде разграничен участъкът и да бъде разделен на две части с еднаква предполагаема промишлена стойност, и да включва всички данни за двете части на участъка, с които разполага заявителят. Тези данни се отнасят съответно до хидрографските наблюдения, пробите, концентрацията на полиметални конкреции и металното съдържание на конкрециите. По отношение на тези данни Комисията и нейният персонал следват разпоредбите на конвенцията и на нейните приложения, в които се разглежда поверителният характер на тези данни.

б) По време на периода от 45 дни след получаването на посочените в б. а) данни, Комисията определя частта от участъка, която, съгласно конвенцията, остава запазена за дейностите, които предстои да се извършват в Района от Органа чрез посредничеството на Предприятието или в съдружие с развиващите се държави. Другата част от участъка се предоставя от Комисията на първоначалния инвеститор като участък за предварителни дейности. **4.**

Даден първоначален инвеститор може да бъде регистриран само за един участък за предварителни дейности. Ако първоначалният инвеститор е съставно правно образувание, никой от съставните му елементи не може да представи молба за регистриране в качеството на индивидуален първоначален инвеститор или въз основа на т. 1, б. а), iii).

5. а) Всяка подписала държава, която възнамерява да стане държава – удостоверител, проверява, преди да представи заявления пред Комисията в приложение на т. 2, дали участъците, които ще бъдат обект на заявленията, не се застъпват или не навлизат в участъци, вече предоставени като участъци за предварителни дейности. Заинтересованите държави предоставят редовна и пълна информация на Комисията относно опитите за уреждане на споровете, възникнали поради застъпването на исканите участъци, а така също и за резултатите от тези опити.

б) Преди влизането в сила на конвенцията, държавите – удостоверители съблюдават предварителните дейности да бъдат извършвани по съвместим с нея начин.

с) Прилагайки указаната в б. а) процедура, държавите, които възнамеряват да станат държави – удостоверители, съвместно с всички потенциални заявителни се стараят да уредят споровете си с преговори в разумен срок. Ако тези спорове не са уредени на 1 март 1983 г., тези държави правят необходимото за подлагането им на задължителната арбитражна процедура, предвидена в Арбитражните правила на УНСИТРАЛ; тази процедура трябва да започне най-късно на 1 май 1983 г. и трябва да е приключила на 1 декември 1984 г. Ако една от заинтересованите държави реши да не участва

в

арбитража, тя е представяна от юридическо лице с нейно гражданство. Арбитражният съд може, по основателна причина, да продължи един или няколко пъти с 30 дни срока, който му е поставен, за да се произнесе.

д) Когато реши на кой заявител трябва да бъде предоставен целият или

част от всеки спорен участък, арбитражният съд трябва да стигне до правилно и справедливо решение, като за всеки заявител, който е страна по спора, трябва да се имат предвид следните фактори:

i) депозиране на списъците с координатите при държавата или държавите, които възнамеряват да станат държави-удостоверители, най-късно в деня на приемане на Заключителния акт или на 1 януари 1983 г., като се взема под внимание по-близката дата;

ii) последователност и обхват на вече извършените дейности по отношение на всяка част от спорния участък и на всички заявени участъци;

iii) датата, на която всеки заинтересован първоначален инвеститор или неговият предшественик или един от съставните елементи на правно образувание е започнал дейности по море в заявения участък;

iv) разходи в щатски долари по постоянен курс, свързани с дейностите относно всяка част от спорния участък и всички заявени участъци;

v) хронология на вече извършените дейности и качествените им аспекти.

6. Първоначален инвеститор, регистриран съгласно тази резолюция, има изключителното право, считано от датата на регистриране, да извършва предварителни дейности в участъка за предварителни дейности, който му е предоставен.

7. а) Всеки инвеститор, депозирал молба за регистриране като първоначален инвеститор, изплаща такса от 250 000 щатски долара на Комисията. Когато първоначалният инвеститор представя за одобрение от Органа работен план относно промишленото проучване и експлоатацията, посочената в чл. 13, т. 2 на приложение III на Конвенцията такса е 250 000 щатски долара.

б) Всеки регистриран първоначален инвеститор изплаща договорена годишна такса от един милион щатски долара, считано от датата на предоставяне на участъка за предварителни дейности. Тази такса се изплаща на Органа от първоначалния инвеститор при утвърждаването на работния му план относно промишленото проучване и експлоатацията. Финансовите клаузи на този работен план са приведени в съответствие с оглед на сумите, изплащани в приложение на тази точка.

в) Всеки регистриран първоначален инвеститор приема периодично да отделя суми за разходи, чийто размер е определен от Комисията, предназначени за предоставения му участък за предварителни дейности до утвърждаването на работния му план съгласно т. 8. Този размер би следвало да бъде в зависимост от площта на участъка и от разходите, които би направил един добросъвестен извършител на работа, който предвижда да започне промишленото производство в участъка в разумен срок.

8. а) През периода от шест месеца след датата на влизане в сила на конвенцията и издаването от Комисията, съгласно т. 11, на удостоверение за зачитане на тази резолюция така регистрираният първоначален инвеститор представя на Органа молба за одобряване на работен план относно промишленото проучване и експлоатацията, съгласно конвенцията. Този работен план трябва да бъде в съответствие и да се ръководи от съответните разпоредби на конвенцията и от правилата, нормите и процедурите на Органа относно условията, свързани с операциите, финансовите нужди и задълженията в областта на трансфера на технологии.

б) Когато е представена молба в приложение на б. а) от правно образувание, различно от държава, държавата или държавите-удостоверители се считат за поръчители на тази молба за целите на чл. 4, на приложение III на конвенцията и поемат задълженията си в качеството си на такива.

в) Работен план относно промишленото проучване и експлоатацията не може да бъде одобрен, ако държавата-удостоверител не е страна по конвенцията. В случаите на посочените в т. 1, б. а), ii) правни образувания работният план се одобрява единствено ако всички държави, чиито физически или юридически лица са съставни елементи на тези правни образувания, са страни по конвенцията. Ако една от тези държави не ратифицира конвенцията в срок от

шест месеца, считано от датата, на която е получила от Органа уведомление, в което се посочва, че представена или поръчителствана от нея молба все още не е одобрена, тя губи качеството си на първоначален инвеститор или на държава-удостоверител, в зависимост от случая, освен ако Съветът на Органа не реши, с мнозинство от три четвърти от присъстващите и гласуващи членове, да продължи този срок, като периодът на продължаване не може да надвишава шест месеца.

9. а) За издаването на разрешенията за производство съгласно чл. 151 на конвенцията и чл. 7 на приложение III на същата първоначалните инвеститори, чиито работни планове са одобрени, имат предимство пред всички други заявители освен Предприятието, което има право на разрешение за производство за два добивни участъка, включително посоченото в чл. 151, т. 5 на конвенцията. Когато всеки от първоначалните инвеститори е получил разрешение за производство за първия си добивен участък, тогава се прилага чл. 7, т. 6 на приложение III на конвенцията относно предоставеното на Предприятието предимство.

б) Разрешение за производство се издава на всеки първоначален инвеститор през периода от 30 дни след датата, на която същият е уведомил Органа, че ще започне промишленото производство през следващите пет години. Ако по независещи от него причини първоначален инвеститор не е в състояние да започне производството през тези пет години, той иска допълнителен срок от Комисията по юридическите и техническите въпроси. Същата му дава допълнителен, неподлежащ на продължаване срок от 5 години максимум, ако установи, че той не е в състояние да започне надеждно промишлено производство в първоначално предвидения срок. Тази буква с нищо не пречи на Органа да даде предимство на Предприятието или на друг първоначален инвеститор, който го е уведомил за намерението си да започне промишлено производство в срок от пет години, пред заявителя, получил допълнителен срок.

в) Ако Органът след получаване на посоченото в б. б) уведомление установи, че започването на промишленото производство през следващите пет години би довело до превишаване на тавана на производството, предвиден в чл. 151, т. 2 до 7, на конвенцията, заявителят запазва предимство пред всеки друг заявител за издаването на следващото разрешение за производство, съвместимо с този таван на производство.

д) Когато няколко първоначални инвеститори предвиждат в своите заявления за разрешения за производство да започнат едновременно промишленото производство и тази едновременност е несъвместима с чл. 151, т. 2 до 7 на конвенцията, Органът уведомява за това тези инвеститори. През трите месеца след датата на уведомлението същите решават дали ще си поделят разрешения тонаж и по какъв начин.

е) Ако в приложение на б. д) заинтересованите първоначални инвеститори решат да не си поделят разрешения тонаж, те се договарят за ред на предимство между тях за издаването на разрешения за производство; единствено след издаването на тези разрешения може да бъде даден ход на заявленията за разрешения, представени впоследствие.

ф) Ако в приложение на б. д) заинтересованите първоначални инвеститори решат да си поделят разрешения тонаж, Органът издава на всеки от тях разрешение за производство за намаленото количество, за което са се договорили. При такъв случай Органът утвърждава при все това целите на производството, изложени в заявлението на всеки заявител, на когото той разрешава да увеличи своето производство до предвидения максимум, когато таванът на производството позволява това за конкуриращите се заявители. На заявленията за разрешение за производство, представени впоследствие, не се дава ход преди изискваните по тази подточка условия да са изпълнени и ограничаването на продукцията, наложено на конкуриращите се заявители, в приложение на тази подточка, е било премахнато.

г) Ако конкуриращите се заявители не успеят да постигнат съгласие в

предвидения срок, въпросът се урежда незабавно по предвидените в т. 5, б. с) начини, в съответствие с критериите, изложени в чл. 7, т. 3 и 5, на приложение III на конвенцията.

10. а) Правата, придобити от правните образувания или физическите или юридическите лица, имащи гражданството или намиращи се под ефективния контрол на държава или държави, престанали да бъдат държава-удостоверител, стават невалидни, освен ако първоначалният инвеститор не промени гражданството си и не осигури поръчителството на друга или други държави през следващите шест месеца според предвиденото в б. с).

б) Първоначален инвеститор може да се откаже от гражданството си и от поръчителството, от което се е ползвал в момента на регистрирането в качеството си на първоначален инвеститор, и да приеме гражданството и да осигури поръчителството на всяка друга държава - страна по конвенцията, под чийто ефективен контрол се намира той по смисъла на т. 1, б. а).

с) Смяната на гражданството и на поръчителството съгласно тази точка не накърнява по никакъв начин правата или ранга на предимство, предоставени на първоначален инвеститор въз основа на т. 6 и 8. **11. Комисията:**

а) издава на всеки първоначален инвеститор посочените в т. 8 удостоверения за зачитане; и

б) включва в заключителния си доклад, посочен в т. 11 на резолюция I на Конференцията, подробни сведения относно всички регистрирани първоначални инвеститори и всички участъци за предварителни дейности, предоставени в приложение на тази резолюция. **12.** С цел Предприятието да може да извършва дейности в Района със

същата интензивност, както държавите и други правни образувания:

а) всеки регистриран първоначален инвеститор:

i) предприема, по искане на Комисията, проучвателни дейности в определената в неговото заявление част от участъка, която е запазена, в приложението на т. 3, за дейностите, извършвани от Органа в Района чрез посредничеството на Предприятието или в съдружие с развиващите се държави, при условие за възстановяване на направените във връзка с тези проучвателни дейности разходи, завишени с годишна лихва от 10%;

ii) осигурява обучението на всички нива на определения от Комисията персонал;

iii) ангажира се, преди влизането в сила на конвенцията, да изпълни предвидените от същата задължения в областта на трансфера на технологии;

б) всяка държава - удостоверител:

i) осигурява предоставянето на разположение на Предприятието след влизането в сила на конвенцията и своевременно необходимите финансови средства, съгласно конвенцията; и

ii) прави периодичен отчет пред Комисията за дейностите, извършвани от нея или от нейните правни образувания или физически или юридически лица.

13. Органът и неговите органи признават и уважават правата и задълженията, произтичащи от тази резолюция и възприемат решенията, взети от Комисията в приложението на същата. **14.** Без да се накърнява т. 13, тази резолюция в прилагането до влизането в

сила на Конвенцията. **15.** Тази резолюция не засяга по никакъв начин разпоредбите на чл. 6,

т. 3, б. с) на приложение III на конвенцията. **РЕЗОЛЮЦИЯ III** Третата конференция на Обединените нации по морско право,

Вземайки под внимание Конвенцията по морско право, Придържайки се към Устава на Обединените нации, в частност нейния чл. 73, **1.** Декларира, че:

а) в случая на територия, чийто народ не е достигнал пълна независимост или друг режим на автономия, признат от Обединените нации, или на територия под колониална зависимост, разпоредбите, отнасящи се до данъците и лихвите, разглеждани в конвенцията, се прилагат в полза на народа на тази територия с цел да се способства за неговото благоденствие и развитие;

b) в случай на спор между държави по повод суверенитета на територия, за която се прилага тази резолюция и по отношение на която Организацията на обединените нации е препоръчала специфични начини за регламентиране, между страните по този спор се провеждат консултации във връзка с упражняването на правата, посочени в б. а). При тези консултации интересите на народа от въпросната територия са основен елемент, който е необходимо да се вземе под внимание. Каквато и да е формата, под която се упражняват тези права, съответните резолюции на Организацията на обединените нации се вземат предвид, без да се накърнява позицията на всяка страна по спора. Заинтересованите държави правят всичко възможно, за да сключат временни споразумения с практически характер и не предприемат нищо, което да осуети окончателното уреждане на спора или да бъде пречка за него. **2.** Моли Генералния секретар на Организацията на Обединените нации да предостави тази резолюция на вниманието на всички членове на Организацията и на другите участници в Конференцията, както и на основните органи на Организацията, изисквайки от тях да я спазват. **РЕЗОЛЮЦИЯ IV** Третата конференция на Обединените нации по морско право,

Считайки, че движенията за национално освобождение са поканени за участие в Конференцията като наблюдатели съгласно чл. 62 на процедурните й правила,

Решава, че движенията за национално освобождение, участвали в Третата конференция на Обединените нации по морско право, ще могат да подпишат Заключителния акт на Конференцията в качеството си на наблюдатели. **АНЕКС**

II РАЗЯСНИТЕЛНА ДЕКЛАРАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО НА ОПРЕДЕЛЕН МЕТОД ЗА УСТАНОВЯВАНЕТО НА ВЪНШНИЯ РЪБ НА ОКРАЙНИНАТА НА КОНТИНЕНТА

Третата конференция на Обединените нации по морско право, Разглеждайки специфичните характеристики на крайнината на континента в границите на една държава, когато: 1) средното разстояние, на което се намира 200-метровата изобата, не надхвърля 20 морски мили; 2) по-голямата част от седиментните породи на крайнината на континента се намират под възвишението; и

Вземайки под внимание, че би било несправедливо по отношение на тази държава, ако чл. 76 на конвенцията се прилага за крайнината на континента в нейни граници, във връзка с това, че средното аритметично на дебелината на седиментните породи по дължината на линия, очертана на максимално разрешеното от разпоредбите на т. 4, б. а), i) и ii) на посочения член разстояние и за която се счита, че представлява целият външен ръб на крайнината на континента, няма да е по-малко от 3500 метра и следователно повече от половината на крайнината би била изключена;

Признава, че тази държава може, независимо от разпоредбите на чл. 76, да фиксира външния ръб на крайнината на континента в нейни граници, свързвайки с прави линии с дължина, ненадвишаваща 60 морски мили, непроменливи точки, определени посредством координати за географска ширина и дължина, при всяка от които дебелината на седиментните породи не е по-малка от 1000 метра.

Когато държава установи външния ръб на крайнината на континента в нейни граници, като прилага метода, предвиден в предходната алинея на тази декларация, този метод може също така да бъде използван от съседна държава за разграничаването на външния ръб на крайнината на континента по общ геоложки елемент; в такъв случай външната граница би следвала, върху въпросния елемент, линия, прекарана на максималното разстояние, разрешено съгласно чл. 76, т. 4, б. а) i) и ii). По дължината на тази линия средното аритметично на дебелината на седиментните породи не би била по-малко от 3500 метра.

Конференцията моли Комисията за границите на континенталния шelf, създадена съгласно приложение II на тази конвенция, да се ръководи от постановките на тази декларация при формулирането на своите препоръки по

въпросите относно установяването на външния ръб на крайнината на континента в границите на тези държави в южната част на Бенгалския залив. **АНЕКС VI**

РЕЗОЛЮЦИЯ ОТНОСНО ИЗГРАЖДАНЕТО НА НАЦИОНАЛНИ ИНФРАСТРУКТУРИ В
ОБЛАСТТА НА МОРСКИТЕ НАУКИ, ТЕХНОЛОГИИ И НА ОКЕАНСКИТЕ
ИНФРАСТРУКТУРИ ЗА ОБСЛУЖВАНЕ

Третата конференция на Обединените нации по морско право,

Признавайки, че Конвенцията по морско право има за цел установяването на нов режим за моретата и океаните, който да допринесе за въвеждането на справедлив и равноправен икономически ред, предвиждащ използването на океанското пространство за мирни цели, равноправното и рационално усвояване и използване на неговите ресурси и изучаването, защитата и съхранението на морската среда,

Считайки, че новият режим трябва да взема под внимание, в частност, особените потребности и интереси на развиващите се страни, независимо дали става въпрос за крайбрежни страни, за страни без излаз на море или за страни с географски неблагоприятно разположение,

Отчитайки бързия технически прогрес в областта на морските науки и технологии, а така също и необходимостта развиващите се страни, независимо дали са крайбрежни, без излаз на море или с географски неблагоприятно разположение, да участват в него с оглед да бъдат постигнати горепосочените цели,

Убедени, че ако не се предприемат спешни мерки, разрывът между развити и развиващи се страни в областта на морските науки и технологии ще се задълбочи още повече, което би навредило на самите основи на новия режим,

Считайки, че за оптималното използване на новите възможности за социално и икономическо развитие, предоставяни от новия режим, би трябвало съответно да се предприемат мерки в национален и международен план за укрепване на капацитета на различните страни в областта на морските науки и технологии и на океанските служби, по-специално тези на развиващите се страни, за да се осигури бързото усвояване и ефикасното прилагане на научните и технологични знания, до които те имат достъп,

Считайки, че националните и регионални центрове за морските науки и технологии следва да бъдат основните институции, даващи възможност на държавите, особено на развиващите се страни, да поощряват и да извършват дейности, свързани с морските научни изследвания, и да придобиват и разпространяват морските технологии,

Признавайки особената роля на компетентните международни организации, предвидени от Конвенцията по морско право, съответно по отношение на изграждането и развитието на национални и регионални центрове за морски науки и технологии,

Отбелязвайки, че извършваната понастоящем дейност в рамките на системата на Обединените нации в областта на професионалната подготовка, обучението и оказването на помощ в областта на морските науки и технологии и на океанските служби съвсем не отговаря на нуждите в този момент и ще бъде напълно недостатъчна за разрешаването на изискванията, произтичащи от влизането в сила на Конвенцията по морско право,

Посрещайки със задоволство неотдашните инициативи, предприети от международни организации с оглед развитието и координирането на техните основни програми за международна помощ за укрепването на инфраструктурата на развиващите се страни в областта на морските науки, **1.** Призовава всички държави – членки да дадат съответното преимущество

в своите планове за укрепването на своя потенциал в областта на морските науки, технологии и на океанското обслужване. **2.** Призовава развиващите се страни да изработят програми, насочени към

разрастването на техническото сътрудничество между тях с цел развитието на техния потенциал в областта на морските науки и на океанските служби. **3.** Настоятелно приканва индустриалните страни да окажат помощ на

развиващите се страни за изработването и изпълнението на техните програми за развитие в областта на морските науки и технологии и на океанските служби.

4. Препоръчва на Световната банка, на регионалните банки, на Програмата на Обединените нации за развитие, на Системата на Обединените нации за финансиране на науката и технологията в служба на развитието и на другите многостранни организации за финансиране да увеличат и да координират своята финансова помощ за развиващите се страни с цел изработването и изпълнението на мащабни програми, насочени към укрепването на техния потенциал в областта на морските науки, технологии и на океанските служби.

5. Препоръчва на всички компетентни международни организации от системата на Обединените нации да изработят, в съответните им области на компетентност, програми за оказване на помощ на развиващите се страни в областта на морските науки, технологии и на океанските служби и да координират изпълнението на тези програми в рамките на системата, отделяйки особено внимание на специфичните нужди на развиващите се страни, независимо дали става въпрос за крайбрежни, без излаз на море или с географски неблагоприятно разположение страни.

6. Моли Генералния секретар на Обединените нации да предаде тази резолюция на Общото събрание на неговата тридесет и седма сесия.

СПОРАЗУМИЕНИЕ относно прилагането на част XI на Конвенцията на Организацията на

обединените нации по морско право от 10 декември 1982 г.
(Ратифицирано със закон, приет от 37-о Народно събрание на 24 април 1996 г. - ДВ, бр. 38 от 1996 г. Временно се прилага за Република България от 15 май 1996 г.)

Държавите - страни по това споразумение,
Признавайки важния принос на Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право от 10 декември 1982 г. (наричана по-долу "конвенцията") за поддържането на мира, справедливостта и прогреса за всички народи в света,

Потвърждавайки, че повърхността на морското и океанското дъно и техните недра извън пределите на националната юрисдикция (наричани по-долу "Района") и ресурсите на Района са общо наследство на човечеството,

Съзнавайки значението на конвенцията за защитата и опазването на морската среда и нарастващата загриженост, породена от състоянието на околната среда на планетата,

След като разгледаха доклада на Генералния секретар на Организацията на обединените нации относно резултатите от неофициалните консултации между държавите, проведени в периода от 1990 г. до 1994 г. по висящи въпроси, засягащи част XI и свързаните с нея разпоредби на конвенцията (наричани по-долу "част XI"),

Отбелязвайки политическите и икономическите промени, включително пазарно ориентираните подходи, които засягат прилагането на част XI,
Желаейки да способстват за универсалното участие в конвенцията,
Считайки, че най-доброто средство за постигането на тази цел е да сключат Споразумение относно прилагането на част XI, Се споразумяха за следното:

Член 1

Прилагане на част XI

1. Държавите - страни по това споразумение, се задължават да прилагат част XI в съответствие с това споразумение.
2. Приложението е неразделна съставна част от това споразумение.

Член 2

Взаимоотношение между това споразумение и част XI

1. Разпоредбите на това споразумение и на част XI трябва да бъдат тълкувани и прилагани заедно като единен документ. В случай на несъвместимост между това споразумение и част XI предимство имат разпоредбите на това споразумение.

2. Членове от 309 до 319 на конвенцията се прилагат по отношение на това споразумение така, както се прилагат по отношение на конвенцията.

Член 3

Подписване

Това споразумение остава открито за подписване в седалището на Организацията на обединените нации от държавите и правните образувания, посочени в чл. 305, т. 1, б. а), с), d), e) и f) на конвенцията в продължение на 12 месеца, считано от датата на нейното приемане.

Член 4

Съгласие за обвързване

1. След приемането на това споразумение всеки документ за ратификация или за официално потвърждаване на конвенцията или за присъединяване към нея е равностоен на съгласие за обвързване с посоченото споразумение.

2. Държава или правно образувание не може да изрази съгласието си за обвързване с това споразумение, ако предварително или едновременно не изрази съгласието си да бъде обвързана с конвенцията.

3. Всяка държава или правно образувание, посочени в чл. 3, могат да изразят съгласието си за обвързване с това споразумение посредством:

- a) Подписване, неподлежащо на ратификация или на официално потвърждаване, или на предвидената в чл. 5 процедура;
- b) Подписване при условие за последваща ратификация или официално потвърждаване, последвано от ратификация или официално потвърждаване;
- c) Подписване, подчинено на предвидената в чл. 5 процедура; или
- d) Присъединяване.

4. Официалното потвърждаване от правните образувания, посочени в чл. 305, т. 1, б. f) на конвенцията, се прави съгласно приложение IX на конвенцията.

5. Документите за ратификация, официално потвърждаване или присъединяване се депозират при Генералния секретар на Организацията на обединените нации.

Член 5

Опростена процедура

1. За държава или правно образувание, които са депозирали преди датата на приемане на това споразумение документ за ратификация, официално потвърждаване или присъединяване към конвенцията и са подписали това споразумение съгласно чл. 4, т. 3, б. с), се счита, че са изразили съгласието си за обвързване с това споразумение 12 месеца след датата на приемането му, освен ако тази държава или това правно образувание не уведомят в писмена форма депозитаря преди тази дата, че не желаят да се възползват от опростената процедура, предвидена в този член.

2. Ако е направено такова уведомление, съгласието за обвързване с това споразумение се изразява съгласно чл. 4, т. 3, б. b).

Член 6

Влизане в сила

1. Това споразумение влиза в сила 30 дни след датата, на която 40 държави са изразили съгласието си за обвързване съгласно чл. 4 и 5, при условие че в това число държави фигурират най-малко седем от държавите, посочени в т. 1, б. а) на резолюция II на Третата конференция на Обединените нации по морско право (наричана по-долу "резолюция II"), и най-малко пет от тях да са развити държави. Ако тези условия за влизане в сила са изпълнени преди 16 ноември 1994 г., това споразумение влиза в сила на 16 ноември 1994 г.

2. За всяка държава или правно образувание, които изразят своето съгласие за обвързване с това споразумение, след като изложените в т. 1 условия бъдат изпълнени, това споразумение влиза в сила на 30-ия ден след датата, на която посочената държава или посоченото правно образувание са изразили съгласието си за обвързване.

Член 7

Временно прилагане

1. Ако това споразумение не влезе в сила на 16 ноември 1994 г., то се прилага временно до влизането му в сила от:

а) държавите, дали съгласието си за приемането ѝ от Общото събрание на Обединените нации, с изключение на тези, които преди 16 ноември 1994 г. уведомят в писмена форма депозитаря или че няма да прилагат споразумението временно, или че дават съгласието си за такова прилагане при условие за последващо подписване или писмено уведомление;

б) държавите и правните образувания, които подписат това споразумение, с изключение на тези, които направят писмено уведомление до депозитаря в момента на подписването, че няма да прилагат споразумението временно;

в) държавите и правните образувания, които дадат съгласието си за временно прилагане, изпращайки до депозитаря писмено уведомление за тази цел;

г) държавите, които се присъединят към това споразумение.

2. Всички тези държави и правни образувания прилагат споразумението временно съгласно техните вътрешни или национални закони и правила, считано от 16 ноември 1994 г. или от датата, ако тя е по-късна, на подписването, уведомлението, съгласието или присъединяването.

3. Временното прилагане на това споразумение се прекратява в деня на неговото влизане в сила. При всички случаи временното прилагане приключва на 16 ноември 1998 г., ако на тази дата не е изпълнено условието, изложено в чл. 6, т. 1, според което най-малко седем от държавите, посочени в т. 1, б. а) на резолюция II (най-малко пет от които трябва да са развити държави), трябва да са изразили съгласието си за обвързване с това споразумение. **Член**

8

Държави - страни

1. За целите на това споразумение "държави - страни" са държавите, които са дали съгласието си за обвързване с това споразумение и по отношение на които същото е в сила.

2. Това споразумение се прилага *mutatis mutandis* по отношение на правните образувания, посочени в чл. 305, т. 1, б. с), d), e) и f) на конвенцията, които стават страни по него съгласно условията, отнасящи се до всяка една от тях и в този смисъл терминът "държави - страни" включва тези правни образувания. **Член 9**

Депозитар

Генералният секретар на Организацията на обединените нации е депозитарят на това споразумение. **Член 10**

Автентични текстове

Оригиналът на това споразумение, английският, арабският, китайският, френският и руският текст на което са еднакво автентични, е депозиран при Генералния секретар на Организацията на обединените нации.

В уверение на което, долуподписаните пълномощни представители, надлежно упълномощени за това, подписаха това споразумение.

Съставено в Ню Йорк, на двадесет и осми юли хиляда деветстотин деветдесет и четвърта година.

ПРИЛОЖЕНИЕ **РАЗДЕЛ 1. РАЗХОДИ ЗА ДЪРЖАВИТЕ - СЪДОГОВОРИТЕЛКИ** И
ИНСТИТУЦИОННА ОРГАНИЗАЦИЯ **1. Международният орган за морското дъно** (наричан по-долу "Органът") е

организацията, чрез чието посредничество държавите - страни по конвенцията, съгласно установения режим за Района в част XI и в това споразумение, организират и контролират извършваните в Района дейности, в частност за целите на управлението на неговите ресурси. Правомощията и функциите на Органа са онези, които изрично са му предоставени от конвенцията. Органът има второстепенни правомощия, съвместими с конвенцията, които произтичат от и са необходими за упражняването на тези правомощия и функции по отношение на дейностите, извършвани в Района. **2.** С оглед намаляването до минимум на разходите, поемани от държавите -

страни, всички органи и спомагателни звена, които трябва да бъдат учредени в

приложение на конвенцията и на това споразумение, е необходимо да бъдат икономични. Този принцип се прилага също така и по отношение на честотата, продължителността и програмирането на съвещанията. **3.** Учредяването и функционирането на органите и на спомагателните звена

на Органа се основават на еволюционен подход, имайки предвид функционалните нужди на съответните органи и спомагателни звена, с цел да могат да изпълняват ефикасно своите съответни отговорности на различните етапи от развитието на извършваните в Района дейности. **4.** След влизането в сила на конвенцията първоначалните функции на

Органа се изпълняват от Общото събрание, Съвета, Секретариата, Комисията по юридическите и техническите въпроси и финансовия комитет. Функциите на Комисията по икономическото планиране се изпълняват от Комисията по юридическите и техническите въпроси, докато Съветът не реши друго, или до одобряването на първия работен план за експлоатация. **5.** В периода между влизането в сила на конвенцията и одобряването на

първия работен план за експлоатация Органът ще се концентрира върху:

a) Разглеждане на молбите за одобряване на работни планове по промишлено проучване в съответствие с част XI и с това споразумение;

b) Прилагане на решенията на Подготвителната комисия за Международния орган за морското дъно и на Международния трибунал по морско право (наричана по-долу "Подготвителна комисия") относно регистрираните първоначални инвеститори и удостоверяващите държави, включително техните права и задължения, съгласно разпоредбите на чл. 308, т. 5 на конвенцията и на резолюция II, т. 13;

c) Наблюдаване на спазването на одобрените под формата на договори работни планове по промишленото проучване;

d) Наблюдаване и преглед на тенденциите и развитието, отнасящи се до дейностите по добива на ресурсите на морското дъно, съответно посредством редовен анализ на състоянието на световния пазар на металите, както и цените на металите и тенденциите и перспективите в тази област;

e) Проучване на потенциалното въздействие на производството на полезни изкопаеми от Района върху икономиките на развиващите се страни - производители на суша, на тези полезни изкопаеми, които е възможно да бъдат засегнати в най-голяма степен, с цел намаляване до минимум на техните затруднения и подпомагането им за икономическото им приспособяване, имайки предвид извършената в това отношение работа на Подготвителната комисия;

f) Приемане на необходимите норми, правила и процедури за ръководенето на извършваните в Района дейности в процеса на тяхното напредване. Независимо от разпоредбите на чл. 17, т. 2, б. b) и c) на приложение III на конвенцията тези норми, правила и процедури са съобразени с условията на това споразумение, с продължените срокове на промишленото производство на морските полезни изкопаеми и с предполагаемия ход на извършваните в Района дейности;

g) Приемане на норми, правила и процедури, включващи приложимите стандарти за защита и опазване на морската среда;

h) Развитие и насърчаване на провеждането на морски научни изследвания, свързани с извършваните в Района дейности, както и събирането и разпространяването на резултатите от наличните изследвания и анализи, поставяйки акцента, в частност, върху изследванията, отнасящи се до въздействието върху околната среда на извършваните в Района дейности;

i) Придобиване на научни познания и мониторинг на развитието на морските технологии, валидни за извършваните в Района дейности и в частност на технологиите, отнасящи се до защитата и опазване на морската среда;

j) Преценка на наличните данни относно издирването и промишленото проучване;

k) Своевременно изработване в необходимите срокове на правилата, нормите и процедурите, приложими при експлоатацията, включително относно

защитата и опазването на морската среда.

б. а) Молбата за одобряване на работен план за промишлено проучване се разглежда от Съвета след получаване на съответната препоръка на Комисията по юридическите и техническите въпроси. Тя се проучва съгласно разпоредбите на конвенцията, включително нейното приложение III, също така съгласно това споразумение, при условие че:

i) Работен план за промишлено проучване, представен от името на държава или на правно образувание или на компонент на правно образувание, посочени в т. 1, б. а) ii) или iii) от резолюция II, различен от регистриран първоначален инвеститор, който преди влизането в сила на конвенцията вече е предприел значителни по обем дейности в Района, или на неговите правоприменници, се счита, че отговаря на техническите и финансовите условия за квалификация, на които е подчинено одобряването, ако държавата или държавите, които поръчителстват за молбата, удостоверят, че молителят е инвестирал еквивалента на най-малко 30 милиона щатски долара в дейностите по промишлено проучване и е отделил най-малко 10% от тази стойност за установяване на местонахождението, топографското проучване и за оценка на сектора, посочен в работния план. Работният план, ако отговаря във всички други отношения на изискванията на конвенцията, както и на нормите, правилата и процедурите, съответстващи на конвенцията, се одобрява от Съвета под формата на контракт. Разпоредбите на раздел 3, т. 11 от това приложение се тълкуват и прилагат съответно;

ii) Независимо от разпоредбите на т. 8, б. а) на резолюция II регистриран първоначален инвеститор може да иска одобряването на работен план за промишлено проучване през 36-те месеца, които следват датата на влизане в сила на конвенцията. Този работен план за промишлено проучване трябва да включва документи, доклади и други данни, представени на Подготовителната комисия преди и след регистрирането, и следва да бъде придружен от удостоверение за спазване на задълженията, представляващо фактически доклад, описващ състоянието на изпълнението на режима на първоначалното инвестиране, издадено от Подготовителната комисия в приложение на т. 11, б. а) от резолюция II. Такъв работен план се счита за одобрен. Той следва да бъде във формата на контракт, сключен между Органа и регистрирания първоначален инвеститор съгласно част XI и това споразумение. Таксата от 250 000 щатски долара, изплатена съгласно т. 7, б. а) на резолюция II, се счита като дължима такса за етапа на промишленото проучване в съответствие с раздел 8, т. 3 на това приложение. Раздел 3, т. 11 на това приложение се тълкуват и прилагат съответно;

iii) Съгласно принципа на недопускане на дискриминация контрактите, сключени с държавите или с правните образувания или с компоненти на правните образувания, посочени в б. а) i), трябва да съдържат разпоредби, сходни с тези, договорени с регистрираните първоначални инвеститори, посочени в б. а) ii) и не по-малко благоприятни по отношение на същите. Ако по-благоприятни разпоредби са предоставени на държава или правно образувание или на компонент на правно образувание, посочени в б. а) i), Съветът приема подобни разпоредби и не по-малко благоприятни по отношение на правата и задълженията на регистрираните първоначални инвеститори, посочени в б. а) ii), при условие, че споменатите разпоредби не засягат интересите на Органа или не са в негова вреда;

iv) Държава, която поръчителства молба за одобряване на работен план съгласно разпоредбите на б. а) i) или а) ii) може да бъде държава - страна, държава, която прилага това споразумение временно съгласно чл. 7, или държава, която е член на Органа временно, съгласно т. 12;

v) Точка 8, б. с) на резолюция II се тълкува и прилага съгласно на б. а) iv);

б) Одобряването на работен план за промишлено проучване се извършва съгласно разпоредбите на чл. 153, т. 3 на конвенцията. **7.** Молбата за

одобряване на работен план се придружава от оценка на потенциалното въздействие върху околната среда на предложените дейности и описание на програма за океанографски и крайбрежни екологични изследвания, съгласно приетите от Органа норми, правила и процедури. **8.** При спазване

на разпоредбите на т. 6, б. а) i) или а) ii) молбата за одобряване на работен план за промишлено проучване се разглежда съобразно процедурите, изложени в раздел 3, т. 11 на това приложение. **9.** Работните

планове за промишлено проучване се одобряват за период от 15 години. След изтичането на срока на такъв план контрактантът трябва, ако не го е направил вече и ако е получил продължение на срока на работния план за промишлено проучване, да представи молба за одобряване на работен план за експлоатация. Контрактантът може да поиска продължение на срока на работен план за промишлено проучване за периоди от поне повече от пет години. Тези продължения се разрешават, ако контрактантът добросъвестно се е постарал да спазва изискванията на работния план, но не е могъл, поради причини извън неговия контрол, да приключи подготвителните работи, необходими за преминаването към етапа на експлоатация, или ако преобладаващите икономически обстоятелства в момента не оправдават преминаването към етапа на експлоатация. **10.** При одобряването на план за работа за промишлено

проучване или за експлоатация се определя район, запазен за Органа съгласно чл. 8 на приложение III на конвенцията. **11.** Независимо от разпоредбите на т. 9 одобрен работен план за

промишлено проучване, който е поръчителстван от най-малко една държава, прилагаща това споразумение временно, престава да бъде валиден, ако посочената държава прекрати временното прилагане на това споразумение и ако не е станала временен член съгласно т. 12 или държава - страна. **12.** След

влизането в сила на това споразумение държавите и правните образувания, посочени в чл. 3 на споразумението, които са го прилагали временно съгласно чл. 7 и по отношение на които то не е влязло в сила, могат да останат членове на Органа временно до влизането в сила на споразумението за тях, съгласно следните точки:

а) Ако това споразумение влезе в сила преди 16 ноември 1996 г., посочените държави или правни образувания могат да продължат участието си в Органа в качеството на временни членове, като уведомят депозитаря на споразумението за намерението си да участват в Органа в качеството на временни членове. Статутът на временен член приключва на 16 ноември 1996 г. или на датата, на която това споразумение и конвенцията влязат в сила за заинтересования член, която от тях е настъпила по-рано. Съветът може, по молба на заинтересованата държава или правно образувание, да продължи такова членство след 16 ноември 1996 г. за един или няколко периода, ненадхвърлящи общо две години, при условие, че посочената държава или правното образувание добросъвестно са положили усилия да станат страна по споразумението и по конвенцията;

б) Ако това споразумение влезе в сила след 15 ноември 1996 г., посочените държави и правни образувания могат да отправят молба до Съвета да останат временни членове на Органа за един или няколко периода, които не се простират след 16 ноември 1998 г. Съветът дава положителен отговор на тази молба, считано от датата на молбата, ако счита, че заинтересованата държава или правното образувание добросъвестно са положили усилия да станат страна по споразумението и по конвенцията;

в) Държавите и правните образувания, които са временни членове на Органа в съответствие с б. а) или б) прилагат разпоредбите на част XI и на това споразумение съгласно техните национални или вътрешни закони, разпоредби и на техните годишни бюджетни средства и имат същите права и задължения, както другите членове, включително:

i) Задължението да дават своя принос за административния бюджет на

Органа съгласно скалата на определените вноски;

ii) Правото да поръчителства молби за одобряване на работни планове за промишлено проучване. В случай на правни образувания, чиито компоненти са физически или юридически лица с гражданство на повече от една държава, работен план за промишлено проучване се одобрява единствено ако всички държави, чиито физически или юридически лица образуват посочените правни образувания, са държави – страни или временни членове;

d) Независимо от разпоредбите на т. 9, работен план за промишлено проучване, одобрен под формата на контракт, който е бил поръчителстван от държава – временен член в съответствие с подточка ii) на б. с) престава да бъде валиден, ако този статут на временен член приключва без държавата или правното образувание да са станали държава – страна;

e) Ако такъв временен член не е изплатил вноските си или, в други отношения, не е изпълнил задълженията си съгласно тази точка, неговият статут на временен член се прекратява.

13. Обозначаването на незадоволителното изпълнение на одобрен работен

план, фигуриращо в чл. 10 на приложение III на конвенцията, се тълкува като означаващо, че контрактантът не е спазил изискванията на работния план въпреки писмените предупреждения, изпратени му от Органа за тази цел.

14. Органът има собствен бюджет. До края на годината, следваща тази, през която това споразумение влиза в сила, административните разходи на Органа са за сметка на бюджета на Организацията на обединените нации. Впоследствие административните разходи на Органа ще бъдат финансирани посредством изплащаните от нейните членове вноски, включително временните членове, съгласно чл. 171 , б. а) и чл. 173 на конвенцията и на това споразумение, до момента, когато Органът разполага с достатъчно приходи от други източници за покриване на посочените разходи. Органът не упражнява правомощията да сключва заеми, упоменати от чл. 174, т. 1 на конвенцията, за финансиране на неговия административен бюджет.

15. Органът изработва и приема нормите, правилата и процедурите, предвидени в чл. 162, т. 2 , б. о) ii), въз основа на принципите, изложени в раздели 2, 5, 6, 7 и 8 на това приложение, както и всички други необходими норми, правила и процедури за улесняване на одобряването на работните планове за промишлено проучване или експлоатация, съгласно следните подточки:

a) Съветът може да предприеме изработването на тези норми, правила или процедури, по всяко време, когато прецени, че те са необходими за провеждането на извършваните в Района дейности, или когато определи, че промишленото производство е предстоящо, или по молба на държава, когато неин гражданин възнамерява да представи молба за одобряване на работен план за експлоатация;

b) Ако е отправена молба от държава, посочена в т. а), Съветът приема тези норми, правила и процедури в срок от две години след постъпването на молбата, съгласно чл. 162, т. 2 , б. о) на конвенцията;

c) Ако Съветът не е завършил изработването на нормите, правилата и процедурите за експлоатация в установения срок и ако молба за одобряване на работен план за експлоатация е в процес на разглеждане, независимо от това той трябва да проучи и одобри временно този работен план въз основа на разпоредбите на конвенцията, както и на нормите, правилата и процедурите, временно приети от него, или въз основа на съдържащи се в конвенцията норми, а така също и на условията и принципите, фигуриращи в това приложение, и на принципа на недопускане на дискриминация между контрактанти.

16. Проектите за норми, правила и процедури, както и всички препоръки относно разпоредбите на част XI, включени в докладите и препоръките на Подготвителната комисия, се вземат под внимание от Органа при приемането на норми, правила и процедури в съответствие с част XI и с това споразумение.

17. Съответните разпоредби на раздел 4 на част XI на конвенцията се

тълкуват и прилагат съгласно това споразумение.

РАЗДЕЛ 2. ПРЕДПРИЯТИЕТО

1. Секретариатът на Органа изпълнява функциите на Предприятието до момента, в който то започне да развива самостоятелна дейност независимо от Секретариата. Генералният секретар на Органа назначава измежду персонала на същия изпълняващ длъжността Генерален директор, който да ръководи изпълнението на тези функции от Секретариата. Въпросните функции са следните:

a) Наблюдаване и проучване на тенденциите и развитието, отнасящи се до дейностите по експлоатация на ресурсите на морското дъно, съответно чрез редовен анализ на положението на световния пазар на металите, както и цените на металите и тенденциите и перспективите в тази област;

b) Оценка на резултатите от провеждането на морски научни изследвания, свързани с извършваните в Района дейности, поставяйки акцента в частност върху изследванията, отнасящи се до въздействието на извършваните в Района дейности върху околната среда;

c) Оценка на наличните данни относно дейностите по издирване и промишлено проучване, съответно приложимите по отношение на посочените дейности критерии;

d) Оценка на технологичните обновления, засягащи извършваните в Района дейности, и в частност технологиите относно защитата и опазването на морската среда;

e) Оценка на информацията и данните, отнасящи се до запазените за Органа райони;

f) Преценяване на подходите по отношение на дейността на съвместните предприятия;

g) Събиране на информация за наличността на квалифицирана работна ръка;

h) Проучване на алтернативите на управленска политика, които могат за бъдат прилагани при ръководенето на Предприятието на различните етапи от неговите операции.

2. Предприятието провежда своите начални операции по разработване на

ресурсите на морското дъно в рамките на съвместни дружества. Когато работен план за експлоатация, представен от правно образувание, различно от Предприятието, е одобрен или когато Съветът получи молба за операция на съвместно дружество и на Предприятието, Съветът проучва въпроса за функционирането на Предприятието независимо от Секретариата на Органа. Ако счита, че операциите на съвместно дружество с Предприятието съответстват на принципите на правилно търговско управление, Съветът приема директива за разрешаване на независимото функциониране на Предприятието, съгласно чл. 170, т. 2 на Конвенцията.

3. Задължението на държавите - страни да финансират добивен участък на

Предприятието, предвидено в чл. 11, т. 3 на приложение IV на конвенцията, не се прилага и държавите - страни не са задължени да финансират каквато и да е операция в добивен участък на Предприятието или в рамките на неговите споразумения на съвместно дружество.

4. Задълженията, приложими към контрактантите, се прилагат и към

Предприятието. Независимо от разпоредбите на чл. 153, т. 3 и на приложение III, чл. 3, т. 5 на конвенцията, всеки работен план на Предприятието, когато е одобрен, приема формата на сключен между Органа и Предприятието контракт.

5. Контрактантът, който е предоставил определен район на Органа като

запазен район, има право на пръв отказ да встъпи в споразумение за съвместно дружество с Предприятието за промишлено проучването и експлоатация на посочения район. Ако Предприятието не представи молба за работен план за дейност относно такъв запазен район в течение на 15 години от започване на своите функции независимо от Секретариата на Органа или в рамките на 15 години от датата, на която даден район е запазен за Органа, която от тези дати е по-късна, контракторът, който е предоставил района, има право да

отправи молба за работен план за този район, при условие, че той добросъвестно предлага да включи Предприятието като партньор в съвместно предприятие (joint venture). **6.** Член 170, т. 4, приложение IV и другите разпоредби на конвенцията

относно Предприятието се тълкуват и прилагат съгласно този раздел. **РАЗДЕЛ**

3. ВЗИМАНЕ НА РЕШЕНИЯ **1.** Общата политика на Органа се определя от Общото събрание в

сътрудничество със Съвета. **2.** Като общо правило органите на Органа взимат решения чрез консенсус. **3.** Ако са изчерпани всички усилия за постигане на решение чрез

консенсус, решенията чрез гласуване в Общото събрание се взимат с мнозинство от присъстващите и гласуващите членове, а решенията по въпросите по същество се взимат с мнозинство от две трети от присъстващите и гласуващи членове, както е предвидено в чл. 159, т. 8 на конвенцията. **4.** Решенията

на Общото събрание по всеки въпрос, по-който също е компетентен Съветът, или по всякакъв административен, бюджетен или финансов въпрос се основават на препоръките на Съвета. Ако Общото събрание не приеме препоръката на Съвета по даден въпрос, то връща същата на Съвета за ново разглеждане. Съветът преразглежда въпроса в светлината на изразените от Общото събрание становища. **5.** Ако са изчерпани всички усилия за взимане на решение чрез консенсус,

подложените на гласуване в Съвета решения по процедурни въпроси се взимат с мнозинство от присъстващите и гласуващи членове, а тези по въпросите по същество, освен когато Конвенцията предвижда, че Съветът трябва да реши чрез консенсус, се взимат с мнозинство от две трети от присъстващите и гласуващи членове, при условие, че тези решения не предизвикат противопоставянето на мнозинството в която и да е от посочените в т. 9 камари. При взимането на решения Съветът се стреми да способства за подкрепа на интересите на всички членове на Органа. **6.** Съветът може да реши отлагането на решение, за да улесни

продължаването на преговорите, винаги когато е видно, че не всички усилия за постигане на консенсус са изчерпани. **7.** Решенията на Общото събрание или на Съвета, които имат финансови или

бюджетни последствия, се основават на препоръките на Финансовия комитет. **8.** Разпоредбите на чл. 161, т. 8, б. б) и с) на конвенцията не се прилагат.

9. а) Всяка група държави, избрани съгласно т. 15, б. а) и с), се счита като камара за гласуване в Съвета. Развиващите се държави, избрани съгласно т. 15, б. d) и e), се считат като една камара за гласуване в Съвета;

б) Преди да избере членовете на Съвета, Общото събрание изработва списъци на страни, отговарящи на критериите за принадлежност към групите държави, посочени в букви от а) до d) на т. 15. Ако държава отговаря на критериите за принадлежност на повече от една група, тя може да бъде представена само от една група за изборите в Съвета и представя единствено тази група при гласуване в Съвета. **10.** Всяка от групите държави, посочени в букви от а) до d) на т. 15, е

представена в Съвета от членовете, чиято кандидатура е представила. Всяка група може да представи толкова кандидати, колкото са местата, които трябва да запълни. Като общо правило принципът на ротацията се прилага, когато броят на потенциалните кандидати във всяка от посочените в букви от а) до e) на т. 15 групи надвишава броя на местата за запълване в същата група. Държавите, принадлежащи към тези групи, определят как се прилага този принцип в съответните групи.

11. а) Съветът утвърждава всяка благоприятна за одобряването на работен план препоръка на Комисията по юридическите и техническите въпроси, освен ако реши да отхвърли същия с мнозинство от две трети от неговите присъстващи и гласуващи членове, в което е включено мнозинството на присъстващите и

гласуващи членове във всяка от неговите камари. Ако Съветът не се произнесе в установения срок по препоръка, благоприятна за одобряването на работен план, тази препоръка се счита за одобрена от Съвета при изтичането на посочения срок. Установеният срок е обикновено от 60 дни, при условие че Съветът не определи по-дълъг срок. Ако Комисията препоръча отхвърлянето на работен план или не направи препоръка, Съветът може при все това да одобри работния план съгласно разпоредбите на вътрешния му регламент, определящ вземането на решения по въпроси по същество;

б) Разпоредбите на чл. 162, т. 2, б. j) на конвенцията не се прилагат.

12. За всеки спор, който е възможно да възникне относно отхвърлянето на работен план, се прилагат предвидените в конвенцията процедури за уреждане на споровете. 13. Подложените на гласуване в Комисията по юридическите и техническите

въпроси решения се взимат с мнозинство на присъстващите и гласуващи членове.

14. Подразделите В и С, раздел 4, част XI на конвенцията се тълкуват и прилагат съгласно този раздел. 15. Съветът е съставен от 36 членове на Органа, избрани от Общото събрание в следния ред:

а) Четири членове, избрани измежду държавите – страни, чиято консумация или чист внос на основни продукти, зависещи от категориите полезни изкопаеми, които трябва да бъдат добити от Района, са надхвърлили през последните пет години, за които съществуват статистики, 2% в стойност от цялостната световна консумация или от вноса на тези основни продукти, като една от тях е държавата от източноевропейския регион с най-значителна икономика в региона, изразено в брутен вътрешен продукт, и държавата, която в момента на влизане в сила на конвенцията има най-значителна икономика, изразено в брутен вътрешен продукт, ако посочените държави желаят да бъдат представени в тази група;

б) Четири членове, избрани измежду осемте държави – страни, които са направили, директно или чрез посредничеството на техни граждани, най-големите инвестиции за подготовка и извършване на дейност в Района;

в) Четири членове, избрани измежду държавите – страни, които на основата на продукцията в райони под тяхната юрисдикция са сред основните нето – износители на категориите полезни изкопаеми, които трябва да бъдат добити в Района, като сред тях най-малко две са развиващи се държави, за чиято икономика износът на тези полезни изкопаеми е от съществено значение;

г) Шест членове, избрани измежду развиващите се държави – страни и представляващи особени интереси. Особените интереси, които трябва да бъдат представлявани, включват тези на държавите с многобройно население, на държавите без излаз на море или с географски неблагоприятно разположение, на островните държави, на държавите, фигуриращи сред основните вносители на категориите полезни изкопаеми, които трябва да бъдат добивани в Района, на държавите – потенциални производители на такива полезни изкопаеми, и на най-слабо развитите държави;

д) Осемнадесет членове, избрани според принципа на справедливо географско разпределение на местата в Съвета като цяло, при условие, че най-малко един член по географски район е избран за член в приложение на тази разпоредба. За тази цел географските райони са следните: Африка, Латинска Америка и Карибските острови, Азия, Източна Европа, както и Западна Европа и други държави. 16. Разпоредбите на чл. 161, т. 1 на конвенцията не се прилагат.

РАЗДЕЛ 4. КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА РЕВИЗИЯ Разпоредбите относно Конференцията за ревизия, чл. 155, т. 1, 3 и 4 на конвенцията не се прилагат. Независимо от разпоредбите на чл. 314, т. 2 на конвенцията, Общото събрание може във всеки момент, по препоръка на Съвета, да предприеме разглеждане на въпросите, посочени в чл. 155, т. 1 на конвенцията. За поправките, отнасящи се до това споразумение и до част XI, се прилагат процедурите, предвидени в чл. 314, 315 и 316 на конвенцията,

при условие, че принципите, режимът и други разпоредби, посочени в чл. 155, т. 2 на конвенцията, трябва да бъдат запазени и че посочените в т. 5 на въпросния член права не трябва да бъдат засегнати.

РАЗДЕЛ 5. ПРЕДАВАНЕ НА ТЕХНОЛОГИИ

1. В добавка на чл. 144 от конвенцията предаването на технологии за

целите на част XI ще се ръководи от следните принципи:

а) Предприятието и развиващи се държави, желаещи да получат технологии за минно разработване на морското дъно, полагат усилия да ги получат по начини и при търговски условия, които да са разумни и справедливи на свободния пазар, или посредством споразумения за съвместни дружества;

б) Ако Предприятието или развиващите се държави не могат да получат технологии за минно проучване на морското дъно, Органът може да поиска от контрактантите, както и държавата или държавите, които са им поръчителствали да сътрудничат с него, да бъде дадена възможност на Предприятието, на неговото съвместно дружество или на една или няколко развиващи се държави, желаещи да придобият тези технологии, да ги придобият с улеснение по начини и при търговски условия, които да са справедливи и разумни, съвместими с действителната защита на правата на интелектуална собственост. Държавите – страни се ангажират да сътрудничат пълноценно и ефикасно с Органа за тази цел и да способстват контрактантите, за които поръчителстват, също да сътрудничат пълноценно с Органа;

в) Като общо правило държавите – страни ще насърчават международното научно и техническо сътрудничество по отношение на извършваните в Района дейности или между заинтересованите страни или посредством изработването на програми за обучение, за техническа помощ и за научно сътрудничество в областта на морските науки и технологии и защитата и опазването на морската среда.

2. Разпоредбите на чл. 5 на приложение III на конвенцията не се прилагат.

РАЗДЕЛ 6. ПРОИЗВОДСТВЕНА ПОЛИТИКА

1. Производствената политика на Органа се основава на следните

принципи:

а) Усвояването на ресурсите на Района трябва да се осъществява съгласно разумни стопански принципи;

б) Разпоредбите на Общото споразумение за тарифите и търговията, съответните му кодекси и предшествващи или последващи споразумения се прилагат по отношение на извършваните в Района дейности;

в) В частност извършваните в Района дейности не са субсидирани, освен доколкото това е разрешено в посочените в б. б) споразумения;

г) Не се допуска дискриминация между добитите в Района полезни изкопаеми или от други източници. Тези полезни изкопаеми и вносът на основни продукти, получени от тези полезни изкопаеми, не се ползват от преференциален достъп до пазарите, по-специално:

i) Посредством използването на тарифни или нетарифни бариери; и

ii) Посредством осигуряването на преференциален подход от държавите – страни по отношение на тези полезни изкопаеми или на основните продукти, получени от тези полезни изкопаеми от техните държавни предприятия или от физически или юридически лица с тяхно гражданство или които са контролирани от тях или от техни граждани;

е) Работният план, одобрен от Органа за разработването на всеки добивен район, включва календарен план за производството, в който са обозначени максималните количества полезни изкопаеми, които е възможно да бъдат добити всяка година в изпълнение на този план;

ф) Споровете относно разпоредбите на посочените в б. б) споразумения се уреждат, както следва:

i) Ако заинтересованите държави – страни са страни по посочените споразумения, те прилагат процедурите за уреждане на споровете, предвидени в тях;

ii) Ако една или повече заинтересовани държави – страни не са страни по

посочените споразумения, те прилагат предвидените в конвенцията процедури за уреждане на споровете;

г) При обстоятелства, при които бъде установено въз основа на посочените в т. б) споразумения, че държава - страна е предоставила субсидии, които са забранени или които са накърнили интересите на друга държава - страна, и че заинтересованите държава - страна или държави - страни не са приели съответните мерки, всяка държава - страна може да поиска от Съвета да вземе необходимите мерки. **2.** Изложените в т. 1 принципи не засягат правата и задълженията,

произтичащи от разпоредбите на посочените в б. б), т. 1 споразумения, или на съответните споразумения за свободна търговия или митнически съюз, в отношенията между държави - страни, които са страни по посочените споразумения. **3.** Приемането от контрактант на субсидии, различни от тези, които могат

да бъдат разрешавани от посочените в т. 1, б. б) споразумения, представлява нарушаване на основните клаузи на контракта, представляващ работен план за провеждането на дейности в Района. **4.** Всяка държава - страна, която има причини да счита, че разпоредбите

на б. от б) до d) на т. 1 или на т. 3 са били нарушени, може да предприеме процедури за уреждане на споровете съгласно б. от f) до g) на т. 1. **5.** Държава - страна може във всеки един момент да представи на вниманието на Съвета дейности, които те преценяват като несъвместими с разпоредбите на б. от б) до d) на т. 1. **6.** Органът изработва норми, правила и процедури, осигуряващи

прилагането на разпоредбите на този раздел, и съответно норми, правила и процедури, уреждащи одобряването на работните планове. **7.** Разпоредбите на чл. 151, т. от 1 до 7 и т. 9 на чл. 162, т. 2,

б. q), на чл. 165, т. 2, б. n), както и на чл. 6, т. 5 и на чл. 7 на приложение III на конвенцията не се прилагат. **РАЗДЕЛ 7. ИКОНОМИЧЕСКА**

ПОМОЩ **1.** Осъществяваната от Органа политика за оказване на помощ на развиващите се страни, които претърпяват сериозни неблагоприятни последици върху техните експортни доходи или икономически последици в резултат на спадане на цените на засегнатия минерал или от намаляването на обема на износа им на този минерал, доколкото това намаляване се дължи на извършвани в Района дейности, се основава на следните принципи:

а) Органът създава фонд за икономическа помощ с тази част от своите средства, която надхвърля необходимата за покриване на неговите административни разходи сума. Отделената за тази цел сума периодически се определя от Съвета по препоръка на Финансовия комитет. За създаването на този фонд за икономическа помощ единствено могат да бъдат използвани фондовете от плащания на контрактантите, включително Предприятието, и доброволните вноски;

б) Развиващите се държави - производители на суша, за чиято икономика е установено, че е значително засегната от производството на полезни изкопаеми от морското дъно, получават помощ от фонда за икономическа помощ на Органа;

в) Посредством този фонд Органът предоставя помощ на засегнатите развиващи се държави - производители на суша, при възможност в сътрудничество със съществуващите световни или регионални институции за развитие, които разполагат с необходимата инфраструктура и експертиза за успешното осъществяване на такива програми за помощ;

г) Размерът и времетраенето на тази помощ се определят за всеки случай поотделно. Същевременно с това се взема надлежно предвид естеството и обхватът на проблемите, срещани от засегнатите развиващи се държави - производители на суша. **2.** Член 151, т. 10 на конвенцията се прилага

посредством мерките за икономическа помощ, предвидени в чл. 1. Член 160, т. 2, б. 1), чл. 162,

т. 2, б. п), чл. 164, т. 2, б. d), чл. 171, б. f) и чл. 173, т. 2, б. с) на конвенцията се тълкуват по съответния начин.

РАЗДЕЛ 8. ФИНАНСОВИ КЛАУЗИ НА КОНТРАКТИТЕ

1. Следните принципи служат като основа за изработването на норми,

правила и процедури, отнасящи се до финансовите клаузи на контрактите:

а) Системата за плащания на Органа трябва да бъде справедлива както за контрактанта, така и за Органа и да предвижда подходящи средства, за да се установява, доколко контрактантът се съобразява с нея;

б) Размерите на плащанията, прилагани в рамките на тази система, трябва да бъдат сравними с тези, които са в сила по отношение на производството на суша на същите или сходни полезни изкопаеми, с цел да бъде избегнато даването на изкуствено предимство на производителите на добити от морското дъно полезни изкопаеми или да бъдат поставяни в неблагоприятна конкурентна позиция;

в) Системата не би трябвало да бъде усложнена, нито да налага големи административни разходи на Органа или на контрактантите. Следва да бъде предвидено приемането на система за облагане или на комбинация от облагане и подялба на печалбите. Ако бъдат установени различни системи, контрактантът има право да избира приложимата за неговия контракт система. Всяка последваща промяна в избора на системата изисква независимо от това наличието на споразумение между Органа и контрактанта;

г) От датата на започване на промишленото производство се изплаща твърда годишна такса. Тази такса може да бъде приспадната от другите плащания, дължими в приложение на приетата съгласно б. в) система. Размерът на тази такса се определя от Съвета;

д) Системата за плащания може да бъде преразглеждана периодично, имайки предвид промените в обстоятелствата. Всяка промяна се прилага по недопускателна дискриминация начин. Тя може да се прилага по отношение на съществуващите контракти единствено ако контрактантът поиска това. Всяка последваща промяна в избора на системата изисква независимо от това наличието на споразумение между Органа и контрактанта;

е) Споровете относно тълкуването или прилагането на нормите и правилата, основани на тези принципи, се подлагат на предвидените в конвенцията процедури за уреждане на споровете.

2. Разпоредбите на чл. 13, т. от 3 до 10 на приложение III на конвенцията не се прилагат.

3. По отношение на прилагането на чл. 13, т. 2 на приложение III на

конвенцията, таксата, която трябва да бъде изплатена за разглеждане на молби за одобряване на ограничен за един етап работен план, независимо дали става въпрос за фазата на промишлено проучване или за експлоатация, е 250 000 щатски долара.

РАЗДЕЛ 9. ФИНАНСОВИЯТ КОМИТЕТ

1. Учредява се Финансов комитет. Комитетът се състои от 15 членове, имащи необходимата квалификация във финансовата област. Предложените от държавите – страни кандидати трябва да притежават в най-високи стандарти компетентност и неподкупност.

2. Финансовият комитет не може да включва повече от един гражданин на една държава – страна.

3. Членовете на Финансовия комитет се избират от Общото събрание при

стриктно съобразяване с необходимостта да бъде осигурено справедливо географско разпределение, а така също и представянето на особените интереси. Всяка от групите държави, посочени в раздел 3, т. 15, б. а), б), в) и г) на това приложение, е представена във Финансовия комитет от най-малко един член. До момента, в който Органът ще разполага с достатъчно средства от източници, различни от вноските, за поемането на административните разходи, Комитетът трябва да включва един представител от всяка от петте държави, плащащи най-големите вноски в административния бюджет на Органа.

Впоследствие изборът на член от всяка група се прави на основата на

представени от членовете на тази група кандидатури, без оглед на възможността да бъдат избирани други членове на всяка група. **4.** Членовете на Финансовия комитет се избират за пет години и могат да

се преизбират за следващ мандат. **5.** В случай на смърт, на невъзможност или на оставка на член на

финансовия комитет преди изтичане на мандата му, Общото събрание избира, за остатъчния срок на мандата, член от същия географски регион или от същата група държави. **6.** Членовете на Финансовия комитет не трябва да имат финансови интереси

в каквато и да е дейност, свързана с въпроси, по които Комитетът е компетентен да прави препоръки. Дори след приключване на техните функции те не трябва да разпространяват каквато и да е поверителна информация, достигнала до тяхното знание поради упражняваните от тях задължения към Органа. **7.** Съветът и Общото събрание вземат предвид препоръките на Финансовия

комитет при взимането на решения по следните въпроси:

a) Проектите за норми, правила и процедури, приложими във финансовата област по отношение на органите на Органа, както и финансовото ръководство и вътрешната финансова организация на Органа;

b) Изчисляването на вноските на членовете в административния бюджет на Органа съгласно чл. 160, т. 2 , б. е) на конвенцията;

c) Всички свързани с финансите въпроси, включително проекта за годишен бюджет, подготвен и предложен от Генералния секретар на Органа съгласно чл. 172 на конвенцията, както и финансовите аспекти на изпълнението на работните програми на Секретариата;

d) Административният бюджет;

e) Финансовите задължения, произтичащи за държавите - страни от прилагането на това споразумение и на част XI, както и административните и бюджетни последици на предложенията и на препоръките, водещи до разходи, които трябва да бъдат финансирани със средства на Органа;

f) Нормите, правилата и процедурите, които се прилагат за справедливата подялба на финансовите и другите икономически изгоди вследствие на извършваните в Района дейности, а така също и решенията, които трябва да се вземат в това отношение. **8.** Решенията на Финансовия комитет по процедурните въпроси се вземат с

мнозинство на присъстващите и гласуващи членове, а тези по въпросите по същество - чрез консенсус. **9.** Разпоредбите на чл. 162, т. 2 , б. y) на

Конвенцията, предвиждащи

учредяването на спомогателен орган, отговарящ за финансовите въпроси, се считат за изпълнени с учредяването на Финансовия комитет съгласно този раздел. Списък на всички държави участнички в Конвенцията по морско право*

1. Австралия	2. Ангола	3. Антигуа и Барбуда	4. Бахамски острови
5. Бахрейн	6. Барбадос	7. Белиз	8. Босна и Херцеговина
9. Ботсуана	10. Бразилия	11. Виетнам	12. Гана
13. Гвинея	14. Гвинея-Бисау	15. Гамбия	16. Германия
17. Гренада	18. Гърция	19. Джибути	20. Египет
21. Заир	22. Замбия	23. Зимбабве	24. Ирак
25. Йемен	26. Камерун	27. Кабо Верде (острови Зелени нос)	28. Кения
29. Кипър	30. Коморски острови	31. Коста Рика	32. Кот д'Ивуар (Бряг на слоновата кост)
33. Куба	34. Кувейт	35. Мавриций	36. Македония
37. Мали	38. Малта	39. Маршалови острови	40. Мексико
41. Микронезия	42. Намибия	43. Нигерия	44. Оман
45. Парагвай	46. Сао Томе и Принсипи	47. Сейнт Кинтс и Невис	48. Сейнт Люсия
49. Сейнт Винсент и Гренадини	50. Сейшелски острови	51. Сенегал	52. Сиера Леоне
53. Сингапур	54. Сомалия	55. Судан	56. Танзания
57. Того	58. Тринидад и Тобаго	59. Тунис	60. Уганда
61. Уругвай	62. Филипините	63. Хондурас	64. Шри Ланка
65. Югославия	66. Фиджи	67. Югославия	68. Югославия
69. Югославия	70. Югославия	71. Югославия	71. Югославия

Ямайка

Списък на държавите, временно прилагачи Споразумението,
свързано с прилагането на Част XI на Конвенцията на Организацията
на обединените нации по морско право:

1. Австралия	2. Австрия	3. Албания
4. Алжир	5. Андора	6. Аржентина
7. Армения	8. Афганистан	9. Бангладеш
10. Барбадос	11. Бахамски острови	12. Бахрейн
13. Беларус	14. Белгия	15. Белиз
16. Бенин (Дахомей)	17. Боливия	18. Ботсуана
19. Бруней	20. Буркина Фасо (Горна Волта)	21. Бурунди
22. Бутан	23. Вануату	24. Виетнам
25. Габон	26. Гана	27. Гвиана
28. Гвинея	29. Германия	30. Гренада
31. Гърция	32. Европейски съюз	33. Египет
34. Еритрея	35. Естония	36. Етиопия
37. Замбия	38. Зимбабве	39. Индия
40. Индонезия	41. Ирак	42. Исландия
43. Италия	44. Кабо Верде (острови Зелени нос)	45. Камбоджа
46. Камерун	47. Канада	48. Катар
49. Кения	50. Китай	51. Конго
52. Корейска република	53. Кот д'Ивуар (Бряг на слоновата кост)	54. Куба
55. Кувейт	56. Острови Кук	57. Лаос
58. Либийска арабска джамахирия	59. Ливан	60. Лихтенщайн
61. Люксембург	62. Мавритания	63. Мавриций
64. Мадагаскар	65. Македония	66. Малайзия
67. Малдиви (Малдивски острови)	68. Малта	69. Мозамбик
70. Маршалови острови	71. Мианмар (Бирма)	72. Микронезия
73. Молдова	74. Монако	75. Монголия
76. Намибия	77. Непал	78. Нигерия
79. Нова Зеландия	80. Норвегия	81. Обединени арабски емирства
82. Обединено кралство на Великобритания и Северна Ирландия	83. Оман	84. Пакистан
85. Папуа и Нова Гвинея	86. Парагвай	87. Полша
88. Руска федерация	89. Самоа	90. Свазиленд
91. Сенегал	92. Сейшелски острови	93. Сиера Леоне
94. Сингапур	95. Словакия	96. Словения
97. Соломонови острови	98. Судан	99. Суринам
100. Съединени американски щати	101. Танзания	102. Того
103. Тринидад и Тобаго	104. Тунис	105. Уганда
106. Украйна	107. Унгария	108. Фиджи
109. Филипините	110. Финландия	111. Франция
112. Холандия	113. Хондурас	114. Хърватска
115. Чили	116. Чешка република	117. Швейцария
118. Шри Ланка	119. Южна Африканска република	120. Ямайка
121. Япония		

*Списъците са актуализирани към юни 1995 г.